

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

PLENAIRE VERGADERING

HANDELINGEN 64

VERGADERING VAN DINSDAG 9 JULI 1996

VOORAFBEELDING REKENHOF 1994

VOORAFBEELDING REKENHOF 1995

DECREET AFSCHAFFING TOEZICHT BESLISSINGEN OCMW'S INZAKE INFORMATISERING

DECREET WIJZIGING DECREET OPRICHTING VDBH

DECREET RUIMTELIJKE PLANNING

DECRETEN WIJZIGING ONDERWIJSWETGEVING

DECREET EINDTERMEN EERSTE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET WIJZIGING BIJZONDERE WET HERVORMING INSTELLINGEN

DECRETEN SCHULDBEMIDDELING

RESOLUTIE HANTEREN CORRECT TAALGEBRUIK

RESOLUTIE ERKENNING FEESTDAG VLAAMSE GEMEENSCHAP ALS BETAALDE FEESTDAG

RESOLUTIE MAATREGELN KINDEREN EN TELEVISIE

RESOLUTIE OPMERKINGEN 7E BOEK REKENHOF

VRAGEN OM UITLEG

Inhoud

Nr. 64

Dinsdag 9 juli 1996

Berichten van verhindering	3267
Voorstellen van decreet	
Indiening en verwijzing	3267
Met redenen omklede motie	
Indiening	3267
Verslagen	
Indiening	3268
Arresten van het Arbitragehof	
Indiening	3269
Kennisgeving van het Arbitragehof	
Indiening	3269
Voorafbeelding door het Rekenhof van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1994 – 22 (BZ 1995) – Nrs. 1 tot 4	
Voorafbeelding door het Rekenhof van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1995 – 22 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 3	
Bespreking	3269
Sprekers : de heren Stefaan Platteau, verslaggever, John Taylor en Herman Candries en minister Wivina Demeester-De Meyer	
Ontwerp van decreet houdende afschaffing van het goedkeuringstoezicht op de beslissingen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn inzake de informatisering van hun diensten – 348 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	3276
Spreker : mevrouw Riet Van Cleuvenberg, verslaggever	
Artikelsgewijze bespreking	3277
Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel – 359 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 14	
Algemene bespreking	3277
Sprekers : de heren Leo Cannaerts, verslaggever en Stefaan Platteau, mevrouw Nelly Maes, de heren Jef Sleetckx, Luc Van Nieuwenhuysen en Karel De Gucht, mevrouw Cecile Verwimp-Sillis, de heren Herman Candries en Emiel Verrijken en minister-president Luc Van den Brande	
Artikelsgewijze bespreking	3294
Ontwerp van decreet houdende de ruimtelijke planning – 360 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 5	
Algemene bespreking	3298
Sprekers : de heren Leonard Quintelier, verslaggever, Patrick Lachaert, Carl Decaluwé, Ludo Sannen, Pieter Huybrechts, Bruno Tobback, Herman Lauwers en Joachim Coens, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, mevrouw Nelly Maes en minister Eddy Baldewijns	
Artikelsgewijze bespreking	3316

Ontwerp van decreet tot vervanging van de artikelen 6 tot en met 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, tot opheffing van artikel 6quater van dezelfde wet en tot wijziging van artikel 5 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten

– 364 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 4

Voorstel van decreet van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en de heer Ludo Sannen houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving

– 344 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs

– 365 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking

3326

Sprekers : de heer René Swinnen, verslaggever, mevrouw Marleen Vanderpoorten en mevrouw Mia De Schamphelaere, de heren Ludo Sannen, Joris Van Hauthem en Christiaan Vandenbroeke, Gilbert Vanleenhove, mevrouw Nelly Maes, de heer Dirk Van Mechelen, mevrouw Cecile Verwimp-Sillis, de heer Freddy Sarens en minister Luc Van den Bossche

Ontwerp van decreet tot vervanging van de artikelen 6 tot en met 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, tot opheffing van artikel 6quater van dezelfde wet en tot wijziging van artikel 5 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten

– 364 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 4

Artikelsgewijze bespreking

3348

Ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs

– 365 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 5

Artikelsgewijze bespreking

3351

Voorstel van bijzonder decreet van de heren Johan De Roo, André Denys, Gilbert Bossuyt, Jean-Marie Bogaert en Jos Geysels houdende wijziging van artikel 32 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen

– 382 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 2

Algemene bespreking

3352

Spreker : de heer Johan De Roo

Artikelsgewijze bespreking

3352

Voorstel van decreet van de heer Eddy Schuermans c.s. houdende regeling tot erkenning van de instellingen voor schuldbemiddeling in de Vlaamse Gemeenschap

– 73 (BZ 1995) – Nrs. 1 tot 4

Voorstel van decreet van de heer Fred Dielens houdende regeling van de erkenning van instellingen die schuldbemiddeling verrichten

– 131 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

3353

Spreker : de heer Eddy Schuermans

Artikelsgewijze bespreking

3354

Voorstel van resolutie van de heren Tuur Van Wallendael en Christiaan Vandenbroeke betreffende het hanteren van een correct taalgebruik zonder overlast aan vertaalwoorden

– 149 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 3

Bespreking

3356

Sprekers : de heren Gilbert Vanleenhove, verslaggever en Tuur Van Wallendael

Voorstel van resolutie van de heren Christiaan Vandenbroeke, Jean-Marie Bogaert en Kris Van Dijck betreffende de erkenning van de officiële feestdag van de Vlaamse Gemeenschap als betaalde feestdag

– 246 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 2

Bespreking	3359
Sprekers : de heren Herman Suykerbuyk, verslaggever, Francis Vermeiren, Johan De Roo, Jean-Marie Bogaert en Filip Dewinter	
Voorstel van resolutie van de heer Michel Doomst en mevrouw Kathy Lindekens betreffende een aantal maatregelen in verband met kinderen en televisie	
– 264 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 5	
Bespreking	3361
Sprekers : mevrouw Kathy Lindekens, de heer Michel Doomst, mevrouw Marijke Dillen en de heer Kris Van Dyck	
Voorstel van resolutie van de heren Stefaan Platteau, John Taylor, Carlos Lisabeth, Herman De Reuse, Jean-Marie Bogaert en Jos Geysels betreffende de bespreking van het Boek van het Rekenhof 1995 – 7e boek met opmerkingen en informatie van het Rekenhof voorgelegd aan het Vlaams Parlement	
– 376 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 2	
– 11 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	3365
Spreker : de heren John Taylor, verslaggever, Stefaan Platteau en Jean-Marie Bogaert	
Regeling van de werkzaamheden,	3369
Bijlage	
Vraag om uitleg van mevrouw Yolande Avontroodt tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de beperkte aanbesteding voor de organisatie van educatieve natuurboottochten op de Schelde	3372
Vraag om uitleg van de heer Johan Sauwens tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het illegaal boren van waterputten	3374
Vraag om uitleg van de heer Jan Caubergs tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de vervuiling van het water van het Albertkanaal te Beringen	3377
Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwé tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over het standpunt van Vlaanderen ten opzichte van de Europese TV-Richtlijn	3379
Vraag om uitleg van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister-vice president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken over de actuele doelstellingen en inhoud van de onderwijsopdracht	3383
Vraag om uitleg van de heer Jacques Laverge tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de communautarisering van de Koninklijke Belgische Voetbalbond	3385
Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over IBF-subsidies en hun uitbetaling	3387

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.08 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Didier Ramoudt : buitenslands ;

Patricia Ceysens : familieverplichtingen ;

Felix Strackx : gezondheidsredenen.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen c.s. houdende de opvolging van de resolutie van de Wereldvrouwenconferentie die van 4 tot 14 september 1995 in Peking heeft plaatsgehad
– 387 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin.
- Voorstel van decreet van de heer André Denys ter stimulering van een geïntegreerd en kwaliteitsvol jeugdsportbeleid

– 388 (1995-1996) – Nr. 1

Verwezen naar de Commissie voor Cultuur en Sport.

Wijziging in de verwijzing naar Commissie

De voorzitter : De volgende wijziging in de verwijzing naar Commissie werd ingediend.

- Voorstel van decreet van mevrouw Trees Merckx-Van Goey en de heren Georges Cardoen en Johan De Roo c.s. houdende vaststelling van het statuut van de logiesverstreckende bedrijven
– 377 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden
(voorheen verwezen naar de Commissie voor Cultuur en Sport).
-

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE

Indiening

De voorzitter : De volgende met redenen omklede motie werd ingediend :

- Met redenen omklede motie van de heren Frans Wymeersch en Pieter Huybrechts tot besluit van de op 2 juli 1996 door de heer Pieter Huybrechts in commissie gehouden interpellatie tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over maatregelen tegen het Waalse protectionisme.
– 386 (1995-1996) – Nr. 1.
-

VERSLAGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke namens de Commissie voor Reglement en Samenwerking over het reglement-aanpassingen
– 8 (1995-1996) – Nr. 1.
- Verslag uitgebracht door de heer Stefaan Platteau namens de Commissie voor Financiën en Begroting over de voorafbeelding door het Rekenhof van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1995
– 22 (1995-1996) – Nr. 3.
- Verslag uitgebracht door de heer Stefaan Platteau namens de Commissie voor Financiën en Begroting over de voorafbeelding door het Rekenhof van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1994
– 22 (BZ 1995) – Nr. 4.
- Verslag uitgebracht door de heer Gilbert Vanleenhove namens de Commissie voor Cultuur en Sport over het voorstel van resolutie van de heren Tuur Van Wallendael en Christiaan Vandenbroeke betreffende het hanteren van een correct taalgebruik zonder overlast aan vertaalwoorden
– 149 (1995-1996) – Nr. 3.
- Verslag uitgebracht door de heer Herman Suykerbuyk namens de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften over het voorstel van resolutie van de heren Christiaan Vandenbroeke, Jean-Marie Bogaert en Kris Van Dijk betreffende de erkenning van de officiële feestdag van de Vlaamse Gemeenschap als betaalde feestdag
– 246 (1995-1996) – Nr. 2.
- Verslag uitgebracht door de heer Carl Decaluwé namens de Commissie voor Mediabeleid over het voorstel van resolutie van de heer Michel Doomst en mevrouw Kathy Lindekens betreffende een aantal maatregelen in verband met kinderen en televisie
– 264 (1995-1996) – Nr. 3.
- Verslag uitgebracht door de heer René Swinnen namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over het voorstel van decreet van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en de heer Ludo Sannen houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving
– 344 (1995-1996) – Nr. 2.
- Verslag uitgebracht door de heer Leo Cannaerts namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel
– 359 (1995-1996) – Nr. 12.
- Verslag uitgebracht door de heer Leonard Quintelier namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer over het ontwerp van decreet houdende de ruimtelijke planning
– 360 (1995-1996) – Nr. 3.
- Verslag uitgebracht door de heer René Swinnen namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over het ontwerp van decreet tot vervanging van de artikelen 6 tot en met 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, tot opheffing van artikel 6quater van dezelfde wet en tot wijziging van artikel 5 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten
– 364 (1995-1996) – Nr. 3.
- Verslag uitgebracht door de heer René Swinnen namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs
– 365 (1995-1996) – Nr. 2.
- Verslag uitgebracht door de heer John Taylor namens de Commissie voor Financiën en Begroting over het voorstel van resolutie van de heren Stefaan Platteau, John Taylor, Carlos Lisabeth, Herman De Reuse, Jean-Marie Bogaert en Jos Geysels betreffende de bespreking van het Boek van het Rekenhof 1995 -7e boek met opmerkingen en informatie voorgelegd aan het Vlaams Parlement
– 376 (1995-1996) – Nr. 2.
- Verslag uitgebracht door de heer Freddy De Vilder namens de Verenigde Commissies voor Reglement en Samenwerking en voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften over het voorstel van bijzonder decreet van de heren Johan De Roo, André Denys, Gilbert Bossuyt, Jean-Marie Bogaert en Jos Geysels houdende wijziging van artikel 32 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen
– 382 (1995-1996) – Nr. 2.
- Verslag uitgebracht door de heer Guy Swennen namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en

Voorzitter

Gezin over de hoorzitting over de problematiek in de sector bijzondere jeugdbijstand
– 389 (1995-1996) – Nr. 1.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof werden ingediend :

- Arrest 38/96 van 27 juni 1996 (rolnummer 889) ;
- Arrest 39/96 van 27 juni 1996 (rolnummer 896) ;
- Arrest 40/96 van 27 juni 1996 (rolnummer 898) ;
- Arrest 41/96 van 27 juni 1996 (rolnummer 910) ;
- Arrest 42/96 van 2 juli 1996 (rolnummer 891) ;
- Arrest 43/96 van 2 juli 1996 (rolnummer 916).

Deze arresten liggen ter inzage op het Secretariaat van het parlement, Afdeling Decreetgevend Secretariaat.

KENNISGEVING VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende kennisgeving van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en prejudiciële vragen ligt ter inzage bij het Secretariaat van het Parlement, Afdeling Decreetgevend Secretariaat :

- Rolnummer 971.
-

VOORAFBEELDING DOOR HET REKENHOF van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1994

– 22 (BZ 1995) – Nrs. 1 tot 4

VOORAFBEELDING DOOR HET REKENHOF van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1995

- 22 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 3

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn de voorafbeeldingen door het Rekenhof van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1994 en 1995.

De bespreking is geopend.

Ondanks het feit dat de minister afwezig is, stel ik voor dat de verslaggever verslag uitbrengt van de commissiebesprekingen.

De heer Platteau, verslaggever, heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb de eer verslag uit te brengen namens de commissie voor Financiën en Begroting, over de voorafbeelding door het Rekenhof van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1994 en 1995.

Mijnheer de voorzitter, u bent ook voorzitter van deze commissie. Ik stel voor dat ik mij zou houden aan het verslag voor 1995, aangezien het verslag van 1994 mutatis mutandis parallel is opgesteld – uiteraard met andere cijfers.

Ik verwijs dus naar het schriftelijk verslag voor wat 1994 betreft. Wat 1995 betreft, lees ik de grootste stukken uit het verslag.

De voorzitter : Gaat iedereen akkoord met deze werkwijze ? (*Instemming*)

De heer Stefaan Platteau : Mijnheer de voorzitter, collega's, de commissie voor Financiën en Begroting onderzocht op 26 juni 1996 de voorafbeelding door het Rekenhof van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1995.

Ten eerste wil ik het hebben over de uiteenzetting op 26 juni 1996, door de afgevaardigde van het Rekenhof voor de commissie voor Financiën en Begroting, en over de voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1995.

Deze voorafbeelding is door het Rekenhof voorgelegd op basis van artikel 77 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit. Ze kan aanleiding geven tot een met redenen omklede motie tot voorlopige regeling van de begroting. De voorafbeelding heeft tot doel het parlement reeds enkele maanden na het einde van het begrotingsjaar in te lichten over de wijze van uitvoering van de begroting van het voorbije jaar. Ze zal noodzakelijk blijven zolang de rekeningen van de federale staat en van gewesten en gemeenschappen niet tijdig worden voorgelegd.

Net zoals in 1994 bestaat de voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse

Platteau

Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1995 uit acht hoofdstukken.

Ik ga over tot de inhoudelijke synthese, de uitvoering van de begroting en het begrotingsresultaat. Uit tabel 1.1 blijkt dat de uitvoering van de begroting 1995 resulteerde in een tekort van 17 miljard frank op ordonnanceringsbasis. Op kasbasis werd een tekort opgetekend van 22,8 miljard frank. Dit is 2,6 miljard frank meer dan in 1994, maar 7,8 miljard frank minder dan het geraamde kastekort bij de begrotingsopmaak.

Dit beter dan voorziene kasresultaat is onder meer te danken aan de lei op de begroting 1995 die de lei op de begroting 1994 met 3,3 miljard frank overstijgt. De lei verwijst naar kasuitgaven die het volgende jaar gebeuren voor ordonnanceringen op de begroting van het vorige jaar. Een tweede belangrijke factor is de vervroegde storting van een bedrag van 1,5 miljard frank aan kijk- en luistergeld in december 1995.

Punt 2.2 handelt over de middelenbegroting en de ontvangsten. Volgens tabel 2.1 werden in 1995 voor 492,7 miljard frank aan ontvangsten geïnd. Dit is 1,6 miljard frank meer dan geraamd in de aangepaste middelenbegroting voor 1995.

Vervolgens kom ik tot punt 2.3, dat handelt over de betaal kredieten. In de loop van het begrotingsjaar 1995 werd de begroting tweemaal decretaal aangepast. Bovendien werden 28 besluiten tot kredietherverdeling uitgevaardigd.

Het Rekenhof dringt erop aan dat procedures zouden worden opgesteld in verband met de verschillende probleemgebieden inzake kredietbeheer. Deze procedures zouden worden opgenomen als bijlage in een officieel protocol dat tussen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en het Rekenhof zal worden besproken.

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat decretaale kredietoverdrachten, in afwijking van de wetten op de rijkscomptabiliteit, voor het begrotingsjaar 1995 resulteerden in een extra nettokredietoverdracht van 2,7 miljard frank.

In punt 2.4, met betrekking tot de uitgaven, wordt een overzicht gegeven van de aanwending van de toegekende betaal kredieten en worden bij een aantal geselecteerde programma's de aanwendingspercentages van de betaal kredieten toegelicht.

Wat de vastleggingskredieten in punt 2.5 betreft, werden op basis van tabel 5.2 in 1995 een drietal overschrijdingen vastgesteld. Op het vlak van de vastleggingsmachtigingen, besproken in tabel 5.3.2, waren er twee overschrijdingen. In deze tabel valt eveneens de lage benutting van de

vastleggingsmachtiging door Vlabinvest op. De machtiging van 1 miljard frank werd initieel gegeven in 1992 en na vier jaar werd ze slechts voor 14,7 miljoen frank benut.

Punt 2.6 handelt over de diensten met afzonderlijk beheer en de instellingen van openbaar nut. In het begrotingsjaar 1995 ressorteerden in het totaal 56 diensten met afzonderlijk beheer en instellingen van openbaar nut onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, met andere woorden vier meer dan in 1994. Zij vertegenwoordigden een inkomensstroom van 312 miljard frank en een uitgavenstroom van 304 miljard frank. De sterke stijging van de inkomens- en uitgavenstroom met meer dan 90 miljard frank tegenover 1994 is voornamelijk te wijten aan de terugbetaling van de schuld van de gemeenten aan het Vlaams Financieringsfonds voor het Herstel van de Gemeentefinanciën, dat op zijn beurt zijn schulden heeft afbetaald aan het federale Hulpfonds voor het Financieel Herstel van de Gemeenten. Nog steeds zijn een tiental instellingen, die aan de voorwaarden tot opname in het CFO voldoen, niet effectief in het systeem van centraal thesauriebeheer opgenomen.

In punt 2.7 wordt gesproken over de begrotingsnorm en de beleidskredieten. Wegens het ontbreken van een reglementaire en concrete berekeningswijze van de norm, wordt de toetsing van de norm bemoeilijkt. Onder dit voorbehoud is de uitvoering van de begroting dan ook binnen de norm gebleven.

Punt 2.8 handelt over de schuld van de Vlaamse Gemeenschap. Volgens tabel 8.1 vermeerderde de directe schuld in 1995 met 25,4 miljard frank, namelijk tot 118,9 miljard frank, exclusief 36,9 miljard frank indirecte schuld die sinds 1 januari 1995 in directe schuld werd omgezet.

De rentebetalingen voor de directe schuld vermeerderden in vergelijking met 1994 met 70,2 percent, namelijk tot 9,7 miljard frank. Dit is te wijten aan de interestbetalingen op overgenomen indirecte schuld. De totale indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap bedroeg op het einde van 1995 172,8 miljard frank.

Vervolgens kom ik tot de algemene bespreking.

Ten eerste wil ik het hebben over de DAB's. Een lid leidt uit hoofdstuk zes van de voorafbeelding van het Rekenhof af dat de DAB's een alsmaar grotere vlucht nemen in het beleid van de Vlaamse overheid. Zo neemt de uitgavenstroom van deze DAB's toe tot 304 miljard frank en de inkomensstroom tot 312 miljard frank in 1995. Dit wijst tevens op het grote verschil tussen de begroting van de DAB's en de uitvoering ervan.

Dit lid ergert zich vooral aan het oneigenlijke gebruik van de DAB's. Hij heeft daarover een reeks beschouwingen gemaakt. Minister Demeester-De Meyer beaamt dat de

Platteau

situatie van het MINA-fonds zeer ondoorzichtig is. Het is moeilijk uit te maken wat de reële situatie van de beschikbare beleids- en betalingskredieten op het MINA-fonds is. Een lid vraagt of de afspraken omtrent de DAB's, gemaakt tijdens de besprekingen over de begrotingscontrole, ook zullen worden nagekomen. Voor deze concrete afspraken verwijs ik naar het verslag. De minister bevestigt de toezeggingen die zij ter zake heeft gedaan tijdens de besprekingen van de begrotingsaanpassing 1996.

Inzake de toetsing van de meesternorm wenst een lid van de minister te vernemen of de gewaarborgde schuld hierin is begrepen. Hetzelfde lid stelt vast dat naar zijn berekeningen het kastekort voor 1995 4 miljard frank beter is dan de begrotingsnorm en vraagt zich dan ook af of met een begrotingsruimte van 6 miljard frank bij de opmaak van de begroting 1995 geen onderschatting werd gemaakt; te meer, daar er ook bij de DAB's een belangrijk overschot werd genoteerd. Kan de Vlaamse regering geen poging doen haar beleidsmarge te vergroten door preciezer te begroten? Een ander lid meent hierin een pleidooi voor hogere uitgaven te herkennen en betreurt dit. De minister antwoordt aan de hand van een concreet voorbeeld. Vaak weet de minister tijdig dat hij of zij in een bepaald beleidsdomein de begroting voor een bepaald jaar niet zal kunnen uitputten. Alleen durft de minister deze middelen niet vrij maken voor het lenigen van noden in andere sectoren omdat hij of zij in het Vlaams Parlement bepaalde engagement heeft aangegaan bijvoorbeeld ten aanzien van de sector fietspaden. Op deze engagementen terugkomen, zal de minister door een aantal parlementsleden misschien zwaar worden aangerekend en dus laat de minister de kredieten liever annuleren dan een herschikking aan te vragen.

Door de heren Taylor en Lisabeth wordt een met redenen omklede motie ingediend tot voorlopige regeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1995. Tot slot deelt de voorzitter mee dat hij uit naam van het Vlaams Parlement per brief van 12 juni 1996 de heer Jerom Vandeveld, eerste voorzitter van het Rekenhof, verzocht de rekeningen van het Vlaams Parlement te controleren. Het Vlaams Parlement beoogt daarmee een permanente en volledige controle op al haar rekeningen. Met zijn brief van 18 juni 1996 heeft de eerste voorzitter van het Rekenhof positief gereageerd op het verzoek van de voorzitter van het Vlaams Parlement. Dienaangaande zal tegen eind september 1996 op ambtelijk niveau een ontwerp van protocol worden voorbereid dat in oktober moet leiden tot een protocol tussen het Rekenhof en het Vlaams Parlement. Daarnaast heeft de voorzitter, in naam van het Vlaams Parlement, positief geantwoord op het verzoek van de minister om in te gaan op de aanbeveling van de commissie voor Normalisatie

van de Openbare Comptabiliteit en zodoende de rekeningen van het Vlaams Parlement volgens het Europees systeem van economische rekeningen, het zogenaamde ESER-systeem, over te zenden aan de Vlaamse Gemeenschap. Zo kunnen deze rekeningen dan worden geconsolideerd binnen de rekeningen van de Vlaamse Gemeenschap. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de meeste zaken in de commissie al ter sprake zijn gekomen. De verslaggever heeft daarvan een zeer degelijk verslag uitgebracht. Ik kan alleen in herhaling vallen. Er werd in de eerste plaats vastgesteld dat het kastekort inderdaad 7,7 miljard frank lager ligt dan geraamd. Dit is in hoofdzaak te wijten aan de inkomsten die hoger lagen dan geraamd en aan het uitstellen van een reeks betalingen, de zogenaamde lei. Afgezien van deze zaken, wil ik toch even de onderbenutting tot soms 50 percent van bepaalde kredieten beklemtonen, die geleid heeft tot een reëel kastekort van nagenoeg 4 miljard frank. De initiële beleidsruimte schommelde rond de 6 miljard frank; ik vind het kastekort toch groot. Ik herhaal wat ik in de commissie heb gezegd: is er niet meer financiële ruimte om een goed beleid te voeren?

Anderzijds wil ik erop wijzen dat het aantal DAB's voortdurend blijft stijgen. Ze hebben een zeer grote impact op de begrotingscijfers: 126 miljard frank is afkomstig van de algemene uitgavenbegroting. Op één jaar tijd stijgt dit met 97 miljard frank. We moeten dit zeker in het oog houden.

Verder bedraagt het overschot bij de DAB's 8 miljard frank. Is dit geen verdoken spaarpot voor de toekomst? Bij de bespreking van de begrotingswijziging '96 hebben we gezegd dat er heel weinig geld was voor nieuwe initiatieven.

Vertrekkende van het feit dat er een reëel kastekort is van 4 miljard frank, en dat de DAB's over te veel geld beschikken, vraag ik me echt af of het niet mogelijk is om, zelfs binnen de gestelde normen, in 1998 tot een zuivere situatie te komen en meer financiële middelen ter beschikking te stellen voor het beleid.

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, waarde collega's, volgens de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit zou deze assemblée zich rond deze tijd over de rekeningen van 1995 moeten buigen. Als gevolg van de historisch gegroeide achterstand is dit niet haalbaar. De wetgever heeft daarom de zogenaamde voorafbeelding ingevoerd, opdat de parlementsleden in ieder geval een voorlopig

Platteau

beeld van de begrotingsuitvoering zouden krijgen. Het zijn deze cijfers, voor 1994 en 1995, die nu voorliggen. Die voorafbeeldingen zijn sinds 1991 ingevoerd. In feite dateren de laatste rekeningen die aan het parlement werden voorgelegd, van 1986. Deze voorafbeeldingen zijn een soort van ersatzvorm. Misschien is deze term iets te zwaar, maar het is toch zeker niet meer dan een voorlopige kwitantie voor het werk dat de regering tijdens een jaar heeft verricht.

Mevrouw de minister, de algemene toestand van de schatkist wordt per 31 december, samen met een voorlopige uitvoeringsrekening, nog altijd niet voor de wettelijk voorziene datum van 30 april aan de Vlaamse parlementsleden voorgelegd. Ten tweede lijkt het me niet gezond dat we ons midden '96 nog moeten buigen over de voorafbeelding van '95 én '94. Ik kan enigszins aanvaarden dat men zegt dat de rekeningen van 1986 tot 1989 nog niet klaar zijn – ook al heb ik daar grote twijfels over. Men zegt dan dat men het door voorafbeeldingen gaat vervangen. Vandaag zien we echter de voorafbeeldingen van de rekeningen van 1994.

Als ik die vertraging koppel aan de lange periode dat de goedgekeurde eindrekeningen voor de jaren '86 tot '88 achterwege blijven, kan ik moeilijk zeggen, mevrouw de minister, dat u staat te popelen om aan het Vlaams Parlement de rekeningen en de financiële situatie voor te leggen.

In eerste instantie heeft de laattijdige bespreking van de voorafbeelding '94 het nadeel dat u in 1995 onmogelijk rekening kon houden met de verzoeken die mijn fractieleider en ikzelf hebben geformuleerd in de motie die de meerderheid tevergeefs probeerde onontvankelijk te laten verklaren.

Bij nader inzien blijkt dat dit nadeel slechts theoretisch zou zijn. Ieder woord van onze moties staat rechtstreeks in verband met de opmerkingen van het Rekenhof. Nu we twee prefiguraties tegelijk bespreken, hebben we een unieke gelegenheid om na te gaan of er in 1995 vooruitgang merkbaar is in een aantal knelpunten uit 1994. Voor het eerst sinds vele jaren is er nu een gevoelige daling in de bedragen die bij de herverdelingen zijn betrokken. Het is echter niet de taak van de oppositie om daar lang bij stil te staan. Ik wil het echter wel aanstippen. Als het goed is, zeggen we het ook.

Mevrouw de minister, als er één tactische overweging achter de laattijdige bespreking van de voorafbeelding '94 steekt, kan het niet anders dan de normproblematiek zijn. Misschien hoopt u dat we na anderhalf jaar uw juichkrenten over het begrotingsresultaat '94 zouden zijn vergeten. Toen zei u dat het tekort de helft lager lag dan voorspeld :

12 miljard frank beter dan in '93, 15 miljard frank onder de norm van de Hoge Raad voor Financiën.

Achteraf is gebleken dat men hier appels met peren vergeleek. U vergeleek uw kastekort met de norm van de Hoge Raad voor Financiën. Die werkt echter in zijn concept van nettoschuldevolutie met het ordonnanceringsaldo.

Dit laatste was dus niet alleen 13 miljard frank slechter dan in 1993, het viel ook 15 miljard frank hoger uit dan op het einde van 1994 door u werd bekendgemaakt. Op het eerste gezicht bleef u daarmee weliswaar nog onder het maximaal toegelaten tekort van de Hoge Raad voor Financiën. Na de noodzakelijke correctie van 3,8 miljard frank voor de netto-debudgettering, vertoont de begroting echter een normoverschrijding van niet minder dan 3,5 miljard frank.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Platteau, u legt me dingen in de mond die ik niet heb gezegd. Op het einde van het jaar heb ik inderdaad gezegd dat er sprake was van een kastekort, dat nog zou moeten worden vergeleken op ordonnanceringsbasis. U doet alsof ik een vergelijking maak tussen kastekort en ordonnanceringsbasis.

Ik heb de informatie aan de voorzitter van het parlement bezorgd. U heeft de gelegenheid gehad om het verslag van de Hoge Raad te lezen. We kunnen inderdaad – en dat hebben we ook in de commissie gezegd – vaststellen dat er sprake is van een verscheiden benadering van jaar op jaar. Het ene jaar is de ordonnanceringsbasis veel gunstiger dan het andere jaar. De laatste vier jaar hebben we echter altijd een overschot gehad op ordonnanceringsbasis. Op het einde van het jaar deel ik steeds mee hoe groot het kastekort is. Dit kastekort mag men nooit vergelijken met het begrotingstekort en met het tekort op ordonnanceringsbasis. We benaderen dit zo realistisch mogelijk, alhoewel u dat anders doet uitschijnen.

De heer Stefaan Platteau : Gedurende een aantal maanden hangt er een waas van onduidelijkheid over de rekening en de voorafbeelding, dat is alles wat ik wilde zeggen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Platteau, u maakt een fundamentele vergissing. U zou er de zeer sobere persmededelingen moeten op nalezen die jaarlijks worden gepubliceerd. In deze berichten probeer ik alles uit te leggen en te wijzen waarop moet worden gelet.

Het is niet zo eenvoudig om dat duidelijk te maken, maar ik wil zeker geen verkeerd beeld geven. Ik vergelijk geen

Demeester-De Meyer

appelen met citroenen of appelen met peren. Ik vergelijk appelen met appelen, peren met peren en citroenen met citroenen. Dat is de wijze waarop ik een begrotingsresultaat probeer voor te stellen. U moet niet beweren dat ik andere dingen probeer te vertellen. Op het einde van 1996 zal ik opnieuw het kasresultaat meedelen en de verwachte resultaten op ordonnanceringsbasis. U zal van mij de juiste gegevens krijgen op het juiste moment, op basis waarvan u steeds uw oordeel zult kunnen vellen.

De heer Stefaan Platteau : Mevrouw de minister, dat is straffe taal, waarvoor ik u dank. Het was nuttig om dat eens zo duidelijk te zeggen.

Ik betreur wel dat u niet dezelfde taal spreekt met betrekking tot de vertraging van de rekening van 1994. Waarom komt de voorafbeelding van 1994 er pas in 1996 ? Kunt u dat uitleggen ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dat kan ik zeker. Ik heb dat ook al in de commissie gezegd, en ik vind dat we het debat van de commissie niet moeten overdoen. We werden toen geconfronteerd met een regeringsovergang. Daarom is de voorafbeelding er later gekomen.

De heer Stefaan Platteau : Ik heb daar toen op geantwoord dat de federale regering de voorafbeelding van 1994 wel heeft gedaan in 1995. Daar was nochtans ook sprake van een regeringsovergang. In het Vlaams Parlement komt de voorafbeelding van 1994 echter pas in 1996. Uw uitleg klopt dus niet, mevrouw de minister. Wat in de federale regering kan, moet hier toch ook kunnen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Wij vergelijken ons niet met de federale regering.

De heer Stefaan Platteau : Neen, inderdaad. Wij doen het dus veel slechter : in het federale parlement kon de voorafbeelding van 1994 worden besproken in 1995, bij ons kan dat pas in 1996.

De voorzitter : Mijnheer Platteau, we moeten die zaak hier op een rechtvaardige wijze afhandelen. We zijn in de commissie een aantal oplossingen overeengekomen. Die oplossingen zijn unaniem aanvaard. Ik begrijp dat u daarover iets wil zeggen. Dat moet hier echter niet oeverloos worden herhaald. We zijn ons bewust van het probleem dat u aansnijdt. Er zijn echter gepaste maatregelen getroffen.

De heer Stefaan Platteau : Ik ben het met u eens. Ik wou dat nogmaals benadrukken. Vooral omdat sommige – vriendelijke – volksvertegenwoordigers het omgekeerde beweren. Nu zal ik daarover zwijgen.

De voorzitter : Mijnheer Platteau, bepaalde – minder vriendelijke – volksvertegenwoordigers – zullen kwaad worden.

De heer Candries heeft het woord.

De heer Herman Candries : Ik heb met veel aandacht geluisterd naar het goede, duidelijke verslag. Het ging om een heldere toelichting. Daarom begrijp ik de daaropvolgende uiteenzetting – van de naamgenoot van de verslaggever – niet. Hij komt hier met zaken naar voren die hij daarstraks anders heeft uitgelegd.

De voorzitter : Mijnheer Platteau, u hebt het woord, maar niet als verslaggever.

De heer Stefaan Platteau : Ik heb als verslaggever de feiten hier objectief op een rijtje gezet. In dat verslag wordt duidelijk gezegd dat we in 1996 de rekeningen van 1994 en 1995 bespreken. Ik ben zo fair geweest om in het verslag de voorzitter te verzoeken om de rekeningen van 1994 opzij te leggen. Ik heb als verslaggever geen zout op de wonde willen leggen. Als verslaggever, behorende tot de oppositie, wil ik een maximale neutraliteit aan de dag leggen. Nu kan ik de zaken voorstellen zoals ze werkelijk zijn.

Ik wil toch nog iets zeggen over de DAB's. Ook in het verslag werd daarover gesproken. Het is bijna symbolisch dat de problemen bij de normtoetsing zich in belangrijke mate voordoen bij het in rekening brengen van de verichtingen van DAB's en aanverwante instellingen. Deze bedenking sluit naadloos aan bij het algemene voorbehoud dat de Vlaamse liberalen altijd al bij de vastgestelde wildgroei in deze sector hebben geuit. De heer Taylor heeft het daarover reeds gehad. Niet alleen bij de normtoetsing door het Rekenhof, maar ook bij de mogelijke uitoefening van directe democratische controle door de leden van dit parlement rijzen er problemen. De begrotingsdotatie wordt samengevoegd met de eigen middelen van de instelling. Zo wordt het bijna onmogelijk om nog uit te maken waarvoor de belastinggelden precies werden aangewend.

Dit bezwaar geldt nog meer voor instellingen die bij het voorleggen van een begroting hun inkomsten en uitgaven slechts rudimentair verantwoorden. Volksvertegenwoordigers die ter zake enige nieuwsgierigheid durven aan de dag te leggen, worden door de bevoegde ministers vaak met een smoesje over de autonomie van de dienst wandelen gestuurd. Dat alles is een uitermate gunstige voedingsbodem voor wantoestanden. Zelfs de minister van Begroting moest onlangs nog toegeven dat, indien de betrokken instellingen de geplande uitgaven vooraf ter goedkeuring aan de voogdijminister hadden voorgelegd, deze laatste beslist niet haar fiat zou hebben gegeven. Zelfs de VLD kan geen beter bewijs leveren van het feit dat de controle

Platteau

in de praktijk veel te wensen overlaat. Wanneer de regering achteraf een uit de hand gelopen situatie wil saneren, dreigen er voor de betrokken dienst uiteraard wel onaangename situaties op sociaal en functioneel vlak – iedereen weet wat ik bedoel.

Ook de minister laat geen gelegenheid voorbijgaan om te verkondigen dat zij geen voorstander is van DAB's, ION's enzovoort en ook de diensten sui generis. Ik kan alleen maar betreuren dat dit niet weerspiegeld wordt in de evolutie van deze grijze sector. De voorafbeelding voor 1993 bevat 45 dergelijke instellingen en diensten. In 1994 waren het er al 52 en in de prefiguratie 1995 kunnen wij ons nog verheugen over 56 stuks. De door deze diensten beheerde geldstromen evolueerden in dezelfde zin. Zelfs als we het fonds voor het herstel van de gemeentefinanciën met zijn niet-recurrente operaties buiten beschouwing laten, blijft er aan de inkomstzijde een stijging van niet minder dan 46 percent in twee jaar tijd, namelijk van 163,5 miljard frank in 1993 tot 238,8 miljard frank in 1995.

De uitgaven stegen in dezelfde periode zelfs met 51 percent, van 152,4 miljard frank tot 230,5 miljard frank. De begrotingsdotatie spant toch wel de kroon met een toename van 79 tot 126 miljard frank in twee jaar tijd – de dotatie aan deze DAB's of ION's. Het stukje echte begroting wordt dus van jaar tot jaar kleiner ten voordele van de schemerzone.

Met alle respect, mevrouw de minister, maar het is mij compleet onduidelijk hoe ik uit dit alles moet afleiden dat u geen voorstander bent van het oprichten van DAB's en ION's. Ik geloof dat het nu meer dan ooit tijd is om deze trend om te buigen. Ik wil u aan een passage uit het verkiezingsprogramma van de CVP herinneren – en ik citeer : De Vlaamse regering zal zich in de volgende legislatuur ook moeten bezinnen over de talrijke pararegionales, die men zoveel mogelijk moet integreren in de administratie.

In feite, mevrouw de minister, gebeurt net het omgekeerde, zowel wat het aantal pararegionales als wat de geldstromen betreft. Het zal u ongetwijfeld plezier doen dat de VLD bereid is aan dit regeringsvoornemen haar volledige medewerking te verlenen, met dien verstande dat ook privatiseringen niet a priori uitgesloten moeten worden om tot een sanering over te gaan. Ik begrijp echter niet waarom het schoonmaken niet aan de privé-sector overgelaten kan worden.

Een laatste punt, tevens één van mijn stokpaardjes, betreft de aanzienlijke verwijlinteressen die de Vlaamse overheid zowel in 1994 als in 1995 heeft moeten betalen, niettegenstaande het bestaan van de DAB's, die in feite

voor een stuk opgericht werden om precies de verwijlinteressen te vermijden en om soepeler te werken. Traditiegetrouw zijn deze Interessen te wijten aan de betalingsachterstand bij Openbare Werken. In 1994 was er nog een hoog tekort aan ordonnanceringskredieten. In 1995 daalde de stock van vervallen maar niet betaalde facturen wel van 2,2 tot 1,3 miljard frank. Er werden wel nog altijd zo'n 320 miljoen frank aan verwijlinteressen betaald. Tegen die achtergrond is het tragikomisch dat er aan de andere kant weer voor 1,4 miljard frank aan GOK's – gesplitste ordonnanceringskredieten – onbenut gebleven zijn in 1995.

Los van het nut van een bufferkrediet blijf ik erbij dat er veel diepgaandere en preciezere ramingen van de betalingsbehoeften mogelijk moeten zijn. Het is immers niet alleen een kwestie van voldoende GOK's, ook de verdeling ervan over de diverse basisallocaties is essentieel. Het bufferkrediet kan dan voorbehouden worden voor extra uitgaven die zowel onvoorzien als onvermijdelijk zijn.

We kunnen wellicht morgen op dit laatste punt terugkomen, bij de bespreking van de resolutie naar aanleiding van het Zevende Boek met opmerkingen van het Rekenhof. Vandaag ga ik het houden bij deze suggesties die constructief en positief bedoeld zijn. Ik hoop dat u, mevrouw de minister, en ook mijn collega's – meer bepaald die van de meerderheid -, mijn suggesties in deze zin zult opvatten, zodat de motie zal worden goedgekeurd.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, wij hebben de uitvoering van de begroting en de normnaleving al uitvoerig in de commissie voor Financiën en Begroting behandeld. Daarom ben ik nu bijzonder kort.

Wat betreft de ontvangsten, kan ik meedelen dat het aanrekeningspercentage op de ontvangsten in 1995 op ongeveer hetzelfde niveau lag als in 1994. In beide jaren lagen de gerealiseerde ontvangsten ook dicht bij de raming. In 1995 werden de ramingen zelfs iets overschreden. Dit was een gevolg van de versnelde doorstorting van anderhalf miljard frank van het kijk- en luistergeld. Dat heb ik ook op het einde van het jaar bekend gemaakt, mijnheer Platteau. Het ging meer bepaald om een bedrag, dat één of twee dagen vroeger dan berekend gestort werd. Wallonië had immers het equivalente bedrag dringend nodig. Daardoor kregen ook wij de middelen op het einde van het jaar.

Tussen 1994 en 1995 zijn de gerealiseerde ontvangsten gestegen met 6,3 percent. Deze evolutie is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de groei van het toegewezen gedeelte op

Demeester-De Meyer

de personenbelasting en de toename van de overgedragen gewestelijke belasting.

Betreffende de uitgaven stellen wij vast dat in het vorige begrotingsjaar het ordonnanceringsniveau van de uitgaven 0,9 percent beneden het peil van 1994 lag. Deze evolutie is volledig toe te schrijven aan de daling van de overgedragen kredieten en aan de verminderde aanrekening erop. De in de begrotingen van 1994 en 1995 – exclusief de overdrachten – voorziene kredieten werden ongeveer tot op hetzelfde niveau uitgevoerd.

Onder invloed van de vertraagde toename van de uitgavenkredieten en het iets lagere ordonnanceringsniveau dan in 1994, is de groei van de uitgaven ten opzichte van het voorgaande jaar sterk teruggevallen. Anderzijds stellen wij vast dat – in tegenstelling tot de begrotingsramingen – het uitstaande bedrag aan vastleggingen met ongeveer twee miljard frank is toegenomen.

Daarmee kom ik tot mijn besluit. Het patroon van de gerealiseerde saldi van de Vlaamse Gemeenschap schommelt nogal. Jaren van overschotten ten opzichte van de norm worden afgewisseld met jaren waarin de maximaal toegelaten saldi dicht benaderd worden. De som van de laatste vier jaren, zo merkte ook de Hoge Raad voor Financiën op, stelt echter dat wij binnen de norm en de begroting blijven, ook wat betreft de ordonnanceringsbasis. Alle kritiek die u uitte, mijnheer Platteau, heeft dan ook ten gronde geen echte betekenis.

Als gevolg van de afbouw van de overgedragen kredieten zou dit patroon geleidelijk aan moeten stabiliseren. Indien de uitgavenevoluitie zoals in het verleden onder controle kan worden gehouden, zou de naleving van de norm geen probleem mogen zijn.

De Vlaamse Gemeenschap werkt op een correcte wijze mee aan het verstrekken van informatie. Dit blijkt uit de regelmatige publikatie van de schatkistgegevens in het Belgisch Staatsblad, de informatieverstrekking aan de Algemene Gegevensbank en het op punt stellen van de economische begroting. U krijgt elke maand de evolutie van de uitgaven via de voorzitter van de commissie hier in het parlement. U kunt de betalingen maandelijks controleren. Het parlement wordt dus optimaal geïnformeerd, te meer daar u er telkens ook de beschouwingen bij krijgt. De Vlaamse Gemeenschap zal nog een belangrijke inspanning doen om de nog niet in de consolidatie betrokken pararegionale instellingen ook mee te verrekenen. Daarvoor werden in het programmadecreet bij de begrotingscontrole 1996 bepalingen opgenomen.

Tot slot zou ik u willen zeggen, mijnheer de voorzitter, dat de leden mij in aansluiting bij de commissievergadering een gezamenlijke brief hebben geschreven. Wij zullen

de werkwijze voor de komende periode inderdaad toepassen. Op die manier moeten wij in de toekomst in staat zijn om ook aan het parlement zo snel mogelijk niet de voorafbeelding maar de rekeningen zelf ter beschikking te stellen. Op die manier kan het parlement inzicht krijgen in datgene wat ze ook al via die voorafbeelding kan zien : de Vlaamse regering probeert in samenspraak met het Vlaams Parlement haar begrotingen correct uit te voeren, en probeert de ramingen correct te benaderen. Het is altijd beter, mijnheer Taylor, om op het einde van een begrotingsjaar een ietsje over in plaats van een ietsje te weinig te hebben. Vergelijken we dan met de voorbije periode, dan kunnen we nog altijd zeggen dat er nog iets over is, zodat we minder moeten lenen en de toekomst van de jongeren minder zullen bezwaren. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau : Mijnheer de voorzitter, de minister zei daarnet dat dit parlement perfect wordt geïnformeerd over de evolutie van rekeningen, begrotingen en alle betalingen. Ik toonde al aan dat dit helemaal niet het geval is. U vroeg me daarover te zwijgen. Ik zal dat doen. Het blijft echter een feit, ook al zwijgen we erover.

De minister verstrekke overigens geen antwoord over het enorme bedrag aan verwijlntresten dat wordt betaald, en al evenmin over de DAB's. Ik zei dat het aantal DAB's, de diensten sui generis, steeds maar toenemen, net als de geldstroom, terwijl de in de begroting ingeschreven bedragen steeds maar dalen. Die begroting krimpt, terwijl de begroting van de DAB's, waarop we geen vat hebben en waartoe geen visum van het Rekenhof vereist is, alsmaar toeneemt.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, betreffende de verwijlntresten hebben er niet alleen uren lange debatten, maar ook interpellaties plaatsgevonden. We hebben daaromtrent alle gegevens verstrekt. Ik herhaal nogmaals dat ik in overleg met de federale regering probeer om ook de intrestlasten inzake verwijlntresten te verminderen. De federale regering is het daar echter nog niet mee eens. We pogen derhalve deze onderhandelingen te laten duren. U kon vaststellen dat de verwijlntresten gedurende de afgelopen periode, met uitzondering van het laatste jaar, sterk zijn gedaald. Door het feit dat er een versnelde betaling plaatsvond, zullen we in 1996 inderdaad nog een kleine stijging van de verwijlntresten kennen. Naarmate de achterstallen sneller worden betaald, dienen de verwijlntresten immers ook te worden betaald. Ik zeg met zeer veel overtuiging dat het probleem van de verwijlntresten in 1997 en 1998 bijna helemaal opgelost zal zijn. U zult ons dan kunnen beoordelen. Er blijft altijd wel iets van over, omdat het een aan-

Demeester-De Meyer

tal betrokkenen aanbelangt op die manier te worden betaald.

Ook over de DAB's hebben we al uren gedebatteerd in de commissie. Ik denk dat we het erover eens zijn dat we dit zo minimaal mogelijk moeten houden. Dit fundamentele principe geldt eveneens voor de andere leden van de Vlaamse regering. Van de oppositie verwacht ik een eerste voorstel dat voorziet in de afschaffing van een aantal VOI's en DAB's en in de gevolgen daarvan. Ik herhaal dat ik geen voorstander ben van de DAB's, noch van de VOI's. Er zijn omstandigheden waarin DAB's daadwerkelijk nodig zijn, omdat het niet anders kan. Ik denk in dit verband slechts aan wie eigen inkomsten heeft. Het kan dus niet anders. Hebt u echter voorstellen om ze af te schaffen, dien deze in : u zult in mij een medestander vinden daar waar het daadwerkelijk mogelijk is een DAB of een VOI af te schaffen. Maar u moet met mij zoeken naar die VOI's die inderdaad kunnen worden afgeschaft. Ik ben er nog niet zo zeker van dat op die manier de efficiëntie van het bestuur groter wordt. Naarmate ik dit meer en meer beschouw, stel ik ook vast dat het proces soms wel eens efficiënter verloopt via een Vlaamse Openbare Instelling. Ik vind dat men slechts kan pleiten voor de afschaffing als we ervan overtuigd zijn dat het kan. Laten we het dan ook gezamenlijk doen. Jaar na jaar hetzelfde verhaal ophangen en op hetzelfde principe hameren, terwijl men aan de andere kant vaststelt dat iets beter en efficiënter functioneert via een VOI, lijkt me een weinig doeltreffende werkwijze voor een parlement. De volgende keer dat u het hierover hebt, wil ik graag een concreet voorstel ontvangen, waarin staat welke DAB's en welke VOI's kunnen worden afgeschaft. We zullen uitmaken hoe we dit kunnen verwezenlijken.

De heer Stefaan Platteau : Ik heb zonet een voorbeeld gegeven.

De voorzitter : Mijnheer Platteau, we hebben die discussie al besloten in de commissie.

De heer Stefaan Platteau : Mijnheer de voorzitter, ik heb tijdens mijn uiteenzetting een voorbeeld gegeven van een DAB die kan worden geprivatiseerd : de DAB-schoonmaak.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Platteau, dat is ook uitdrukkelijk gezegd in de commissie. U bent niet het enige commissielid. Vele commissieleden waren het niet met u eens over de privatisering.

We hebben het management van de DAB-schoonmaak geprivatiseerd. Daardoor functioneert die dienst beter dan vroeger, en met minder middelen. Ik zie geen enkele reden om ook de DAB's integraal te privatiseren. Ze functioneren immers goed. Ik kan mensen uit dit halfro-

aanduiden die absoluut geen voorstander zijn van een verdere privatisering van de DAB's. Nietwaar, mijnheer Taylor ? (*Gelach*)

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau : Mevrouw de minister, ik realiseer me goed dat ik tot de oppositie behoor.

U blaast warm en koud tegelijk. U zegt enerzijds dat u tegen de DAB's bent, en anderzijds vindt u dat ze perfect functioneren en we er niet zonder kunnen.

De voorzitter : De bespreking is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende afschaffing van het goedkeuringstoezicht op de beslissingen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn inzake de informatisering van hun diensten

– 348 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende afschaffing van het goedkeuringstoezicht op de beslissingen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn inzake de informatisering van hun diensten.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van Cleuvenbergen, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, dit kleine ontwerp werd besproken in de commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin. Het houdt in dat het toezicht van de Vlaamse Gemeenschap op de automatisering van de OCMW's wordt afgeschaft.

Artikel 34 van de wet van 23 december 1974 betreffende de budgettaire voorstellen voor 1974-1975, bepaalde immers dat voor de aankoop van informaticamateriaal altijd de goedkeuring van de toezichthoudende overheid was vereist. Zowel de minister als de leden van de commissie oordeelden dat dit alleen relevant was in de toenmalige context, en dat dit zodoende nu volkomen voorbijgestreefd is.

Dit decreet dient om een onnodige administratieve verplichting af te schaffen en lokale besturen meer kansen te geven. De commissie keurde het unaniem goed. (*Applaus bij de meerderheid*)

Van Cleuvenbergen

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende afschaffing van het goedkeuringstoezicht op de beslissingen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn inzake de informatisering van hun diensten.

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 128 van de grondwet.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Artikel 34, § 5 van de wet van 23 december 1974 betreffende de budgettaire voorstellen 1974-1975, zoals vervangen bij de wet van 10 juni 1993, is, wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, niet van toepassing op de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel

– 359 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 14

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Cannaerts, verslaggever, heeft het woord.

De heer Leo Cannaerts, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president,

geachte collega's, met dit ontwerp van decreet sluit het Vlaams Parlement voorlopig een reeks van debatten over de reorganisatie van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel. Deze reorganisatie vormt het logische sluitstuk van de implementatie van de doorlichting die het auditbureau Ernst & Young heeft uitgevoerd in deze pararegionale B.

In de bespreking die de commissie voor Buitenlandse en Europese aangelegenheden over dit ontwerp heeft gehouden, heerste de algemene overtuiging dat de hervormingen noodzakelijk zijn en dat ze inspelen op de belangrijkste tekortkomingen van de VDBH. Die tekortkomingen bleken niet alleen uit het auditrapport, maar ook uit vijf jaar praktijkervaring.

De belangrijkste elementen van deze bespreking in de commissie kunnen worden ondergebracht in vier rubrieken. Ten eerste, een vernieuwde opdracht binnen het algemeen buitenlands beleid. Twee, nieuwe structuren. Ten derde, de mensen die deze nieuwe oriëntatie gestalte geven. Tot slot, de deontologische code inzake Export Vlaanderen. De nieuwe benaming Export Vlaanderen die niet zal worden vertaald, met als subtitel Vlaamse Openbare Instelling voor Exportpromotie, verwijst naar een ietwat meer beperkte maar toch overduidelijk bedrijfsgerichte aanpak van het Vlaamse exportbeleid. De vagere term buitenlandse handel vervalt. Het gaat hier concreet om export in de brede zin van het woord, zodat ook export van diensten en kennis, het opzetten van joint ventures en andere exportbevorderende samenwerkingsverbanden aan de orde komen.

Het decreet vermeldt expliciet drie vormen van exportpromoting : het begeleiden, het ondersteunen en het stimuleren van de export van onze ondernemingen. Belangrijk hierbij is de benadering van KMO's die nog geen ervaring hebben in de export. Export Vlaanderen kan hier bijdragen tot het verlagen van de drempel naar de eerste ervaring in export, of naar het aanboren van nieuw afzetgebied. Alhoewel de overheid een ruime bevoegdheid overlaat aan de bestuurs- en uitvoerende organen van deze dienst, blijft ze garant staan voor de cohesie met het algemeen buitenlands beleid. We denken meer bepaald aan de synergie die kan ontstaan met andere diensten, zoals Investeren in Vlaanderen, de Vlaamse Dienst voor Agro-Marketing, maar ook met inhoudelijk verder afgelegen domeinen zoals Ontwikkelingssamenwerking en het cultureel buitenlands beleid. De taakverdeling blijft overduidelijk. Export Vlaanderen houdt zich uitsluitend bezig met exportpromoting, terwijl de Vlaamse regering mogelijk verbanden aanreikt en stimuleert.

Veel minder duidelijkheid ondervindt de commissie inzake de synergie die de federale BDBH zou kunnen aangaan aan Export Vlaanderen. Verscheidene leden, ook de

Cannaerts

minister-president, drukten hun bekommernis uit – een betere term zou misschien verontwaardiging zijn – over de manier waarop deze federale dienst haar takenpakket probeert uit te breiden om de exportpromoting weer naar zich toe te halen. Andere voorbeelden van bevoegdheidsuitbreidingen zijn de quasi hergeboorte van de Belgische Investeringsmaatschappij, waarin 600 miljoen frank aan geld werd gepompt, en van het Federaal Agentschap voor het Aantrekken van Investerings. Tegenover deze negatieve ervaringen staan evenwel ook positieve zaken in de samenwerking met andere beleidsniveaus, zoals bijvoorbeeld de voortreffelijke samenwerking tussen de gewesten op het vlak van de economische vertegenwoordiging in het buitenland.

Een tweede aandachtspunt in dit verslag betreft de vernieuwing van de structuren. De raad van bestuur blijft het opperste orgaan binnen Export Vlaanderen, maar zal zich niet verder bezig houden met de operationele taken van het beleid. Het vastleggen van de grote beleidslijnen en van de begroting en de controle op de uitvoerende organen blijft het quasi-exclusieve domein van deze raad van bestuur. Inzake de organisatie van de operationele werking worden de bevoegdheden aanzienlijk beperkt. Binnen de commissie was er geen eensgezindheid betreffende de verdeling van mandaten binnen de privé-sector. Deze zes van de twaalf mandaten zullen worden voorbehouden voor vertegenwoordigers van de werkgevers, met vier mandaten, en aan deze van de werknemers, met twee mandaten. Sommige commissieleden hebben gepleit voor zes mandaten voor de werkgevers, ander vroegen om het behoud van de fifty-fifty verdeling. Uiteindelijk werden er geen amendementen ter zake goedgekeurd, zodat de verhouding vier tegenover twee blijft. Met deze meer algemene bevoegdheden die aan de raad van bestuur worden toevertrouwd, beoogt het ontwerp van decreet een nieuw management-model. Daarin worden de bevoegdheden van de manager zelf gevoelig uitgebreid naar concrete beslissingsmacht in het operationele gebeuren.

In die zin wordt Export Vlaanderen, na de BRTN, de tweede pararegionale en waarschijnlijk zullen er nog meer volgen die aan deze bestuursformule beantwoorden. Het is ook in deze context dat de commissie, hierin gesteund door de minister-president, een amendement aannam waarbij de term gedelegeerd bestuurder in heel het ontwerp wordt vervangen door algemeen directeur. De raad van advies die nu nog in de VDBH bestaat, wordt in de toekomst afgeschaft. Dit lijkt misschien een tegenstrijdigheid ten aanzien van het auditrapport waarin dit orgaan nog een plaatsje kreeg. Binnen de commissie bestond weinig bezwaar tegen de beslissing, voor zover de toetsing aan het concrete exportgebeuren van de ondernemingen behouden blijft. Om aan deze vraag tegemoet

te komen, bepaalt artikel 6 van de gecoördineerde tekst overleg op geregelde wijze met bedrijven en organisaties die zich bewegen binnen dit exportgebeuren. De term, op geregelde wijze, werd door de commissie dan ook unaniem geïnterpreteerd, niet alleen als georganiseerd volgens vastgelegde procedures, maar ook op geregelde tijdstippen.

Dan is er nog de overheid. De minister-president beklemtoonde dat het statuut van pararegionale B duidelijk de garantie van onafhankelijkheid van deze dienst inhoudt. De bevoegdheden die aan de regering voorbehouden blijven, beperken zich tot de benoeming van de algemeen directeur, van de voorzitter van de raad van bestuur, die trouwens in geval van staking van stemmen de beslissende stem heeft, tot het personeelskader en -statuut en tot de goedkeuring van het actieprogramma. Dit laatste is logisch om een cohesie tussen het algemeen buitenlands beleid en de actieprogramma's binnen Export Vlaanderen te bewerkstelligen.

Een derde reeks opmerkingen binnen de commissie betrof de medewerkers die binnen Export Vlaanderen gestalte moeten geven aan deze vernieuwde visie. Verscheidene leden van de commissie hebben hun bezorgdheid geuit over het feit dat de vernieuwing binnen Export Vlaanderen zich niet alleen mag beperken tot een nieuwe naam en een nieuwe manager. Iedereen was het erover eens dat deze nieuwe visie niets kon uithalen indien de integrale personeelsstaf niet ook zou worden betrokken bij deze renaissance. Het profiel van de algemeen directeur moet dan ook breder zijn dan van iemand die alleen maar vertrouwd is met de bedrijfswereld in het algemeen en de export in het bijzonder. Naast deze primordiale kwaliteiten moet hij ook een echte manager zijn die de diensten efficiënt kan organiseren en het personeel kan motiveren. De voornaamste kwaliteiten van de Vlaamse economische vertegenwoordigers zijn flexibiliteit en mobiliteit. In spelen op het totale marktgebeuren, de opdracht durven uitbreiden naar meerdere regio's, dat is wat meerwaarde kan inbrengen ten aanzien van de huidige beleidslijnen. Het feit dat deze economische vertegenwoordigers kunnen worden aangeworven op een contractuele basis opent nieuwe mogelijkheden. Op die manier zullen ze minder snel vastroesten in routine maar elke dag opnieuw uitdagingen aangaan om hun carrière op te bouwen. Aan de andere kant dreigt er met deze formule het reële gevaar dat sommigen deze functie zullen inschatten als een leer-school van onschatbare waarde, die kan leiden tot beter bezoldigde jobs in de privé-sector. Duidelijke afspraken vooraf, en perspectieven op loopbaanplanning, zullen hier van onschatbare waarde zijn.

Ten slotte werden er binnen de commissie nog elementen besproken met betrekking tot de morele of deontologische code binnen Export Vlaanderen. Eén van de discus-

Cannaerts

siepunten was de binding tussen Export Vlaanderen en het beleid van Ontwikkelingssamenwerking. Na diepgaande bespreking besliste de commissie uiteindelijk om de scheiding van deze twee domeinen, waarover iedereen het trouwens eens was, niet op te nemen in het decreet zelf. Ook werden er vragen gesteld bij de morele gedragslijn bij promotie van gevaarlijke stoffen of wapens binnen Export Vlaanderen. Opnieuw nam de commissie dezelfde houding aan en besliste om geen aparte regelgeving hieromtrent in te schrijven, ook al was er weinig betwisting over het principe zelf.

Er werden discussies gevoerd over de deontologische code die de medewerkers van Export Vlaanderen moeten hanteren inzake het verstrekken van informatie aan een individuele onderneming. Onderstreept werd het feit dat uiterste omzichtigheid geboden is inzake het onderscheid tussen informatie van algemene aard en informatie die specifiek voor een bedrijf is opgezocht of contacten die ten behoeve van één bepaald bedrijf worden gelegd. Daarvoor zal trouwens een vergoeding worden gevraagd.

De openbaarheid van een instelling als Export Vlaanderen mag geen dekmantel zijn voor het overtreden van regels die elke beoefenaar van een vrij beroep deontologisch zal naleven. Anderzijds was de commissie het er ook over eens dat de dienst niet mag worden opgericht om gratis, of tegen een geringe vergoeding, diensten te verlenen aan zogenaamde parasitaire exporteurs die zelf niet de minste inspanning willen leveren om een exportmarkt te veroveren.

Voor het overige verwijs ik naar het schriftelijk verslag dat vandaag ter beschikking van de leden werd gesteld, waarin ook staat vermeld dat het ontwerp in de commissie werd goedgekeurd met tien stemmen bij vier onthoudingen.

Wanneer dit ontwerp van decreet over enkele maanden van kracht wordt, zal Vlaanderen over een vernieuwd en slagkrachtig arsenaal aan middelen beschikken om de economische verovering van de internationale markten uit te bouwen. Ook al zijn bijstellingen op korte termijn wellicht noodzakelijk, toch zijn we er vast van overtuigd dat Export Vlaanderen langer zal overleven dan zijn voorganger, de VDBH. In een groeiende internationalisering van het economisch gebeuren zullen we dit beleidsinstrument meer dan ooit nodig hebben. (*Applaus bij de CVP, de SP, AGALEV en het VB*)

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, we waren verheugd toen we vernamen dat het studiebureau Ernst & Young werd aangesteld om de Vlaamse export door te lichten.

We waren zo mogelijk nog meer verheugd toen ons de resultaten van die studie werden bezorgd. Sommige cijfers geven aan dat Vlaanderen 70 procent van de totale Belgische export voor zijn rekening neemt. Met onze open economie, onze kwaliteitsvolle producten, en onze kennis van marketing, is het vanzelfsprekend dat we onze producten uitvoeren.

Toch vindt de VLD dat er op het domein van de export ook een taak is weggelegd voor de overheid. In de eerste plaats moet de overheid een ondernemingsvriendelijk klimaat creëren. Dat kan onder meer worden gerealiseerd door een versterking van omgevingsfactoren zoals risicodragend kapitaal en infrastructuur.

Ten tweede moet de overheid, naast het scheppen van dit gunstig macro-economisch kader, zorgen voor een efficiënt instrumentarium, om de bedrijven te helpen en hen te begeleiden bij de export.

In dit verband is er een zeer belangrijke taak weggelegd voor de opvolger van de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel, namelijk de dienst Export Vlaanderen, die vandaag boven de doopvont wordt gehouden. Dit stemt ons gelukkig. Uit de diagnose van het studiebureau Ernst & Young bleek immers overduidelijk dat een decreetswijziging moest worden doorgevoerd. De VDBH werd door het studiebureau een eilandenorganisatie genoemd. Men noemde deze dienst een niet samenwerkend en niet samspelend geheel van aparte, op zichzelf opererende cellen, niet alleen ten opzichte van elkaar, maar eveneens tegenover het bedrijfsleven. De VDBH was onvoldoende in staat om met het bedrijfsleven samen te werken. Tevens werd door het studiebureau vernietigende kritiek uitgeoefend op de bestuursorganen. Ook op dit vlak is er veel veranderd. Zo zal onder meer het aantal politieke benoemingen verminderen.

Mijnheer de minister-president, het voorliggende ontwerp van decreet beantwoordt grotendeels aan de verzuchtingen van het studiebureau, alsook aan die van mijn partij. De VLD zal het dan ook goedkeuren. Een aantal wijzigingen stemmen ons namelijk tevreden.

Ten eerste : een van de belangrijkste verbeteringen is het feit dat de taken en de bevoegdheden van Export Vlaanderen beter en vooral enger worden omschreven en gedefinieerd. Op die manier kan meer aandacht worden besteed aan de taak waarvoor deze dienst in feite werd opgericht, namelijk het bevorderen van de export.

Ten tweede : Export Vlaanderen zal zijn taken op een bedrijfsgerichte manier moeten vervullen. Hierdoor wordt tegemoetgekomen aan één van de belangrijkste bezwaren die onder meer vanuit het bedrijfsleven zijn gerezen tegenover de werking van de VDBH. Bovendien past de nieuwe taakomschrijving volkomen in de filosofie waar-

Platteau

over ik reeds sprak. De export is in de eerste plaats namelijk een taak voor de ondernemingen zelf. De overheid moet haar verantwoordelijkheid nemen op het vlak van de ondersteuning. Dit moet echter op een bedrijfsgerichte manier gebeuren.

Ten derde : een ander positief punt is de nieuwe invulling van de bestuursorganen. Het feit dat een aantal leden van de raad van bestuur worden gerecruteerd uit Vlaamse ondernemingen die een groot deel van hun omzet naar meerdere markten uitvoeren, vormt een belangrijke garantie dat de raad van bestuur in de toekomst een coherente, strategische visie zal ontwikkelen, waarbij rekening wordt gehouden met de dagelijkse praktijk in het bedrijfsleven.

Ten vierde : het is eveneens positief dat er een directieraad wordt opgericht, samengesteld uit de afdelingshoofden uit de instellingen. Op die manier wordt vermeden dat Export Vlaanderen eveneens een eilandenmentaliteit zou ontwikkelen.

Ten vijfde : ik stel met genoeg vast dat de meeste van onze amendementen werden goedgekeurd. Wij hebben onder meer gepleit voor het opstellen van een kosten-batenanalyse bij belangrijke projecten. Tevens meenden wij dat de leden van de raad van bestuur ervaring moeten hebben op het vlak van de export. Dit is in het verslag opgenomen op voorstel van de minister-president. We hechten hier zeer veel belang aan. We kunnen niets doen met diplomaten of technocraten. We hebben mensen nodig die ervaring hebben met export. Het moeten verkopers zijn, mensen die iets kennen van handel en nijverheid.

Export Vlaanderen zal hiermee een nieuwe start nemen. Ik heb zojuist gezegd dat het nieuwe decreet zal verhinderen dat we opnieuw in de fouten van het verleden vervallen. Dit betekent natuurlijk niet dat alles is opgelost. Integendeel, het echte werk zal nu pas beginnen. In dit verband wil ik ook op enkele hindernissen wijzen, die een efficiënt Vlaams exportbeleid nog steeds in de weg staan. Ik zal er twee noemen, ook al zijn het er meer.

Ten eerste, een optimale werking van Export Vlaanderen blijft gehypothekeerd, zolang de mist rond de bevoegdheidsverdeling tussen het federale en het gewestelijke niveau niet is opgetrokken en zolang er niets wordt gedaan aan het té weinig gecoördineerde optreden van de verschillende diensten. In het verleden zijn hieromtrent enorme problemen geweest. Het was een van de punten die de aanzet hebben gegeven om grote schoonmaak te houden. Goede intenties moeten natuurlijk altijd nog worden gevolgd door een goede uitvoering.

Ten tweede is er het probleem van de politieke benoemingen. Meer dan ooit dienen de mensen van Export Vlaanderen te worden benoemd op basis van hun bekwaamheden op het vlak van export en bedrijfsvoering, en niet op basis van hun politieke of technocratische bekwaamheden. De VLD zal ter zake de uitvoering van het decreet met de nodige kritische zin in het oog houden, zodat de fouten uit het verleden zich in de toekomst niet meer zullen voordoen. Misschien is het een tikkeltje spijtig dat dit initiatief er niet vroeger kwam. Het spreekwoord zegt echter wel : beter laat dan nooit.

De voorzitter : De heer Sleetcx heeft het woord.

De heer Jef Sleetcx (*Op de tribune*) : Als ik mijnheer Platteau aanhoor, word ik ook enthousiast. Ik ga dat enthousiasme wel een beetje temperen, anders zou het hier te lang duren.

Dit is een wijzigingsdecreet, geen volledig nieuw. De beoogde wijzigingen hebben hoofdzakelijk te maken met de decretale opdracht van de betrokken instelling, die voortaan Export Vlaanderen zal heten in plaats van Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel. Dit werd door het decreet van 23 januari 1991 bepaald. De beoogde wijzigingen hebben voornamelijk betrekking op de decretale opdracht van de geciteerde instelling, op haar structuur en haar leiding. De leiding wordt voortaan gecentraliseerd in de handen van een contractueel aangeworven algemeen directeur, bijgestaan door een directieraad en gecontroleerd door een raad van bestuur. Deze ingreep is een rechtstreeks gevolg van de doorlichting van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel, die eind vorig jaar en begin dit jaar werd uitgevoerd door het bureau Ernst & Young. Over het eindrapport van deze doorlichting werd op maandag 26 februari en donderdag 14 maart 1996 zeer uitvoerig en diepgaand van gedachten gewisseld in de commissie van Buitenlandse en Europese Aangelegenheden, op uitdrukkelijke vraag van de leden van genoemde commissie. De neerslag van deze discussie is weergegeven in het intern verslag van 2 april 1996, dat trouwens ook als commissiestuk ter beschikking van de commissieleden werd gesteld. Voorts werd het voorliggend ontwerp besproken op dinsdag 25 en woensdag 26 juni.

Deze beschouwende inleiding geef ik om niet meer op alle details te moeten ingaan. De commissievergaderingen gingen reeds omstandig in op de materie. Ook door het uitstekend commissieverslag van de heer Cannaerts moeten we hier niet meer gedetailleerd op ingaan.

Ik beperk me tot enkele opmerkingen en vragen. De socialistische fractie zal dit ontwerp goedkeuren. Principieel hebben we geen enkele moeite met de hoofdbekommernissen van dit decretaal werk. We zien duidelijk in dat er

Sleeckx

een slagvaardiger instrument in het leven moet worden geroepen om onze exportgerichte economie krachtig en efficiënt te ondersteunen. Ook de dienstverlening aan Vlaamse bedrijven die willen uitvoeren, moet sterk worden bevorderd. Bij de bespreking van de beleidsbrief en de bekendmaking van het eindrapport van Ernst & Young beklemtoonde de SP, bij monde van de heer Diekens, wel enige moeite te hebben met het zogenaamd verenigen van de opdrachten van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel, nu Export Vlaanderen. De buitenlandse handel wordt beperkt tot export. Men drukt trouwens de wens uit dat deze export een louter business-to-business karakter zou hebben. We menen een zeker tegenstrijdigheid te bespeuren met de conclusies van Ernst & Young. Dit rapport stelt herhaaldelijk dat de werking van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel op het Vlaams Buitenlands Beleid dient te zijn geënt. Synergie met andere Vlaamse diensten in het buitenland moet zo snel mogelijk worden nagestreefd.

In de bespreking van artikel 5 dat de actualisering van de doelstellingen van de instelling op het oog heeft, werd terecht gezegd dat exportbevordering een essentieel onderdeel is van het Vlaams buitenlands economisch beleid, doch niet het enige. Wil exportbevordering bijdragen tot een slagvaardig Vlaams buitenlands beleid, aldus de toelichting bij artikel 5, dan moet ze bijdragen tot een bredere samenhang en inzet van de diverse beleidsinstrumenten en beleidsdomeinen. Ik denk hier bijvoorbeeld aan export en aan investeringsaantrekkelijkheid. Ik meen te begrijpen dat investeringen – en de minister-president zal het met me eens zijn – twee richtingen kunnen uitgaan. Naast de meer traditionele, kan ik ook toerisme, cultuur en ontwikkelingsamenwerking vermelden. Hieruit meen ik te kunnen afleiden dat de exportbevordering niet louter vanuit de business-to-business invalshoek wordt benaderd, maar dat ook de tewerkstelling, sociale werk- en leefomstandigheden, democratische rechten en dergelijke, meer in overweging kunnen worden genomen.

Om deze redenen – zegt dezelfde toelichting – wordt erin voorzien dat de leidende ambtenaar van de administratie Buitenlands Beleid deel uitmaakt van de bestuurders. Om dezelfde redenen wordt een gelijke vertegenwoordiging van vertegenwoordigers van de overheid in de raad van bestuur behouden. Ik voeg er onmiddellijk aan toe – en ik heb de indruk dat daarover geen eensgezindheid bestond – dat de aanwezigheid van representatieve werknemersorganisaties, vertegenwoordigd in de SERV, mij niet alleen verheugt, maar daarenboven aantoont dat men de facto een ruimer kader kan creëren, waarbinnen hopelijk ook andere aspecten zullen ter sprake komen dan in de louter business-to-business discussies.

Het dagelijks bestuur wordt vervangen door een alge-

meen directeur en een directieraad met vier leden. De functie van adjunct wordt afgeschaft. Het is niet erg duidelijk hoe het staat met de aanwerving van de nieuwe algemeen directeur. Men zou blijkbaar beroep doen op een headhunter, maar het profiel, noch de timing voor de aanstelling zijn gekend. Toch zijn dat niet te onderschatten elementen.

Dat tijdens de besprekingen van het ontwerpdecreet de term algemeen bestuurder werd omgevormd tot algemeen directeur, is een zeer goede zaak. Zoals ook de heer Platteau heeft gezegd, was de term gedelegeerd bestuurder verkeerdelijk overgenomen uit het vennootschapsrecht. Deze term slaat effectief op een bestuurder die een bevoegdheidsdelegatie krijgt van de aandeelhouders. De gedelegeerd bestuurder is in deze functie lid van de raad van bestuur, wat hier niet het geval is. Bovendien is Export Vlaanderen geen naamloze vennootschap. De minister-president had daarvoor onmiddellijk oor en verklaarde zich bereid de terminologie te wijzigen. Hieruit blijkt dat tijdens de discussie over een ontwerpdecreet nog steeds amendementen kunnen worden ingediend en aanvaard, voor zover ze de richting van de voorgestelde tekst uitgaan.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de commissievoorzitter, een gedifferentieerd beleid kan makkelijker tot de realisatie van de vooropgestelde doelstellingen leiden. Dat geldt voor Export Vlaanderen, maar in de toekomst kan dat ook voor andere dossiers gelden. Dit lijkt me de goede weg : goede ideeën moeten steeds kunnen wijken voor betere ideeën. In die zin waren dat nuttige amendementen.

De heer Jef Slegckx : Omtrent de overplaatsing van de vorige leidende ambtenaren, waarvan in artikel 24 van het huidige decreet sprake is, moeten we ons afvragen of het niet wenselijk is dit zo snel mogelijk te regelen. Sinds de aankondiging van de ingrepen in de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel op 15 februari jongstleden, verkeert de dienst in zeer grote onzekerheid. Mijnheer de minister-president, kunt u hierover, voor de stemming in de plenaire vergadering, meer informatie geven ? Alle commissarissen vragen ons duidelijk te bepalen welk profiel voor de algemeen directeur wordt voorzien, wat de timing is, en ook wat er met de andere ambtenaren zal gebeuren, zoals in artikel 24 wordt gestipuleerd. Ook vanuit de commissie werd het verzoek geformuleerd dat minister-president Van den Brande voor de stemming op deze vragen zou antwoorden.

In artikel 7 wordt de grondslag gelegd om de dienstverlening gedeeltelijk betalend te maken. Als ik het goed heb begrepen, was dit tot nog toe niet het geval, omdat de bedrijven nog steeds bij de BDBH moeten betalen voor informatieverstrekking. Is er enig overleg met de BDBH

Sleeckx

om dubbele facturatie in de toekomst te voorkomen ? Deze vraag is trouwens ook in de commissie gesteld.

De heer Platteau heeft ook al aangehaald dat in de commissie duidelijk werd verklaard dat er in geen geval vermenging mag komen van ontwikkelingssamenwerking en exportbevordering. Mevrouw Maes en mevrouw Verwimp-Sillis hebben hierover een amendement ingediend. Dit amendement is niet goedgekeurd, maar er is in het verslag expliciet vermeld dat dit niet kan. Het was de algemene teneur in de commissie dat zulks ethisch niet verantwoord is, en kan leiden tot allerlei misbruiken waarvan de bevolking in de ontwikkelingslanden zeker niet beter wordt. Vaak hebben we vastgesteld dat gebonden hulp de regel was. We kennen allemaal de verhalen over wegen die in de ontwikkelingslanden naar fabrieksterreinen werden aangelegd. De minister-president ging er volledig mee akkoord dat we absoluut geen gebonden hulp mogen verlenen. Deze soort van hulpverlening werd praktisch unaniem door de commissie afgewezen.

Ik heb ook nog een paar vragen. Welk headhuntingbureau is concreet belast met de zoektocht naar een manager ? Welke jobbeschrijving wordt hierbij gehanteerd ? Op welk budget worden deze diensten aangerekend ? Zo dit de VDBH is, moet er dan niet minstens een lastenboek aanwezig zijn waarin de gevraagde diensten zijn bepaald ? Hoe ruim is deze opdracht ? Impliceert de opdracht dat ook kabinetsmedewerkers voor headhunting in aanmerking komen ? Ook de heer Platteau heeft deze laatste vraag gesteld. Binnen de commissie leefde duidelijk de teneur dat men niet van politieke benoemingen kon vertrekken. Het principe van the right man on the right place moet worden gehuldigd. Dit moet trouwens niet alleen hier worden toegepast, maar overal.

Waarom acht u het niet nuttig dat aan de algemeen directeur een adjunct wordt toegevoegd die in deze bestuursopdracht bijstand verleent en zelfs een afdeling zou leiden ? Verantwoordt de aard van de instelling – buitenlandse verplaatsingen, omvang van het personeel in binnen- en buitenland, representativiteit – niet een dergelijke bestuursversterking ? Omdat deze vraag naar voren kwam in de commissie, willen we ze ook hier duidelijk stellen aan de minister. We verwachten van hem een zeer duidelijk antwoord.

Welke concrete engagementen werden al genomen – voor de eindstemming van dit decreet – tegenover elk der leden van het dagelijks bestuur, en dit op het gebied van de uitvoering door elk van hen van een andere opdracht, met respect voor de graad en verantwoordelijkheid die is verbonden aan hun huidige functie. Mijnheer de minister, het is niet makkelijk om daar onmiddellijk een antwoord op te geven. In het artikel werd duidelijk ingeschreven

dat ze een andere opdracht zullen krijgen, maar deze mensen zijn ongerust. Indien mogelijk, zou hierop een antwoord moeten worden gegeven, nog voor de stemming. Ik vertolk alleen maar de zorgen van de commissarissen.

De SP zal Export Vlaanderen goedkeuren. Ik zei bijna Vlaanderen Export, maar daar was ik tegen. We zullen dat goedkeuren, maar misschien wel niet met hetzelfde enthousiasme als de heer Platteau. Toen ik de heer Platteau bezig zag en hoorde, dacht ik : er zijn centen te verdienen, want de liberalen zijn er graag bij. Dat is volgens mij de ondertoon van hun enthousiasme. De SP zal dit ontwerp in ieder geval goedkeuren.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik wil mijn waardering uitdrukken voor de verslaggeving. Op korte termijn hebben we een heel degelijk verslag gekregen van de besprekingen die aan dit ontwerp van decreet werden gewijd. Het Vlaams Blok erkent de noodzaak aan een efficiënte overheidsinstelling zoals de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel, voortaan Export Vlaanderen. De export is voor Vlaanderen met zijn haven economie en zijn bijzondere ligging van levensbelang. Door het belangrijke aandeel van de KMO's in onze economie, moeten vooral de kleine en middelgrote bedrijven er door de overheid toe worden aangezet om hun producten en diensten in het buitenland te verkopen en ze moeten daarin worden ondersteund.

De doorlichting eind vorig jaar, heeft bevestigd wat wij al regelmatig hadden gezegd : het ging niet goed met de VDBH. Heel wat bedrijven zijn niet overtuigd van het nut van deze instelling, er is een gebrek aan herkenbaarheid. Er is tevens sprake van een zekere malaise bij het personeel, dat na de gedeeltelijke opsplitsing van de BDBH aanvankelijk met veel enthousiasme aan de nieuwe uitdaging was begonnen, maar waarvan de hoge verwachtingen niet altijd zijn waargemaakt. Dit gebeurde om twee redenen. Ten eerste is er de onduidelijke afbakening van bevoegdheden bij de regionalisering van de buitenlandse handel en de recuperatiepogingen van het federale niveau. Ten tweede is er de aanstelling van een politiek benoemde top en een te geringe inbreng van mensen uit de praktijk in het bestuur van de instelling. De regering voegt daar nog aan toe dat de taken van de VDBH te alomvattend waren en dat die derhalve moesten worden afgeslankt.

Aan de moeilijkheden die het gevolg zijn van de slechte staatshervorming, kan u met dit ontwerp van decreet weinig veranderen. Het is een feit dat de VDBH te zwak was

Van Nieuwenhuysen

om de voortdurende bevoegdheidsovertredingen van de Belgische dienst aan te klagen en om de nooit aflatende pogingen van een federale recuperatiepolitiek te counteren. Onlangs is dat nog gebleken. In het wetsontwerp tot hervorming van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel worden de bevoegdheden van de federale instelling zeer ruim geïnterpreteerd.

Samen met de minister-president kunnen we niet anders dan vaststellen dat de Waalse administratie – en meer bepaald de AWEX – niet bijzonder sterk is uitgebouwd. Deze instelling moet dus bijna onontkoombaar terugvalLEN op de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel. De versterking van de BDBH heeft dus niet alleen tot doel een bestaansreden te verschaffen aan de duurste handelsreizigers van dit land. Dat moet ook gebeuren om de Waalse en de Brusselse exportbevordering op federale kosten te organiseren. Dat past perfect in de Belgische recuperatiepogingen. Andere sprekers hebben dat hier ook benadrukt. Andere ontwikkelingen bevestigen deze tendens. Zo wordt de BMI – de Belgische Maatschappij voor Buitenlandse Investerings – gereactiveerd. En de zogenaamde FAFI – de Federal Agency for Foreign Investors – werd opgericht. Bovendien heeft de federale overheid nog andere belangrijke instrumenten in handen, zoals de Delcredere dienst en Copromex. Onlangs is nog gebleken dat de Vlaamse regering in die Delcredere dienst geen voet aan de grond krijgt.

De Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel kon daartegen moeilijk optornen. Dat behoort tot de verantwoordelijkheid van de regering. Wij dringen erop aan dat zij die ook opneemt. Ons inziens kan dit maar door het politieke spel hard te spelen. De regering zou bijvoorbeeld de coördinatie-opdracht van de BDBH gewoonweg kunnen weigeren. Zij zou kunnen weigeren om afgevaardigden te sturen naar de raad van bestuur van de BDBH en naar het zogenaamde coördinatiecomité – het dagelijks bestuur van de BDBH. Men zou ook de Vlaamse vertegenwoordigers in het buitenland duidelijk kunnen maken dat ze geen bevelen te ontvangen hebben van federaal minister Maystadt. Ik maak hier van de gelegenheid gebruik, mijnheer de minister-president, om uw reactie te vragen op het aangekondigde initiatief van minister Maystadt om brieven te sturen naar alle Vlaamse economische vertegenwoordigers in het buitenland. De minister wees hen erop dat zij geacht worden om informatie naar de BDBH door te sturen. Bent u van dit initiatief op de hoogte? En wat denkt u daarvan?

Om vast te stellen dat de VDBH niet functioneerde zoals velen hadden verwacht of gehoopt, was er eigenlijk geen doorlichting nodig. Uit de doorlichting blijkt wel waar de knelpunten zich bevinden. De grote boeman – als ik dat

zo mag uitdrukken – is de driedelige structuur aan de top van de instelling, in het dagelijks bestuur. Daar zal nu een enkele verantwoordelijke worden aangesteld. De heren Sleenckx en Platteau hebben hier gepleit om die aanstelling buiten de politiek te houden. Ik sluit me bij dit voorstel aan. Uzelf hebt dat in de commissie ook gedaan, en ik hoop dat u zich aan het gegeven woord houdt. Maar ik blijf eraan twijfelen of de structuur zelf verantwoordelijk was voor het vierkant draaien van de instelling, dan wel of het de concrete vormgeving van die structuur was. Bij die vormgeving hebben vooral politieke overwegingen gespeeld, waardoor de moeilijkheden er al van in den beginne waren ingebakken.

Tot bewijs van het tegendeel handhaaf ik mijn overtuiging dat het perfect mogelijk was geweest om de leiding van de instelling toe te vertrouwen aan ambtenaren die de overstap van de BDBH naar de VDBH hadden gemaakt. Dat zou weliswaar in samenwerking met een raad van bestuur moeten gebeuren, waarvan mensen uit de praktijk moeten deel uitmaken.

Collega's, de essentie van dit ontwerp van decreet is, ten eerste, dat het niet langer de raad van bestuur is die over de volle bevoegdheid beschikt en een deel ervan toewijst aan de leidinggevende ambtenaar. Dit wordt nu gewijzigd. Het is nu de leidende ambtenaar die over de volle bevoegdheid beschikt met uitsluiting van datgene wat nog uitdrukkelijk aan de raad van bestuur wordt opgedragen. Dat is een van de redenen, en wellicht de belangrijkste, waarom we dit ontwerp niet zullen goedkeuren. Wij vinden het tegen de logica ingaan dat de raad van bestuur niet de volheid van bevoegdheid heeft en kan delegeren naar de algemene directeur die in het oorspronkelijke ontwerp vreemd genoeg toch nog gedelegeerd bestuurder werd genoemd. Die anomalie hebben we dan toch kunnen wegwerken.

Nu verhoogt u, mijnheer de minister-president, de inbreng en het belang van de leidinggevende ambtenaar maar ook van de regering die hem of haar benoemt. Wat ons vooral verontrust, is dat deze afbakening en inkrimping van de bevoegdheid van de raad van bestuur het conflict risico verhoogt. In de commissie hebt u gezegd vertrouwen te hebben in het feit dat een sterke en ervaren raad van bestuur tot een optimale samenwerking kan komen met een eveneens sterke algemeen directeur. Dit argument is nogal goedkoop en overtuigt niet.

Ten tweede, dit ontwerp beperkt de taken die Export Vlaanderen krijgt toebedeeld. De taken zullen uitsluitend bedrijfsgericht zijn. Die beperking gaat te ver, want zelfs de bevordering van het globaal Vlaams imago in het buitenland wordt uitgesloten. Dat wordt nu enkel de verantwoordelijkheid van de bevoegde minister. Ik vind dat Export Vlaanderen toch ook nog globale notoriëteitsacties

Van Nieuwenhuysen

zou moeten kunnen voeren in het buitenland. Met andere woorden, het ene zou het andere niet mogen uitsluiten. Ik heb de indruk dat dit door de aanpassing van dit decreet wel gebeurt.

Het toespitsen van de aandacht op exporterende bedrijven of potentiële exporteurs wordt ons inziens niet genoeg vertaald in de samenstelling van de raad van bestuur. Er zijn wel vage beloften in verband met exportervaring van de leden van de raad van bestuur. Wij hadden echter graag meer mensen gezien die niet alleen ervaring hebben, maar ook werkelijk actief zijn in het exportgebeuren.

Ten derde, wij vinden ook dat bepaalde aspecten van de import door Export Vlaanderen moeten worden behartigd. Nu sluit men dit uit, terwijl we in de commissie gezien hebben dat die import vaak ook export genereert.

Daarentegen lijkt het ons wel logisch dat de buitenlandse handel als gegeven op zichzelf aan de VDBH wordt onttrokken, omdat dit boven haar vermogen gaat. De coördinatie tussen de diverse diensten moet inderdaad op een hoger niveau geschieden. Het verleden heeft alleszins bewezen dat de VDBH niet tegen deze taak was opgewassen.

Collega's, mijnheer de minister-president, het Vlaams Blok zal zich, net zoals in de commissie, bij dit ontwerp onthouden. We beamen dat er dringend iets moest gebeuren om de werking van de VDBH te verbeteren. De omschakeling naar Export Vlaanderen ter begeleiding van individuele bedrijven is op zichzelf positief, al zien we de taak van de instelling toch iets ruimer dan nu het geval is. De verhoogde greep van de regering op heel het gebeuren van de buitenlandse handel is eigenlijk niet verkeerd. Het ontnemen van de volheid van bevoegdheid aan de raad van bestuur voor de resterende taken van Export Vlaanderen is ons inziens verkeerd. In deze raad van bestuur zijn de mensen uit de praktijk bovendien niet genoeg vertegenwoordigd.

Wij bekijken dit ontwerp dus met gemengde gevoelens. Enerzijds zijn we, zoals gezegd, tevreden dat er iets gebeurt. Anderzijds hebben we een aantal bedenkingen die zwaar genoeg zijn om dit ontwerp niet goed te keuren.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, het ontwerp Export Vlaanderen is de vrucht van twee operaties. Aan de ene kant is er de staatshervorming van 1993, die minder dubbelzinnig dan daarvoor het accent van de bevoegdheid over de buitenlandse handel bij de gewesten legde. Ik zeg nu wel : minder dan vroeger, maar

uit de evolutie van de feiten blijkt dat de situatie nog steeds niet duidelijk genoeg is. De manier waarop de BDBH en de federale instanties in het algemeen de afgesproken bevoegdheidsverdelingen aan hun laars lappen, verplicht ons om te zeggen dat de wijziging van de Bijzondere Wet van augustus 1988 allicht noodzakelijk is om van die dubbelzinnigheid af te raken. We bespreken dit nieuwe ontwerp dan ook in het kader van een aantal actuele ontwikkelingen. Vandaar deze aanmerkingen. De heer Bogaert heeft een paar weken geleden geprotesteerd tegen de heractivering van de Belgische Maatschappij voor Buitenlandse Investerings. Dat is door een aantal collega's hier al beklemtoond. Uzelf, mijnheer de minister-president, hebt het in uw antwoord op de vraag een manifeste bevoegdheidsoverschrijding genoemd. Het nieuwe ontwerp van de BDBH, dat we door het indienen van een belangenconflict hopen te kunnen stuiten, heeft dan ook geen enkel kenmerk van de nieuwe geest die georiënteerd is op overleg met de gewesten. Deze geest zou nochtans de basis moeten zijn van de coördinatieopdracht waartoe de BDBH grondwettelijk beperkt is.

Een tweede inspiratiebron voor de minister-president en de Vlaamse regering was dan ook het rapport van Ernst & Young. Dat heeft een aantal tekorten in de structuur en de werking van de VDBH blootgelegd. Dit ondanks het feit dat de organisatie nog niet zo lang bestond en op het moment van de evaluatie net haar weg leek te hebben gevonden. Men zou mogen verwachten dat de vele klachten tegen de BDBH ook zouden leiden tot een evaluatie door Ernst & Young. Ondanks de vele klachten maakt men daar echter een nieuw ontwerp zonder evaluatie van de vorige praktijk.

Wij deden het anders. Wij maakten wel een doorlichting en een evaluatierapport alvorens tot een nieuwe uittekening over te gaan. Alleen heeft dit het bijzonder pijnlijke gevolg gehad dat een aantal mensen die werkten binnen de hen voorgeschreven structuren ten onrechte de schuld kregen voor de manier waarop ze hun taak hebben vervuld. We vinden dit een bijzonder pijnlijke episode, waaruit lessen moeten worden getrokken. Dan rest ons nog de vraag wat we op dit ogenblik van het nieuwe ontwerp van decreet betreffende de exporthandel in Vlaanderen vinden. Voldoet dit ontwerp in die mate dat we het willen goedkeuren ?

Ten eerste, er is de opdracht. Mijnheer de minister-president, wij hebben in de commissie een amendement ingediend omdat we de opdracht zoals ze nu werd omschreven, namelijk als een louter bevorderen van de uitvoer, te eng vonden. Ondertussen heb ik zowel de voorzitter van onze commissie, de heer Sleetx, als de heer Van Nieuwenhuysen gehoord : beiden zijn dezelfde mening toegedaan. Dit heeft me ertoe doen besluiten mijn amendement dan toch maar opnieuw in te dienen, ter behande-

Maes

ling in de plenaire vergadering. Een bredere visie op de taak van Export Vlaanderen strookt blijkbaar immers niet alleen met de mening van de Volksunie-fractie, maar ook met deze van andere fracties. De buitenlandse handel is onze bevoegdheid. Het is meer dan alleen maar exportbevordering : het is een fundamenteel onderdeel van onze buitenlandse betrekkingen. Deze betrekkingen zijn vanzelfsprekend de zaak van de Vlaamse regering. Het is net zo vanzelfsprekend dat de algemene promotie van Vlaanderen niet alleen de zaak kan zijn van de politici. De veelgehoorde kritiek in Vlaanderen, bijvoorbeeld, betreffende de culturele ambassadeurs is een van die tekenen die erop wijzen dat men politici een relatief vertrouwen schenkt als het gaat om het aanduiden van privépartners. Ik vraag me dan ook af of een autonome dienst voor de bevordering van de buitenlandse handel niet beter geplaatst zou zijn om de brede bevordering van Vlaanderen als een exporterende natie tot zijn opdracht te rekenen.

Een tweede opmerking betreft de managementstructuur. Ik denk dat we er allen van overtuigd zijn dat de vorige Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel opgezaald was met een moeilijke structuur. In deze structuur waren de moeilijkheden ingebakken. Het resultaat hoeft ons dan ook niet onmiddellijk te verbazen. Veeleer verdient de inspanning van mensen die met deze structuur hebben gewerkt, uiterste waardering. In elk geval hebt u nu een structuur willen ontwerpen die de verlamming probeert te vermijden. Ik geloof dat dit noodzakelijk en goed was. Toch blijven we ons vragen stellen bij de echte onafhankelijkheid van de dienst. De mogelijkheden van inmening door de regering zijn immers legio. Op dit ogenblik is de minister-president ook de minister bevoegd voor buitenlandse handel. Er bestaat geen aparte minister van Buitenlandse Handel. Het gewicht van de minister-president staat er natuurlijk borg voor dat het belang van de buitenlandse handel niet onder het tapijt zal worden gevergd. Een structuur is er echter om regeringen te overleven : ik neem aan dat u ze ook als dusdanig hebt ontworpen. We moeten ze dus beoordelen zonder rekening te houden met de persoon. Het feit dat u toevallig zowel minister-president als minister van Buitenlandse Handel als minister bevoegd voor externe betrekkingen in het algemeen bent, kan enigszins geruststellend werken. Stelt u zich eens voor dat of de minister-president, of de minister van Buitenlandse Handel, of de minister van Externe Betrekkingen een andere opvolger krijgt ? Dan moet bijvoorbeeld de minister voor Buitenlandse Handel met de minister-president discussiëren. Bent u er dan nog zo zeker van dat er geen politiek favoritisme kan opduiken ? Bent u nog zo zeker dat politieke bemoeienissen en handeltjes tussen de excellenties uitgesloten zijn ?

Minister-president Luc Van den Brande : U redeneert nu

in hypothesen. Dat moeten we allemaal doen, want het leidt tot een vruchtbaar debat. Ik leid er wel uit af dat u heel gerust bent over de huidige situatie.

U vermoedt bij mij de bedoeling om een instrument op te zetten dat de politieke beleidsman of -vrouw overleeft. Dat is ook inderdaad mijn bedoeling. Ik kan natuurlijk de toekomst niet voorspellen. Alles blijft theoretisch mogelijk. Ik dank u alvast voor uw vertrouwen.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister-president, het zal u opvallen dat ik u, die zoveel bevoegdheden verenigt, absoluut niet verdenk van enig misbruik van uw macht.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Als er meerdere excellenties bevoegd zijn, bestaat er een risico op belangenconflicten tussen deze personen. Misschien lopen we nu het risico dat er belangenconflicten rijzen tussen de diverse persoonlijkheden van de minister-president.

Minister-president Luc Van den Brande : U herinnert me aan een parlementaire vraag die ooit in het Federaal Parlement werd gesteld aan een persoon die tegelijk minister van Openbaar Ambt en van Middenstand was. De vraag was gericht tot de minister van Middenstand. De minister antwoordde in de hoedanigheid van minister van Openbaar Ambt. Hij zei : helaas ben ik niet bevoegd om uw vraag te beantwoorden. Ik zal die overmaken aan mijn waarde collega, bevoegd voor Middenstand.

Ik vertel deze anekdote om aan te tonen dat wij het beleid niet op die manier benaderen. Ik kan u op dat vlak helemaal geruststellen, mijnheer De Gucht.

Mevrouw Nelly Maes : Daarmee is dan duidelijk dat een tweesporenbeleid altijd mogelijk is.

Mijnheer de minister-president, de voorzitter van de commissie heeft op deze tribune behartenswaardige dingen gezegd over de deontologische code van de buitenlandse handel. Het is vanzelfsprekend niet het moment om uitvoerig in te gaan op een gedragscode inzake buitenlandse handel en exportbevordering. Het ontwerp van decreet leent zich daar niet toe. Toch heeft mevrouw Verwimp-Sillis haar amendement opnieuw ingediend. Ik heb het om principiële redenen mede ondertekend. Ik zou het schandalig vinden als geld van de gemeenschap werd aangewend voor de bevordering van de export van producten die verboden zijn, waarvoor een internationaal embargo bestaat, of die kunnen worden gebruikt voor de aanmaak van verboden producten.

Op welke wijze kan zo'n deontologische code in het kader van de exportbevordering tot stand komen ? Ik zal het straks nog hebben over Delcredere, in verband met de

Maes

kredietverzekering als noodzakelijk sluitstuk van een goed exportbeleid. Het treft ons hoe vaak Delcredere export waarborgt die moreel niet door de beugel kan. Ik heb het hier over de kredieten voor leveringen van staat tot staat, bijvoorbeeld van de FN-fabriek naar Kenia. Dit laatste geval heeft zowel in het Keniase als in het Belgische parlement tot verontwaardigde reacties geleid.

Ik noem de Modulmed-klinieken als voorbeeld waarbij de ontwikkelingssamenwerking een alibi was om aan export te doen. Het waarborgen van deze export door Delcredere kredieten leidt tot een schuld van een derdewereldland. Deze schuld moeten we dan weer kwijtschelden. Zo komen we ertoe om met gemeenschapsgeld die export te bevorderen die we niet wensen te bevorderen, die landen met nog meer schulden te belasten waarvan wij vinden dat ze al te veel schulden hebben. Uiteindelijk blijft slechts één begunstigde over : het exportbedrijf in België. Mevrouw Verwimp had het in haar amendement over gebonden hulp : aankopen in België als voorwaarde om ontwikkelingshulp te bekomen. We willen echter alle directe en indirecte gebondenheid aanklagen en vragen om een deontologische code te ontwerpen. Dit moet gebeuren door mensen die in de praktijk staan en die de moed hebben om hun code bekend te maken. De volksvertegenwoordigers vragen aan het volk of ze het ermee eens zijn dat Export Vlaanderen deze manier van werken hanteert.

Nu moet ik ook iets kwijt over Delcredere. De vertegenwoordiger van de minister-president heeft geweigerd het verslag van Delcredere goed te keuren. Omtrent Delcredere zijn er klachten van Vlaamse bedrijven over discriminatie. Er zijn klachten over het regionaal aandeel dat Delcredere verzekert. Maar daarover zijn er nog geen juiste cijfers verstrekt. Ik vraag me af of we bij een eigen exportbeleid ook geen eigen verzekering moeten hebben. Kan de afschaffing van Delcredere als verzekeringsinstelling nog buiten discussie blijven ? Wat is de taak van Delcredere binnen onze eigen exporttaken ? Er zijn zoveel klachten. Er is geen verbetering merkbaar. Waarom blijven wij dit allemaal financieren van uit Vlaanderen ?

Onder uw voorzitterschap, mijnheer de voorzitter, werd daarover deze morgen met het Bureau vergaderd. Ik neem aan dat het ontwerp op de BDBH dan ook niet zal worden goedgekeurd voor het parlementair reces. Wordt intussen geprobeerd met de federale regering tot overleg te komen of vindt de federale regering dat hier geen overlegprocedure moet worden toegepast ? Het is opvallend dat ze aan de behandeling van dat ontwerp zijn begonnen zonder formeel overleg. De stukken uit de Kamer geven natuurlijk enige dubbelzinnigheid weer. De heer Harmegnies vraagt formeel of de indienende minister beschikt over een in de ministerraad overlegd besluit dat de in-

stemming van de gewesten weerspiegelt. Het antwoord op deze ondubbelzinnige vraag blijft uit. Daaruit kunnen we besluiten dat er geen antwoord is. Dat blijkt overigens uit de context van de verdere analyse van het verslag. Er wordt vaag gesuggereerd dat er wel raadpleging gebeurde. Mijnheer de minister-president, u hebt zelf gezegd dat u niet werd uitgenodigd voor overleg. Werd u geraadpleegd ?

Minister-president Luc Van den Brande : Op een van de bijeenkomsten van medewerkers van de ministers die bij buitenlandse handel betrokken zijn, werd over het ontwerp gepraat. We zijn nooit formeel geraadpleegd. We werden door de federale minister nooit om een advies gevraagd zoals de wet dat voorschrijft. Op heel wat domeinen is die consultatie verplicht. Onlangs gebeurde dat nog in het dossier over de investeringen van de NMBS.

De voorzitter : Mag ik u een en ander meedelen, mevrouw Maes ? Deze morgen vergaderden delegaties van de federale volksvertegenwoordigers en het Vlaams Parlement. We spraken een aantal zaken af. De Kamer zal onze klacht over het ontbreken van dat overleg onderzoeken. We vergaderen opnieuw op 18 juli om de invulling van de bevoegdheden van de BDBH strikter vast te leggen. We wensen een discussie over de vertegenwoordiging in de BDBH. De Raad van State heeft daar intussen een negatief advies over uitgebracht. Deze drie punten dienden vanmorgen als basis voor de discussie. We kwamen ook overeen dat de procedure in de Kamer wordt gestaakt.

Op het ogenblik dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers haar werkzaamheden beëindigt, wat normaal gebeurt op 21 juli, zal de procedure gedurende zestig dagen worden geschorst. Dat laat ons toe zelfs in september nog suggesties te doen.

Mevrouw Nelly Maes : Ik ben ervan overtuigd dat ons gezamenlijk initiatief nuttig is en dat tijd raad moet brengen bij de federale instanties. Het is duidelijk dat Vlaanderen, dat 70 percent van de Belgische export voor zijn rekening neemt, geen genoegen kan nemen met de minderwaardige positie die het in de BDBH wordt toegekend. Een orgaan dat instaat voor de coördinatie dient te overleggen alvorens het zijn eigen structuren tot stand brengt. In het kader van dat overleg moet ofwel een bredere vertegenwoordiging voor de Vlamingen worden bedongen, ofwel een minimalisering van de federaal gebleven materies. Er is duidelijk stof voor overleg aanwezig en bovendien zijn de teksten onaanvaardbaar. Het past dan ook dat de minister-president een duidelijk antwoord zou formuleren op de vraag die ook door de heer Van Nieuwenhuysen werd gesteld met betrekking tot een eventuele deelname van Vlaanderen aan de nieuwe federale organen. Het zou uiteraard ongehoord zijn dat de BDBH met federale mid-

Maes

delen haar taak voortzet om de belangen van de Brussel en Wallonië te dienen.

Tot slot, mijnheer de minister-president, twee concrete vragen inzake de Vlaamse economische vertegenwoordigers, die een belangrijk netwerk vormen in het kader van de exportbevordering in Vlaanderen. Zullen dat attachés zijn in dienst van de Vlaamse regering ? Welke initiatieven zult u nemen om de vertegenwoordigers die zijn overgekomen van de BDBH, meer vertrouwd te maken met de Vlaamse geplogenheden in de promotie van de export ?

Er werd al op gewezen dat de Raad voor Advies wordt afgeschaft. Nochtans werd de afschaffing ervan niet aanbevolen in het rapport van Ernst & Young. Zal daardoor het gezag van Export Vlaanderen niet verminderen ? De voormalige VDBH kon immers rekenen op een zekere autoriteit ten aanzien van de kamers van Koophandel. Ook op het lokale vlak worden talrijke initiatieven genomen op het gebied van exportbevordering. Zullen die in de toekomst verder worden gecoördineerd en missen we in dat verband dan geen Raad van Advies ?

Deze opmerkingen worden geformuleerd vanuit een positieve ingesteldheid, een grote bezorgdheid, maar tevens vanuit een groot vertrouwen in de Vlaamse ondernemingen, de Vlaamse export en de werkkraft van de mensen die dit alles tot stand brengen. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mijnheer de minister, collega's, bij de bespreking van zowel de begroting als de beleidsbrief Buitenlandse Handel, heb ik telkens mijn ongenoegen geuit inzake de afwezigheid van het luik import. Export en import zijn in de handel onlosmakelijk met elkaar verbonden. Van overheidswege is er duidelijk geen belangstelling voor de wijze waarop producten die hier te koop worden aangeboden, zijn vervaardigd.

In het nieuwe decreet komt het aspect import niet meer voor.

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Verwimp, ondanks het feit dat sommige collega's menen dat ik reeds de handen vol heb, suggereert u dat ik eveneens bevoegd ben voor de import.

Het verheugt mij overigens dat u pleit voor een grotere verantwoordelijkheid voor Vlaanderen. Indien er hier voor eenstemmigheid is in het Vlaams Parlement, zal ik mijn opdrachten op dit vlak naar behoren vervullen.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de minister-president, in de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel werd eveneens aandacht besteed aan de import. De import behoorde dus reeds tot uw bevoegdheden, u hebt er echter geen gebruik van gemaakt. Het is belangrijk om aandacht te besteden aan de wijze waarop de produkten worden vervaardigd die bij ons op de markt komen.

Door de externe doorlichting van de VDBH werd bevestigd wat iedereen reeds lang wist. Deze dienst had namelijk af te rekenen met twee belangrijke problemen.

Het eerste probleem was een onwerkbaar top van drie personen. Dank zij de wijzigingen in het voorliggende decreet kan hieraan vermoedelijk worden verholpen, op voorwaarde dat men een politiek ongebonden witte raaf vindt die erin slaagt deze dienst met vaste hand te leiden.

Het tweede probleem was een contraproductieve samenwerking met de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel. Op dit vlak is er in feite niets veranderd. Ons optimisme met betrekking tot deze decreetswijziging is dan ook zeer gematigd.

Het werkterrein van Export Vlaanderen is het buitenland. Dit is eveneens het geval voor de ontwikkelingssamenwerking. De Belgische ontwikkelingssamenwerking is ziek. Hoewel er bijna dagelijks lijken uit de kast vallen, is het goed dat er nu een dokter aan het hoofd van deze dienst staat. Een van de belangrijkste oorzaken van de problemen is de onduidelijke scheidingslijn tussen de ontwikkelingssamenwerking en de commercie. De ontwikkelingssamenwerking is vaak niet meer dan subsidiëring van exportcontracten voor onze eigen industrie. Steeds weer zijn de zogenaamde begunstigten de dupe van onbruikbaar en veel te duur materiaal. Dit vergroot het ongeloof bij de goedmenende bevolking.

Om dergelijke situaties op Vlaams niveau te vermijden, willen wij via een amendement een duidelijke principiële verklaring in dit decreet inbrengen. Hierin moet worden vermeld dat exportbevorderende activiteiten niet kunnen worden gebonden aan de internationale ontwikkelingssamenwerking. Wij vragen dan ook om een alinea toe te voegen aan artikel 5.

Ik heb dit samen met mevrouw Maes in de commissie voorgesteld. Gedurende de bespreking bleek dat onze bezorgdheid werd gesteund door de meeste aanwezigen, wat overigens werd opgenomen in het verslag. Bij nader inzicht leek dit echter onvoldoende. Wij zullen dit voorstel morgen dan ook opnieuw als amendement indienen.

Mijnheer de minister-president, er wordt beweerd dat staten geen vrienden hebben, alleen maar belangen. Onze buitenlandse relaties worden voornamelijk beïnvloed door de voordelen die eraan zijn verbonden. Zolang het

Verwimp-Sillis

iets opbrengt, willen we gerust om het even wat aan om het even wie leveren. Door de overeenkomsten op het vlak van de vrije handel kunnen we daar blijkbaar niet veel aan doen, zelfs niet als de wapenwet wordt overtreden.

Het is anders gesteld met onze steun aan exportbedrijven. Daar kunnen we wel iets aan doen. Ik stel me dan ook een aantal vragen. Zal Export Vlaanderen steun kunnen geven aan bedrijven die militaire technologie uitvoeren? Is het mogelijk dat de overheid steun geeft voor de uitvoer van giftige stoffen of produkten die worden gebruikt voor de aanmaak van giftige stoffen? Hoe zit het met de steun voor uitvoer naar landen zonder democratisch regime, zoals China? Voor ons is dit uitgesloten. Dit luik missen we in het voorliggende ontwerp van decreet.

In de commissie werd hierover gepraat, het werd ook in het verslag opgenomen. Het verontrust me dat men weigerde om dit decretaal vast te leggen. Daarom dien ik opnieuw het amendement in, waarin we vragen dat de raad van bestuur een morele of deontologische code voor Export Vlaanderen vastlegt. Deze code moet bepalen welke produkten naar welke landen kunnen worden uitgevoerd met Vlaamse steun. Ons stemgedrag zal morgen dan ook afhangen van de reactie op beide amendementen. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Sleenckx heeft het woord.

De heer Jef Sleenckx : Mevrouw Verwimp-Sillis, import is een federale bevoegdheid. De minister-president kan daar dus eigenlijk niets aan doen. Wil Agalev van deze materie een gewestbevoegdheid maken?

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : De Vlaamse bevolking hecht veel belang aan de omstandigheden waarin de produkten die hier te koop worden aangeboden gemaakt zijn. Het is inderdaad een federale bevoegdheid. De minister-president kan evenwel bij zijn federale collega's aandringen om dienaangaande maatregelen te nemen.

De heer Jef Sleenckx : Import blijft dus wel een federale bevoegdheid?

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Het blijft voorlopig een federale bevoegdheid. (*Onderbreking door mevrouw Nelly Maes*)

Wij hoeven het niet per se voor het zeggen te hebben. Het kan ook op een ander niveau worden geregeld. Ik wil alleen dat de import op een zuivere manier gebeurt.

De voorzitter : De heer Candries heeft het woord.

De heer Herman Candries (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik

wil op mijn beurt de verslaggever danken, en hem feliciteren met zijn verslag – zowel zijn schriftelijk als zijn mondeling verslag.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om eveneens de verslaggever te feliciteren. Ik was dit daarnet vergeten, dat was dus niet zo hoffelijk van mij-nentwege.

De heer Herman Candries : De CVP-fractie zal dit ontwerp van decreet graag goedkeuren. Met dit decreet wordt een periode afgesloten en worden nieuwe kansen voor onze export aangereikt. Export is voor Vlaanderen uitermate belangrijk.

Het is een doorslaggevende factor bij het bepalen van onze welvaart en tewerkstelling. De afgesloten periode werd, zoals afgesproken, wetenschappelijk doorgelicht. De VDBH was al te zeer een kopie van de BDBH. De structuur stond goed management in de weg. De inspanningen om Vlaanderen in het buitenland te promoten, bleken soms belangrijker dan de promotie van Vlaamse produkten.

De beoordeling van de voorbije periode klinkt niet negatief. Ondertussen ontwikkelden zich nieuwe verwachtingen. Dit decreet wil en kan daarop inspelen.

Toch blijven er problemen. De exporteurs blijven geconfronteerd met het keuzeprobleem tussen Vlaamse en federale diensten. We hebben te maken met een federale materie en met een consequente en loyale toepassing van de bevoegdheidsverdeling. We moeten vaststellen dat de achterhoedegevechten van de BDBH blijven voortduren. Ter zake ondersteunen we dan ook graag alle initiatieven van de Vlaamse regering om de federale loyaliteit te bevorderen en de onproductieve concurrentie tussen diensten af te remmen. De Delcredere-problematiek blijft bestaan.

Inzake de structuurproblematiek verheugen we ons eerst en vooral over de nieuwe naamgeving : Export Vlaanderen. Dat is duidelijk en ondertiteling kan die duidelijkheid wereldwijd uitdragen.

Inzake de werkingskansen van onze buitenlandse posten pleit ik voor een adequate aansluiting op allerhande informatienetwerken. Zo behouden onze buitenlandse vertegenwoordigers een intens contact met de instanties op het thuisfront.

De werking zal meer op de KMO's zijn gericht. Dat is inderdaad zeer belangrijk. Heel wat KMO's met exportpotentieel zijn nog geen echte exporteurs. Er is kans op groei. Meer KMO's zouden kunnen exporteren, meer bedrijven zouden meer kunnen exporteren. Nu stopt veel

Candries

export nog aan de Rijn, ter hoogte van Parijs of in Nederland. We hebben heel wat goede produkten die veel bredere exportmarkten kunnen exploreren. De Vlaamse overheid kan, mag en moet niet in de plaats treden van de ondernemingen. KMO's en bedrijven moeten zelf in export investeren. Export Vlaanderen moet dit stimuleren.

Dit is een nieuwe aanpak, een andere formulering van de doelstellingen dan voorheen. Hopelijk ontwikkelt zich hier een parallellisme zoals bij de economische ondersteuning. Daar begonnen we met bedrijfsgeoriënteerde subsidies die langzaam maar zeker evolueerden naar omgevingsondersteunende maatregelen, naar indirecte ondersteuning. Dit is ook aangewezen voor ons exportbeleid. Dit veronderstelt meer algemene marktverkenning, aandacht voor cultuurverschillen en specifieke regelgeving, ook inzake verpakking, keurmerken en dergelijke meer.

Hierbij moet niet alleen gedacht worden aan de begeleiding in een bepaalde exportmarkt, maar moet aan de KMO-bedrijfsleiders de echte exportmentaliteit worden bijgebracht. We zijn van mening dat intense samenwerking met professionele en interprofessionele bedrijfsorganisaties die als verbindingselement kunnen functioneren met de KMO's, een enorme meerwaarde kunnen opleveren. De inspanning zal ten slotte van twee kanten moeten komen : van de KMO's en van Export Vlaanderen, dat met hoog kwalitatieve dienstverlening de drempels dient te verlagen waarover de KMO's vandaag nog struikelen. Export Vlaanderen zal die ethische en deontologische houding moeten respecteren die toelaat de angst voor vermeende bemoeienis en pottenkijkerij weg te nemen. In vele Vlaamse bedrijven is een potentieel aanwezig dat op dit ogenblik onvoldoende aan bod komt.

Tot slot heb ik enkele bedenkingen bij initiatieven die verband houden met exportbevordering, maar die niet direct onder Export Vlaanderen ressorteren.

Mijnheer de minister-president, tijdens de voorbije weken hebt u diverse nieuwe initiatieven aangekondigd met betrekking tot de exportpromotie. Ik denk aan de bevordering van de export van Vlaamse uitrustingsgoederen, specifieke initiatieven ten overstaan van Oost- en Centraal-Europa en aan de oprichting van een bijzonder exportfonds voor Nieuw-Azië. Het ware misschien nuttig van de minister-president te vernemen in hoeverre het hier gaat om nieuwe accenten in de gewone werking van Export Vlaanderen, dan wel om nieuwe beleidsinstrumenten die de begroting voor 1997 zullen bezwaren. Er werd reeds op gewezen dat de export ressorteert onder de waaier van bevoegdheden van de minister-president. Hij tekent de krijtlijnen waarbinnen de export van Vlaanderen zich kan ontwikkelen en komt daarmee tegemoet aan de zorgen waaraan onder andere ook mevrouw Maes uiting gaf.

Mijnheer de voorzitter, tot slot zou ik willen pleiten voor een grotere synergie met de departementen van Economie en Onderwijs en voor grotere inspanningen tot bevordering van de meertaligheid. De troef van de meertaligheid gaf ons steeds een voorsprong op de wereldmarkt. Als de meertaligheid achteruitboert, dan zullen we onze voorsprong verliezen.

Ik zou verder ook willen pleiten voor de wetenschappelijke ondersteuning van de exportinspanningen en voor de integratie van onze inspanningen op het vlak van toerisme, cultuur en ontwikkelingssamenwerking, met deze op het vlak van de export.

De heer Platteau hield zopas een kind boven de doopvont, maar ik wil wat verder in de toekomst kijken. Ik hoop dat Export Vlaanderen zo zal groeien dat voor het vaderschap binnenkort wordt gevochten. Zoals iedereen immers weet, heeft succes vele vaders en blijft mislukking vaak een wees.

Wij zullen dit decreet steunen. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik wil op mijn beurt de heer Cannaerts danken voor zijn uitstekend schriftelijk en mondeling verslag. Mijnheer Cannaerts, ik merk dat u mijn felicitaties wegwuift, maar uw bescheidenheid speelt u parten, want alle sprekers hebben u geprezen. Het is immers handig over een goed verslag te kunnen beschikken bij discussies over een nieuw initiatief.

De bedoeling en het concept van dit ontwerp van decreet is genoegzaam gekend, maar ik wens toch kort te antwoorden op enkele vragen die hier tijdens diverse uiteenzettingen zijn gesteld. Het mag u niet verbazen dat we met een dergelijk ontwerp van decreet uitpakken na de audit van Ernst & Young. In het Vlaamse regeerakkoord hebben we duidelijk verklaard dat de VDBH, zoals andere agentschappen van de Vlaamse administratie, in de toekomst optimaal moet kunnen werken. Het is heel belangrijk dat een agentschap met een dergelijke taakafsprake, dat optreedt tot bevordering van de exportondersteuning van onze ondernemingen, over een goed management beschikt. Bovendien mag de vroegere VDBH, nu Export Vlaanderen, niet als een eiland opereren. De taken moesten heel duidelijk worden omschreven. Het is gewoon een kwestie van beter besturen.

De evaluatie die de Vlaamse regering bij de instelling heeft laten uitvoeren, heeft de noodzaak aangetoond om de structuur en de leiding van de VDBH anders te oriënteren. Ook in de commissie hebben verschillende parlementsleden zich afgevraagd of dit nodig was. Sommigen

Van den Brande

hebben dit ook zonder meer positief ervaren. Het was mijn vaste bedoeling om voortaan de leiding van dit instrument toe te vertrouwen aan één persoon, man of vrouw. Mijnheer Van Nieuwenhuysen, het is niet de bedoeling om alle bevoegdheden aan deze man of vrouw toe te wijzen, maar wel om aan te geven dat het goed is dat één iemand herkenbaar de leiding van een dergelijk agentschap heeft. We hebben gekozen voor een manager. De term algemeen directeur is een goede term, hoewel er wat discussie was over de afgevaardigd bestuurder. Zoals de voorzitter van de commissie ook heeft verklaard, moeten in dit ontwerp goede argumenten kunnen worden uitgewisseld en moeten amendementen kunnen worden ingediend, als ze de finaliteit van het ontwerp dienen. Ik heb daar geen enkele moeite mee.

Ik meen immers dat het ontwerp, dat al uitstekend was toen het werd ingediend, nog beter is geworden dankzij de amendering. Het moet de aanzet zijn tot een goed instrument, waarin de exportinspanningen ten volle kunnen worden gevaloriseerd en ondersteund. Maar er mag geen misverstand bestaan. De VDBH heeft tot op heden gefunctioneerd binnen een nieuw kader met een stuk geschiedenis en erfenis. Dat wil ik ook hier in de plenaire zitting herhalen. Ik zeg dit niet uit verplichting of uit rituele benadering, maar ik wil mijn waardering uitspreken voor de mensen die daartoe hun bijdrage hebben geleverd. De structuur zoals deze voorlag, en de nieuwe oriëntatie zoals we ze hebben uitgetekend, brachten de Vlaamse regering ertoe deze beslissing te nemen. Dit doet geen afbreuk aan onder meer de leidende ambtenaar en de anderen, die in een andere context hebben gewerkt. Maar we moesten in het kader van een duidelijk management op basis van enkele nieuwe principes een beslissing nemen, nu we in de tweede fase van de exportpromotie komen. Bovendien moeten we evolueren naar de echte fase van exportondersteuning, te weten de instelling Export Vlaanderen. Ik deel de opvatting van de heer Plateau dat dit decreet de basis heeft gelegd om een performant instrument uit te werken.

Als dit decreet uw goedkeuring wegdraagt, wacht ons de interne herschikking van de diensten, een herpositionering van het buitenlands netwerk, een modernisering van de systemen van financiële tegemoetkoming en de invoering van een nieuw personeelsstatuut voor de instelling.

De opzet van de werking van Export Vlaanderen is ambitieus. Dat lijkt een paradox, mijnheer Sleetx en mevrouw Maes, maar het is niet omdat de taakstelling werd ingedijkt of beter gezegd gericht naar ondersteuning van de export van ondernemingen, dat de opzet niet ambitieus zou zijn. Als we deze ondersteuning kunnen waarmaken, zal Export Vlaanderen een buitengewoon belangrijk

ke bijdrage leveren aan de Vlaamse economie en werkgelegenheid.

Mijnheer Taylor, er zijn geen tien manieren om werkgelegenheid te creëren. We moeten de behoeften invullen. Ondernemingen vormen de basis om de economie te versterken en de werkgelegenheid te vergroten.

Export Vlaanderen moet zich richten op de economische ondersteuning van Vlaamse ondernemingen die uitvoeren, uiteraard in synergie met andere instellingen en beleidsdomeinen zoals economie, onderwijs, vorming en talenkennis. Dit zal nog ter sprake komen bij de bespreking van de eindtermen. Die meertalenkennis moet absoluut worden doorgezet. We kunnen dat niet kunstmatig doen, maar we hebben wel al enkele troeven : het werk van onze handen, de ontwikkeling van ons kennispotentieel en onze ligging.

Die meertaligheid is van vitaal belang voor de toekomst. We hebben op dat gebied een traditie hoog te houden, we mogen deze troef niet verspelen. Het is de opdracht van alle beleidsverantwoordelijken om – elk op zijn eigen domein – hier de nodige aandacht aan te besteden. Dit is echter niet alleen een opdracht voor de overheden : het is een zaak van culturele ingesteldheid, een zaak van het gezin, de school en het onderwijs in brede zin.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken : Mijnheer de minister-president, ik heb een klein vraagje over uw wijze opmerking. De Vlamingen zijn de enige Europeanen die het Engels niet als tweede taal onderwezen krijgen. Ze worden verplicht om Frans te volgen, onder het motto van *Apprenez la langue de vos maîtres*. Alle continentale Europeanen krijgen Engels als tweede taal, maar onze Vlaamse jeugd wordt dat onthouden.

Minister-president Luc Van den Brande : Als ik Frans spreek, heb ik niet het gevoel dat ik de taal van mijn meester spreek. U bent mijns inziens ook zelfstandig genoeg om niet met dat gevoel opgezaagd te zitten.

We zijn niet alleen gebonden aan onze bevoegdheden, maar ook aan de versterkte autonomie die onbetwistbaar en onafwendbaar de onze zal worden. De meertaligheid, of het om kennis van het Frans of van het Engels gaat, is niet een kwestie van meester en knecht, maar van onze beschikbaarheid voor de wereld en van de versteviging van ons kunnen.

Het is een goede zaak dat onze jongeren, en ook wijzelf, meerdere talen kennen. Het Frans is en blijft een belangrijke taal. Het Engels is dat vanzelfsprekend ook. Misschien moet er meer Spaans en Duits worden onderwezen. Ik stel bijvoorbeeld vast dat leerlingen van de afdeling Latijn-Wiskunde geen lesuurtje Duits krijgen. Mis-

Van den Brande

schien wordt dat aangepast, maar het is toch verbazingwekkend. Duitsland is een belangrijk land in Europa. Bovendien stellen we vast dat in Centraal- en Oost-Europa het Duits als tweede taal meer en meer ingang vindt. Uitgerekend in de technologische opleidingen, waar mensen worden gevormd die een belangrijke rol zullen spelen bij de uitbouw van contacten met die streken, wordt bijna geen letter Duits aangeleerd.

Meertaligheid moet worden bevorderd. Sommigen beweren dat het Engels zich opwerkt tot het Latijn van de eenentwintigste eeuw. Ik laat dat even in het midden. Ik pleit voor een versterkte rol van het Nederlands in Europa. De vraag van de heer Verrijken maakt het me moeilijk, want ik wou hier uitdrukkelijk benadrukken dat de relaties tussen Export Vlaanderen en het georganiseerde Vlaams bedrijfsleven moet steunen op het principe van wederzijdse samenwerking. We moeten werken from the bottom to the top. Export Vlaanderen moet bedrijfsgericht functioneren. Dat is essentieel.

Wat de BDBH betreft is de zorg van alle commissarissen en van sommige sprekers hier, dezelfde. Minister Maystadt verklaart dat hij geen tijd heeft om bepaalde dingen te bekijken. Ik heb echter niet veel tijd te spenderen aan betwistingen en discussies over de BDBH. Het uitgangspunt is ondubbelzinnig : de gewesten zijn bevoegd voor de exportbevordering. Het gaat dus om een institutioneel probleem, en we kennen allemaal de bepalingen van de bijzondere wet. Vanaf nu kan de BDBH nog enkel als een kennisinstituut functioneren. De BDBH kan niet meer optreden als partner van de ondernemingen bij de bevordering van de export. Enerzijds zijn er dus de wettelijke bepalingen, anderzijds zijn er ook de afspraken met de federale ministers die bevoegd zijn voor de buitenlandse handel.

Toen we het enkele maanden geleden hadden over de exportpromotie in Washington, kregen die afspraken vorm in vier punten. De gewesten zijn de eerste beleidsechelons die exportbevordering organiseren. De federale regering is terecht op zoek naar bijkomende middelen. De 800 miljoen frank van de BDBH en de bijna 200 mensen die er vandaag werken, kunnen wellicht nuttiger worden ingezet. Wat de BDBH vandaag als kennisinstituut realiseert, moet wellicht op termijn worden geïntegreerd in de Algemene Directie van de Buitenlandse Economische Betrekkingen, een federaal departement. Ik geloof overigens dat we daar al een goede samenwerking mee kunnen uitbouwen. Het is dus een onvermijdelijke evolutie dat dit decreet over een vernieuwd exportbeleid zich niet enkel inschrijft in de wettelijke bepalingen maar ook in de evolutie die we voorstaan. Op die manier heb ik even terug

aangegeven wat de hoofddoelstellingen zijn van dit ontwerp.

Ik dank de heer Platteau voor het warme enthousiasme waarmee hij dit ontwerp van decreet begroet heeft en waarmee hij het gaat ondersteunen. Elke fractie heeft haar sterke momenten, ongeacht of ze tot de meerderheid of de oppositie behoort. Inzicht kan in een aantal gevallen tot goed stemgedrag leiden, en daarvoor ben ik de fractie van de heer Platteau dankbaar.

Mijnheer Sleetckx, u hebt uw zorg over de beperkte opdracht geuit en ik heb u daar al op geantwoord. Bovendien hebt u een heel belangrijke vraag gesteld over het profiel van de algemeen directeur. Samenvattend wil ik hier een vijftal hoedanigheden opsommen. Hij of zij moet beschikken over bedrijfservaring, exportervaring, hoe dan ook over een internationale ingesteldheid en teamspirit, en hij of zij moet leiding kunnen geven. Dat is het profiel dat we hebben uitgetekend.

Wat de timing betreft is het uitdrukkelijk de bedoeling dat Export Vlaanderen tegen september operationeel is, zoals wij voorzien hadden.

Waarom is er geen sprake van een adjunct-directeur ? Dat is onze keuze. We opteren voor een algemeen directeur en – zonder vooruit te lopen op de titulatuur – voor vier afdelingshoofden. Ik deel namelijk uw zorg dat wanneer iemand buiten gaat er ook iemand moet binnenblijven, om bijvoorbeeld een aantal delegaties te ontvangen. In de nieuwe structuur zal dit ook kunnen gebeuren.

Wat de huidige medewerkers betreft, houden de eindartikelen van het decreet alle waarborgen in – ik heb dit van meet af aan gezegd. Dit houdt verband met mijn beginwaardering die ik geuit heb in de context van de afgelopen jaren. Deze bepalingen houden alle zekerheden in dat zij inderdaad een nuttige opdracht zullen hebben. Dit is één van de eerste punten, mijnheer Sleetckx, die ik ter harte zal nemen na de goedkeuring van dit ontwerp van decreet. Daarvoor zijn een aantal gesprekken nodig. Ook ten opzichte van deze mensen is het aangewezen dat ze hun ervaring en deskundigheid kunnen inzetten in andere opdrachten.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, ik ken uw bezwaren en ik zie dat u aarzelt om niet volmondig ja te zeggen. U kunt nog tot morgen nadenken. Misschien is dat nog mogelijk, want het is geen schande om ja te zeggen. Het moet kunnen dat men zich in een goed ontwerp terugvindt.

Natuurlijk is niets perfect, ik weet dat er vroeger en ook nu nog waardevolle mensen werkten en werken bij de VDBH. Het blijft de vraag of sommigen van hen zouden zijn gebleven indien de VDBH een betere evolutie had gekend. In ieder geval moet u onderkennen dat dit glo-

Van den Brande

baal een nieuwe aanpak is. Op één punt hebt u gelijk : coördinatie betekent niet recuperatie.

Als algemene bedenking wil ik nog het volgende meegeven. Op dit en andere domeinen leiden gedeelde bevoegdheden, geheel of gedeeltelijk, niet automatisch tot een coördinatie van de federale aanpak, want dan zitten we op een verkeerd spoor.

Wanneer het overwicht van gedeelde bevoegdheden bij de deelgebieden of deelstaten ligt, is het nuttig het beleid op elkaar af te stemmen. Dat wil echter niet zeggen dat de zaken strikt moeten worden gecoördineerd. Dat laatste zou immers een stap terug betekenen. We moeten leren om afstemming te bereiken en coördinatie te vermijden, dat geldt voor meer dan exportpromotie en buitenlandse handel. Mevrouw Maes, terecht haalt u aan dat er twee sporen zijn, met name de staatshervorming enerzijds en het rapport van Ernst & Young anderzijds. Ik heb ook in de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden duidelijk aangegeven hoe ik een brug wil slaan tussen verleden en toekomst. Ook naar personen toe.

De opdracht louter tot exportbevordering beperken, is een bewuste keuze. Export Vlaanderen zal zich zo ten volle kunnen werpen op de steun aan de export van ondernemingen, in samenwerking met de nu versterkte administratie Buitenlands Beleid en met de eveneens sterk uitgebouwde dienst Investeren in Vlaanderen. Als dit kan gebeuren onder de beleidspolitieke coördinatie van één iemand in de regering – en daarvoor hebben wij gekozen –, zal dit in de toekomst een veel sterkere organisatie opleveren. Over de deontologische code deel ik uw en mevrouw Verwimps mening, dat heb ik ook in de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden al gezegd. We moeten in Vlaanderen net zoals anderen enkele principes aanhouden, zelfs op een soms delicaat domein als het deze. U herinnert zich dat we in de commissie uitdrukkelijk gezegd hebben dat het wellicht beter zou zijn om te werken met een code, een handelswijze die op punt gesteld wordt door de Raad van Bestuur. Niets belet dat daarnaast vanuit dit parlement, of op een andere manier, een richtlijnresolutie tot stand zou komen. In de commissie hebben we besloten dat het niet aanbevelenswaardig was om in een decreet waarin een nieuw instrument naar voren wordt geschoven, een paragraaf of een artikel hieromtrent in te lassen. Daarover zijn we het ten gronde roerend eens.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : U zegt dat dit allemaal zal lukken omdat één politiek verantwoordelijke alles zal coördineren.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik heb niet gezegd : want.

De heer Karel De Gucht : In ieder geval haalt u het aan als een van de redenen waarom het initiatief zal slagen. Ik onderschrijf trouwens de noodzaak van die coördinatie. U zegt echter ook, en daar ben ik het minder mee eens, dat onze vertegenwoordiging in het buitenland en de dienst Export Vlaanderen sterk uitgebouwd zijn. Wat brengt u ertoe dit te beweren ? Ik wil enkel met u instemmen over een sterke percentuele stijging. Als men van een laag punt vertrekt, levert dat natuurlijk snel een grote stijging op.

Minister-president Luc Van den Brande : Nee. Het volgende is geen kritiek, wel een vaststelling. Wanneer we echt bijkomend geïnvesteerd hebben in het vroegere FIOC, de dienst Investeren in Vlaanderen, en daar ook een nieuwe directie geïnstalleerd hebben – op een totaal apolitieke manier, louter gebaseerd op intrinsieke kwaliteiten –, wanneer we bovendien de administratie van het Buitenlands Beleid – waar vroeger door omstandigheden slechts drie of vier mensen werkten en nu een ploeg met goede taakafspraken in het kader van het nieuwe ambtenarenstatuut werkzaam is die daar met een aantal sterke concepten kan werken –, wanneer we Export Vlaanderen kunnen reorganiseren, wanneer we bovendien een aantal gemeenschapsattachés hebben bij de Europese Commissie, in Nederland, in Wenen en in Washington, samen met zeventig economische vertegenwoordigers, dan hoort u mij niet zeggen dat wij er staan. Daarvoor zal er nog veel moeten gebeuren. Maar op die manier staat er in ieder geval wel een drie- of vierhoek waarmee wij een volgende fase in het buitenlands beleid kunnen inzetten.

Mevrouw Maes, u stelde een vraag over het statuut. Het is niet de bedoeling om van de Vlaamse economische vertegenwoordigers attachés te maken in dienst van de Vlaamse regering. De vroegere attachés van de BDBH beschikken over een grotere ervaring. Het is de bedoeling om in de toekomst de permanente vorming en bijscholing van deze groep ter harte te nemen.

De raad van advies werd niet behouden. Ik heb steeds gezegd dat we uit de doorlichting van Ernst & Young die elementen zullen overnemen, die ons zinvol lijken. We zijn dus niet verplicht om heel de doorlichting over te nemen. Ik heb alle sympathie voor de leden van deze adviesraad, maar we moeten eerlijk kunnen toegeven dat ze in het verleden geen grote bijdrage hebben geleverd aan het bestuur van de toenmalige VDBH. De band met het bedrijfsleven en de ondernemingen is ons belangrijkste doel. Zoals ik al in de commissie zei, zal de raad van bestuur de emanatie zijn van een duidelijke band met het ondernemings- en bedrijfsleven. Zo kunnen we er zeker van zijn dat we niet in het theoretische of het ijle werken.

Van den Brande

De raad van advies wordt niet behouden, maar dat betekent niet dat er geen andere overlegmogelijkheden zijn. Het is perfect mogelijk dat de raad van bestuur, de directeur en de dienst- of afdelingshoofden overleggen met de mensen uit het veld.

Mevrouw Verwimp-Sillis, er is niet zoveel dat ons scheidt. Zo ervaar ik dat tenminste. U zegt echter dat we het nooit eens zullen worden over sommige punten. U verklaarde ooit dat ik me opstelde als een koopman. Voor Export Vlaanderen is dit een goede beleidshouding. U heeft het over het aspect import. Dat zal verder worden bekeken door de administratie van Buitenlands Beleid. Deze problematiek is immers gekoppeld aan de Europese regelgeving en Europa is partner bij de GATT-akkoorden, het is dan ook logisch dat deze thema's vanuit die hoek worden gevolgd.

Ik had het al over het deontologisch aspect door de vragen van mevrouw Maes. Mevrouw Verwimp-Sillis, het stemgedrag van uw fractie zou afhankelijk zijn van wat er met de amendementen gebeurt. We zijn het dus eens over het principe. Ik vind echter dat naar analogie met de atletiek, uw beste sprong geldt. U hebt zich onthouden in de commissie, het minste wat u kan doen in de plenaire vergadering is u eveneens onthouden. U kan wel nog overwegen om het ontwerp goed te keuren. Ik ben echter geen voorstander van een decretale vertaling van een principiële stelling.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de minister-president, u hebt ons in de commissie voorgesteld om een resolutie ter zake in te dienen. We vinden deze decretale vertaling juist wél belangrijk. Dit is dus een van de punten die ons waarschijnlijk nog een tijdje zullen scheiden.

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Verwimp-Sillis, de vorm kan nooit de basis vormen van een essentieel meningsverschil. Als we het over de inhoud eens zijn, kunnen er steeds bruggen worden geslagen.

Ten slotte wil ik ingaan op de bedenkingen van de heer Candries. Het is belangrijk om de export te promoten. Mijnheer Candries, u heeft terecht gewezen op de achterhoedegevechten met de BDBH. Wat de aansluiting op de informatienetwerken betreft, spreekt het voor zich dat hier intens aan zal worden gewerkt. Het is heel belangrijk dat onze agenten op de netwerken kunnen aangesloten blijven.

De indirecte ondersteuning is belangrijk. We willen op dat vlak dezelfde werkwijze hanteren als in het binnenland. We onderkennen het belang van onderzoek, wetenschapsbeleid, technologie en infrastructuur. Ze bieden

meer steun aan de ondernemingen dan punctuele subsidiëring, die onder bepaalde omstandigheden mogelijk is.

De drempelverlaging voor de KMO's is een van de zaken waar we ons in elk geval op moeten toespitsen. Een ondernemer moet worden aangemoedigd om voor het eerst te exporteren. Ik laat in het midden of hij nabije of verre markten moet beogen.

Ik kom tot de slotbeschouwingen. Er waren vragen over andere initiatieven, ik noem ze even op. Op 13 maart 1996 was er een nieuw besluit over het fonds ter ondersteuning van projecten in Centraal- en Oost-Europa. Het hield in dat er in het verlengde van het programma dat we al enkele jaren volgen een heroriëntatie komt. Daardoor krijgen de Baltische staten prioritaire aandacht en komen er mogelijkheden voor Roemenië. Ik zal op een latere datum uitleggen wat de samenwerking met Centraal en Oost-Europa precies inhoudt, maar in totaal gaat het om ongeveer 300 projecten. Dat is verhoudingsgewijs bijzonder veel.

– *De heer Francis Vermeiren, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Op 6 juni hebben we beslist een aantal herschikkingen door te voeren voor de bevordering van de export van Vlaamse uitrustingsgoederen. Ik neem me voor om de zaak in de toekomst nog grondiger te bekijken. Op dit vlak zijn er mogelijkheden om een goede ondersteuning te bieden, als die maar efficiënt wordt aangepakt.

Ten slotte is er het Fonds Vlaanderen-Azië. Dat initiatief heb ik aangekondigd na mijn werkbezoek aan Hongkong en Japan in april jongstleden. Het fonds wil Vlaamse bedrijven de kans bieden te investeren of joint ventures op te zetten op de Aziatische groeiemarkten.

In de commissie is het debat op een bijzonder constructieve wijze gevoerd. Dat gebeurde in twee periodes : na de audit en bij de bespreking van het ontwerp van decreet. Het buitenlands beleid, waarvan exportpromotie een onderdeel is, is een van de belangrijke thema's die steeds meer aan bod komen in het Vlaams Parlement. Dat stemt me vreugdevol. Ik waardeer het – in het bijzonder van de commissie – dat het buitenland steeds nadrukkelijker ter sprake komt, onder meer in de vorm van een inhoudelijke discussie. Op dat vlak onderscheidt het Vlaams Parlement zich van de andere assemblées. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik heb een vraag over het initiatief van minister Maystadt om de Vlaamse eco-

Van Nieuwenhuysen

nomische vertegenwoordigers in het buitenland aan te schrijven en hen bepaalde richtlijnen te verstrekken. Keurt u dit initiatief af ?

Minister-president Luc Van den Brande : Dit initiatief was een gemeenschappelijk initiatief uit de vorige periode. Ik zal nog bekijken hoe men dit kan uitvoeren. Vanzelfsprekend gaat het niet over instructies die worden gegeven.

De voorzitter : De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Het opschrift van het decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel wordt vervangen door wat volgt : "Decreet tot oprichting van Export Vlaanderen".

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Artikel 2, § 1, van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 2

§ 1. Er wordt een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid opgericht, hierna in dit decreet "de instelling" te noemen. Deze instelling draagt als naam "Export Vlaanderen".

– *Aangenomen.*

Artikel 4

In artikel 2, § 2 en § 3, 9, 10, 22, 23, 24 en 25 van hetzelfde decreet worden de woorden "de VDBH" vervangen door "de instelling".

– *Aangenomen.*

Artikel 5

Artikel 3 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 3

De instelling heeft als opdracht de export vanuit Vlaanderen te bevorderen. Daartoe zal zij aan de ondernemingen kwalitatief hoogstaande diensten aanbieden om hen in hun exportactiviteiten te begeleiden, ondersteunen en stimuleren."

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Maes dat luidt als volgt :

Aan de voorgestelde tekst van artikel 3, toevoegen wat volgt :

"de buitenlandse handel voor Vlaanderen te bevorderen, in het bijzonder de export. Daartoe zal zij aan de ondernemingen een kwalitatief hoogstaand aanbod van diensten aanbieden om haar exportactiviteiten te promoten, te begeleiden, te ondersteunen en te stimuleren".

De stemmingen over artikel 5 en het amendement worden aangehouden.

Artikel 6

Artikel 4 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 4

De instelling vervult haar opdracht in het raam van het buitenlands economisch beleid van de Vlaamse regering en overeenkomstig de door haar verstrekte richtlijnen."

– *Aangenomen.*

Artikel 7

Artikel 5 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 5

De Vlaamse regering bepaalt onder welke voorwaarden en volgens welke modaliteiten de instelling haar dienstverlening aan de ondernemingen kan tarifieren en met ondernemingen terzake overeenkomsten kan sluiten."

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Verwimp-Sillis en mevrouw Maes en dat luidt als volgt :

Voorzitter

Aan de voorgestelde tekst van artikel 5, een tweede lid toevoegen, dat luidt als volgt :

"Noch het in artikel 4 vernoemde "buitenlands economisch beleid van Vlaanderen", noch de genoemde "richtlijnen" van de Vlaamse regering, kunnen er op enigerlei wijze toe strekken of leiden dat de exportbevorderende activiteiten van de instelling op welkdanige wijze ook zouden worden gebonden of gekoppeld aan het federale noch het Vlaamse beleid inzake internationale ontwikkelingssamenwerking."

De stemmingen over artikel 7 en het amendement worden aangehouden.

Artikel 8

Artikel 6 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 6

§ 1. De instelling pleegt in de uitoefening van haar in artikel 3 bedoelde opdracht op geregelde wijze overleg met vertegenwoordigers van exporterende ondernemingen en van Vlaamse publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die doelgerichte acties en activiteiten organiseren op het domein waarop de instelling actief is.

§ 2. De instelling kan overeenkomsten tot samenwerking sluiten met rechtspersonen die doelgerichte acties of activiteiten organiseren binnen het domein van haar opdracht."

– *Aangenomen.*

Artikel 9

Artikel 7 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 7

§ 1. Het programma van de acties die de instelling in het buitenland hetzij alleen hetzij gemeenschappelijk met andere instellingen, organisaties of verenigingen organiseert alsmede belangrijke wijzigingen aan het programma, dienen vooraf door de Vlaamse regering te worden goedgekeurd. Bij ontstentenis van een beslissing van de Vlaamse regering binnen een termijn van dertig dagen, wordt het voorstel geacht goedgekeurd te zijn.

§ 2. De standplaatsen van de vertegenwoordigers in het buitenland en de eerste aanwerving van de personen die de functie van vertegenwoordiger bekleden, dienen vooraf door de Vlaamse regering te worden goedgekeurd."

– *Aangenomen.*

Artikel 10

Artikel 8 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 11

In hetzelfde decreet wordt het opschrift van afdeling 1 van hoofdstuk IV vervangen door wat volgt : "De raad van bestuur".

– *Aangenomen.*

Artikel 12

Artikel 11 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 11

§ 1. De raad van bestuur bestaat uit twaalf leden. Zij worden benoemd en ontslagen door de Vlaamse regering. De Vlaamse regering benoemt tevens de voorzitter en ondervoorzitter onder de leden van de raad van bestuur.

§ 2. De Vlaamse overheid wordt in de raad van bestuur vertegenwoordigd door zes leden. De leidend ambtenaar van de administratie Buitenlands Beleid van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap maakt van rechtswege deel uit van de vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid in de raad van bestuur.

De Vlaamse particuliere sector wordt in de raad van bestuur vertegenwoordigd door zes leden. Twee leden worden gekozen uit een lijst met zes kandidaten gezamenlijk ingediend door de representatieve werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de Sociaal Economische Raad voor Vlaanderen. Vier leden worden gekozen uit een lijst van twaalf kandidaten gezamenlijk ingediend door de representatieve werkgeversorganisaties vertegenwoordigd in de Sociaal Economische Raad voor Vlaanderen. Zij plegen hiertoe overleg met Vlaamse bedrijfsgroeperingen waarvan de leden een belangrijk aandeel van de Vlaamse uitvoer vertegenwoordigen. De helft van deze kandidaten moet een leidinggevende functie bekleden in een Vlaamse onderneming die een groot deel van haar omzet naar meerdere markten uitvoert."

– *Aangenomen.*

Artikel 13

Artikel 12 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

Voorzitter

"Artikel 12

De leden van de raad van bestuur die de particuliere sector vertegenwoordigen worden benoemd voor vijf jaar. Evenwel neemt het mandaat van de leden die de Vlaamse overheid vertegenwoordigen een einde bij het ontslag van de Vlaamse regering. Alle leden zijn herbenoembaar. Zij vervullen hun mandaat tot hun vervanging of hernieuwing effectief is. Indien hun mandaat voortijdig beëindigd wordt, voltooit de opvolger het mandaat van zijn voorganger."

– *Aangenomen.*

Artikel 14

Artikel 14 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 14

De raad van bestuur is bevoegd voor :

1. het vastleggen van de algemene strategie van de instelling rekening houdend met het bepaalde in artikel 4 ;
2. het vaststellen van de begroting en van de jaarrekening ;
3. het adviseren over de regeling van de rechtspositie van het personeel, op eigen initiatief of op vraag van de Vlaamse regering, binnen de door haar gestelde termijn ;
4. het uitoefenen van het toezicht op de algemeen directeur voor wat betreft de uitvoering van de beslissingen van de raad van bestuur ;
5. het beslissen over de deelname aan of strategische samenwerking met andere instellingen, organisaties, of verenigingen ;
6. het opstellen van een reglement van orde betreffende de wijze waarop de raad de hem toegewezen bevoegdheden uitoefent ;
7. het adviseren over de promotie-activiteit en de standplaatsen in het buitenland bedoeld in artikel 7 ;
8. het vaststellen van de tariefstelling en van de typevoorbeelden van de overeenkomsten met ondernemingen bedoeld in artikel 5 ;
9. het vaststellen van de organisatiestructuur van de instelling ;
10. het beslissen over belangrijke investeringen op basis van een kosten-batenanalyse ;
11. de opdrachten die de Vlaamse regering in het kader van het personeelsstatuut toewijst ;

12. de beheersovereenkomst bedoeld in artikel 28 ;

Behoudens voor de bevoegdheden opgesomd sub 3, 4 en 6 van het voorgaand lid, worden de beslissingen van de raad van bestuur genomen op voorstel van de algemeen directeur."

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en mevrouw Maes dat luidt als volgt :

Aan de voorgestelde tekst van artikel 14, eerste lid, een punt 13 toevoegen, dat luidt als volgt :

"13. het vastleggen van een morele code waarin de modaliteiten bepaald worden voor wat we uitvoeren en naar welke landen."

De stemmingen over artikel 14 en het amendement worden aangehouden.

Artikel 15

Artikel 15 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 15

§ 1. De leden van de raad van bestuur kunnen via hun voorzitter te allen tijde alle documenten en geschriften van de instelling inzien. De voorzitter kan via de algemeen directeur van de leden van de directieraad en van alle personeelsleden alle verduidelijkingen en alle verificaties vorderen die een lid nodig acht voor de uitvoering van zijn taken.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt het bedrag van de vergoedingen die aan de voorzitter, de ondervoorzitter en aan de leden van de raad van bestuur kunnen worden toegekend. Zij bepaalt hun vergoedingen voor reis- en verblijfskosten."

– *Aangenomen.*

Artikel 16

Artikel 16 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 16

De algemeen directeur wordt, lastens de begroting van de instelling en na advies van de raad van bestuur, door de Vlaamse regering op contractuele basis aangeworven en ontslagen."

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 17

Artikel 17 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 17

De algemeen directeur is bevoegd voor alle aangelegenheden die niet door dit decreet zijn opgedragen aan de raad van bestuur, alsook voor het dagelijks bestuur van de instelling. Hij is ook belast met de voorbereiding en de uitvoering van de beslissingen van de raad van bestuur. Hij neemt met raadgevende stem deel aan alle vergaderingen van de raad van bestuur. Hij vertegenwoordigt de instelling in gerechtelijke en buitengerechtelijke handelingen."

– *Aangenomen.*

Artikel 18

Artikel 18 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 18

De algemeen directeur wordt bijgestaan door een directieraad, bestaande uit de afdelingshoofden van de instelling. De directieraad is verantwoordelijk voor de coördinatie van het goede beheer van de afdelingen en van de afdelingsoverschrijdende aangelegenheden. De algemeen directeur zit de vergaderingen van de directieraad voor en heeft een doorslaggevende stem bij staking van stemmen.

De algemeen directeur kan een deel van zijn bevoegdheden delegeren aan één of meer leden van de directieraad."

– *Aangenomen.*

Artikel 19

Artikel 19 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 20

In artikel 20 van hetzelfde decreet worden paragraaf 1, 2 en 3 vervangen door wat volgt :

"§ 1. De Vlaamse regering bepaalt de regeling van de rechtspositie van het personeel van de instelling en stelt de personeelsformatie van de instelling vast."

"§ 2. Onverminderd het bepaalde in artikel 16 vinden de aanwervingen plaats volgens de statutaire regels."

"§ 3. In afwijking van de voorgaande paragraaf, kunnen personen op contractuele basis worden aangeworven om :

1° in uitzonderlijke en tijdelijke personeelsbehoeften te voorzien ; het betreft ofwel in de tijd beperkte acties ofwel een buitengewone toename van het werk ;

2° de ambtenaren te vervangen die hun betrekking niet of slechts deeltijds bekleden, onverminderd de mogelijkheid om een statutair personeelslid door een ander statutair personeelslid te vervangen ;

3° bijkomende of specifieke opdrachten te vervullen, na voorafgaand akkoord van de Vlaamse regering ;

– *Aangenomen.*

Artikel 21

Artikel 21 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 21

De financiële middelen van de instelling bestaan uit :

1° een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap ;

2° eigen inkomsten ;

3° schenkingen en legaten, na goedkeuring door de Vlaamse regering ;

4° de middelen bedoeld in de artikelen 5 en 22bis."

– *Aangenomen.*

Artikel 22

In artikel 22 worden de woorden "directeur-generaal en adjunct-directeur-generaal" en "beschikken" respectievelijk vervangen door "algemeen directeur" en "beschikt", en wordt "15" vervangen door "14".

– *Aangenomen.*

Artikel 23

In hoofdstuk V van hetzelfde decreet wordt een artikel 22bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 22bis

Binnen de perken van de kredieten ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap worden op de

Voorzitter

begroting van de instelling gelden ingeschreven die de Vlaamse regering of de instelling kan aanwenden ter ondersteuning van de activiteiten van ondernemingen die bijdragen tot de bevordering van de uitvoer.

De Vlaamse regering bepaalt onder welke voorwaarden en volgens welke regels subsidies, leningen, zekerheidsstellingen of andere vormen van tegemoetkomingen onder bezwarende of kosteloze titel binnen de perken van de beschikbare kredieten kunnen worden verleend tot verwezenlijking van de in voorgaand lid bepaalde doelstelling."

– *Aangenomen.*

Artikel 24

Artikel 26 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 26

§ 1. De ambten van adjunct-directeur-generaal en inspecteur-generaal worden opgeheven. De huidige titularissen blijven ressorteren onder de rechtspositieregeling van het personeel van de instelling. De Vlaamse regering kan voor [hen] een regeling treffen voor hun overheveling naar het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap of naar een Vlaamse openbare instelling, met inbegrip van hun administratief en geldelijk statuut, of kan hen belasten met een bijzondere opdracht.

§ 2. Het ambt van directeur-generaal wordt opgeheven. De huidige titularis blijft ressorteren onder de rechtspositieregeling van het personeel van de instelling en zal door de Vlaamse regering met een bijzondere opdracht worden belast."

– *Aangenomen.*

Artikel 25

In hoofdstuk VI van hetzelfde decreet wordt een artikel 28 ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 28

Tussen de Vlaamse regering en de instelling kan een beheersovereenkomst worden gesloten."

– *Aangenomen.*

Artikel 26

De Vlaamse regering bepaalt de datum van inwerkingtre-

ding van de onderscheiden bepalingen van dit decreet.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de ruimtelijke planning

– 360 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de ruimtelijke planning.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Quintelier, verslaggever, heeft het woord.

De heer Leonard Quintelier, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, de commissie heeft tijdens vier vergaderingen en twee hoorzittingen het voorliggend decreet houdende de ruimtelijke planning, het planningsdecreet, besproken en geamendeerd. Een geschreven verslag geeft een weergave van de hoorzittingen. Ik zal daar niet op ingaan.

Tijdens de algemene bespreking van dit decreet schetste de minister uitgebreid de voorgeschiedenis en de huidige stand van zaken van de ruimtelijke structuurplanning Vlaanderen. Het decreet op de ruimtelijke planning moet immers de decretale basis vormen van de structuurplanning op drie niveaus. Een ruimtelijk structuurplan vormt een onontbeerlijk onderdeel van een algemeen strategisch plan Vlaanderen, omdat de ruimtelijke component een essentieel element uitmaakt van elke vorm van planning. De minister heeft het ontwerp van het Planningsdecreet gesitueerd in het breder kader van het Vlaams beleid inzake ruimtelijke ordening. Dit ontwerp moet het mogelijk maken om een traject uit te tekenen voor een beleid op lange termijn.

De instrumenten om dit beleid in praktijk te brengen, zitten voornamelijk vervat in de stedenbouwwet van 29 maart 1962. Dit instrumentarium is aan vernieuwing toe. De minister beklemtoonde dat een nieuw en alomvattend decreet op de ruimtelijke ordening in voorbereiding is. De minister wees erop dat enkel een volledig nieuw decreet op de ruimtelijke ordening de problemen op een structurele wijze kan oplossen. Hij hoopt dan ook dat hij volgend jaar een ontwerp aan de commissie zal kunnen voorleg-

Quintelier

gen, zodat de uitvoering van het definitief voorgesteld Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met een vernieuwd instrumentarium zal kunnen gebeuren.

In afwachting van dit nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening, wil de minister nu op het terrein de planningsdynamiek eigen aan structuurplanning op gang brengen. Het voorliggend ontwerp verschaft een decretale oplossing aan de ruimtelijke structuurplanning in Vlaanderen. Het vormt de juridische basis voor het opstellen van structuurplannen op de drie bestaande niveaus : Vlaanderen, provincies en gemeenten. Structuurplannen zijn nieuwe planfiguren die in de wet van 29 maart 1962 niet voorkomen. Het zijn beleidsdocumenten die het kader aangeven voor de gewenste ruimtelijke structuur. Zij geven ook een lange-termijnvisie op de ruimtelijke ordening van het betrokken gebied.

De minister benadrukt dat het structuurplan een beleidsdocument is en geen bestemmingsplan zoals de bekende plannen van aanleg. Structuurplanning is gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling, waarbij de ruimte wordt beheerd ten behoeve van de huidige generatie, dit zonder de behoeften van de komende generaties in het gedrang te brengen. Het voorliggend ontwerp bepaalt de verordeningen eigen aan een structuurplan. Daarnaast wordt de procedure voor opmaak, vaststelling en herzieningen van de structuurplannen voor de drie niveaus bepaald.

De minister beklemtoont dat aan de verschillende planfiguren van de wet van 29 maart 1962 niet wordt geraakt. Ook de procedures tot vastlegging van die plannen worden niet gewijzigd. Vergunningen kunnen enkel worden geweigerd op grond van tegenstrijdigheden met de voorschriften van gewestplannen of plannen van aanleg. Een structuurplan is geen basis voor het weigeren van een vergunning.

Tijdens de algemene bespreking bleek dat de commissieleden over het algemeen positief staan tegenover het principe van structuurplanning. Dit neemt niet weg dat heel wat leden een zekere ongerustheid naar voren brachten. Ze vrezen dat dit nieuw instrumentarium tot verwarring zal leiden bij de burger. Er wordt vooral betreurd dat het voorliggend ontwerp niet meteen een geïntegreerd deel uitmaakt van het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening. Er wordt gewaarschuwd voor de contradicties tussen het ontwerp van planningsdecreet en de bestaande stedenbouwwet. Deze kunnen eventueel tot verregaande rechtsonzekerheid leiden.

Het belang van een adequate voorlichting van de burger wordt door verschillende leden onderstreept. De overheid zal aan de burger duidelijk moeten uitleggen dat de struc-

tuurplannen het ruimtelijk beleid niet complexer maken maar juist efficiënter en doorzichtiger.

De minister zegt duidelijk dat, dankzij de ruimtelijke structuurplannen, het ruimtelijk beleid voortaan op een meer planmatige wijze zal kunnen gebeuren. Het is volgens hem belangrijk om een juridische basis te verschaffen voor de structuurplanning. Op die manier kan het statisch karakter van de huidige regelgeving worden doorbroken. Wat de voorlichting betreft, onderstreept de minister dat er momenteel een communicatieplan wordt voorbereid waarvoor een bedrag van twaalf miljoen frank is uitgetrokken.

Verwijzend naar de opmerkingen van de Raad van State, hebben verschillende leden meer duidelijkheid gevraagd over de relatie tussen een structuurplan en de bestaande plannen van aanleg. Er werd gevraagd naar de termijn van uitvoering van structuurplannen en hun bindend karakter ten opzichte van de bestaande plannen van aanleg. Suggesties voor het nemen van bewarende maatregelen, werden eveneens geuit. In zijn antwoord beklemtoont de minister dat een ruimtelijk structuurplan moet worden opgevat als een dynamische visie op de toekomst, een visie die op termijn kan worden bijgestuurd in functie van maatschappelijke ontwikkelingen. Voor de concrete realisatie van een structuurplan is het dan ook van groot belang dat de betrokken overheid er zorg voor draagt dat de plannen van aanleg zo snel mogelijk in overeenstemming worden gebracht met haar structuurplanning. De minister wijst erop dat werd tegemoet gekomen aan de opmerkingen van de Raad van State.

Wat de draagwijdte en inhoud van de bindende bepalingen betreft, wordt opnieuw verwezen naar het advies van de Raad van State. De bindende bepalingen van de structuurplannen kunnen niet doorwerken naar de vergunningsverlening, ze zijn wel bindend voor de overheid. De vrees wordt geuit dat bestaande plannen dan zullen worden geïnterpreteerd vanuit de goedgekeurde structuurplannen. Dit kan aanleiding geven tot planschade. Aan de minister wordt meer duidelijkheid gevraagd over de precieze inhoud van de bindende bepalingen op de drie verschillende niveaus. Uit het antwoord van de minister is duidelijk gebleken dat de geldende plannen van aanleg het kader vormen voor de beoordeling van alle stedenbouwkundige vergunningen. Hij verwijst naar de memorie van toelichting waar uitdrukkelijk wordt gesteld dat een structuurplan niet kan primeren op de verordenende kracht van bestaande plannen van aanleg. De minister beklemtoont dat het bindende gedeelte beperkt zal blijven tot de essentiële stukken.

Wat de verordeningen eigen aan het Structuurplan betreft, ontstond er in de commissie een discussie over de verhouding tussen de verordeningen waarvan sprake in

Quintelier

het planningsdecreet en de bouwverordeningen bedoeld in de wet op de stedenbouw. De minister wijst erop dat verordeningen kunnen worden genomen ter uitvoering van een ruimtelijk structuurplan en dat zowel de provinciale als de gemeentelijke verordeningen moeten worden goedgekeurd door de Vlaamse regering. Dit zal hun plaats in de hiërarchie duidelijk maken. Dit houdt tevens de garantie in dat provinciale en gemeentelijke verordeningen niet in strijd zullen zijn met hogere plannen en verordeningen.

Enkele leden vonden verschillende in het decreet gebruikte begrippen onduidelijk. De minister verwees in dit verband naar de memorie van toelichting en stelde dat het in essentie om planologische begrippen gaat die dusdanig niet in het juridisch taaljargon zijn opgenomen. Hij verklaarde zich akkoord om, als bijlage bij dit verslag, een lijst van planologische begripsbepalingen en verklaringen toe te voegen, wat overigens is gebeurd.

Verwijzend naar het advies van de Raad van State, hebben sommige leden vragen met betrekking tot de juridische draagwijdte van een voorlopig vastgesteld structuurplan. Er wordt beweerd dat een dergelijk structuurplan geen specifieke juridische draagwijdte heeft. Het zou alleen kunnen worden beschouwd als de uiting van het voornemen van de overheid om een structuurplan vast te stellen en het te onderwerpen aan een decretaal voorziene procedure. Alleen een definitief of goedgekeurd structuurplan heeft enige juridische waarde.

Verschiedende leden betreuren dat noch in de memorie van toelichting, noch in het ontwerp zelf wordt uiteengezet hoe het voorliggend ontwerp van decreet zich verhoudt ten opzichte van de wettelijke of decretale bepalingen die de regeling van de ruimtelijke ordening doorkruisen. In dit verband wijst de minister erop dat het planningsdecreet een overgangsdecreet is en dat de relatie tot andere relevante bepalingen tot het strikte minimum werd beperkt.

Tevens ontstond er enige discussie met betrekking tot de voorziene stilzwijgende goedkeuring van een structuurplan. Volgens de minister wegen de voordelen hiervan echter zwaarder door dan de nadelen, en daarom heeft men gekozen voor het behoud van deze procedure. Om een bijkomende garantie te bieden voor het nemen van een expliciete beslissing, werd het rappelrecht voor de lagere overheid ingevoerd.

De vraag dringt zich op of de decreetgever de provincieraad mag verplichten om, binnen korte termijn, een met redenen omklede beslissing te nemen en of hierdoor niet wordt geraakt aan het statuut van de provincies, waarvoor de federale overheid bevoegd is. Volgens de minister be-

staat er in dit geval geen enkele twijfel. Ruimtelijke Ordening en Stedenbouw behoren namelijk tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest. Het voorliggende ontwerp van decreet moet dan ook in geen enkel opzicht worden aangepast.

De vraag rijst welke regeling men zal toepassen wanneer een structuurplan door de toezichthoudende overheid niet wordt goedgekeurd. De minister verwijst hierbij naar de memorie van toelichting en stelt dat het niet noodzakelijk is om hiervoor een specifieke procedure te voorzien. Een gehele of gedeeltelijke afkeuring heeft tot gevolg dat er geen of alleen een gedeeltelijk goedgekeurd structuurplan bestaat. Alleen het goedgekeurde deel zal kracht van wet hebben. Aangezien een besluit tot afkeuring een gemotiveerd besluit is, zal de lagere overheid in kennis worden gesteld van de reden tot onthouding van de goedkeuring.

Na een debat omtrent deze beslissing werd duidelijk gesteld dat de goedkeuring door de hogere overheid niet alleen een formele toetsing inhoudt, maar dat het tevens om een inhoudelijke toetsing aan de hogere structuurplannen gaat. Verschiedende leden hebben hun ongenoege geuit over het feit dat op het gemeentelijk en het provinciaal niveau de verkozen raden het structuurplan vastleggen. Op het Vlaamse niveau kan het parlement een advies uitbrengen. Hierbij wordt ook opgemerkt dat het verlenen van een algemeen verordenende bevoegdheid ter uitvoering van de structuurplannen een verregaande delegatie van bevoegdheden inhoudt ten aanzien van de Vlaamse regering. Ik zal nu een kort relaas geven van het debat over de artikelsgewijze bespreking.

Door verschillende leden wordt nader ingegaan op de precieze draagwijdte van de verordeningen, de inhoud van de gehanteerde begrippen, de esthetische gevolgen, het al dan niet verplicht opmaken van een structuurplan, enzovoort. Tevens wordt voorgesteld om de provincies bij de voorziene steunregeling te betrekken. Amendementen ter zake worden in de commissie door een meerderheid verworpen.

Inzake het bindend gedeelte van het Structuurplan wordt lang stilgestaan bij artikel 7. De minister verduidelijkt dat de bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen automatisch bindend zijn voor de lagere structuurplannen. Door het aanvaarden van een amendement wordt het bindend gedeelte eveneens bindend ten aanzien van de erkende vennootschappen die onder toezicht staan van de VHM. Er wordt vooropgesteld dat het bindend gedeelte van een goedgekeurd structuurplan onmiddellijk moet kunnen gelden ten aanzien van het vergunningenbeleid. In dit verband wijst de minister erop dat de betrokken overheid de plannen van aanleg die strijdig zijn met het Structuurplan dient aan te passen. Men wijst

Quintelier

er bovendien op dat alle plannen van aanleg die op één of andere manier in strijd zijn met een goedgekeurd structuurplan op korte termijn zouden moeten worden herzien.

Verschillende leden brengen de verplichting tot aanpassing van de plannen van aanleg in verband met de problematiek van de planschade. Men kan zich afvragen wie de planschade zal moeten betalen. De minister verwijst naar de wet van 1962, en stelt dat de overheid die het initiatief neemt voor de herziening van de plannen, ook de daaruit voortvloeiende planschade dient te betalen.

Verwijzend naar de procedure van goedkeuring zowel op gemeentelijk als op provinciaal niveau, zijn verschillende leden bij de bespreking van artikel 8 van mening dat het Structuurplan Vlaanderen door het Vlaams Parlement moet worden vastgelegd. Na een debat over verschillende voorstellen wordt, met uitzondering van één onthouding, een aanpassing doorgevoerd zodat het bindend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan, na vaststelling door de regering, binnen de zestig dagen door het Vlaams Parlement moet worden bekrachtigd.

Na een debat over het instrumentarium dat de uitvoering van de structuurplannen moet verzekeren, stelt de minister dat het voorliggende ontwerp tot doel heeft een wettelijke basis te verschaffen voor de verordeningen tot uitvoering van de structuurplannen. Artikels 11, 18 en 24 worden na het debat bij meerderheid aangepast, in die zin dat de voorschriften van een plan van aanleg, waarvan de procedure tot opmaak of herziening begint na het vaststellen van het Ruimtelijk Structuurplan, geen bepalingen mogen bevatten die strijdig zijn met dat plan op de drie niveaus.

In het debat over de overgangsbepalingen wijst de minister erop dat gemeenten die al ernstig werk hebben gemaakt van een structuurplan, via deze overgangsbepalingen hoe dan ook een belangrijke bonus krijgen. Sommige leden vinden dat gemeenten waarvan het structuurplan bij toepassing van de vooropgestelde overgangsbepalingen wordt neergelegd, maar ook geweigerd, gemotiveerd moeten worden ingelicht over de inhoud van de weigering. Dit principe wordt bij meerderheid aanvaard. Collega's, dit ontwerp wordt na een grondig debat en geamendeerd door de commissie, aangenomen met 10 stemmen bij 5 onthoudingen. (*Applaus bij de CVP en het VB*)

De voorzitter : We kunnen donderdag onmogelijk vergaderen. Vandaag zijn er nog 31 sprekers, ik wil iedereen vragen daar rekening mee te houden.

De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik dank de verslaggever voor zijn objectief verslag, dat de diverse gevoeldigheden van de commissieleden exact verwoordde.

Bij herhaling zegden de elkaar opvolgende ministers van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, dat het bestaande wettelijke arsenaal te star en te ouderwets is om de huidige ruimtelijke problematiek aan te pakken en op te lossen. Het enige instrument dat aan deze problematiek tegemoetkomt, is een proces van structuurplanning met toekomstvisie, met grote duidelijkheid, met grote rechtszekerheid en in overeenstemming met de bestaande wet- en regelgeving in de diverse gebieden die de ruimtelijke ordening raken. Structuurplanning impliceert doelstellingen, het aanwenden van de middelen om deze te bereiken en het constant evalueren en bijsturen ervan. Dit proces is voortdurend in ontwikkeling. Er moet een soepel wettelijk kader voor worden gecreëerd en geen onnodig kaderdecreet zoals hier het geval is. Inzake ruimtelijke ordening in Vlaanderen, moet men zijn prioriteiten bepalen.

De uitleg van de twee professoren die belast werden met de opmaak van het ontwerp van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, evenals de daarop volgende commissiebesprekingen, leidden tot een bepaalde visie. De VLD kijkt met belangstelling uit naar de politieke beslissing van de Vlaamse regering en de manier waarop ze dit Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen definitief zal invullen.

De beleidsvisie die in dit planningsdecreet wordt vastgelegd, wordt perfect vertaald door het bestaand instrumentarium, namelijk de stedenbouwwet van 1962, in het bijzonder de artikelen twee en vijf. Deze bepalingen gelden tot er een nieuw totaaldecreet op de ruimtelijke ordening zal worden uitgevaardigd.

Het is niet opportuun en vanuit rechtstechnisch oogpunt zelfs een misleuven van jewelste, om nu een fragmentarische en starre proeve van decreet vast te leggen. Daardoor wordt de structuurplanning in een eng keurslijf gedwongen. De overheid rijdt zich samen met u, mijnheer de minister, vast als het structuurplanningsproces om een of andere reden moet worden aangepast.

De VLD zal zich dan ook onthouden, en wel om de volgende redenen. De VLD is het er mee eens dat er aan structuurplanning wordt gedaan, maar echter niet op de wijze die nu voorligt. We hebben geen boodschap aan een beleidsbrief Ruimtelijke Planning, die de minister hoofdzakelijk voor zichzelf in een decreet wenst vast te leggen. Hierdoor wordt een tweesporenhiërarchie opgezet : via de wetgeving op de stedenbouw en via het huidige plan-

Lachaert

ningsdecreet. Noch de overheid, noch de burger vindt zijn weg hierin. Dit leidt ongetwijfeld tot nog grotere rechts-onzekerheid. Zowel de overheid als de burger zien allerlei nieuwe begrippen opduiken, al dan niet bindend, naast en zelfs tegen het bestaande instrumentarium van wetten en decreten.

Mijnheer de minister, tijdens de bespreking zei u dat dit slechts een beleidsdocument is met een visie op de toekomst, u sprak zelfs over een reisgids. Niettemin zei u, zich van geen juridisch kwaad bewust, en ik citeer : het decreet heeft in eerste instantie tot doel een decretale grondslag te verschaffen voor het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Einde citaat. Dit is met andere woorden een regelgevende grondslag.

Hierbij roept u zelf een dualiteit in het leven, die nefast is. Ze werkt de verwarring in de hand, niet alleen voor de commissieleden, maar ook voor iedereen – de gemeenten, de ambtenaren van Arohm of de burgers – die niet bij deze beleidsvoorbereiding is betrokken.

Deze tweesporenhierarchie zal bovendien aanleiding geven tot het blokkeren van een hele reeks dossiers omdat de diverse overheden – provincies en gemeenten – en ook de gemachtigde ambtenaren bij gebrek aan een duidelijk afgelijnde bevoegdheidstoewijzing terecht de verantwoordelijkheid niet op zich willen nemen, tot op het moment dat én het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bij decreet is goedgekeurd én het decreet op de Ruimtelijke Ordening definitief rechtskracht heeft. Ik wil het dan nog niet hebben over het verwerpelijke mechanisme van de sluipende besluitvorming.

Verder is het een aanfluiting van de juridische werkelijkheid te stellen dat dit decreet en de erin voorziene planningsmodellen en voorschriften alleen voor de overheden bindend zullen zijn, en niet voor de burger. Het is evident dat als dit decreet bindend is voor de overheid, dit ook voor de burger zo zal zijn, al was het maar om te vermijden dat de gemeenten, de steden en de provincies door de Vlaamse regering als hiërarchische scheidsrechter worden teruggefloten.

In dit planningsdecreet staat uitdrukkelijk vermeld dat de lagere overheden, met name de provincies en de gemeenten, de bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen moeten naleven. Dit houdt onder meer in dat ze de schaarse Algemene Plannen van Aanleg, en vooral de talrijke Bijzondere Plannen van Aanleg, in herziening dienen te stellen, en dat ze deze planologisch naar de bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen dienen te richten. Wanneer deze aanpassing via een nieuw APA of BPA plaatsvindt, worden de lagere overheden – en alleen zij – voor hun fi-

nanciële verantwoordelijkheid geplaatst in verband met eventuele planschadeclaims van derden, ten gevolge van deze aanpassing.

Het gewest dat de bindende bepalingen op zijn niveau heeft uitgevaardigd, schuift al te gemakkelijk de financiële gevolgen ervan door naar de lagere overheden. Deze laatsten zullen dan ook tweemaal nadenken vooraleer initiatieven te nemen om deze bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in de praktijk via de Plannen van Aanleg te vertalen.

Het Vlaams Parlement wordt in de hele procedure, zoals bepaald door het planningsdecreet, buitenspel gezet. Het heeft zelfs minder bevoegdheden dan een gemeente- of een provincieraad. De tussenkomst van het parlement is beperkt tot het verstrekken van een advies dat voor de Vlaamse regering totaal vrijblijvend is en tot het bekrachtigen van bindende bepalingen, voor zover het amendement van de CVP wordt aangenomen. Dit betekent op zijn minst een ernstig democratisch deficit en een nieuwe serieuze ingreep van de uitvoerende macht in de bevoegdheden van het Vlaams Parlement.

Opmerkelijk hierbij is dat zelfs de twee amendementen van de VLD door de minister werden weggewuifd. Het eerste amendement had tot doel te voorzien in een minimale inspraak van het Vlaams Parlement in de volledige procedure van het planningsdecreet, met name de mogelijkheid voor het Vlaams Parlement om bij de Vlaamse regering een gemotiveerd advies uit te brengen over het ontwerp van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het tweede amendement hield de verplichting in van de Vlaamse regering om bij de vaststelling van het definitieve Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, in afwijking van het advies van de Vlaamse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening en, of het Vlaams Parlement, deze beslissing te motiveren.

Wat elke verbeelding nog meer tart, is dat de commissieleden van de meerderheid zichzelf blijkbaar zonder enige moeite buitenspel stemden. Ik vind het zeer erg te moeten vaststellen dat het platte spel tussen meerderheid en oppositie nog altijd niet volledig is verdwenen.

Dit planningsdecreet is een onwerkbaar model, niet alleen in verband met het uitgewerkte planningsproces op zich, maar ook in verband met de decretale juridische basis. De memorie van toelichting is bovendien technisch-juridisch ondermaats en verhoogt nog de verwarring.

Ik sta niet alleen met deze mening. Dit blijkt uit het vernietigende advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving. Dit blijkt ook uit de tussenkomsten van verschillende specialisten tijdens de hoorzitting.

Lachaert

Bovendien gaat dit decreet uit van een verkeerde premisse en doet het voorkomen alsof Vlaanderen een open en maagdelijke ruimte is waarin zich geen bebouwing en infrastructuur bevinden. Het tegendeel is waar. De basispremissie dient te zijn dat de planning vertrekt vanuit de bestaande toestand en dat deze bestaande toestand wordt aangepast en verbeterd volgens de visie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Voor de VLD moet er een technisch, goed onderbouwd totaaldecreet komen dat niet alleen de procedure in algemene termen regelt, doch ook de sedert jaren bestaande wetgeving coördineert, aanpast en bijstuurt. Eén decreet dat zowel de structuurplanning, voorwerp van het huidige planningsdecreet, als de bestemmingsplannen en de uitvoeringsplannen, voorwerp van het decreet op de ruimtelijke ordening, in één geheel vervat. Zodoende krijgen én de overheden én de burger een efficiënt en effectief instrument ter beschikking en weet iedereen waar hij of zij staat.

Het huidige decreet is op alle vlakken een gemiste kans. Het oordeel van de praktijk zal vernietigend zijn en de verwarring groter dan ooit. (*Applaus bij de VLD en het VB*)

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer de minister, mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb bij de behandeling van een ontwerp in de commissie nog nooit een dergelijke spanning ervaren tussen meerderheid en oppositie. Spanningen tussen de CVP en de SP, en zelfs binnen de meerderheidspartijen tussen de vertegenwoordigers van stedelijke en van landelijke gebieden. De minister moest telkens wachten op een wenk van de meerderheid, voor hij zijn mening over een amendement van de meerderheid kon geven. Collega's, troost u, dit zijn niet mijn woorden, het zijn de woorden van de heer Sannen, die ik heb gelezen in het Belang van Limburg van vrijdag jongstleden. Mijnheer Sannen, uw bewering is pertinent onjuist. Er rezen weliswaar veel vragen en we hebben onder tijdsdruk moeten werken, maar bij het trekken van die conclusies vergist u zich schromelijk.

Mijnheer de voorzitter, met de goedkeuring van dit planningsdecreet neemt het Vlaamse Parlement een historische beslissing. Na vijftien jaar van studies, gepalaver en politieke besluiteloosheid, wordt hiermee eindelijk een juridische basis gegeven aan het structuurplan. Met het planningsdecreet beschikt het Vlaamse Parlement over een instrument om in het najaar het openbaar onderzoek aan te vatten van het voorstel van structuurplan, dat hopelijk binnenkort door de Vlaamse regering zal worden

goedgekeurd. Hiermee vindt een trendbreuk plaats in het beleid inzake ruimtelijke ordening.

Mijnheer de minister, de CVP-fractie verheugt zich erover dat u dit proces tot een goed einde hebt weten te brengen, maar wil hierbij niet vergeten hulde te brengen aan uw voorganger, de heer Kelchtermans, die hiertoe de beslissende aanzet heeft gegeven.

Het planningsdecreet beschouwen we als een overgangsdecreet, dit in afwachting van de volledige herziening van de stedenbouwwet van 1962. Vandaar dat tijdens de commissievergaderingen heel wat kritische vragen werden gesteld over de verhouding tussen de voorgestelde bepalingen en de bepalingen in sommige artikels van voornoemde wet, waaronder de artikelen 16 en 24. U hebt ons echter de garantie gegeven dat het planningsdecreet en de wet op de stedenbouw naast elkaar van kracht blijven en niet met elkaar zullen interfereren.

Zoals de rapporteur heeft aangestipt, hebben wij ook over de betwiste begrippen duidelijkheid en garanties gekregen, enerzijds in de memorie van toelichting waarvoor ook de Raad van State vragende partij was en anderzijds in uw antwoorden, die duidelijk en ondubbelzinnig in het verslag werden opgenomen.

Mijnheer de voorzitter, aan de grondslag van het planningsdecreet ligt onder andere de invoering van de provincie als nieuw planningsniveau. Uit de hoorzittingen is reeds gebleken dat de provincies een vooruitstrevende praktijk inzake structuurplanning ontwikkelen.

Het provinciale scharniërniveau kent een evenwicht tussen structuurplanning en -uitvoering, terwijl de gemeenten in de praktijk waarschijnlijk meer de nadruk op de uitvoering zullen leggen. Met goede inhoudelijke afspraken tussen de niveaus en met respect voor het subsidiariteitsprincipe, moet het geheel werkbaar blijven. Mijnheer de minister, het heeft me getroffen dat uit informatie van gewest, provincies en gemeenten tijdens de hoorzittingen duidelijk is gebleken dat er nog veel zal moeten gebeuren op het vlak van de communicatie.

Mijnheer Sannen, in de krant Het Belang van Limburg heb ik gelezen dat Agalev de CVP verwijt amendementen te hebben ingediend, om te voorkomen dat het Vlaams Parlement bij de procedure tot vastlegging van het Structuurplan Vlaanderen wordt betrokken. Dit is een flagrante leugen. Volgens het amendement van de heer Coens en mezelf vormen de bindende bepalingen de ruggegraat van het Structuurplan Vlaanderen. In het verslag leest u duidelijk wat de minister daar concreet mee bedoelt. Dit wordt het belangrijkste onderdeel van het Structuurplan Vlaanderen. Het zou hier in dit parlement moeten worden bekrachtigd. Eerlijkheidshalve moet ook worden aangestipt, dat het niet in het voorontwerp stond. Het is dus

Decaluwé

een positieve maatregel om het Vlaams Parlement erbij te betrekken.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Decaluwé, ik wil u eerst en vooral bedanken voor het citaat. Ik heb die indruk overgehouden aan mijn aanwezigheid in de commissie en die indruk heb ik nog steeds. Ik wil vooral reageren op uw inhoudelijk argument. U moet het artikel juist lezen en het citaat letterlijk nemen. De CVP heeft een amendement ingediend om het bindend gedeelte door het Vlaams Parlement te laten bekrachtigen. Dit is in tegenstelling met het door ons ingediende amendement, waarin we vroegen dat het hele structuurplan door het Vlaams Parlement zou worden bekrachtigd. Het bindend gedeelte is natuurlijk een essentieel gedeelte, maar er zijn risico's aan verbonden om de bekrachtiging te beperken tot enkel het bindend gedeelte. Dat risico heb ik willen aantonen in de krant Het Belang van Limburg. Ik zal er straks tijdens mijn betoog verder op ingaan.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer Sannen, ik wil het hier letterlijk citeren, maar u verwijst niet naar uw amendementen. U verklaart gewoon dat de CVP uw amendement heeft afgezwakt. We gaan in dit Vlaams Parlement toch niet een informatief gedeelte van een paar honderd bladzijden bekrachtigen ? Dan wordt het een volledige kakofonie. Gaan we hier in het parlement een debat voeren over welke soort wegen en kanalen primair of secundair moeten zijn ? Daar komen we toch niet uit. Het is daarom zo belangrijk dat het bindend gedeelte, met de afbakening van de stedelijke centra, de criteria, enzovoort, aan bod komt bij de bekrachtiging door het Vlaams Parlement. De grote vernieuwing is dat we hiervoor geen volmachten geven aan de regering.

Mijnheer Sannen, de heer Coens en ikzelf zijn twee neofieten die dit amendement met de druk van de CVP-fractie er toch hebben doorgedruwd. Dat moet u toch toegeven.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Decaluwé, ik twijfel niet aan de goede bedoelingen, noch van de heer Coens, noch van uzelf. Het gaat over het afgezwakt zijn van ons amendement. Misschien staat het niet expliciet in de krant.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Ik heb u uitgelegd waarom we dit hebben gedaan.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Inderdaad, maar ik voorzie daar risico's die ik straks verder zal toelichten. U hoeft het er niet mee eens te zijn. Ik twijfel niet aan uw bedoelingen, maar de risico's van dit amendement zijn wel aanwezig in dit decreet.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Collega's, er is in de commissie ook veel te doen geweest over de problematiek van de stilzwijgende afkeuringsprocedure van gemeenten die momenteel reeds over een structuurplan beschikken. Door een amendement werd hieraan toegevoegd dat er een motivering moet komen van de reden waarom het Vlaams Gewest dit eventueel via een stilzwijgende afkeuring laat doorgaan. De CVP-fractie heeft ook enige duidelijkheid verkregen over de verhouding tussen de plannen van aanleg en de problematiek van de verordeningen. Ik blijf echter nog met de vraag zitten met betrekking tot artikel zeven, paragraaf zes.

In het betrokken artikel werd niet voorzien wanneer de overheden de plannen van aanleg moeten aanpassen aan de structuurplannen. Mijnheer de minister, u heeft ons wel gerustgesteld door te zeggen dat u erover zou waken dat dit effectief zal gebeuren. Waterdichte garanties hebben we echter nog niet gekregen, vooral niet wanneer we de link leggen met de problematiek van de planschade. Ik verwijs naar wat de heer Lachaert zei.

In de commissie heb ik het meermaals benadrukt : bij dreiging van planschade voor de gemeenten door aanpassing aan het structuurplan, zegt artikel 37 van de Stedebouwwet dat het de overheid is die verantwoordelijk is voor de wijziging van het betrokken plan van aanleg, die de planschade moeten betalen. Ik heb het daar gisteren nog over gehad in mijn interpellatie.

Mijnheer de minister, ik wil een lans breken voor de behandeling van de globale planschade en de problematiek van de planbaten op het Vlaamse niveau. Als dit tegen volgend jaar kan worden geregeld, zou artikel 7 paragraaf 6 waterdicht worden en de trendbreuk in de ruimtelijke ordening worden gerealiseerd. Als de gemeenten zelf de planschade moeten betalen waartoe zij onrechtstreeks worden gedwongen, dan zou deze ruimtelijke ordening geen trendbreuk zijn maar een bandbreuk.

De gemeenten zullen dan geen initiatieven nemen om hun plannen van aanleg in overeenstemming te brengen met structuurplannen, daar zij telkenmale hun portefeuille moeten bovenhalen. De CVP-fractie vraagt om er werk van te maken om de planschade- en planbatenproblematiek zo spoedig mogelijk te regelen, vooraleer we definitief de uitvoeringsplannen hebben waarvan sprake in dit planningsdecreet.

Decaluwé

Een laatste punt waarvoor de CVP-fractie de aandacht vraagt, is de problematiek van de communicatie. Als het structuurplanningsproces en de trendbreuk een kans op slagen willen hebben, moet het maatschappelijk draagvlak zo groot mogelijk worden. We moeten lessen trekken uit de problematiek van de groene hoofdstructuur van een aantal jaren geleden.

Tijdens de bespreking van de beleidsbrief en van het planningsdecreet, heeft het me getroffen dat de verwarring rond bepaalde termen en begrippen zo groot was. Zelfs voor de Raad van State was alles niet zo duidelijk. Wat moet het dan zijn, mijnheer de minister, voor de brave huisvader die straks een paar honderd bladzijden in openbaar onderzoek zal mogen verwerken? U heeft wel gezegd dat 12 miljoen frank ter beschikking zou gesteld worden voor een communicatiestrategie. Als er echter geen aangepaste communicatiestrategie wordt ontwikkeld, dan kan men met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zeggen dat het gros van de burgers niet aan de discussie over de beleidsontwikkeling kan deelnemen, gelet op het abstracte karakter op het Vlaamse niveau. Binnen het voorziene tijdstip van het openbaar onderzoek, is het volstrekt onmogelijk dat de gemiddelde goede huisvader of -moeder de vereiste informatie kan verwerken en zich een idee kan vormen over het voorgestelde beleid. Desinformatie doet zich niet alleen voor als onjuiste of misleidende informatie wordt gegeven, maar ook wanneer teveel of niet-accurate informatie wordt gegeven. Dit maakt dan ook een schending uit van de reglementering op de openbaarheid van bestuur.

De informatiemogelijkheden, die werden voorzien in dit planningsdecreet, vormen slechts een absoluut minimum. Op Vlaams niveau werden amendementen ingediend om ook de moderne mediatechnieken te gebruiken. Men moet veel meer doen dan in het planningsdecreet wordt voorzien. Vooral ten aanzien van de provincies moet over het inschakelen van regionale televisie en lokale radio's zoveel mogelijk informatie worden gegeven. Er moet een volledig communicatieplan worden opgesteld, om de volledige bevolking en het middenveld erbij te betrekken en een bijzondere rol te geven. Als dat niet gebeurt of als dat onvoldoende goed gebeurt, krijgt men een onvoldoende groot maatschappelijk draagvlak om een effectieve trendbreuk in de ruimtelijke ordening te realiseren.

Mijnheer de minister, de CVP-fractie zal dit decreet goedkeuren. Dat decreet is de start van een nieuw proces, na een jarenlange processie van Echternach. Godot is blijkbaar toch gekomen. Wij hopen op een spoedige hervorming van de wet uit 1962. Pas dan zullen we kunnen spreken van een echte trendbreuk in Vlaanderen. (*Applaus bij de CVP, de SP en AGALEV*)

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het Ruimtelijk Structuurplan is een beleidsdocument waarin de overheid haar visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling en structuur vastlegt. Het Ruimtelijk Structuurplan moet dus een evenwicht nastreven tussen de verschillende maatschappelijke activiteiten. Daardoor kan elke beslissing met een ruimtelijke weerslag in een samenhangend kader tot stand komen. De visie op de ruimtelijke ontwikkeling wordt opgebouwd vanuit een streven naar duurzaamheid. Het Brundtland-rapport van de VN definieert het begrip duurzame ontwikkeling als volgt. Ik citeer : een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder daarmee voor de toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien. Einde citaat. Deze formulering werd ook in het ontwerp van decreet overgenomen. Dat draagt onze goedkeuring weg.

De overheid moet immers de dynamiek van de samenleving in acht nemen, en bij de afweging van de ruimtelijke aspecten ervan oog hebben voor de vereisten van het leefmilieu, en voor de sociale, economische, en culturele consequenties. Een duurzame ontwikkeling vereist een langetermijnvisie, en is verbonden aan de maatschappij op ruimtelijk, maatschappelijk en historisch vlak. In deze optiek onderschrijft onze fractie deze ruimtelijke planning, die de decretale basis moet vormen voor de uiteindelijke Ruimtelijke Structuurplanning Vlaanderen. Het principe van de structuurplanning is goed. Maar toch heeft het Vlaams Blok – en niet alleen wij – heel wat vragen rond de concrete vormgeving van het voorliggende ontwerp.

Het moet de bedoeling zijn dat de structuurplanning het geheel van de ruimtelijke ordening doorzichtiger, eenvoudiger en overzichtelijker maakt. Ik vrees echter dat de overvloed aan bijkomende reglementen het voor de man in de straat quasi onmogelijk maakt om zich nog een beeld te vormen van wat het geplande decreet voor hem betekent. Deze overvloed aan reglementen zal de burger in de war brengen. Hij zal door de bomen het bos niet meer zien. Wij vragen ons ook af op welke wijze de Vlaamse regering ervoor zal zorgen dat de ruimtelijke structuurplannen en de plannen van aanleg met elkaar in overeenstemming worden gebracht. Aan de opmerking van de Raad van State inzake de relatie tussen de structuurplannen en de plannen van aanleg werd weliswaar gedeeltelijk tegemoetgekomen. Maar toch blijft de vraag of dit alles niet tot juridische conflicten zal leiden. Hoe zal het voorliggende ontwerp van decreet zich verhouden tot andere decreten of wettelijke bepalingen die een gelijkaardige materie behandelen? Dit planningsdecreet is een overgangsdereet. Maar een goede afstemming op elkaar is nochtans meer dan essentieel.

Huybrechts

Onze fractie is in grote mate verontrust over de wijze waarop – in eerste instantie toch – het parlement buiten werking werd gezet. Het Vlaams Parlement had in eerste instantie enkel de mogelijkheid tot het geven van advies, en niet de dwingende plicht om dat te doen. Op gemeentelijk en provinciaal niveau zijn het echter de verkozen raden die het structuurplan vastleggen. Wij zijn matig verheugd dat een in de commissie aangenomen amendement voorziet dat het bindend gedeelte, na vaststelling, binnen de zestig dagen moet worden bekrachtigd door het Vlaams Parlement. Toch vinden wij het aangewezen dat het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in zijn geheel door het Vlaams Parlement wordt vastgelegd. Tevens betreuren wij het feit dat indieners van bezwaren niet in kennis worden gesteld van de behandeling van zijn of haar bezwaren of opmerkingen.

Dat de burger maar in het Staatsblad moet terugvinden welk gevolg aan zijn klacht is gegeven, vind ik persoonlijk in het kader van de nieuwe politieke cultuur en van de openbaarheid van bestuur geen manier van werken. Ik hoop dan ook dat de minister alsnog rekening wil houden met deze opmerking.

Wat het globale ontwerp van decreet betreft, vrezen wij dat dit ontwerp de rechtsonzekerheid in de hand zal werken en dat het voor de burger een hopeloze zaak wordt. Terecht merkte professor Bouckaert tijdens de hoorzitting op en ik citeer : als jurist ben ik van mening dat het voorliggende ontwerp van decreet de ruimtelijke ordening voor de burger intransparanter maakt. Nochtans hangt de geloofwaardigheid van het beleid ter zake precies af van de klare en stabiele regels die het liefst vastgelegd zijn in een plandocument dat gemakkelijk toegankelijk is. Wanneer men integendeel opteert voor een cumulatieve van plandocumenten, stijgen de informatiekosten voor elke betrokken burger op gelijke wijze, zodat de zwakste burgers het sterkst getroffen worden. Het ontwerp zal op vrij eenvoudige wijze in die zin kunnen worden verbeterd. Einde citaat.

Dit is juist wat het Vlaams Blok verlangt, een nieuw ontwerp van decreet dat de huidige procedure, het huidige vrij ongestructureerde systeem vereenvoudigt. Dit gebeurt spijtig genoeg niet.

Wat de verhouding betreft van het voorliggende ontwerp van decreet tot andere decreten die een gelijkaardige materie behandelen, was professor Allaert tijdens de hoorzitting zeer duidelijk. Hij merkte op dat er teveel plannen zijn die elkaar tegenspreken en dat er momenteel minder rechtszekerheid is dan bij het begin van de hervormingen. En dit, mijnheer de minister, kan toch onmogelijk uw bedoeling zijn.

Ik wil u dan ook met aandrang vragen om onder meer rekening te houden met de opmerkingen van beide professoren. Dat het Vlaams parlement bitter weinig tijd heeft gekregen om dit onderwerp grondig te bestuderen, is geen goede zaak geweest. Ook de Raad van State moest binnen een termijn van ten hoogste drie dagen advies uitbrengen aan de minister en heeft zich dus noodgedwongen moeten beperken tot het geven van algemene gegevens. Ook dit is ons inziens geen goede zaak geweest.

Mijnheer de minister, het Vlaams Blok staat positief tegenover het principe van de structuurplanning. Maar zoals aangetoond zijn er nog veel tekortkomingen en vraagtekens die moeten behandeld worden. We willen u dan ook suggereren om dit ontwerp van decreet terug te sturen naar de Raad van State voor een grondige analyse van het geheel. Ik ben ervan overtuigd dat dit de Vlaamse regering, het Vlaams Parlement en de Vlaamse bevolking ten goede zal komen. *(Applaus bij het VB)*

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Mijnheer de minister, collega's, voorzitter, het decreet dat vandaag ter bespreking voorligt, vormt in zekere zin tegelijkertijd een eindpunt en een begin. Een eindpunt in die zin dat er een zeer lange, en misschien te lange voorbereiding aan voorafgegaan is. De heer Decaluwé heeft er al op gewezen dat het begrip en het instrument van de structuurplanning in dit land en in Vlaanderen een voorgeschiedenis van vijftien jaar en meer heeft. Historisch bekeken is België ongeveer gelijktijdig met andere omringende landen beginnen praten over het gebruik van een dergelijk instrument. In tegenstelling tot de meeste van die landen beschikken we echter tot op heden, ook met onze Vlaamse bevoegdheid voor ruimtelijke ordening, nog altijd niet over een dergelijk instrument.

Het is dan ook een heuglijk feit dat we vandaag eindelijk de basis kunnen leggen. Eigenlijk is het zelfs zo dat het niet helemaal juist is dat we niet over een dergelijk instrument beschikken. Op hoe langer hoe meer plaatsen beschikken we wel over zoiets als een structuurplan. Vele gemeenten hebben immers al zeer lang één of ander document of werken op dit ogenblik al zeer lang aan één of ander document dat zij onder de term structuurplan hanteren. In veel gevallen weten noch die gemeenten, noch die provincies en zeker de bestuursorganen niet waarover het precies gaat, wat de concrete gevolgen zijn en wat de concrete mogelijkheden daarvan zijn.

Ook het Vlaamse Gewest hanteert al een hele tijd op zeer verschillende manieren het fameuze roze boekje. Na al die jaren van onduidelijkheid en onzekerheid werd het ook voor de bevolking hoog tijd voor een decreet als juridische basis. Wanneer ik dit beklemtoon, bevind ik mij in

Tobback

goed gezelschap. Een aantal van de voorgangers hebben het ook al gedaan. De SERV zowel als de Mina-raad vatten hiermee trouwens hun advies aan. Het belangrijkste aan dit decreet is echter niet de juridische zekerheid in de meest strikte zin, maar wel het feit dat de inwoners van Vlaanderen met dit instrument een zicht krijgen op de politieke doelstellingen en uitgangspunten die in het ruimtelijke-orderingsbeleid zullen gehanteerd worden.

– *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

De filosofie achter de met dit decreet gerealiseerde planfiguren, is niet alleen één van gestructureerde en gecontroleerde ruimtelijke ontwikkeling, maar ook en misschien zelfs vooral één van een democratisch gelegitimeerde vorm van ruimtelijk beleid en ruimtelijke visie, de reisgids waar de minister het over had. Een dergelijke politiek is in Vlaanderen een dringende noodzaak, omdat het in een dichtbevolkt Europa met zijn vele economische polen, ontwikkelingspunten en alsmaar verder integrerende economische structuur, een nood heeft aan een beleid dat de kwaliteit en het potentieel van dit kleine Vlaanderen kan valoriseren binnen een leefbare omgeving, en gebaseerd op een democratisch draagvlak.

Dit vereist een beleid dat keuzes durft maken, dat een duidelijk zicht heeft op de noden van de verschillende sectoren en dat in staat is om de verschillende, vaak concurrerende behoeften tegen elkaar af te wegen en voor die keuze een democratisch draagvlak te verkrijgen. Het instrument van de Structuurplanning biedt bij uitstek die mogelijkheid en wij steunen het dan ook ten volle.

Het RSV is voor ons een zeer duidelijk, zelfs essentieel beleidsinstrument. De discussie over de rol van het RSV bij de interpretatie van gewestplannen in de commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer is hierbij verhelderend geweest. Hoewel door sommigen betwist, is voor ons de rol van het RSV hierin vanuit zowel beleidsmatig als planologisch oogpunt noodzakelijk. Het RSV zoals het voorligt is bovendien een instrument dat aan het begrip subsidiariteit volgens ons een concrete en correcte invulling geeft, in die zin dat het aan elk bestuurlijk niveau in dit land een taak en een opdracht verleent die overeenstemt met de mogelijkheden en eigen kwaliteiten van de respectievelijke niveaus van gewest, provincie en gemeente. De piramidale opbouw van de structuurplanning, zoals die door het decreet wordt voorzien, laat de provinciale en de gemeentelijke niveaus de mogelijkheid om hun specifieke rol te spelen, zonder dat het algemene kader en de globale visie daarvoor in het gedrang kunnen komen.

Voor ons is daarbij ook belangrijk dat de rol van de provincies wordt versterkt, onder meer door middel van de mogelijkheid van de provinciale structuurplannen, maar

misschien nog veel meer via provinciale verordeningen – een krachtig instrument voor de provincies. Als intermediair niveau zijn de provincies ongetwijfeld een bijkomende garantie voor de coherentie en duidelijkheid van het beleid.

Omdat het weinig zin heeft bij deze het decreet artikel per artikel te bespreken of de discussie van de commissie te herdoen, zou ik mij – naast de globale positieve evaluatie – hier willen beperken tot twee concrete opmerkingen.

Eerst en vooral heeft de commissie zo goed als unaniem ingespeeld op een zowel door SERV als Mina-raad gemaakte opmerking, met name dat de rol van dit parlement in het eerste ontwerp sterk beperkt werd. In de nu voorliggende tekst heeft het parlement wel een belangrijke bevoegdheid gekregen, met name om de bindende bepalingen van het RSV te bevestigen. Het was een amendement van de heren Decaluwé en Coens, dat de SP-fractie vanaf het begin gesteund heeft en dat zij steeds steunt.

Wat ons betreft is dit een duidelijke visie en zeker en vast een aanvaardbare gedachtengang. Het heeft ons allen – denk ik tenminste – ondertussen wel een angstig schrijven vanwege de leden van de plangroep opgeleverd. Zij vrezen dat de bevoegdheid tot vaststelling van de bindende bepalingen van dit structuurplan zal leiden tot een strijd tussen lokale belangen in het Vlaams Parlement, wanneer het er op aan komt die bindende bepalingen vast te stellen. Ik deel die vrees voor een deel, mijnheer Sannen, maar ik durf te hopen dat dit parlement zich ten volle bewust is van de verantwoordelijkheid die het vandaag op zich neemt.

Ik durf te hopen dat we, wanneer we dit amendement en deze tekst op deze wijze goedkeuren – wat volmaakt in de democratische logica kadert – ons dan ook allen goed bewust zijn van onze verantwoordelijkheid als Vlaams Parlement. Is het in de toekomst dan onze beurt om die bepalingen te bekrachtigen, dan mogen we ons niet laten verstrikken in die strijd van lokale belangen. We moeten dan beseffen dat er een gemeentelijk, een provinciaal en een Vlaams structuurplan bestaan. Het is derhalve aan dit orgaan om de opties van het Vlaamse niveau vast te leggen en niet te vervallen in die strijd. Dat is de democratische logica : ik vertrouw erop dat de parlementsleden die dit goedkeuren beseffen welke verantwoordelijkheid ze nemen en dat ze dat dan ook correct zullen doen wanneer de tijd daarvoor gekomen is.

Mijnheer de minister, verschillende malen werd er reeds gewezen op de procedure van het openbaar onderzoek en de nood aan een duidelijke communicatie rond dit decreet. Dit geldt niet alleen voor dit decreet, maar mijns inziens voornamelijk voor het concrete structuurplan zoals het zal worden voorgelegd. Ik kan die nood aan een dui-

Tobback

delijke communicatie onderschrijven. Wat dat betreft kunnen we heel wat leren – we moeten dat ook gezamenlijk trachten te bekijken – uit de ervaringen die we op dit ogenblik opdoen met betrekking tot het Minaplan. Daar stellen we vast dat de communicatie in verband met het openbaar onderzoek in vele gevallen inderdaad stroef verloopt, en dat de tijd waarin de stukken kunnen worden geraadpleegd vaak te kort is of moeilijk ligt voor zij die ze zouden willen raadplegen. Ik sluit me aan bij heel wat van mijn voorgangers wanneer ik de hoop vertolk dat we snel lessen kunnen trekken uit een eerste poging van openbaar onderzoek betreffende het eerste structuurplan. Op basis van deze evaluatie, samen met die van het Minaplan, kunnen we eventueel de procedure daaromtrent bijsturen.

In een aantal adviezen – ik denk aan dat van de SERV – werd gewezen op een aantal onduidelijkheden en vaagheden rond al deze procedures en dit systeem van structuurplanning. Dit komt vooral voort uit een gebrek aan vertrouwdeheid met dit instrument en de planologische terminologie van dit decreet. Dit is echter niet nieuw : dit was ook al zo tijdens het regime van de wet van 1962 en het KB van 1972. Dit is een algemeen probleem, dat niets zegt over de kwaliteit van de doelstellingen van een structuurplan. Het is essentieel dat we de bestaande mate van pleinvrees, die voortvloeit uit een gebrek aan vertrouwdeheid en kennis, in de toekomst trachten weg te nemen. Dit kan door duidelijke beleidsopties en een duidelijke procedure. Ook denk ik aan de snelle integratie van dit systeem in het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening, zoals dit wordt vooropgesteld. Daar is nood aan, hoewel het volgens mij op dit ogenblik hoe dan ook imperatief was om dit decreet apart op te stellen. Zo kunnen we immers verder werken aan deze procedure.

Het is ook noodzakelijk om zo snel mogelijk de beloften van dit decreet in te vullen en snel een eerste plan aan een openbaar onderzoek te onderwerpen. Men wacht hierop ; dit decreet creëert deze verwachting. Het is nu aan ons en in de eerste plaats aan de regering om die verwachting in te lossen.

Mijnheer de minister, de heer Decaluwé heeft gewezen op de mooie voorzet die u hebt gekregen. Hij zal het me niet kwalijk nemen dat ik als SP-volksvertegenwoordiger de maker van het mooie doelpunt feliciteer. We weten immers allen hoe het er in het voetbal aan toegaat : uiteindelijk wordt de maker van het doelpunt vaak het meest herinnerd, zeker wanneer het een mooi doelpunt als dit is. We zullen het decreet, zowel omwille van haar inhoud als omwille van haar doelstellingen, uiteraard ten volle steunen. (*Applaus bij de SP en de CVP*)

De voorzitter : De heer Lauwers heeft het woord.

De heer Herman Lauwers (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in tegenstelling tot de vorige sprekers van de oppositie, heb ik het decreet wel goedgekeurd in de commissie. Nochtans ben ik het op een aantal punten eens met de kritiek van de heer Lachaert. We hebben dan ook een aantal amendementen gesteund en zullen dat opnieuw doen, als ze opnieuw worden ingediend. Zijn meest algemene kritiek luidde dat dit decreet moest worden geïntegreerd in het algemene decreet op de ruimtelijke ordening. Ook daar was onze fractie het mee eens.

Toch zal de Volksunie het decreet goedkeuren, en wel om twee redenen. Ten eerste verwacht ik van dit nieuwe decreet heel wat belangrijke wijzigingen, met betrekking tot onder meer de plandienst, de positie van de gemachtigde ambtenaar, het intrekken van de mogelijkheid om met BPA's gewestplannen te wijzigen, de interpretatie van artikel 51 en de integratie van milieu- en ruimtelijke ordeningsnormen. Ik aanvaard dat het soms verstandiger is om grote wijzigingen van de ruimtelijke ordening in etappes door te voeren. Zo wordt onnodige frictie, onrust en turbulentie vermeden, en blijven de dingen haalbaar, zowel op het terrein als politiek. Wie de kruiwagen te vol laadt, raakt niet meer vooruit.

Ten tweede zou niet goedkeuren uitstel hebben meegebracht. Het structuurplan moet dringend decretaal worden onderbouwd. Zo niet, lopen we gevaar dat de provincies de hiërarchie van de planning in gevaar brengen. Ze staan al veel verder dan wij vermoedden, en zijn misschien zelfs te ijverig geweest. De hiërarchie komt in gevaar als het structuurplan niets anders meer kan zijn dan de optelsom van de wensen van de provincies en eventueel de gemeenten. De volgorde moet omgekeerd zijn. Het Vlaams structuurplan moet voor het provinciale komen. Het moet dan ook zo snel mogelijk klaar zijn en dit decreet is nu nodig.

Veel argumenten van de heer Lachaert steunen we, maar niet allemaal. Ik vrees zelfs dat sommige argumenten vertragsmanoeuvres zijn, omdat men liever geen structuurplan wil. Dat geldt zeker voor het argument over de autonomie van de gemeenten. Sommige burgemeesters hebben al gezegd dat hun structuurplan klaar is. De BPA's zijn ook al aangepast. Ze denken er niet aan hier nog iets aan te veranderen. Dat is de omgekeerde planning, en dat kunnen we niet aanvaarden. Als er één domein is waar de gemeentelijke autonomie ondergeschikt moet zijn aan een hoger belang, is het wel milieu en ruimtelijke ordening.

Er is dus dringend nood aan een decreet. Daarom ben ik bereid om een aantal juridische kritieken van onder meer de heer Lachaert erbij te nemen.

Lauwers

Dat neemt dus niet weg dat er een aantal zwakke plekken zijn. Ten eerste koester ik argwaan tegenover de inschakeling van de provincies. Voor een planning heeft men een meso-niveau nodig. De provincie is echter een wat anoniem orgaan met een grote rol voor de gouverneur. Die man heeft een grote invloed, evenals de GOM's. Hetzelfde geldt voor de intercommunales die dikwijls personele banden hebben met de Bestendige Deputatie, net zoals overlegorganen in de schoot van de Kamer van Koophandel. Ik vrees dat de inschakeling van de provincies als beleidsmakers, in de ruimtelijke ordening tot grote politieke confrontaties kan leiden en vooral voor de zwakke sectoren. De tweede zwakke plek is dat het Vlaams Parlement weinig impact heeft, dit in tegenstelling tot de provincies en de gemeenten. Dat betekent een grotere impact voor de Vlaamse regering.

Ik kom terug op het amendement van de heren Decaluwé en Coens. Dit amendement betekent een verbetering van de oorspronkelijke tekst, maar is ook een afzwakking van amendementen van de heer Lachaert en de heer Sannen. Niettegenstaande ik dit amendement in de commissie heb goedgekeurd, zal ik morgen in de plenaire vergadering de verdergaande amendementen steunen.

Ik weet niet over welke bezwaren de heer Sannen het zo dadelijk zal hebben. In gemeenten en provincies is het globale ruimtelijke structuurplan wetgevend verankerd. Dit geldt in het Vlaamse gewest echter alleen voor het bindend gedeelte. Het gevaar is dat men dit bindend gedeelte zo minimaal mogelijk zal maken. Dat geeft aan de Vlaamse regering de mogelijkheid om zoveel mogelijk zelf te bepalen. De provincie is op dit gebied een objectieve bondgenoot. Alhoewel u met uw amendement het parlement een groter impact wil geven, zou het negatief effect kunnen zijn dat het bindend gedeelte veel kleiner is dan het richtinggevend gedeelte. Dat is het nadeel van dit amendement. De verdergaande amendementen zijn niet alleen principieel, maar ook voor de ruimtelijke ordening zelf een verbetering.

Ten slotte betreur ik dat in dit decreet geen bepalingen werden opgenomen die bewarende maatregelen mogelijk maken. Nu blijven de uitvoeringsplannen voor gewestplannen of van de gemeentebesturen voor APA's of BPA's afhankelijk van de goodwill van de Vlaamse regering. Ik onderschrijf de mening van de minister dat de zaak juridisch zuiver is : de vergunningen zijn gebaseerd op de plannen van aanleg. Maar politiek zouden we tot ernstige conflicten kunnen komen, wanneer het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen haaks zou staan op een ruimtelijk structuurplan van een provincie of gemeente, die de Vlaamse regering moet bevestigen. De gemeentebesturen hebben echter nog altijd de instrumenten van de APA's en BPA's achter de hand.

De Vlaamse regering kan deze evoceren om aan het structuurplan aan te passen. Dat is al meer dan 30 jaar mogelijk maar het is nog nooit gebeurd. Ik vraag me af wanneer men dit instrument zal hanteren. Het is niet ondenkbaar dat dwingende verordeningen in strijd zijn met de vigerende gewestplannen. Indien men de herziening niet snel aanvat, zullen belanghebbenden de vigerende plannen gebruiken om nog snel hun voordeel te doen. Dit decreet is alleszins niet uitvoerbaar indien geen planwinst- en planschaderegeling ten aanzien van particulieren en gemeenten wordt uitgewerkt. Verlies van bedrijfsterreinen mag geen invloed hebben op de inkomsten van een gemeente. We moeten desnoods een compensatie regelen via het gemeentefonds. Er zijn zeker redenen om dit decreet niet goed te keuren, maar wij zullen dat wel doen. We hebben dit instrument nodig om vooruit te komen. Veel zal afhangen van de invulling en opvolging van het plan. Het eigenlijke politiek debat moet nog worden gevoerd. *(Applaus bij de VU en de meerderheid)*

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik ben het tweede lid van de oppositie op rij dat de goedkeuring van dit decreet moet verdedigen. We hebben dat ook in de commissie gedaan. We keuren dit goed omdat er eindelijk een wettelijk kader wordt gecreëerd om aan structuurplanning te doen. Agalev bestaat vijftien jaar. Agalev wacht al vijftien jaar op een dergelijk structuurplan. Echte planning, ruimtelijke ordening met visie, kan, maar de nadruk ligt wel degelijk op kan. Dit decreet geeft enkel de juridische basis aan. Het eigenlijke werk moet nog beginnen. Al vindt de heer Tobback dat er al één doelpunt is gescoord, de match is nog niet gewonnen. Dit decreet maakt het mogelijk het statische karakter van de wet van 1962 te doorbreken. Het decreet zet de huidige bestemmingsplannen niet op de helling, hoewel dit in het verleden al is geprobeerd. Men wilde de huidige bestemmingsplannen vervangen door een structuurplan. Dit zou op een dynamische en soepele manier worden ingevuld maar het stringente ruimtelijk beleid zou daarmee ook op de helling komen te staan. Positief zijn ook de algemene verordeningen. In het decreet staan zij boven de bestemmingsplannen. Ze vormen een instrument om dwingend op te treden. Maar het is niet omdat we dit decreet goedkeuren dat we ter zake geen kritische opmerkingen zouden hebben. Dit planningsdecreet staat volledig los van een totaal nieuwe wet op de ruimtelijke ordening. Het zou, ons inziens, verstandiger zijn geweest indien men had gekozen voor een geïntegreerde aanpak. Toch mag dit geen reden zijn om het planningsdecreet niet goed te keuren omdat men snel moet kunnen inspelen op dynamieken die op provinciaal en gemeentelijk vlak al zichtbaar zijn. Het decreet is los van de wet van 1962 tot stand gekomen. Deze wet is bijna

Sannen

35 jaar oud en niet meer aangepast aan de huidige maatschappelijke evolutie. Voorstellen van nooddecreten die werden ingediend als aanpassing van de wet van 1962, zijn nooit verwezenlijkt. Reeds in 1992 had Agalev een mini-decreet voorgesteld om te komen tot een ruimtelijke planning in Vlaanderen.

Een nieuw decreet is ook noodzakelijk voor het probleem van de planshade en de planbaten. Zonder een efficiënte juridische regeling kan men onmogelijk overgaan tot de implementatie van het Structuurplan. Het is bijgevolg noodzakelijk dat deze globale nieuwe wet op de ruimtelijke ordening, zeer snel na het vastleggen van het structuurplan tot stand komt.

Op het legistieke vlak is dit decreet ook voor verbetering vatbaar. Door de snelheid waarmee het is opgesteld, is het niet op alle vlakken even doordacht uitgewerkt. Ik vrees dat er nogal wat omzendbrieven aan te pas zullen komen om een zekere uniformiteit tot stand te brengen en een kwaliteitscontrole te organiseren voor de structuurplanning op gemeentelijk en provinciaal vlak. Ik refereer hier niet alleen naar de problematiek van de definities, maar ook aan de duidelijke taakverdelingen tussen de diverse niveaus.

Ik zou nu een aantal inhoudelijke aanmerkingen willen formuleren. Ten eerste, de doelstelling lijkt ons een beetje zwak gedefinieerd. Elementen zoals een zuinig ruimtebeheer, het vrijwaren van de open ruimte, het versterken van de steden, de kwaliteit van de ruimte, het inperken en heroriënteren van de mobiliteit, had men minstens in de doelstelling moeten opnemen. Het bindende gedeelte wordt vastgelegd op Vlaams niveau voor Vlaanderen en op provinciaal en gemeentelijk niveau respectievelijk voor de provincies en de gemeenten. Zou het niet wenselijk zijn dat bindende elementen die door de gemeente worden vastgelegd, ook bindend zijn voor de provincie en de Vlaamse regering? We betreuren het ook dat men geen eenvormigheid creëert. Het is niet denkbeeldig dat de bindende elementen van de ene stad grondig verschillen van die van de andere stad.

Het ware dan ook wenselijk dat de Vlaamse regering in een structuurplan zou vastleggen welke bindende elementen minimaal in de gemeentelijke en de provinciale structuurplannen moeten worden opgenomen. Dit betekent niet dat de provincies en de gemeenten hun bindend deel niet zouden kunnen verruimen, maar op die manier zouden de verschillen tussen de gemeenten en provincies onderling tot een minimum beperkt blijven.

Het structuurplan wordt opgesteld door de regering en het bindende gedeelte ervan wordt goedgekeurd in het parlement. Uiteindelijk vormt het echter geen juridische

basis bij het afleveren van bepaalde vergunningen. Daarvoor wordt verder gebruik gemaakt van de huidige bestemmingsplannen. Het is de bedoeling om de bestemmingsplannen aan te passen aan het structuurplan, dit teneinde het structuurplan te implementeren. De heer Lauwers heeft erop gewezen dat dit tijd vraagt en dat iedereen in Vlaanderen het niet zomaar eens zal zijn met de bepalingen uit dit structuurplan. Het risico bestaat dat bepaalde vrijbuiters van deze gelegenheid gebruik zullen maken om initiatieven te ontwikkelen die ingaan tegen het structuurplan, maar die wel in overeenstemming zijn met het op dat moment van toepassing zijnde bestemmingsplan. Vandaar dat ik een amendement heb ingediend, opdat het Vlaams gewest en de provincies, bij de opmaak van de structuurplannen, de gewestplannen die niet in overeenstemming zijn met het structuurplan, in herziening zouden stellen. Dit kan gebeuren via een limitatieve lijst, toegevoegd aan het structuurplan. Op die manier heeft men drie jaar de tijd om het structuurplan te implementeren en kan steeds worden ingegrepen in het vergunningenbeleid. Het is jammer dat dit voorstel tot vandaag nog niet werd aangenomen.

Er werd al uitvoerig gesproken over de zwakke inspraakbepalingen en de informatie-initiatieven. Ik zal hierop dan ook niet terugkomen. Ik betreur evenwel dat de vooropgestelde inspraakprocedure niet getuigt van grote creativiteit of vernieuwing. Ze is gebaseerd op de huidige inspraakprocedure. Nochtans is het belangrijk dat de overheid de bevolking overtuigt van de maatschappelijke meerwaarde van dit ruimtelijk structuurplan. Dit is overigens de enige manier om de bevolking bij het inspraakbeleid te betrekken.

De stilzwijgende goedkeuring tast de hiërarchie aan. Dit is eveneens de mening van de SERV en de MINA-raad. Wanneer er geen beslissing is van de Vlaamse regering wordt een structuurplan op provinciaal niveau als aanvaard beschouwd. Dit kan toch niet. Wanneer een dergelijk structuurplan zonder goedkeuring van de Vlaamse regering niet zou worden aanvaard, kan men druk uitoefenen op de regering. Op die manier zouden de juridische zekerheid en de hiërarchie in de diverse structuurplannen worden gewaarborgd. Die stilzwijgende goedkeuring moet op het vlak van ruimtelijke ordening zo snel mogelijk verdwijnen. Dit is immers in geen enkel beleidsdomein de goede procedure.

Ik ga over naar de problematiek van het vastleggen van het bindend gedeelte in dit Vlaams Parlement. Het parlement moet de verantwoordelijkheid kunnen opnemen bij de komende bespreking van de structuurplannen. Daarom hebben we, net zoals de heer Lachaert, een amendement ingediend. Het Vlaams Parlement moet het volledige structuurplan kunnen bekrachtigen of afkeuren. Mijnheer Decaluwé, als de provincies en de gemeenten dit

Sannen

kunnen, waarom zou het Vlaams Parlement het dan niet kunnen. Daarom betreur ik dat dit voorstel niet wordt gevolgd.

Men heeft een initiatief genomen om er in ieder geval voor te zorgen dat het bindende gedeelte in het Vlaams Parlement moet worden bekrachtigd. Ik geloof best dat men dit met de beste bedoelingen heeft gedaan. Hieraan zijn toch ook enkele risico's verbonden ; de heer Lauwers heeft daar eerder al op gewezen. Een structuurplan is een globaal plan, met informatieve, indicatieve en bindende gedeelten. Deze drie zaken moeten evenwichtig worden uitgewerkt. Ze staan ook met elkaar in verband. Als we een structuurplan willen beoordelen, moeten we het dus in zijn geheel beoordelen. Als we onze beoordeling alleen tot het bindende gedeelte beperken, verliezen we andere dimensies uit het oog.

Geachte collega's van de CVP, de maatschappelijke druk kan soms zeer groot zijn. De Boerenbond, het VEV en het Eigenaarssyndicaat hebben al gereageerd. Deze druk kan zo groot zijn dat het bindende gedeelte in dit parlement wordt afgezwakt, of misschien zelfs helemaal niet wordt goedgekeurd. Er blijft dan enkel een beleidsplan over. Wie is hiermee gebaat ?

Daarom zijn we bang dat dit amendement een omgekeerd effect zal hebben. Ik hoor sommige Vlaamse volksvertegenwoordigers nu al zeggen : we hebben niets tegen het structuurplan, we hebben alleen iets tegen het bindende gedeelte. Nadat we dit afkeuren, verstrekken we een positief advies over de rest van het structuurplan. Wat blijft er dan echter nog van dit structuurplan over ? Dit amendement vormt in feite voor het structuurplan een echte tijdbom.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Ik wil nog eens benadrukken dat het bindende gedeelte van het structuurplan de ruggeslag vormt van het Structuurplan Vlaanderen. Als er geen bindend gedeelte is, is er ook helemaal geen Structuurplan.

U vreest dat we zullen handelen onder druk van bepaalde belangengroepen. Ik denk dat we volwassen genoeg zijn om aan die druk te weerstaan.

Men kan ook anders redeneren. Zonder dit amendement worden misschien enorm veel bindende bepalingen vastgelegd waaraan het Vlaams Parlement niets kan veranderen. Dan is het risico nog groter en wordt het bij wijze van spreken een echt centralistisch plan. Ik benadruk nogmaals dat het bindende gedeelte de ruggeslag is. Het heeft geen zin een groot debat op te zetten over het informatieve gedeelte dat honderden bladzijden zal beslaan.

Het internationale niveau van de spoorweg van Kortrijk naar Rijsel en het secundaire niveau van de weg van Damme naar Zoutenaai dienen hier niet te worden besproken. Zo raken we er nooit uit. Uw goede bedoelingen kunnen zo wel eens een omgekeerd effect hebben zodat we dit Structuurplan Vlaanderen of deze trendbreuk nooit kunnen waarmaken.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Ik sluit me volledig aan bij het betoog van de heer Decaluwé en dit niet alleen omdat hij Damme en Zoutenaai heeft vermeld. Mijnheer Sannen, u veronderstelt terecht dat dit parlement een draagvlak van de samenleving is. Mijns inziens is het ook belangrijk dat de ruggeslag van dit structuurplan hier met een breed draagvlak wordt goedgekeurd. Dat is essentieel voor het slagen van de ruimtelijke planning in Vlaanderen. U stelt dat indien alleen de regering dit plan moet goedkeuren we minder risico lopen dat het niet door iedereen wordt gedragen. Het is echter essentieel dat we de bindende gedeelten met een breed parlementair draagvlak bekrachtigen. Zo heeft het de beste kans op slagen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik pleit inderdaad voor een bekrachtiging van het Structuurplan in zijn geheel door het Vlaams Parlement. Als u stelt dat het bindende gedeelte de ruggeslag is, is de vraag nog tot waar die ruggeslag reikt. Ik twijfel niet aan uw goede bedoelingen, maar ik ben bang. U wees zelf op het belang van een goed uitgekende informatiecampagne. In het verleden bleek dat de Groene Hoofdstructuur in een volkomen verkeerde maatschappelijke discussie verzeilde. Dergelijke maatschappelijke discussies liggen gevoelig bij veel parlementsleden, die het kleine belang soms niet kunnen overstijgen. Dat ervaren we in de praktijk.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : U moet een beetje eerlijk zijn, mijnheer Sannen. Bij het informatieve gedeelte zal de druk dertig keer hoger liggen. Als elk gemeentebestuur en elk wijkcomité aandringt bij de individuele parlementsleden, zullen we nogal wat meer druk ondervinden dan bij het puur bindende gedeelte.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Decaluwé, hier bespreken we het Structuurplan op Vlaams niveau, achteraf komt er nog een Structuurplan op provinciaal en op gemeentelijk niveau. Het provinciaal niveau zal het wel over de weg naar Zoutenaai hebben.

Mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche : Weet u wel waar Zoutenaai ligt, mijnheer Sannen ?

De heer Ludo Sannen : Neen, dat weet ik niet precies, wel dat het in West-Vlaanderen ligt. *(Gelach)*

Van de provincieraad wordt wel verlangd dat deze zich over de globaliteit uitspreekt. Daar gelooft u wel in, ik trouwens ook. Ik geloof ook dat dit in het Vlaams Parlement zou kunnen. Ik hoop slechts dat die ruggegraat, dat bindende gedeelte, voldoende sterk zal zijn.

Deze kritische bedenkingen wilde ik naar aanleiding van het planningsdecreet formuleren. We zijn blij dat het planningsdecreet er uiteindelijk is. We weten wel dat dit slechts een eerste doelpunt is. We kijken kritisch, maar vol verwachting uit naar het vervolg van de wedstrijd. We zullen het decreet in elk geval goedkeuren. *(Applaus)*

De heer Joachim Coens : Mijnheer de voorzitter, de heer Quintelier, verslaggever, heeft een correct en volledig relaas gebracht van de besprekingen in de commissie. Ik sluit me volkomen aan bij zijn verslag alsook bij de steun die de heer Decaluwé met zijn toespraak aan het decreet heeft betuigd.

De ruimtelijke ordening in Vlaanderen is ons aller bezorgdheid ; er is het besef dat de ruimte beperkt is en dat we ons over de meest doeltreffende benutting ervan moeten buigen. Vele factoren dienen hierbij tegenover elkaar te worden afgewogen. Het besef van de beperktheid groeit bij iedereen, net zoals het besef dat open ruimte en omgeving een effect hebben op het feit of de mens die in die omgeving leeft zich al dan niet goed voelt. Om zich goed te voelen moet de mens een zekere ordening erkennen in zijn omgeving ; door het huidige gebrek aan ordening is dat erkennen onmogelijk geworden.

De pogingen tot ordening hebben een lange historiek waarop ik hier niet uitvoerig wens in te gaan. De gewestplannen van de jaren '70 waren voor die tijd goede pogingen, gebaseerd op de gegevens waarover men toen kon beschikken. Dat de gewestplannen niet meer aangepast zijn aan de economische, ecologische en sociale noden van 1996, is duidelijk. Ze waren dan ook nooit bedoeld om in 1996 te worden toegepast en er zijn fouten gebeurd in de naleving ervan, vooral dan door de fragmentaire wijzigingen die werden aangebracht zonder rekening te houden met een visie op het geheel. Dit wordt nu verholpen met de voorbereiding van een planning. Het wijzigen van de plannen moet gebaseerd zijn op gegevens, noden en inzichten van vandaag en met respect voor een globale toekomstvisie.

De politieke wereld zou dit perfect alleen kunnen, steunend op bepaalde studies zoals het Structuurplan Vlaanderen. Maar het planningsdecreet schept de decretale mogelijkheid om die visie op drie niveaus uit te werken en stelt de nodige beleidsinstrumenten ter beschikking om uitvoeringsplannen bij te sturen. Dat is een goede zaak.

Een volledige decretale ondersteuning en indekking komt tegemoet aan de uitdrukkelijke wil om over een goed onderbouwd juridisch toetsingskader te beschikken voor het aanbrengen van wijzigingen. Toch kan ik me niet van de indruk ontdoen dat een gebrek aan politieke moed hieraan niet vreemd is, zij het dan dat de schrik gestoeld is op negatieve ervaringen uit het verleden.

Als we het planningsinstrument efficiënt willen maken, moeten we goed aan de mensen uitleggen hoe dit instrument besturen en beleidsniveaus bindt. De correctheid van de gegevens moet worden bestendigd en de wijzigingen van de gewestplannen moeten gebeuren met inachtna-me van strikte tijdslimieten.

Ik deel de tevredenheid van de heer Decaluwé over de bijsturing van de bepalingen in artikel 8, die mede met de steun van de heer Tobback tot stand konden komen. In toepassing hiervan zullen de bindende gedeelten van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen door het Vlaams Parlement moeten worden bekrachtigd en meteen een breed draagvlak krijgen. Hiermee volgen we de logica van het decreet : het gemeentelijke structuurplan wordt door de gemeenteraad bekrachtigd, het provinciale door de provincieraad en het Vlaamse door het Vlaams Parlement. Ik deel de bezorgdheid van de heer Sannen gedeeltelijk. We moeten aandachtig nagaan hoe de bindende gedeelten van boven naar onder en omgekeerd ook daadwerkelijk kunnen worden overgedragen. Voor mij is het evenmin duidelijk over welke speelruimte het gemeentelijke niveau nog zal kunnen beschikken als de hele cascade al is doorlopen. Belangrijk is dat dank zij dit amendement volmachten werden vermeden en dat het parlement gedwongen is om zijn verantwoordelijkheid op te nemen.

Tot slot wil ik ten aanzien van de minister mijn bezorgdheid uiten over de werkwijze in de commissie. Dit was het tweede decreet. Het eerste decreet, het dijkendecreet, werd op een halve dag afgehandeld. Ook voor de behandeling van dit decreet werd mijns inziens te weinig tijd uitgetrokken. Ik hoop dat we voor de behandeling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voldoende tijd zullen krijgen zodat het in extenso in de commissie kan worden besproken. In dit verband verwijs ik naar de werkwijze die de commissie Cultuur heeft toegepast bij de behandeling van het decreet op de niet-professionele sportbeoefening. We kunnen hieraan een voorbeeld nemen : zowel voor wat de bespreking van de tekst als voor wat de gedachtenwisseling met de minister betreft. *(Applaus bij de CVP en de SP)*

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, eerst en vooral wil ik de ver-

Baldewijns

slaggever feliciteren met de manier waarop hij de complexe commissiedebatten heeft verwoord. Ik dank ook de voorzitter en de leden van de commissie voor de positieve bijdrage in een boeiend en verrijkend debat. Ik neem akte van de bekommernis van de heer Coens. Het is inderdaad zo dat we voor de bespreking niet veel tijd hebben gehad. Desalniettemin hebben we er enkele zittingen aan gewijd. Ik hoop dat we bij andere gelegenheden nog uitvoeriger over de inhoudelijke aspecten ervan kunnen debatteren. Het verheugt me dat alle sprekers van vandaag de grote lijnen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen hebben onderschreven. Ik dank hen ook voor het feit dat ze het me uitzonderlijk gemakkelijk maken. Want de opmerking van de ene werd ofwel gerelativeerd ofwel weerlegd door de andere, waardoor ik mijn antwoord uitermate zou kunnen beperken.

Het verheugt me ten eerste dat dit ontwerp van decreet houdende de ruimtelijke planning vandaag ter bespreking ligt. Dit betekent dat de Vlaamse regering binnenkort kan overgaan tot de officiële vaststelling van het ontwerp van het eerste Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het aan een openbaar onderzoek kan onderwerpen. Zoals u weet, is het de doelstelling van dit planningsdecreet om een decretale basis te verschaffen voor de ruimtelijke structuurplannen op de drie bestuursniveaus, met name het gewest, de provincies en de gemeenten. Mijnheer Sannen had hierbij graag een ruimere definitie gekregen. Ik wil verwijzen naar het mooi omschreven artikel 4, waarin we de doelstelling ietwat poëtischer vastleggen. Alle bekommernissen die hij inzake de definitie probeert te ontwaren, worden erin opgevangen.

Een ruimtelijk structuurplan is een beleidsdocument dat een langetermijnvisie geeft, gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling, en de beleidskeuzen en -intenties aangeeft die bepalend zijn voor de verdere uitvoering van dit ruimtelijk beleid. De idee van ruimtelijke structuurplannen is niet nieuw. Op het einde van de jaren '70 al werd door toenmalig staatssecretaris Eyskens beslist om een ruimtelijk structuurplan Vlaanderen op te stellen. Na tal van voorbereidende studies was het mijn achtbare voorganger, de heer Kelchtermans, die het verst ging in zijn poging, wat leidde tot het aanvaarden van het document Gewenste Ruimtelijk Structuur door de Vlaamse regering. Ondertussen hebben ook een aantal gemeenten het initiatief genomen om een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan op te stellen. Ook op het niveau van de provincies wordt werk geleverd om tot provinciale ruimtelijke structuurplannen te komen. Dit ontwerp van planningsdecreet bevat de regels om de structuurplanning in goede banen te leiden. Het betreft regels in verband met de opmaak, het openbaar onderzoek en de vaststelling van de structuurplannen, de hiërarchie en de onderlinge

relatie tussen de diverse structuurplannen, de wijze waarop structuurplannen worden uitgevoerd en de relatie met de bestaande plannen van aanleg.

Ik wil kort de krachtlijnen toelichten. Er bestaat een hiërarchische verhouding tussen de structuurplannen. De provinciale en gemeentelijke plannen moeten zich richten naar het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het gemeentelijke structuurplan moet zich ook richten naar het provinciale structuurplan. Een structuurplan bevat een bindend, een richtinggevend en een informatief gedeelte. Het bindende gedeelte bindt de overheden. Ze kunnen niet afwijken van deze bindende bepalingen van het structuurplan. Van het richtinggevende gedeelte kan, bij wijze van uitzondering, gemotiveerd worden afgeweken. De structuurplannen zijn niet bindend voor de burger. Het argument werd geopperd dat de structuurplannen toch onrechtstreeks een bindende werking ten aanzien van de burger kunnen hebben, omdat ze eveneens de link met het verlenen van de vergunning zouden leggen.

Dat is niet de bedoeling van het planningsdecreet. Om dit uitdrukkelijk voorop te stellen en rechtszekerheid te bieden, werd in het decreet de bepaling opgenomen die garandeert dat structuurplannen niet worden gebruikt als basis voor de beoordeling van vergunningsaanvragen. Het blijven de plannen van aanleg, de gewestplannen en de gemeentelijke plannen, die het beoordelingskader zijn voor het verlenen of weigeren van de bouw- en verkavelingsvergunningen. Dit heeft ook tot gevolg dat tijdens de tijdelijke overgangssituatie toch vergunningen kunnen worden verleend op grond van de bestaande plannen van aanleg die zelfs in strijd kunnen zijn met de opties die worden genomen in het ruimtelijk structuurplan. De heren Lauwers en Sannen hebben hier uitdrukkelijk naar verwezen. Dat is onvermijdelijk : men kan niet zonder meer raken aan de rechtskracht van de bestaande plannen van aanleg. Een juridische lacune is immers niet ondenkbaar. Het is voor de concrete uitwerking van een structuurplan van groot belang om deze overgangsperiode zo kort mogelijk te houden. De bestaande plannen van aanleg moeten dus zo snel mogelijk in overeenstemming worden gebracht met het structuurplan. Het ontwerp van decreet draagt de overheid, die een structuurplan vaststelt, op om hiertoe de nodige maatregelen te nemen. Tijdens de discussies in de commissie heb ik ook verwezen naar de mogelijkheid om bewarende maatregelen te nemen via de inherzieningstelling van eventuele gewestplannen. De nieuwe plannen van aanleg mogen dan ook geen bepalingen bevatten die strijdig zijn met de structuurplannen. Deze bepaling werd uitdrukkelijk bij amendement aan het ontwerp van decreet toegevoegd in de commissie voor Ruimtelijke Ordening.

In de commissie werden ook vragen gesteld over de inhoudelijke invulling van de takenpakketten van de struc-

Baldewijns

tuurplannen op de drie planningsniveaus en het gebruik van de soms vage planologische begrippen. De memorie van toelichting geeft een indicatieve en uitgebreide opsomming van de inhoudelijke taakverdeling, die louter als voorbeeld werd opgesteld. De concrete invulling zal duidelijk worden in de praktijk, in de eerste plaats in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen dat u, naar ik hoop, binnenkort kunt ontvangen. Veel van de gebruikte planologische begrippen zijn relatief nieuw. Daarom werd een planologische begrippenlijst als bijlage aan het verslag toegevoegd. De verslaggever heeft dit duidelijk vermeld.

Ik wil nog even ingaan op enkele grote items die hier vandaag werden aangehaald door diverse sprekers. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt vastgesteld door de Vlaamse regering. Tijdens de bespreking in de commissie voor Ruimtelijke Ordening werd duidelijk dat het Vlaams Parlement het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen terecht zo belangrijk acht, dat een grotere controle door het parlement wenselijk is. Het ontwerp van decreet werd dan ook in deze zin geamendeerd en de betrokkenheid van het Vlaams Parlement in de procedure verloopt als volgt. Tijdens het openbaar onderzoek beschikt het parlement over een tijdspanne van 180 dagen om een standpunt over het ontwerp van Structuurplan Vlaanderen uit te brengen bij de Vlaamse regering. Daarna is het aan de Vlaamse regering om het ontwerp aan te passen, rekening houdend met alle adviezen, bezwaren, opmerkingen en met het standpunt van het parlement. Na de vaststelling door de Vlaamse regering, wordt het bindende gedeelte ter bekrachtiging voorgelegd aan het parlement, dat over een termijn van zestig dagen beschikt om zich uit te spreken over deze bekrachtiging. De heer Lauwers heeft er uitdrukkelijk naar verwezen: als het parlement niet of niet tijdig zou bekrachtigen, heeft dit verstrekende gevolgen. De Vlaamse regering kan dan niet overgaan tot de concrete uitvoering van het bindende gedeelte van het Structuurplan Vlaanderen. Ik hoop dan ook dat de parlementsleden die deze tekst in de commissie hebben geamendeerd en dat met kennis van zaken hebben gedaan, zich bewust zijn van de draagwijdte van het artikel.

De uitvoering van de structuurplannen kan gebeuren door het opmaken of het herzien van plannen van aanleg, overeenkomstig de regels van de stedenbouwwet van 1969, of door verordeningen. De verordeningen zijn geen planfiguren. Ze omvatten wel voorschriften ter uitvoering van een structuurplan, en zijn complementair met de plannen van aanleg. Ze zijn te vergelijken met de bouwverordeningen in de stedenbouwwet, maar zijn niet beperkt qua inhoud, zoals dit bij de bouwverordeningen wel het geval is. De verordeningen kunnen op drie beleidsniveaus – waaronder de provincies – worden toegepast. Dit is een funda-

mentele vernieuwing ten aanzien van de stedenbouwwet. Dat laat de provincies toe om de verordeningen als volwaardig instrument voor de uitvoering van hun provinciale structuurplannen aan te wenden.

De onderlinge verhouding tussen de verordeningen, structuurplannen en plannen van aanleg is in het decreet geregeld. Dank zij een amendement uit de commissie voor Ruimtelijke Ordening werd dat nog verder uitgediept. De provinciale en gemeentelijke verordeningen worden goedgekeurd door de Vlaamse regering. Omwille van de rechtszekerheid mogen deze niet afwijken van de bestaande hogere plannen van aanleg. De nieuwe plannen van aanleg mogen niet strijdig zijn met de verordeningen die ter uitvoering van de structuurplannen zijn vastgesteld. Er is ook in een overgangsbepaling voorzien voor gemeenten die al een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan hebben opgemaakt voor de inwerkingtreding van het decreet, of die een plan hebben opgemaakt dat zo'n naam draagt – ik wil me niet over de kwaliteit ervan uitspreken. Om deze gemeentelijke initiatieven als volwaardige ontwerp-plannen te kunnen inschakelen, krijgen deze gemeenten de mogelijkheid om hun bestaande plannen voor te leggen aan de Vlaamse regering. Om evenwel te vermijden dat onvoldragen plannen in een openbaar onderzoek zouden worden onderzocht, wordt de stilzwijgende afkeuring verondersteld indien de regering geen expliciete beslissing zou nemen. Er geldt dus een andere procedure in de overgangsregeling dan bij het opstarten van nieuwe structuurplannen in de gemeenten.

Het spreekt evenwel voor zichzelf dat een expliciete en gemotiveerde beslissing de voorkeur verdient. Ik onderschrijf dan ook het amendement dat in de commissie is toegevoegd aan de tekst, en dat handelt over de motivering van de beslissing. Er is tevens een overgangsbepaling ingeschreven voor de ontwerpfasen van het eerste Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Zo worden de al door de SERV en de MINA-raad verstrekte adviezen aanzien als adviezen bij het ontwerp-Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De SERV en de MINA-raad blijven uiteraard hun rol spelen als adviesorganen in de procedure van het openbaar onderzoek. Ik wil de Vlaamse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening – Vlacoro – samenstellen zodra het oprichtingsbesluit door de Vlaamse regering is goedgekeurd.

Tijdens de bespreking in de commissie werd ook aangedrongen op een nieuw decreet Ruimtelijke Ordening. Ook hier gebeurde dat. Dat is terecht, want de planbaten moeten worden ingevoerd, om zo de problematiek van de planschade adequaat te regelen. De huidige wetgeving inzake ruimtelijke ordening is dringend aan vernieuwing toe.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Ik heb begrepen dat u een trendbreuk wil teweegbrengen teneinde de lintbebouwing tegen te gaan. Ik stel vast dat er heel wat ironie in die voorstellen schuilt. Toen er heel veel bouwgrond werd bijgemaakt, bestond er geen mogelijkheid om de planbaten te belasten. Toch zaten de gemeenten opgezaald met allerlei vormen van planschade. Vandaag, op een ogenblik dat er vooral planschade zal zijn, wil men iets doen aan de planbaten !

Minister Eddy Baldewijns : Ik wil er heel even op terugkomen zonder de discussie ter zake volledig te hernemen. De initiatiefnemers voor de herziening van een plan moeten uiteraard ook de schade vergoeden. We worden hier met een fundamentele wijziging geconfronteerd. Daardoor zijn we genooddaakt om een evenwicht te zoeken tussen enerzijds de inkomsten uit de planbaten en anderzijds de kosten die de planschade oplevert. Dit betekent wel, zoals in de commissie is vastgesteld, dat men een herverdelingsmechanisme ter zake moet uitwerken.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, wij zitten uit historisch oogpunt nog opgescheept met een hele reeks dossiers van planschade. Wil dit ook zeggen dat u eraan denkt om bij de herziening dit element – planschade en planbaten – op te nemen en dus ook de historische planbaten ?

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer Sannen, ik denk dat deze vraag een beetje gemakkelijk wordt gesteld. We hebben inderdaad een historisch verleden in deze zaak. Bij het opstellen van nieuwe plannen van aanleg kunnen we van verantwoordelijk stellen gewagen. De beschikbare gegevens kan men niet zomaar verwerken in nieuwe initiatieven die moeten worden genomen.

Het spreekt dus vanzelf dat men een nieuw decreet moet uitwerken. De voorbereiding ervan zal parallel lopen met de inhoudelijke uitwerking van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het openbaar onderzoek ter zake. Ik hoop dat we dit in de loop van 1997 kunnen voorleggen.

Ik wil nog enkele punten aanstippen. Hier wordt terecht veel aandacht gevraagd voor een – noodzakelijke – communicatiestrategie. We zullen hieromtrent een communicatiestrategieplan voorleggen aan de Vlaamse regering. Ik wil erop toezien dat deze communicatie zo goed mogelijk wordt georganiseerd. Het betekent ook dat de elementen die in een plan voorkomen en waartoe het gewest zich engageert, een absolute minimumgrens uitmaken. Rekening houdend met geplogenheden en dies meer kunnen de provincies en gemeenten op hun beurt de communicatie nog verrijken en optimaliseren.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : U spreekt terecht over communicatie. Er is nog een vraag die mij bezig houdt. Wat ik bij de indeling in drie niveaus zeer goed vind, is de raadpleging van de omliggende gemeenten die gevraagd worden om advies uit te brengen. Het is namelijk goed mogelijk dat problemen van de ene gemeente op de andere worden afgewenteld. De regionale commissie voor advies speelt daarin een belangrijke rol. Dit wordt ook voor de provincies gevraagd. Mijn vraag heb ik ook al in de commissie gesteld. Wat het Vlaams Gewest aangaat, is er ook in een bepaalde vorm van communicatie voorzien met Brussel ? Zal Brussel ook geïnformeerd worden over het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen ? Want het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is integraal omgeven door het Vlaamse Gewest. Het is niet onbelangrijk om ook daar in een continuïteit te voorzien, al was het maar bij wijze van communicatie.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer Coens, we hebben in de commissie niet alleen over de adviezen gesproken die kunnen worden gevraagd en uitgebracht door naburige gemeenten en provincies. We hebben het op bepaalde momenten zelfs complexer gemaakt. Met het oog op de huidige bevoegdheden is ruimtelijke ordening een gewestmaterie. We hebben uitgelegd hoe de bevraging en de publicatie gebeuren. Uiteraard kunnen ook andere gewesten hiervan kennis nemen.

Mijnheer de voorzitter, in verband met het debat van vandaag wil ik nog een opmerking maken. Naast de constructieve bijdragen was er ook één ondertoon die ik betreurt. Die was er bij het betoog van de heer Lachaert. De heer Lachaert stelde de bespreking in de commissie voor als een vrij gepolariseerde discussie. Dat was niet zo en dat wil ik toch benadrukken. Bewijzen hiervan vindt men in het verslag. Zowel de amendementen van de meerderheidsgroepen als die van de oppositiepartijen zijn aanvaard geweest. Ook bij de stemmingen over de amendementen kon men niet spreken van duidelijke breuklijnen. De heer Coens heeft terecht erop gewezen dat we hier met ruimtelijke ordening te maken hebben en dat dit voor ons Vlamingen een zeer kostbare grondstof is.

Ik heb in de marge van de discussie van vandaag enige bezorgdheid bemerkt, in de eerste plaats bij de heer Sannen en de heer Huybrechts, maar ook bij anderen. Zij willen allemaal een vereenvoudiging van de regelgeving. Wij zijn daar inderdaad mee bezig. Wij hebben een initiatief tot coördinatie van de bestaande wetgeving genomen. Daarnaast hebben wij het aantal omzendbrieven al kunnen halveren, wat ook een ernstige inspanning is.

Mijnheer Lauwers heeft er mij vandaag toe aangezet over bepaalde dingen verder te denken. Hij heeft ook een argument aangehaald dat ik nog niet gebruikt had. Ik denk inderdaad, mijnheer Lauwers, dat een verdaging geen

Baldewijns

goede zaak zou zijn. Wij moeten nu snel tot het planningsdecreet komen, om te vermijden dat andere niveaus, gemeentelijk maar ook provinciaal, zelf initiatieven ontwikkelen die een open debat bemoeilijken.

Mijnheer Lauwers, u tekende ook enig voorbehoud aan over de rol van de provincies. Wij laten de provincies een volwaardige rol spelen, wetende dat er voor de piramidale opbouw van de planning inderdaad een verfijning van bepaalde lijnen, ideeën, inkleuringen en bestemmingsaanwijzingen moet komen. Wij hebben hiervoor gekozen voor het provinciaal niveau. Ik begrijp dat sommige collega's zich hierover vragen stellen, te meer daar het een nieuwheid is waarbij de betrokkenen zich nog zullen moeten waarmaken. Ik baseer mij echter op gesprekken met provinciale verantwoordelijken, en ik heb er het volste vertrouwen in. Ook de provincies willen ernstig werk leveren.

Mijnheer de voorzitter, ik besluit met een gedeeltelijke herhaling van de woorden van de heer Decaluwé. Het RSV is een historische gebeurtenis. Het planningsdecreet maakt het mogelijk om een fundament te leggen voor een duurzame ruimtelijke ontwikkeling in Vlaanderen. Het nu gescoorde doelpunt zullen sommigen een pareltje vinden, anderen zullen het wellicht betreuren. De match is nog niet beëindigd, maar met de inzet van alle spelers en de steun van vele supporters, hoop ik dat wij samen een goed resultaat zullen behalen, dat Vlaanderen en de Vlaamse bevolking ten goede zal komen. (*Applaus*)

De voorzitter : De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende de ruimtelijke planning.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 2

De ruimtelijke ordening van het Gewest, de provincies en

de gemeenten wordt vastgelegd in ruimtelijke structuurplannen, plannen van aanleg en verordeningen.

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Onder ruimtelijk structuurplan wordt verstaan een beleidsdocument dat het kader aangeeft voor de gewenste ruimtelijke structuur. Het geeft een lange-termijnvisie op de ruimtelijke ontwikkeling van het betrokken gebied. Het is erop gericht samenhang te brengen in de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van beslissingen die de ruimtelijke ordening aanbelangen.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

Een ruimtelijk structuurplan is gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie zonder de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang te brengen. Daarbij worden de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen, wordt rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen op lange termijn voor het leefmilieu, de sociale, economische en culturele consequenties.

– *Aangenomen.*

Artikel 5

Binnen de perken van de begrotingskredieten kan de Vlaamse regering ondersteuning, inclusief financiële ondersteuning, verlenen aan de gemeenten voor het vervullen van hun taken met betrekking tot de ruimtelijke structuurplannen.

De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en de nadere regels hiertoe.

Op dit artikel is er een amendement van de heer Lachaert dat luidt als volgt :

In het eerste lid op de derde regel na de woorden "verlenen aan" de woorden "de provincies en" invoegen.

De stemmingen over dit artikel en het amendement worden aangehouden.

HOOFDSTUK 2

De ruimtelijke structuurplannen

AFDELING 1

Inleidende bepalingen

Voorzitter

Artikel 6

Er worden ruimtelijke structuurplannen op de volgende niveaus opgemaakt:

1° door het Vlaamse Gewest voor het grondgebied van dit Gewest: het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen dat de structuurbepalende elementen van gewestelijk belang bevat en taakstellingen met betrekking tot de uitvoering ervan, met aanduiding van de onderdelen die door het Gewest, de provincies of de gemeenten zouden moeten worden uitgevoerd.

2° door een provincie voor het grondgebied van de provincie: het provinciaal ruimtelijk structuurplan dat de structuurbepalende elementen van provinciaal belang bevat en taakstellingen met betrekking tot de uitvoering ervan, met aanduiding van de onderdelen die door de provincie of de gemeenten zouden moeten worden uitgevoerd.

3° door een gemeente voor het grondgebied van de gemeente: het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan dat de structuurbepalende elementen van gemeentelijk belang bevat en taakstellingen met betrekking tot de uitvoering ervan door de gemeente.

De structuurbepalende elementen zijn de elementen die de hoofdlijnen van de ruimtelijke structuur van het betrokken niveau beschrijven.

De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot bovenvermelde structuurbepalende elementen en tot invulling van de structuurbepalende elementen voor de drie niveaus.

– *Aangenomen.*

Artikel 7

§ 1. Ieder ruimtelijke structuurplan bevat een bindend, een richtinggevend en een informatief gedeelte.

§ 2. Bij het opmaken van een ruimtelijk structuurplan duidt de instantie die het plan definitief vaststelt de onderdelen ervan aan die bindend zijn.

Voor het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen zijn deze onderdelen bindend voor het Vlaamse Gewest, de diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de instellingen die afhangen van het Vlaamse Gewest en de besturen die onder het administratief toezicht staan van het Vlaamse Gewest en de vennootschappen die een erkenning hebben van betrokken instellingen die afhangen van het Vlaams Gewest.

Voor het provinciaal ruimtelijk structuurplan zijn deze onderdelen bindend voor de provincie en de gemeenten

op haar grondgebied en voor de instellingen die eronder ressorteren.

Voor het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan zijn deze onderdelen bindend voor de gemeente en voor de instellingen die eronder ressorteren.

§ 3. Het richtinggevend gedeelte van een ruimtelijk structuurplan is het deel van het ruimtelijk structuurplan waarvan een overheid bij het nemen van beslissingen niet mag afwijken, tenzij omwille van onvoorziene ontwikkelingen van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten of omwille van dringende sociale, economische of budgettaire redenen.

Dit deel bevat ten minste :

1° de doelstellingen, de prioriteiten inzake ruimtelijke ontwikkeling;

2° een beschrijving van de gewenste ruimtelijke structuur uitgaande van de bestaande ruimtelijke structuur en van economische, sociale, culturele, agrarische, mobiliteits, natuur en milieu behoeften en gevolgen;

3° de maatregelen, middelen, instrumenten en acties tot uitvoering van het ruimtelijk structuurplan.

§ 4. Het informatief deel bevat ten minste:

1° een beschrijving, analyse en evaluatie van de bestaande fysische ruimtelijke toestand;

2° een beschrijving, analyse en evaluatie van het gevoerde ruimtelijk beleid;

3° een onderzoek naar de toekomstige ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten;

4° het verband met het hogere ruimtelijk structuurplan of - in voorkomend geval, - met de plannen van aanleg ;

5° de mogelijke alternatieven om de gewenste ruimtelijke structuur te bereiken.

§ 5. Onverminderd de toepassing van artikel 25, kunnen een provinciaal ruimtelijk structuurplan en een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan maar worden vastgesteld nadat het eerste ruimtelijk structuurplan Vlaanderen is vastgesteld.

§ 6. Na de vaststelling van een ruimtelijk structuurplan neemt de overheid die het structuurplan heeft vastgesteld de nodige maatregelen om de betrokken plannen van aanleg in overeenstemming te brengen met het ruimtelijk structuurplan.

§ 7. De ruimtelijke structuurplannen vormen geen beoordelingsgrond voor de werken en handelingen die bedoeld worden in artikel 44 en artikel 56 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en

Voorzitter

van de stedenbouw, noch voor de attesten en inlichtingen die bedoeld worden in artikel 63 van diezelfde wet.

Op dit artikel is er een eerste amendement van de heer Sannen dat luidt als volgt :

A. Aan § 1 de volgende zinsnede toevoegen :

"en is vergezeld van een bijlage zoals verder bepaald in artikel 7, § 6".

Op dit artikel is er een eerste amendement van de heer Lachaert dat luidt als volgt :

A. In § 2, tweede lid op de zesde, zevende en achtste regel de woorden "en de vennootschappen die een erkenning hebben van betrokken instellingen die afhangen van het Vlaams Gewest" vervangen door de woorden ", en de Vlaamse provincies, de Vlaamse gemeenten en voor de instellingen die eronder ressorteren".

Op dit artikel is er een tweede amendement van de heer Sannen dat luidt als volgt :

B. Paragraaf 2 vervangen door wat volgt :

"§ 2. De Vlaamse regering bepaalt voor elk niveau welke onderdelen bij het opmaken van het ruimtelijk structuurplan in ieder geval bindend zijn.

Deze onderdelen zijn bindend voor het Vlaamse Gewest, de provincies en de gemeenten, de diensten van het ministerie van het Vlaamse Gewest, de diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de instellingen die ressorteren onder het Vlaamse Gewest, een provincie of een gemeente, de besturen die onder het administratief toezicht staan van het Vlaamse Gewest van een provincie of een gemeente en de vennootschappen die een erkenning hebben van een instelling die van het Vlaams Gewest, een provincie of een gemeente afhangt.

De provincieraad kan bij het definitief vaststellen van het provinciaal ruimtelijk structuurplan bijkomende onderdelen als bindend aanduiden. Deze onderdelen zijn bindend voor de provincie en de gemeenten op haar grondgebied en voor de instellingen die eronder ressorteren.

De gemeenteraad kan bij het definitief vaststellen van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan bijkomende onderdelen als bindend aanduiden. Deze onderdelen zijn bindend voor de gemeenten en voor de instellingen die eronder ressorteren."

Op dit artikel is er een tweede amendement van de heer Lachaert dat luidt als volgt :

B. In § 3, eerste lid op de derde en vierde regel de woorden "niet mag afwijken, tenzij" vervangen door de woorden "mag afwijken".

Op dit artikel is er een derde amendement van de heer Sannen dat luidt als volgt :

C. Paragraaf 6 vervangen door wat volgt :

"§ 6. Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen of een provinciaal ruimtelijk structuurplan bevat in bijlage een limitatieve lijst van gewestplannen, die niet in overeenstemming zijn met het bindend gedeelte van het betrokken structuurplan.

Een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan bevat in bijlage een limitatieve lijst van gemeentelijke plannen, die niet in overeenstemming zijn met het bindend gedeelte van het betrokken structuurplan.

De definitieve vaststelling van het structuurplan door de betrokken overheid wordt, wat de in de bijlage aangehaalde plannen van aanleg betreft, gelijkgesteld met het in artikel 43 van de wet van 29 maart 1962 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw voorziene besluit van de Vlaamse regering tot herziening van een plan van aanleg.

De inherzieningstelling van een plan van aanleg vervalt wanneer de bevoegde overheid krachtens artikel 15, § 4 of artikel 21, § 6 zijn goedkeuring aan het plan of het betreffende element van het bindend gedeelte, dat aanleiding gaf tot de inherzieningstelling, onthoudt.

Na de vaststelling van een ruimtelijk structuurplan neemt de overheid die het structuurplan heeft vastgesteld de nodige maatregelen om betrokken verordeningen en plannen van aanleg in overeenstemming te brengen met het ruimtelijk structuurplan."

De stemmingen over dit artikel en de amendementen worden aangehouden.

AFDELING 2

Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen

Artikel 8

§ 1. De Vlaamse regering besluit tot het opmaken van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en neemt de nodige maatregelen tot opmaak.

§ 2. De Vlaamse regering stelt het ontwerp van het ruimtelijk structuurplan voorlopig vast, na advies van de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en het daaropvolgend advies van de Vlaamse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening.

§ 3. 1° De Vlaamse regering onderwerpt het ontwerp van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen aan een openbaar onderzoek dat binnen dertig dagen na de voor-

Voorzitter

lopige vaststelling bedoeld in paragraaf 2, wordt aangekondigd door aanplakking in elke gemeente van het Gewest, door een bericht in het Belgisch Staatsblad, in ten minste drie dagbladen die in het Gewest worden verspreid en door een bericht dat driemaal door de openbare radio en TV wordt uitgezonden. De begin- en einddatum van het openbaar onderzoek worden in deze aankondiging vermeld.

De Vlaamse regering stelt de nadere regels voor het openbaar onderzoek vast.

2° Na de aankondiging wordt het ontwerp van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen gedurende negentig dagen ter inzage van de bevolking gelegd in het gemeentehuis van elke gemeente van het Gewest en wordt het ontwerp van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen onverwijld opgestuurd aan het Vlaams Parlement.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de inzage van het ontwerp van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.

De Vlaamse regering organiseert in elke provincie ten minste één informatie- en inspraakvergadering.

3° De bezwaren en opmerkingen worden uiterlijk de laatste dag van die termijn aan de Vlaamse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening toegezonden bij een ter post aangetekende brief of afgegeven tegen ontvangstbewijs.

De Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, de provincieraden, de gemeenteraden en de door de Vlaamse regering aan te wijzen administraties en instellingen bezorgen hun advies aan de Vlaamse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening binnen dezelfde termijn.

Wanneer er geen advies is verleend binnen deze termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

4° De Vlaamse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening bundelt en coördineert alle adviezen, bezwaren, opmerkingen behoudens het advies van het Vlaams Parlement en brengt binnen zestig dagen na het einde van het openbaar onderzoek gemotiveerd advies uit bij het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering.

5° Binnen een termijn van 180 dagen, 240 dagen in geval van verlenging van de termijn zoals beschreven in § 4 hieronder, vanaf het begin van het openbaar onderzoek, kan het Vlaams Parlement bij de Vlaamse regering een standpunt uitbrengen over het ontwerp van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.

§ 4. Op gemotiveerd verzoek van de Vlaamse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening beslist de Vlaamse regering over de verlenging met zestig dagen van de in paragraaf 3, 4°, bedoelde termijn. Het verzoek moet worden

ingediend uiterlijk de dertigste dag na het beëindigen van het openbaar onderzoek. Bij gebreke van een beslissing binnen een termijn van dertig dagen na het verzoek wordt de verlenging geacht te zijn toegekend.

§ 5. De Vlaamse regering stelt binnen de 240 dagen na de begindatum van het openbaar onderzoek, 300 dagen in geval van verlenging van de termijn bedoeld in § 4, het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen definitief vast.

§ 6. Het bindend gedeelte dient, na vaststelling, binnen de zestig dagen bekrachtigd te worden door het Vlaams Parlement.

Op dit artikel is er een eerste amendement ter vervanging van de heer Sannen dat luidt als volgt :

A. Paragraaf 1 vervangen door wat volgt :

"§ 1. Het Vlaams Parlement besluit tot het opmaken van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen."

Op dit artikel is er een tweede amendement ter invoeging van de heer Sannen dat luidt als volgt :

B. Een § 1bis invoegen, die luidt als volgt :

"§ 1bis. De Vlaamse regering neemt de nodige maatregelen tot opmaak."

Op dit artikel is er een derde amendement van de heer Sannen dat luidt als volgt :

C. In § 3, 4° op de derde regel de woorden "behoudens het advies van het Vlaams Parlement" schrappen.

Op dit artikel is er een eerste amendement van de heer Lachaert dat luidt als volgt :

A. Aan § 3, 4° de volgende zin toevoegen :

"Tegelijkertijd wordt aan de indieners van bezwaren en/of opmerkingen bedoeld in 3° hierboven, kennis gegeven van de behandeling van hun bezwaren en/of opmerkingen."

Op dit artikel is er een tweede amendement van de heer Lachaert dat luidt als volgt :

B. In § 3, 5° op de derde, vierde en vijfde regel de woorden "kan het Vlaams Parlement bij de Vlaamse regering een standpunt uitbrengen" vervangen door de woorden "brengt het Vlaams Parlement bij de Vlaamse regering een gemotiveerd advies uit".

Op dit artikel is er een vierde amendement van de heer Sannen dat luidt als volgt :

D. In § 3 5° vervangen door wat volgt :

"5°. Binnen een termijn van 180 dagen, 240 dagen in geval van verlenging van de termijn zoals beschreven in § 4 hieronder, vanaf het begin van het openbaar onderzoek,

Voorzitter

dient de Vlaamse regering het al of niet aangepast ontwerp van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen bij het Vlaams Parlement in."

Op dit artikel is er een derde amendement van de heer Lachaert dat luidt als volgt :

C. Aan § 5 de volgende zin toevoegen :

"Indien zij daarbij afwijkt van de adviezen van de Vlaamse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening en/of van het Vlaams Parlement, dient zij dit te motiveren."

Op dit artikel is er een vijfde amendement van de heer Sannen dat luidt als volgt :

E. In § 5 op de eerste regel de woorden "De Vlaamse regering" vervangen door de woorden "Het Vlaams Parlement".

De stemmingen over dit artikel en de amendementen worden aangehouden.

Artikel 9

Het besluit houdende vaststelling van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen wordt samen met een uittreksel van het advies van de Vlaamse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening door de Vlaamse regering bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen treedt in werking vijftien dagen na de bekendmaking.

De Vlaamse regering stuurt een afschrift van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen naar elke gemeente, waar het ingezien kan worden.

– *Aangenomen.*

Artikel 10

§ 1. Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen wordt vastgesteld voor een termijn van vijf jaar, maar blijft in ieder geval van kracht totdat het door het nieuwe definitief vastgestelde plan is vervangen.

De bindende bepalingen van de bestaande provinciale en gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen die strijdig zijn met de bindende bepalingen van het nieuw vastgestelde ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, worden limitatief opgesomd of omschreven in het bindend deel van het nieuw vastgestelde ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en zijn hierdoor van rechtswege opgeheven. De Vlaamse regering legt tevens een termijn op voor de herziening van de ruimtelijke structuurplannen die tegenstrijdige bindende bepalingen bevatten.

§ 2. Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen kan te allen tijde geheel of gedeeltelijk worden herzien.

§ 3. De regels met betrekking tot de opmaak zijn eveneens van toepassing op de herziening.

– *Aangenomen.*

Artikel 11

§ 1. De Vlaamse regering kan algemene verordeningen vaststellen, plannen van aanleg - die ze kan opmaken en herzien overeenkomstig de wettelijke bepalingen terzake - opmaken en herzien en andere passende initiatieven nemen ter uitvoering van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.

De Vlaamse regering kan tevens optreden in de plaats van de provincies of de gemeenten indien deze de krachtens het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen opgedragen taken niet uitvoeren.

§ 2. De voorschriften van plannen van aanleg waarvan de procedure tot opmaak of herziening begint na het vaststellen van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen mogen geen strijdige bepalingen bevatten met dit structuurplan, met de verordeningen opgemaakt ter uitvoering ervan of met gewestelijke verordeningen in het algemeen.

– *Aangenomen.*

AFDELING 3

Het provinciaal ruimtelijk structuurplan

Artikel 12

De provincie stelt hetzij uit eigen beweging, hetzij binnen de termijn die haar door de Vlaamse regering wordt opgelegd, een provinciaal ruimtelijk structuurplan vast. Het provinciaal ruimtelijk structuurplan richt zich naar het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en kan slechts van het richtinggevend deel afwijken op grond van de motieven bepaald in artikel 7, § 3 van dit decreet. Van de als bindend aangeduide onderdelen kan niet worden afgeweken.

– *Aangenomen.*

Artikel 13

§ 1. Onverminderd het bepaalde in artikel 12, beslist de provincieraad tot het opmaken van een provinciaal ruimtelijk structuurplan.

§ 2. De Vlaamse regering kan een gemotiveerd verzoek richten aan de provincieraad om een provinciaal ruimte-

Voorzitter

lijk structuurplan op te maken of te herzien. Binnen negentig dagen dient de provincieraad dit verzoek gemotiveerd te beantwoorden.

§ 3. Bij gebrek aan een antwoord of een onvoldoend gemotiveerd antwoord, kan de Vlaamse regering een termijn opleggen waarbinnen het provinciaal ruimtelijk structuurplan moet worden opgemaakt. Indien de provincieraad deze termijn laat verstrijken, kan de Vlaamse regering het zelf laten opmaken en vaststellen op kosten van de provincie, overeenkomstig de regels voor de opmaak van een provinciaal ruimtelijk structuurplan, met dien verstande dat zij in de plaats treedt van de provincieraad, of de bestendige deputatie al naargelang het geval, voor elke beslissing die met betrekking tot deze opmaak moet worden genomen.

– *Aangenomen.*

Artikel 14

§ 1. De bestendige deputatie is belast met het opmaken van het provinciaal ruimtelijk structuurplan en neemt de nodige maatregelen tot opmaak.

§ 2. De provincieraad stelt, na advies van de regionale commissie van advies, het ontwerp van provinciaal ruimtelijk structuurplan voorlopig vast. Tevens stuurt hij het onmiddellijk op aan de Vlaamse regering.

– *Aangenomen.*

Artikel 15

§ 1. 1° De bestendige deputatie onderwerpt het ontwerp van provinciaal ruimtelijk structuurplan aan een openbaar onderzoek. Dit moet binnen dertig dagen na de voorlopige vaststelling, bedoeld in artikel 14, § 2, worden aangekondigd door aanplakking in elke gemeente van de provincie, door een bericht in het Belgisch Staatsblad en in ten minste drie dagbladen die in de provincie worden verspreid. De begin- en einddatum van het onderzoek worden in deze aankondiging vermeld.

De bestendige deputatie stelt de nadere regels voor het openbaar onderzoek vast.

De bestendige deputatie organiseert tenminste één informatie- en inspraakvergadering.

2° Na de aankondiging wordt het ontwerp van provinciaal ruimtelijk structuurplan gedurende negentig dagen ter inzage van de bevolking gelegd in het gemeentehuis van elke gemeente van de provincie en wordt het onverwijld aan de provincieraad bezorgd.

De bestendige deputatie legt de nadere regels vast met betrekking tot de inzage van het ontwerp van provinciaal ruimtelijk structuurplan.

3° De bezwaren en opmerkingen worden uiterlijk bij het verstrijken van de termijn aan de regionale commissie van advies toegezonden bij een ter post aangetekende brief of afgegeven tegen ontvangstbewijs.

De gemeenteraden van de betrokken gemeenten bezorgen binnen dezelfde termijn hun advies aan de regionale commissie van advies.

De provincieraden van de aanpalende provincies van het Vlaamse Gewest en de gemeenteraden van de gemeenten van het Vlaamse Gewest die aan de provincie grenzen, alsook de door de Vlaamse regering aan te wijzen gewestelijke administraties en instellingen kunnen ook binnen diezelfde termijn een advies sturen aan de regionale commissie van advies.

De Vlaamse regering brengt, na raadpleging van de Vlaamse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening, binnen 120 dagen na de begindatum van het openbaar onderzoek een advies uit inzake de overeenstemming van het ontwerp van provinciaal ruimtelijk structuurplan met het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.

Wanneer er binnen deze termijnen geen advies is, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

4° De regionale commissie van advies bundelt en coördineert alle adviezen, bezwaren, opmerkingen en brengt binnen zestig dagen na het einde van het openbaar onderzoek een gemotiveerd advies uit bij de provincieraad. Dit advies bevat het integrale advies van de Vlaamse regering.

§ 2. Op gemotiveerd verzoek van de regionale commissie van advies beslist de bestendige deputatie over de verlenging met zestig dagen van de in § 1, laatste lid bedoelde termijn. Het verzoek moet worden ingediend uiterlijk de dertigste dag na het beëindigen van het openbaar onderzoek. Bij gebreke aan een beslissing binnen een termijn van dertig dagen na de ontvangst van het verzoek wordt de verlenging geacht te zijn toegekend.

§ 3. De provincieraad stelt binnen 210 dagen na de begindatum van het openbaar onderzoek, 270 in geval van verlenging van de termijn bedoeld in § 2, het provinciaal ruimtelijk structuurplan definitief vast.

§ 4. Na de behandeling van het provinciaal ruimtelijk structuurplan beschikt de Vlaamse regering over een termijn van negentig dagen om het al dan niet goed te keuren. Bij de goedkeuring onderzoekt de Vlaamse regering of het provinciaal ruimtelijk structuurplan formeel en inhoudelijk in overeenstemming is met het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen. De goedkeuring kan gedeeltelijk zijn. Als de Vlaamse regering nalaat binnen die termijn

Voorzitter

van negentig dagen een beslissing te nemen, kan de provincie bij aangetekend schrijven de Vlaamse regering rappelleren. Als geen beslissing wordt genomen binnen dertig dagen met ingang van de dag waarop de rappelbrief ter post is afgegeven, wordt het door de provincieraad vastgesteld provinciaal ruimtelijk structuurplan geacht goedgekeurd te zijn.

Op dit artikel is er een eerste amendement van de heer Lachaert dat luidt als volgt :

A. Aan § 1, 4° de volgende zin toevoegen :

"Tegelijkertijd wordt aan de indieners van bezwaren en/of opmerkingen bedoeld in 3° hierboven, kennis gegeven van de behandeling van hun bezwaren en/of opmerkingen."

Op dit artikel is er een tweede amendement van de heer Lachaert dat luidt als volgt :

B. Aan § 3 de volgende zin toevoegen :

"Indien zij daarbij afwijkt van het advies van de regionale commissie van advies, dient zij dit te motiveren."

Op dit artikel is er een amendement van de heer Sannen dat luidt als volgt :

In § 4 op de laatste regel de woorden "goedgekeurd te zijn" vervangen door de woorden "van een goedkeuring te zijn onthouden".

De stemmingen over dit artikel en de amendementen worden aangehouden.

Artikel 16

Het door de Vlaamse regering goedgekeurde provinciaal ruimtelijk structuurplan wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekend gemaakt samen met een uittreksel van het advies van de regionale commissie van advies. Het plan treedt in werking vijftien dagen na de bekendmaking ervan.

De bestendige deputatie stuurt een afschrift van het provinciaal ruimtelijk structuurplan naar elke gemeente, waar het ingezien kan worden.

– *Aangenomen.*

Artikel 17

§ 1. Het provinciaal ruimtelijk structuurplan wordt vastgesteld voor een termijn van vijf jaar, maar het blijft in ieder geval van kracht totdat het door een nieuw definitief goedgekeurd provinciaal ruimtelijk structuurplan is vervangen, behoudens de bindende bepalingen die van

rechtswege opgeheven zijn ingevolge artikel 10, § 1, tweede lid van dit decreet.

De bindende bepalingen van de bestaande gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen van de gemeenten op haar grondgebied, die strijdig zijn met de bindende bepalingen van het nieuw provinciaal ruimtelijk structuurplan, worden limitatief opgesomd in het bindend deel van het nieuw vastgestelde provinciaal ruimtelijk structuurplan en verliezen hierbij van rechtswege hun geldigheid. De provincieraad legt tevens een termijn op voor de herziening van de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen die tegenstrijdige bindende bepalingen bevatten.

§ 2. Het provinciaal ruimtelijk structuurplan kan te allen tijde geheel of gedeeltelijk worden herzien.

§ 3. De bepalingen betreffende het opmaken van het provinciaal ruimtelijk structuurplan zijn eveneens van toepassing op de herziening ervan.

– *Aangenomen.*

Artikel 18

§ 1. De provincieraad kan verordeningen vaststellen, de gewestelijke verordeningen aanvullen of een gemotiveerd verzoek richten aan de Vlaamse regering om plannen van aanleg - die het Gewest kan opmaken en herzien overeenkomstig de wettelijke bepalingen terzake - op te maken of te herzien teneinde te voorzien in de uitvoering van het provinciaal ruimtelijk structuurplan en dat deel van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen waarvan de uitvoering aan de provincie werd toegewezen.

De Vlaamse regering stelt de modaliteiten van indiening en behandeling van bovenvermeld gemotiveerd verzoek vast.

De provincieraad kan tevens optreden in de plaats van de gemeenten als deze de krachtens het provinciaal ruimtelijk structuurplan opgedragen taken niet uitvoeren.

§ 2. Is er een gewestelijke verordening bekendgemaakt, dan brengt de provincie - uit eigen beweging of binnen de door de Vlaamse regering vastgestelde termijn - de bestaande provinciale verordeningen in overeenstemming met de voorschriften van de gewestelijke verordening.

§ 3. De provinciale verordeningen mogen op het tijdstip van hun goedkeuring geen bepalingen bevatten die strijdig zijn met de voorschriften van de vastgestelde hogere plannen van aanleg.

§ 4. De besluiten van de provincieraad tot aanneming of wijziging van de provinciale verordeningen worden onderworpen aan de goedkeuring van de Vlaamse regering.

§ 5. De voorschriften van plannen van aanleg waarvan de procedure tot opmaak of herziening begint na het vast-

Voorzitter

stellen van een provinciaal structuurplan mogen geen strijdige bepalingen bevatten met dit structuurplan, met de verordeningen opgemaakt ter uitvoering ervan of met provinciale verordeningen in het algemeen.

– *Aangenomen.*

AFDELING 4

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan

Artikel 19

Voor elke gemeente wordt een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan vastgesteld. Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan richt zich naar het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en het provinciaal ruimtelijk structuurplan van de provincie waarbinnen de gemeente ligt. Het kan van het richtinggevend deel van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en van het provinciaal ruimtelijk structuurplan slechts afwijken op grond van de motieven bepaald in artikel 7, §3 van dit decreet. Van de als bindend aangeduide onderdelen kan niet worden afgeweken.

– *Aangenomen.*

Artikel 20

§ 1. De gemeenteraad beslist tot het opmaken van een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

§ 2. Zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden toegevoegd door de nieuwe gemeentewet, kan de Vlaamse regering een gemotiveerd verzoek richten tot de gemeenteraad om een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan op te maken of te herzien. Binnen negentig dagen nadat de gemeente het verzoek ontvangen heeft beslist de gemeenteraad welk gevolg hij aan dit verzoek geeft.

§ 3. Bij gebrek aan een antwoord of een onvoldoende gemotiveerd antwoord, kan de Vlaamse regering aan de gemeente een termijn opleggen waarbinnen het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan moet worden opgemaakt. Als de gemeenteraad deze termijn laat verstrijken, kan de Vlaamse regering zelf het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan laten opmaken en vaststellen op kosten van de gemeente, overeenkomstig de bepalingen met betrekking tot de opmaak, met dien verstande dat zij in de plaats treedt van de gemeenteraad, of van het college van burgemeester en schepenen voor alle beslissingen die met betrekking tot deze opmaak moeten worden genomen.

– *Aangenomen.*

Artikel 21

§ 1. Het college van burgemeester en schepenen is belast met het opmaken van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan en neemt de nodige maatregelen tot opmaak.

§ 2. De gemeenteraad stelt, na advies van de gemeentelijke commissie van advies of bij ontstentenis de regionale commissie van advies, het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk structuurplan voorlopig vast. Tevens stuurt hij dit ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk structuurplan op aan de bestendige deputatie van de betrokken provincie en aan de Vlaamse regering.

§ 3. 1° Het college van burgemeester en schepenen onderwerpt het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk structuurplan aan een openbaar onderzoek dat binnen dertig dagen na de voorlopige vaststelling, bedoeld in § 2 hierboven, wordt aangekondigd door aanplakking in de gemeente, door een bericht in het Belgisch Staatsblad en in ten minste twee dagbladen die in de provincie worden verspreid. De begin- en einddatum van het onderzoek worden in deze aankondiging vermeld.

Het college van burgemeester en schepenen stelt de nadere regels voor het openbaar onderzoek vast.

Het college van burgemeester en schepenen organiseert tenminste één informatie- en inspraakvergadering.

2° Het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk structuurplan wordt gedurende negentig dagen ter inzage van de bevolking gelegd in het gemeentehuis en het wordt onverwijld aan de gemeenteraad bezorgd.

3° De bezwaren en opmerkingen worden uiterlijk bij het verstrijken van die termijn aan de gemeentelijke commissie van advies toegezonden bij een ter post aangetekende brief of afgegeven tegen ontvangstbewijs.

De gemeenteraden van de aanpalende gemeenten in het Vlaamse Gewest en de provincieraden van de aanpalende provincies in het Vlaamse Gewest sturen binnen dezelfde termijn hun advies aan de bevoegde commissie van advies.

Bij ontstentenis van een provinciaal ruimtelijk structuurplan brengt de Vlaamse regering, na consultatie van de Vlaamse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening, binnen 120 dagen na de begindatum van het openbaar onderzoek een advies uit inzake de overeenstemming van het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk structuurplan met het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.

De bestendige deputatie brengt, na consultatie van de regionale commissie van advies, binnen 120 dagen na de begindatum van het openbaar onderzoek een advies uit over de overeenstemming van het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk structuurplan met het provinciaal ruimtelijk structuurplan.

Voorzitter

Als er binnen deze termijn geen advies is, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

4° De gemeentelijke commissie van advies of bij ontstentenis de regionale commissie van advies bundelt en coördineert alle adviezen, bezwaren, opmerkingen, en brengt binnen zestig dagen na het einde van het openbaar onderzoek een gemotiveerd advies uit bij de gemeenteraad.

§ 4. Op gemotiveerd verzoek van de bevoegde commissie van advies beslist het college van burgemeester en schepenen over de verlenging met zestig dagen van de in § 3, laatste lid bedoelde termijn. Het verzoek moet worden ingediend uiterlijk de dertigste dag na het beëindigen van het openbaar onderzoek. Bij gebreke aan een beslissing binnen een termijn van dertig dagen na de ontvangst van het verzoek wordt de verlenging geacht te zijn toegekend.

§ 5. De gemeenteraad stelt binnen 210 dagen na de begindatum van het openbaar onderzoek, 270 dagen in geval van verlenging van termijn zoals bepaald in § 4 hierboven, het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan definitief vast. Het college van burgemeester en schepenen betekent binnen een termijn van dertig dagen het definitief vastgestelde gemeentelijk ruimtelijk structuurplan aan de bestendige deputatie en aan de Vlaamse regering.

§ 6. Als er een provinciaal ruimtelijk structuurplan bestaat, beslist de bestendige deputatie binnen negentig dagen na ontvangst van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan om het al dan niet goed te keuren. Als de bestendige deputatie nalaat binnen deze termijn een beslissing te nemen, kan de gemeente bij aangetekend schrijven de bestendige deputatie rappelleren. Als geen beslissing wordt genomen binnen dertig dagen met ingang van de dag waarop de rappelbrief ter post is afgegeven, beschikt de Vlaamse regering over een termijn van zestig dagen om het gemeentelijk structuurplan al dan niet goed te keuren. Bij gebrek aan beslissing van de Vlaamse regering binnen deze termijn kan de gemeente bij aangetekend schrijven de Vlaamse regering rappelleren. Als geen beslissing wordt genomen binnen dertig dagen met ingang van de dag waarop de rappelbrief ter post is afgegeven, wordt het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan geacht te zijn goedgekeurd.

Bij ontstentenis van een provinciaal ruimtelijk structuurplan beslist de Vlaamse regering binnen negentig dagen na ontvangst van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan om het al dan niet goed te keuren. Bij gebrek aan beslissing van de Vlaamse regering binnen deze termijn, kan de gemeente bij aangetekend schrijven de Vlaamse regering rappelleren. Als geen beslissing wordt genomen binnen dertig dagen met ingang van de dag waarop de rappelbrief ter post is afgegeven, wordt het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan geacht te zijn goedgekeurd.

Bij de goedkeuring onderzoekt de bestendige deputatie, of in voorkomend geval de Vlaamse regering, of het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan formeel en inhoudelijk in overeenstemming is met het provinciaal ruimtelijk structuurplan en met het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.

Op dit artikel is er een eerste amendement van de heer Lachaert dat luidt als volgt :

A. Aan § 3, 4° de volgende zin toevoegen :

"Tegelijkertijd wordt aan de indieners van bezwaren en/of opmerkingen bedoeld in 3° hierboven, kennis gegeven van de behandeling van hun bezwaren en/of opmerkingen.".

Op dit artikel is er een tweede amendement van de heer Lachaert dat luidt als volgt :

B. In § 5 de tweede zin vervangen door wat volgt :

"Indien zij daarbij afwijkt van het advies van de gemeentelijke of, bij ontstentenis, van de regionale commissie van advies, dient zij dit te motiveren.".

Op dit artikel is er een eerste amendement van de heer Sannen dat luidt als volgt :

A. In § 6, eerste lid op de voorlaatste en laatste regel de woorden "te zijn goedgekeurd" vervangen door de woorden "van een goedkeuring te zijn onthouden".

Op dit artikel is er een tweede amendement van de heer Sannen dat luidt als volgt :

B. In § 6, tweede lid op de laatste regel de woorden "te zijn goedgekeurd" vervangen door de woorden "van een goedkeuring te zijn onthouden".

De stemmingen over dit artikel en de amendementen worden aangehouden.

Artikel 22

Het goedgekeurde definitief vastgestelde gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad, samen met een uittreksel van het advies van de gemeentelijke commissie van advies.

Het plan treedt in werking vijftien dagen na zijn bekendmaking. Het wordt ter inzage gelegd in de gemeente.

– *Aangenomen.*

Artikel 23

§ 1. Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan wordt vastgesteld voor een termijn van vijf jaar, maar het blijft

Voorzitter

in ieder geval van kracht totdat het door een nieuw definitief gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is vervangen, behoudens de bindende bepalingen die van rechtswege zijn opgeheven ingevolge artikel 10, § 1, tweede lid en artikel 17, § 1, tweede lid van dit decreet.

§ 2. Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan kan te allen tijde geheel of gedeeltelijk herzien worden.

§ 3. De bepalingen betreffende het opmaken van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan zijn eveneens van toepassing op de herziening ervan.

– *Aangenomen.*

Artikel 24

§ 1. De gemeente kan verordeningen vaststellen, de voorschriften van gewestelijke en provinciale verordeningen aanvullen en de plannen van aanleg die ze kan opmaken, opmaken en herzien ter uitvoering van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan en die delen van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en van het provinciaal ruimtelijk structuurplan waarvan de uitvoering aan de gemeente werd toegewezen.

§ 2. Is er een gewestelijke verordening bekendgemaakt, dan brengt de gemeente, uit eigen beweging of binnen de door de Vlaamse regering vastgestelde termijn, de bestaande gemeentelijke verordening in overeenstemming met de voorschriften van de gewestelijke verordening.

Is er een provinciale verordening bekendgemaakt, dan brengt de gemeente, uit eigen beweging of binnen de door de bestendige deputatie vastgestelde termijn, de bestaande gemeentelijke verordening in overeenstemming met de voorschriften van de provinciale verordening.

§ 3. De gemeentelijke verordeningen mogen op het tijdstip van hun goedkeuring geen bepalingen bevatten die strijdig zijn met de voorschriften van de vastgestelde of goedgekeurde hogere plannen van aanleg.

§ 4. De besluiten van de gemeenteraad tot aanneming of wijziging van de gemeentelijke verordeningen worden onderworpen aan het advies van de bestendige deputatie en aan de goedkeuring van de Vlaamse regering.

§ 5. De voorschriften van plannen van aanleg waarvan de procedure tot opmaak of herziening begint na het vaststellen van een gemeentelijk structuurplan mogen geen strijdige bepalingen bevatten met dit structuurplan, met de verordeningen opgemaakt ter uitvoering ervan of met gemeentelijke verordeningen in het algemeen.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK 3

Overgangsbepalingen

Artikel 25

Op verzoek van de gemeenteraad kan de Vlaamse regering vaststellen dat het bestaande gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van deze gemeente een ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is. Door deze beslissing wordt dit bestaande gemeentelijk ruimtelijk structuurplan in alle opzichten gelijkgesteld met een ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, en kan onmiddellijk met het openbaar onderzoek volgens de procedure hierboven vermeld begonnen worden.

De gemeente bezorgt aan de Vlaamse regering twee exemplaren van het bestaand gemeentelijk ruimtelijk structuurplan samen met de beslissing van het college van burgemeester en schepenen of van de gemeenteraad tot aanneming ervan.

Als de Vlaamse regering binnen zestig dagen na de ontvangst van de hiervoor vermelde documenten, geen besluit heeft genomen wordt het bestaand gemeentelijk ruimtelijk structuurplan geacht niet te voldoen aan de voorwaarden van een ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. De gemeenten worden daarvan gemotiveerd ingelicht.

– *Aangenomen.*

Door de heer Lachaert werd een amendement ter invoering van een artikel 25bis ingediend dat luidt als :

Een nieuw artikel 25bis invoegen, dat luidt als volgt :

" Artikel 25bis

Op verzoek van de provincieraad kan de Vlaamse regering vaststellen dat het bestaande provinciaal ruimtelijke structuurplan van deze provincie een ontwerp van provinciaal ruimtelijke structuurplan is. Door deze beslissing wordt dit bestaande provinciaal ruimtelijk structuurplan in alle opzichten gelijkgesteld met een ontwerp van provinciaal ruimtelijk structuurplan, en kan onmiddellijk met het openbaar onderzoek volgens de procedure hierboven vermeld begonnen worden.

De provincie bezorgt aan de Vlaamse regering twee exemplaren van het bestaand provinciaal ruimtelijk structuurplan samen met de beslissing van de bestendige deputatie en van de provincieraad tot aanneming ervan.

Als de Vlaamse regering binnen zestig dagen na de ontvangst van de hiervoor vermelde documenten, geen besluit heeft genomen wordt het bestaand provinciaal ruimtelijk structuurplan geacht niet te voldoen aan de voorwaarden van een ontwerp van provinciaal ruimtelijk

Voorzitter

structuurplan. De provincies worden daarvan gemotiveerd ingelicht."

De stemming over dit amendement ter invoeging wordt aangehouden.

Artikel 26

Voor het eerste ruimtelijk structuurplan Vlaanderen worden de adviezen die gegeven werden vóór de inwerking-treding van dit decreet geacht gegeven te zijn overeen-komstig artikel 8, §2 van dit decreet.

- *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

De vergadering wordt geschorst gedurende 30 minuten.

- *De vergadering wordt geschorst om 19.32 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 20.05 uur.*
- *De heer Francis Vermeiren, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

ONTWERP VAN DECREET tot vervanging van de arti-kelen 6 tot en met 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswet-geving, tot opheffing van artikel 6quater van dezelfde wet en tot wijziging van artikel 5 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidings-diensten

- 364 (1995-1996) - Nrs. 1 tot 4

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en de heer Ludo Sannen houdende wijzi-ging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommi-ge bepalingen van de onderwijswetgeving

- 344 (1995-1996) - Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs

- 365 (1995-1996) - Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het ont-werp van decreet tot vervanging van de artikelen 6 tot en

met 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, tot op-heffing van artikel 6quater van dezelfde wet en tot wijzi-ging van artikel 5 van het decreet van 17 juli 1991 be-treffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten en het voorstel van decreet van mevrouw Verwimp-Sillis en de heer Sannen houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de on-derwijswetgeving, die door de commissie in samenhang werden behandeld, met dien verstande dat het ontwerp van decreet als basis voor de bespreking werd genomen.

Bovendien heeft de commissie de algemene bespreking van het ontwerp van decreet samengevoegd met de alge-mene bespreking van het ontwerp van decreet tot be-krachtiging van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs.

Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Swinnen, verslaggever, heeft het woord.

De heer René Swinnen, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte col-lega's, de commissie voor Onderwijs, Vorming en Weten-schapsbeleid heeft twee ontwerpen van decreet en één voorstel van decreet in onderlinge samenhang besproken.

Het chronologisch eerst behandelde ontwerp van decreet, met name stuk 364, heeft tot doel het juridisch instrumen-tarium voor het begrippenarsenaal van eindtermen en ontwikkelingsdoelen in de schoolpactwetgeving in te schrijven, en de gewijzigde opvattingen inzake kwaliteits-bewaking en de rol van de inspectie ten opzichte van de scholen, decretaal vast te leggen. Het oorspronkelijk voorstel van mevrouw Verwimp-Sillis en de heer Sannen werd ingediend als amendement op de artikels 2, 3, 4 en 6 van het ontwerp van decreet tot aanpassing en wijziging van de schoolpactwetgeving, en strekte ertoe onder strik-te voorwaarden af te wijken van het voorliggend concept van eindtermen en ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs.

Uit de bespreking is vooral gebleken dat nagenoeg alle fracties het in essentie eens zijn over de basisconcepten van de voorliggende decreten. Het debat zelf spitste zich vooral toe op een viertal onderwerpen. Ten eerste, de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Ten tweede, de rol van de inspectie. Ten derde, het even-wicht tussen de vrijheid van onderwijs en de rol van de overheid. Ten vierde, de mogelijkheid tot afwijking van het voorliggend concept van eindtermen en ontwikke-lingsdoelen.

Alle fracties onderschrijven het grote belang van de vak-overschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Ze

Swinnen

doen dat zowel uit maatschappelijk oogpunt als uit het algemeen perspectief van de vorming van de jeugd. Door de grote gebondenheid aan vorming en waarden van deze eindtermen en ontwikkelingsdoelen reageerden een aantal commissieleden enigszins gereserveerd. Dat gebeurde vooral in het licht van de verhouding tussen de conceptuele vrijheid van de onderwijsverstrekkers en de maatschappelijke rol die de overheid in deze materie heeft.

In het kader van de beleids optie van de versterking van de autonomie van de school, kiest de school vrij en volgens haar eigen visie en project voor de meest aangepaste uitvoering van de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Ze moet daarbij waarborgen dat ze die daadwerkelijk nastreeft. Daartoe moet elke school een expliciete visie ontwikkelen ten aanzien van deze eindtermen en ontwikkelingsdoelen, moeten alle participanten over die visie worden ingelicht, en moeten de leerkrachten ermee vertrouwd zijn. De scholen moeten ook aantonen dat ze hun planning effectief naleven.

Met het voorliggend decreet wordt het inspectiedecreet van 1991 gewijzigd op het vlak van de kwaliteitsbewaking van de inspectie. De decreetgever heeft zich bewust onthouden van uitgeschreven procedurele voorschriften. Met respect voor de limieten die de decreetgever heeft gesteld, kan de overheid autonoom de methodes kiezen die ze nuttig acht om zich op een professioneel verantwoord manier te informeren.

Er moet een onderwijsplatform van inspectie en onderwijsverstrekkers worden opgericht. Dat kan de implementatie van de nieuwe controlemiddelen ondersteunen. Voor deze implementatie wordt een gedoogperiode aanvaard, die de scholen en inrichtende machten evenwel niet ontslaat van de verplichting om de eindtermen en ontwikkelingsdoelen onmiddellijk en op een herkenbare wijze op de leerplannen toe te passen.

Het voorliggend decreet regelt ook de verhouding tussen de sanctionering inzake erkenning, financiering en subsidiëring van een school en de uitvoering van de opdracht inzake eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

Bij de discussie over de eindtermen en ontwikkelingsdoelen in de VLOR stond de verhouding tussen de onderwijsverstrekkers en de overheid centraal. Dat was ook het geval in de commissievergadering. Deze verhouding is een subtiel evenwicht tussen het respect voor de vrijheid van onderwijs en de controlerende verantwoordelijkheid van de overheid. Zonder te raken aan de eigenheid van het onderwijs en met eerbiediging van de pedagogische vrijheid moet de overheid waken over de kwaliteit van het onderwijs.

De vrijheid van onderwijs in hoofdte van de verstrekkers is geen onbegrensde vrijheid. Het onderwijs draagt immers een verantwoordelijkheid ten opzichte van de samenleving en daarom heeft de samenleving het recht voorwaarden te stellen aan de school. De eindtermen zijn de minimale kwaliteitsdoelstellingen die invulling moeten geven aan het maatschappelijk noodzakelijk geachte minimum.

Het volgende item is de vraag of het mogelijk is af te wijken van het voorliggend concept van eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Het voorliggend ontwerp heeft een moeizame procedure achter de rug. Uiteindelijk kwam een fijnmazige consensus tot stand. Die bestaat uit 391 eindtermen en stoelt op evenwicht tussen vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Ze zijn telkens apart opgesteld voor de A- en de B-stroom.

De eindtermen en de ontwikkelingsdoelen zijn voldoende open om elke inrichtende macht of school, ook de kleine onderwijsverstrekkers, een eigen invulling te laten geven. Het belangrijkste argument tegen elke vorm van afwijking van het voorliggend concept ligt in het feit dat de school bij de correcte uitvoering van dit maatschappelijk mandaat het recht heeft om getuigschriften met civiel effect uit te reiken. Dit houdt een grote autonomie in voor de scholen en tegelijk ook een gedeelde verantwoordelijkheid van de school en de controlerende overheid.

Het eindtermenconcept is een overeenkomst tussen onderwijsverstrekkers en overheid. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat deze overeenkomst door beide partijen volledig moet worden nagekomen. Het ongewijzigd ontwerp van decreet – stuk 364 – werd met acht stemmen bij zeven onthoudingen aangenomen. Het voorstel van decreet van mevrouw Verwimp-Sillis en de heer Sannen werd als amendement op het ontwerp verworpen. Het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen en onderwijsdoelen van de eerste graad werd met acht stemmen tegen twee bij vijf onthoudingen aangenomen. Volledigheidshalve vermeld ik dat de commissie vlak voor de besprekingen nog een hoorzitting heeft georganiseerd waaraan de onderwijsverstrekkers, de vakbonden, de VLOR, DVO en SERV hebben deelgenomen. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de algemene ideeën en principes van de decreten die vandaag ter bespreking en morgen ter stemming worden voorgelegd, zijn eigenlijk reeds aan bod gekomen bij de bespreking van de eindtermen op het basisonderwijs. De opmerkingen van onze partij hieromtrent zijn uitvoerig besproken, maar een aantal van die opmerkingen die ook voor de

Vanderpoorten

eerste graad essentieel zijn, wil ik herhalen en aanvullen met specifieke opmerkingen voor de eerste jaren van het secundair onderwijs.

Ten eerste is de VLD voorstander van een kwaliteitsbewaking en kwaliteitscontrole in het onderwijs. De eindtermen vormen daartoe een middel. Zowel de vakgebonden als de vakoverschrijdende eindtermen zijn waardevol als principe. Ze zullen op herkenbare wijze in het leerplan worden opgenomen. De pedagogische vrijheid en de vrijheid van de inrichtende macht om de lessenroosters en leerplannen vast te stellen worden bevestigd. Dat principe vindt de VLD positief, alleen de manier waarop de dingen worden uitgewerkt en voorgesteld is voor ons niet evident.

Jaren geleden heeft men beslist de eindtermen voor het basisonderwijs eerst vast te stellen en dan per graad te evolueren naar het einde van het secundair onderwijs. Hierover hebben wij onze bedenkingen. Ware het niet logischer om eerst het globale concept voor gans het secundair onderwijs uit te werken, dan de eindtermen van de derde graad vast te leggen en vervolgens af te zakken naar de tweede en de eerste graad? Is het niet zo dat de discussie over de reductie van studierichtingen het vastleggen van de eindtermen doorkruist?

Kan men beslissen welke studierichtingen mogen en moeten blijven bestaan als men niet weet tot welke eindtermen ze in de derde graad secundair onderwijs moeten leiden? Zijn studierichtingen niet de instrumenten om eindtermen te bereiken, of worden eindtermen zo globaal opgesteld dat leerkrachten er nog alle kanten mee uit kunnen? In dat geval moeten we hun zin weer in vraag stellen.

Tijdens de hoorzitting van twee weken geleden bleek dat alle betrokkenen zich bewust zijn van de belangrijke evaluatie die zal moeten uitmaken of de eindtermen eerste graad haalbaar zijn voor 75 percent van de leerlingen. Hier en daar heeft men blijkbaar met de natte vinger gewerkt. Sommigen beweren trouwens onomwonden dat de verschillende leerplannen naast elkaar werden gelegd om daaruit de grootste gemene deler als eindterm te distilleren.

Regelmatig wordt benadrukt dat de eindtermen eerste graad slechts minimumdoelen zijn. Nochtans komen ze voor sommige vakken zeer ambitieus over, zowel wat inhoud als hoeveelheid betreft. Weliswaar zullen ze door goede leerlingen vlot worden gehaald, wellicht zelfs met de nodige ruimte. Maar door de gemeenschappelijkheid van de eerste graad die eigenlijk door niemand in vraag wordt gesteld, is de groep leerlingen op het einde van het tweede jaar secundair onderwijs zeer heterogeen. Van

deze groep, die zowel potentiële ASO-, TSO-, KSO- als BSO-leerlingen bevat, moet 75 percent de eindtermen halen. Dit is vrij hoog gegrepen, vooral voor die vakken waar de eindtermen vrij stringent omschreven zijn en weinig ruimte voor invulling door de leerkracht overbleef. Bovendien stelt de haalbaarheid zich nog scherper in scholen met een zwakke populatie. De inspectie kan weliswaar oordelen naargelang het karakter en de populatie, maar op basis waarvan? Wat zullen in deze gevallen de normen zijn? Wanneer wordt een school gecatalogeerd als zwakke school?

Bij de hoorzitting was er ook enige tegenspraak tussen vertegenwoordigers van verschillende organisaties over de ruimte die eindtermen laten aan scholen. Aan de ene kant wordt er immers op gedrukt dat eindtermen slechts minimumdoelen zijn en globaal geformuleerd, zodat ze voldoende ruimte laten voor eigen in- en aanvulling. Anderzijds zei iemand dat eindtermen per vak bepaald werden door een vakwerkgroep en dat elke vakwerkgroep zijn eigen vak belangrijk vindt en zijn eigen eindtermen benadrukt en soms overaccentueert. Op deze manier blijft er juist erg weinig ruimte voor de school om zelf aanvullingen te verzorgen en accenten te leggen. De VLD betreurt dat het eigen karakter van de school meer en meer zal verloren gaan omdat er nauwelijks tijd zal zijn voor de verwezenlijking van het eigen pedagogisch project. Het heeft toch maar zin om van minimumdoelstellingen te spreken wanneer de scholen nog over de nodige tijd kunnen beschikken om waardevolle pedagogische vernieuwingen in te voeren.

De vakoverschrijdende eindtermen betekenen onmiskenbaar een pedagogische meerwaarde. Ze maken het onderwijs hedendaags, realistisch en relevant. Ze worden overigens in het bedrijfsleven erg gewaardeerd. Het kunnen leren en het geïntegreerd werken in een zeer snel veranderende samenleving wordt immers elke dag belangrijker in onze industriële en dienstensector. Wellicht is de haalbaarheid van de vakoverschrijdende eindtermen moeilijker meetbaar dan de vakgebonden eindtermen, maar dit weegt alleszins niet op tegen de aanzienlijke meerwaarde die zij aanbrengen. Zoals ook door een deelnemer aan de hoorzitting werd aangegeven, zal de evaluatie van de implementatie van de eindtermen in de eerste graad erg belangrijk zijn. Ik hoop dat ze er binnen enkele jaren komt.

Ik maak ook van de gelegenheid gebruik om erop te wijzen dat de minister in het verleden vaak gevraagd werd naar evaluaties van verschillende deelaspecten van onderwijsvernieuwing. Nu eens trad de minister de vragen bij, dan weer bestreed hij ze. We stellen vast dat nieuwe vernieuwingen de evaluaties soms voor waren. Ik refereer hier aan het VSO dat werd vervangen door het eenheidstype, en aan het eenheidstype zelf, waarvan de eerste afgestudeerden nu hun eerste jaar hoger onderwijs achter

Vanderpoorten

de rug hebben. En er staat al een nieuwe hervorming van het secundair onderwijs voor de deur. Maar wie heeft intussen al een evaluatie gemaakt van het eenheidstype ?

Hoever staat het met de in de beleidsbrief aangekondigde evaluatie van het deeltijds kunstonderwijs, en de bij de bespreking van de beleidsbrief beloofde evaluatie van de instroom naar het buitengewoon onderwijs ?

In deze discussie over de eindtermen neemt het vak geschiedenis en het opvoeden tot burgerzin een speciale plaats in. Dat werd nog geaccentueerd door de polemiek die de voorbije dagen werd gevoerd in een krant, naar aanleiding van het amendement van de heer Vandenbroeke. De VGE voor geschiedenis zijn voor de eerste graad zonder meer ambitieus. Deze jongeren krijgen, gespreid over twee studie jaren, gemiddeld drie uur geschiedenis. Als men beseft dat een groot deel van de VOE – opvoeden tot burgerzin – door de leerkracht geschiedenis zal moeten worden gegeven, en dat een groot deel van deze VOE ook cognitief van aard zijn, dan zullen de leerlingen op het einde van de eerste graad wellicht heel wat hebben gehoord over geschiedenis en democratie, maar daar blijft het dan ook bij.

Deze eindtermen hebben mijns inziens niet de bedoeling om oppervlakkigheid na te streven, noch in vakkennis, noch in de vorming van burgers om te kunnen leven in een democratische samenleving. Voor goede leerlingen zal dit eens te meer geen probleem vormen. Ik ben me ervan bewust dat sommigen na het tweede jaar secundair onderwijs nog maar weinig geschiedenis krijgen. Dat verklaart gedeeltelijk waarom er zoveel leerstof in de eerste graad wordt gestopt. Maar zouden we er dan niet beter nu al voor pleiten om geschiedenis en opvoeden tot burgerzin ook in de tweede en derde graad een plaats te geven in het pakket algemene vorming van het TSO en het BSO ?

Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat dit parlement, wellicht onbewust, te vaak vooral met de beste leerlingen rekening houdt. Om zwakke leerlingen in de eerste graad voldoende basiskennis geschiedenis mee te geven en te kunnen opvoeden tot burgerzin, heeft men juist veel meer tijd nodig. Men moet namelijk veel herhalen en concreet voorstellen. Ik voorspel nu al dat bij de evaluatie zal blijken dat deze zwakkere leerlingen – meer dan 25 percent van het totaal aantal leerlingen -, ofwel de eindtermen geschiedenis zullen halen, maar zonder er veel van mee te dragen, ofwel ze niet zullen halen.

De VLD zal zich bij de stemming van dit decreet onthouden. Wij zijn voorstander van de kwaliteitsbewaking en -controle door middel van de eindtermen. De uitwerking

van deze eindtermen laat echter te weinig plaats voor eigen aan- en invulling.

De amendementen die door de heer Vandenbroeke werden ingediend, zullen we niet steunen. Dat neemt niet weg dat ook de VLD de geschiedenis van de Vlaamse Beweging, en het leven en functioneren in de Vlaamse gemeenschap belangrijk vindt.

De vakoverschrijdende eindtermen geformuleerd onder punt 4, in combinatie met enkele vakgebonden eindtermen met betrekking tot geschiedenis, bieden immers voldoende waarborgen voor het zich bewust zijn en blijven van de culturele eigenheid. Deze moeten op zichzelf al borg staan voor het uitdragen van een Vlaams bewustzijn. In de vakoverschrijdende eindtermen, onder democratische vormen van bestuur, lezen we onder meer dat de leerlingen de basiselementen van het functioneren van ons democratische bestel op politiek niveau moeten kunnen uitleggen. Volgens de vakgebonden eindtermen geschiedenis moeten de leerlingen onder meer kennis en inzicht hebben met betrekking tot het maatschappelijke gedrag bij de ontvoogdingsstrijd. Ze moeten een onderscheid kunnen maken op lokaal, regionaal, nationaal, Europees en mondiaal vlak en belangstelling aan de dag leggen voor het historisch cultureel erfgoed.

Indien jonge mensen op het einde van de derde graad de geschiedenis van België, van Vlaanderen en van de Vlaamse Beweging onder de knie hebben, indien ze de vorming en het functioneren van de instellingen in Vlaanderen kennen en de werking van het Vlaamse democratische bestel begrijpen, is het aan hen om te oordelen hoe ze hun Vlaams bewustzijn zullen uitdragen.

De houding van de SP en de CVP ter zake en de indiening van een eigen alternatief verwondert ons. Ik heb namelijk de indruk dat vooral emoties aan de basis liggen van de discussies over het Vlaams bewustzijn. In de pers bevestigde de SP dat ze geen bezwaar had tegen het oorspronkelijke amendement, maar dat het moeilijk is om het begrip Vlaamse identiteit te omschrijven en om de grens te trekken tussen gezond en gevaarlijk nationalisme.

De CVP meende dat het wel een goed idee was om de Vlaamse eigenheid in de scholen te accentueren, maar uiteindelijk heeft ze, samen met de SP, het oorspronkelijke voorstel verworpen en vervangen door een vakgebonden eindterm die maar zeer partieel kan worden doorgevoerd. Welke inspectie zal durven oordelen of een school wel Vlaams genoeg is ? Wat dit betreft, heeft elke ouder en elke leerkracht waarschijnlijk een eigen oordeel.

De eindtermen en de ontwikkelingsdoelen gaan voor de VLD meer dan ver genoeg in de huidige vorm. We mogen immers niet vergeten dat het om eindtermen voor twaalf-

Vanderpoorten

en dertienjarigen gaat. We praten dan ook hopeloos over de hoofden van de betrokkenen heen. Voor scholen met een specifiek afwijkend pedagogisch project moeten de Vlaamse regering en de inrichtende macht wel van deze eindtermen en ontwikkelingsdoelen kunnen afwijken. Samen met Agalev dienen we daarom een amendement in om dit mogelijk te maken. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, blijkbaar voelen weinigen van ons zich op dit uur nog geroepen om zich uit te spreken over de inhoud en de kwaliteit van het onderwijs. Men zou hieruit kunnen besluiten dat degenen die nog in de Koepelzaal aanwezig zijn een zware en eenzame verantwoordelijkheid dragen, maar gelukkig is dit niet het geval.

De eindtermen voor de eerste twee jaren van het secundair onderwijs, waarover het Vlaams Parlement zich nu moet uitspreken, werden al uitgebreid besproken in journalistieke artikels, in standpunten van bewegingen en organisaties, en in opinies van onderwijsdeskundigen. Door de beleidsvoorbereidende instanties uit de onderwijswereld werden ze grondig besproken, aangepast, herschreven en opnieuw besproken, tot een zo groot mogelijke eensgezindheid werd bereikt.

Dat het formuleren van de eindtermen in breed overleg gebeurde, is positief omdat op deze wijze de parlementaire verantwoordelijkheid voor de onderwijskwaliteit een gedeelde verantwoordelijkheid is geworden. Tevens is gebleken dat een uitgebreid en langdurig overleg onwaarschijnlijk gunstig is voor onze samenleving.

De lange gesprekken met betrekking tot de eindtermen voor de eerste graad hebben ertoe geleid dat de grondslagen van ons onderwijsbestel werden verhelderd en op sommige punten geactualiseerd.

Voor de christen-democraten moet in onze postmoderne, gefragmenteerde samenleving het onderwijsbeleid gebaseerd blijven op vrijheid, gesubsidieerde toegankelijkheid en maatschappelijke kwaliteit.

In een vrije samenleving kan men gelijkgezinde mensen niet verbieden om samen in te staan voor het doorgeven van kennis, waarden en levenszin aan diegenen die na hen komen. In een oprecht pluralistische samenleving moeten idealen over opvoeding, die gebaseerd zijn op een levensovertuiging of een pedagogische keuze, de kans krijgen om in een eigen onderwijs- en vormingsaanbod tot uiting te komen. Deze vrijheid van onderwijs volwaardig erken-

nen en politiek waarborgen, getuigt van verdraagzaamheid.

In een recent verschenen boek wordt in het hoofdstuk Cultureel Contract het volgende geschreven : met verdraagzaamheid wordt bedoeld dat mensen de mogelijkheid krijgen hun eigen waardeopties te verdiepen en te bevragen. Verdraagzaamheid kan slechts groeien in een pluralistische cultuur die waardeopties ernstig neemt en niet herleidt tot arbitraire preferenties. Met deze beperkte, maar wel passende selectie uit Het Sienjaal wil ik de heer Vandenbroeke geruststellen wat de verhoudingen binnen de coalitie betreft.

De vrijheid van onderwijs volwaardig erkennen en politiek waarborgen, brengt voor de overheid ook de verantwoordelijkheid mee voor een open, neutraal en aantrekkelijk gemeenschapsaanbod. Alleen op die manier wordt voor iedereen een bewuste en vrije schoolkeuze mogelijk gemaakt.

Naast de vrijheid om onderwijsprojecten aan te bieden, is er de gelijkheid tussen onderwijsvisies, die door de subsidiërende overheid wordt gewaarborgd. Wie voor de toekomst de subsidieerbaarheid van onderwijsprojecten op basis van levensprojecten in vraag stelt, verkiest de toegankelijkheid op basis van financieel vermogen boven de toegankelijkheid op basis van visie. In een strikt onderwijssysteem, waar de subsidiërende overheid ofwel de vrijheid van keuze, ofwel de vrijheid van aanbod aan banden legt, is de kans dat privé-initiatieven ontstaan veel groter.

Vorige week had een hoofdartikel van een Vlaamse krant over het onderwijsbeleid als titel : hier ons geld, wanneer onze waarden ? Wie echter bepleit dat enkel de subsidiërende overheid mag uitmaken welke waarden er in het onderwijs worden doorgegeven, en welke niet, stuurt in feite aan op een bijzonder dual en ondemocratisch onderwijslandschap. Sneller dan we vermoeden, zal het voor sommigen bijzonder opportuun lijken om buiten het subsidiërende kader privé-scholen op te richten. Formeel zullen deze scholen dan worden gemotiveerd door een aanwijsbaar onderscheid ten aanzien van het officieel verplichte waardenconcept. Informeel zullen ze hun bestaansredenen opbouwen op kapitaalkracht, fatsoensmoraal en onverholten snobisme.

Een brute duale opsplitsing tussen openbare en privé-scholen werd in ons land tot nu toe belet door de grondwettelijke verankering van zowel de vrijheid voor de scholen als de gelijkheid tussen de scholen. Wel mag én moet de overheid vragen dat de overtuiging waarop de onderwijsvisie zich beroept, openbaar, oprecht en samenhangend is, en ook consequent wordt toegepast. In deze visie kunnen van ouders, leerkrachten en leerlingen enga-

De Schamphelaere

gementen worden gevraagd inzake een bewust gekozen project, maar dan wel op een eenduidige en voor iedereen gelijke wijze.

Wat bijvoorbeeld vorige week in vijf Antwerpse scholen gebeurde, is onaanvaardbaar. Het gaat niet op om argumenten op basis van levensovertuiging niet in te roepen zolang er subsidies zijn verbonden aan de tewerkstelling van mensen, maar deze plots wel als een scherm op te trekken wanneer de reële integratie van die mensen mogelijk wordt.

De vrijheid van onderwijs is geen totaal onbegrensde vrijheid. Met grenzeloze vrijheden kan geen samenleving worden opgebouwd. Omdat het onderwijs bijdraagt tot het versterken en vernieuwen van de samenleving, kunnen er door de samenleving minimum-kwaliteitseisen worden gesteld aan de scholen. De overheid moet waken over de kwaliteit van de onderwijsactiviteiten, zodat aan elke leerling met dezelfde mogelijkheden dezelfde kansen op vorming worden geboden.

Deze minimum-onderwijskwaliteit wordt nu verwoord in objectieve doelstellingen : de eindtermen. De eindtermen zijn een middel tot kwaliteitsbeoordeling door de overheid via de inspectie. De wijze waarop deze maatschappelijk verwachte kwaliteit voor de eerste graad werd verwoord in eindtermen, de omvang van het geformuleerde pakket, het verplichtende karakter ervan, de controle, de inspectie en de sanctionering waren belangrijke debatspunten in het beleidsvoorbereidende werk.

De zoektocht naar een aanvaardbaar evenwicht tussen maatschappelijk verwachte kwaliteit, pedagogische vrijheid en gesubsidieerde toegankelijkheid resulteerde in een wijziging van de schoolpactwet en het inspectiedecreet.

Voor onze fractie is het belangrijk dat het aanvankelijk omvangrijke geheel van bijna duizend eindtermen werd gereduceerd tot 376, ook inhoudelijk vereenvoudigde eindtermen. Hierdoor krijgen pedagogische vrijheid en creativiteit meer ruimte. De limieten voor de inspectie worden ook verduidelijkt. De inspectie mag de pedagogische methode niet beoordelen en moet de eigenheid van het pedagogisch project respecteren.

Er wordt juridisch vastgelegd dat de individuele beoordeling van de leerling ten volle toekomt aan de klasseraad. Die gaat na of de leerlingen de in het leerplan vervatte doelstellingen bereiken.

Er werd een duidelijk juridisch onderscheid gemaakt tussen vakgebonden of eerder kennisgerichte eindtermen en vakoverschrijdende of eerder waardebepalende eindtermen. De vakgebonden eindtermen die moeten worden

bereikt, zijn opgenomen in de leerplannen. De sanctiemogelijkheid ligt zowel op het vlak van de erkenning als van de subsidiëring van de school. De vakoverschrijdende eindtermen moeten niet bereikt, maar wel nagestreefd worden. Ze kunnen, maar moeten niet worden opgenomen in de leerplannen en de sanctiemogelijkheid ligt enkel op het vlak van de subsidiëring.

Het evenwichtspunt tussen maatschappelijk verwachte kwaliteit en pedagogische autonomie ligt dus anders wanneer de geformuleerde eindtermen meer verweven raken met het eigen pedagogisch project. De controle kan dan slechts een marginale kwaliteitstoetsing inhouden.

Een aantal deskundigen en organisaties bestempelen dit als een afzwakking van de pedagogische kwaliteit en vrezen dat de waardebetrokkenheid in onze scholen zal afnemen. Er is onmiskenbaar een alsmatigere maatschappelijke druk op scholen om naast het aanbieden van kwaliteitsvol onderwijs ook een steeds ruimere opvoedings-taak op te nemen. Men mag echter niet uit het oog verliezen dat levendig en boeiend onderwijs op zichzelf al een belangrijke opvoedingsmethode is.

Toen Frankrijk enkele maanden terug werd opgeschrikt door het jonge maar hevige geweld op de lycea en de colleges, interviewde TF1 een schooldirectrice uit de Parijse voorsteden. Ze zei, ik citeer : sommigen menen dat men eerst moet praten en de problemen regelen en dat men pas daarna kan onderwijzen. Mijns inziens is het tegendeel waar : enseigner c'est éduquer. Ik wil dat mijn leraars de kinderen doen geloven dat ze vooruitkomen in hun schoolwerk. Hun gedrag blijkt dan vaak ook te verbeteren. Einde citaat. Als onderwijs tot resultaat heeft dat jongeren geïnteresseerd raken in de wereld en in de ont-plooiing van hun eigen mogelijkheden, dat sleur en verveling bij hen geen kans maken, dan bereiken de scholen hun voornaamste opvoedingstaak.

Niemand betwijfelt dat ook waardenopvoeding fundamenteel is. Dit werd ook door niemand betwijfeld in het debat over de vakoverschrijdende eindtermen. De vraag of er voldoende consensus kon zijn over opvattingen, overtuigingen en waarden in de samenleving van vandaag, bemoeilijkte wel het debat. Binnen een democratische visie kan slechts een algemene consensus een strikte verplichting tot bepaalde waardenoverdracht legitimeren. De vakoverschrijdende eindtermen bleven beperkt in vorm en inhoud, omdat slechts over weinig eensgezindheid werd bereikt.

De scholen worden nu van overheidswege uitgedaagd om zelf op een overtuigende wijze waarden te beleven en door te geven. Ze krijgen de maatschappelijke opdracht een visie uit te werken en kenbaar te maken. Vrijheid en eigenheid kunnen immers geen alibi zijn om een scherm

De Schamphelaere

op te trekken en de openbaarheid te schuwen. Pedagogische vrijheid wordt verantwoord door de specifieke verdieping van de algemeen omschreven eindtermen. Pedagogische vrijheid wordt ook verantwoord door de bewogenheid en geestdrift bij het weergeven van eigen interpretaties.

Het is vanuit dit standpunt dat ook de Vlaamse Onderwijsraad adviseert om vanaf de tweede graad geen inhoudelijke invulling meer te geven aan de vakoverschrijdende eindtermen. De overheid zal zich beperken tot het aangeven van thema's. De scholen zelf zullen op een actieve en creatieve wijze deze thema's invullen. Ook wij stellen vast dat de publieke opinie en heel wat organisaties en groepen bijzonder veel belang hechten aan de waardegebonden eindtermen en de beperking ervan bekritiseerden. Bij nader toezien waren vele van deze standpunten, bijvoorbeeld van het bedrijfsleven of van gezinsverenigingen, ingegeven door de wens om de eigen maatschappelijke verwachtingen als een norm te doen opnemen in deze eindtermen. Een eindterm waarachter een opinie of een overtuiging schuilgaat, is moeilijk hanteerbaar, is haast niet te controleren en roept bovendien snel weerstand op bij andersdenkenden.

De heer Ludo Sannen : Mevrouw De Schamphelaere, ik vind het niet helemaal terecht om de vakoverschrijdende eindtermen te reduceren tot de waardebepalende eindtermen. U doet de vakoverschrijdende eindtermen daarmee serieus onrecht aan ; sommige ervan zijn inderdaad waardebepalend, andere daarentegen helemaal niet. Ik geef telkens hetzelfde voorbeeld : leren leren is geen waardebepalende vakoverschrijdende eindterm. Door al die dingen op één hoop te gooien en vanuit uw ideologische visie te concluderen dat deze eindtermen veel vrijblijvender dienen te worden ingevuld, doet u de vakoverschrijdende eindtermen onrecht aan. Ik zou graag hebben dat u zich ter zake iets genuanceerder opstelde.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer Sannen, ik zal één nuance toelichten. De vakoverschrijdende eindtermen over burgerzin en sociale vaardigheden staan zeer dicht bij een pedagogisch project met een maatschappij- en mensvisie. Andere vakoverschrijdende eindtermen sluiten meer aan bij een pedagogische methode. Eensgezindheid over een opvoedingsmethode veronderstelt echter een visie op wat een kind is en hoe het opgroeit. Daarom heeft ook de vakoverschrijdende eindterm leren leren te maken met een visie.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mevrouw De Schamphelaere, er wordt nergens een methode opgelegd, er worden wel doelstellingen opgelegd. Welke methode men hanteert

om die doelstellingen te verwezenlijken, dat behoort tot de vrijheid van de school. Ik denk dat u de vakoverschrijdende eindtermen toch nog eens goed moet bekijken : ik citeer voor de vuist weg – de manier waarop de leerlingen daartoe worden gebracht behoort tot de vrijheid van de school, maar het herformuleren van een bepaald probleem is een essentieel element van een dergelijke eindterm.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer de voorzitter, ik hervat mijn betoog. Een eindterm waarin een opinie of een overtuiging schuilgaat, is moeilijk hanteerbaar, is haast niet te controleren en roept bovendien snel weerstand op bij andersdenkenden. Het debat dat oplaaide over de voorstellen van de heer Vandenbroeke om het Vlaams bewustzijn van onze kinderen op te krikken, is hiervan enkel een illustratie. Ook in verband met dit thema moet een voorzichtige onderwijsoverheid een onderscheid maken tussen kennis en inzicht enerzijds, en opvatting en appreciatie anderzijds. De Vlaamse overheid mag en moet opleggen dat in de geschiedenislessen op een correcte wijze aandacht wordt besteed aan Vlaamse sleutelfiguren en Vlaamse sleutelmomenten. Het is alleen door goed geschiedenisonderricht dat inzicht kan groeien in Vlaamse verworvenheden zoals dit parlement. Of jongeren dan ook waardering opbrengen voor de emancipatiebeweging die onze gemeenschap heeft doorgemaakt, blijft een zaak van politieke overtuigingskracht. Wij brengen dus het idee in om de eindtermen voor geschiedenis aan te vullen met kennis van de geschiedenis en de cultuur van Vlaanderen.

De voorzitter : Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Mevrouw De Schamphelaere, geeft u er zich goed rekenschap van dat het hier om dertienjarigen gaat, die nog niet zoveel geschiedenisonderricht hebben genoten en voor wie het dus nog wat vroeg is voor al die cognitieve zaken. Daarom ben ik er geen voorstander van deze in het onderwijspakket van de eerste graad in te schrijven.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Er wordt niet bepaald over hoeveel cognitieve zaken het moet gaan. Het gaat niet om een alomvattende of correcte kennis, maar om het hebben van een soort begrip van alle evoluties die onze deelstaat heeft gekenmerkt.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Alle evoluties, dat is wel heel wat.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Het gaat om de aspecten, zoals in de eindtermen wordt geformuleerd. Het is een vergetelheid of toch een zekere leemte dat het begrip Vlaanderen, waarin we leven en dat onze deelstaat is, is overgeslagen.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Denkt u niet dat leerlingen eerst een basisidee moeten hebben van wat de geschiedenis juist allemaal omvat en dat dit dan als kapstok kan fungeren om de geschiedenis van de Vlaamse beweging en de instellingen te verduidelijken ?

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Er moet een algemene kapstok zijn die met voorbeelden kan worden geïllustreerd. Vlaanderen kan als voorbeeld dienen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mevrouw De Schamphelaere, ik vind dat u een ontzettend bedroevende formulering van een eindterm naar voren schuift. Het zou interessant zijn na te gaan hoe de andere eindtermen zijn geformuleerd. Men is hierbij telkens vertrokken vanuit het kind, dat een bepaalde handeling of activiteit zou moeten uitvoeren, waarvan men kan nagaan of die eindterm wordt bereikt. Uw formulering wijkt totaal af van de rest van de formulering van de eindtermen.

Mevrouw Vanderpoorten heeft voldoende duidelijk gemaakt waarom er over het lokale, het regionale, het federale, het Europese en het mondiale wordt gesproken.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : In de voorliggende eindtermen staat er niet het federale, maar het nationale.

De heer Ludo Sannen : Misschien is het een foutieve term en zou het begrip federale beter zijn, maar waarom moet men hier expliciet formuleren dat de geschiedenis van Vlaanderen gekend moet zijn ? Ik veronderstel dat dit deel uitmaakt van die eindtermen. De geschiedenis van België en van de Europese beweging zijn even belangrijke elementen. Ik begrijp niet waarom men deze expliciete formulering er moet aan toe voegen.

U hebt net verklaard dat de eindtermen na lang overleg tot stand zijn gekomen. Uiteindelijk is men tot een evenwichtig geheel gekomen en plotseling voelt u zich als Vlaams volksvertegenwoordiger geroepen om één bepaald hiaat in te vullen. Men heeft de zevenhonderd en zoveel eindtermen gereduceerd tot ruim driehonderd. Men heeft een bepaald evenwicht gecreëerd. Men kan er dadelijk honderd aan toevoegen die net zo belangrijk zijn. Ik vind dat Vlaams volksvertegenwoordigers een arrogante houding aannemen, als ze in de plaats willen treden van al die mensen die gedurende jaren hebben onderhandeld om tot dit evenwichtig voorstel te komen.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer Sannen, dit is toch wel onvoorstelbaar. U zegt hier : voilà, er is al zoveel jaar over gesproken, er zijn nu driehonderd en zoveel eindtermen en er mag niets meer aan worden gewijzigd. Laat ons het debat dan opdoeken en naar huis gaan.

Want al die mensen hebben het zo evenwichtig gemaakt dat het blijkbaar goed is en dat er niets meer aan moet worden veranderd.

De voorzitter : Mijnheer Sannen, u krijgt nog heel even het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Van Hauthem, als u vindt dat deze eindtermen de kwaliteit van de eerste graad van het secundair onderwijs niet garanderen, dan mag u ze niet bekrachtigen en moet u ze naar de deskundigen terugsturen. Maar grijp toch niet in door bepaalde eindtermen toe te willen voegen, terwijl men net zo goed voor aardrijkskunde of andere vakken bijkomende waardevolle eindtermen zou kunnen formuleren. Dit parlement heeft als taak te oordelen of deze eindtermen beantwoorden aan de kwaliteitsverwachting die we van het onderwijs hebben. Als men het er niet mee eens is, dan bekrachtigt men ze niet en stuurt men ze terug naar de respectieve organen die een voorstel moeten uitwerken.

De voorzitter : Collega's, ik stel voor dat mevrouw De Schamphelaere haar betoog afmaakt.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : We hebben ook niet de pretentie om in de plaats te treden van al die onderwijsdeskundigen die er jaren werk hebben ingestoken. We geven alleen maar een zeer kleine, voor ons evident lijkende aanvulling, zoals dat ook is gebeurd bij het ontwerp van decreet betreffende de eindtermen voor het basisonderwijs.

Tot slot wil ik de kern van het eindtermendebat muzikaal illustreren met de volgende vergelijking. We hebben er geen bezwaar tegen dat alle dertienjarige jongens en meisjes in Vlaanderen liedjes als 't Ros Beiaard en Klokke Roeland verplicht aangeleerd krijgen. We hebben er wel bezwaar tegen dat al deze jongens en meisjes verplicht zouden worden om deze liedjes mooi te vinden. Zoiets nemen we dan ook niet in ons amendement op. Mijnheer Vandenbroeke, met dit laatste voorbeeld hoop ik bij u de ongerustheid over de coalitie te hebben weggenomen. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Aan de heer Sannen wil ik zeggen dat hij het advies van de Raad van State zou moeten lezen over de bekrachtiging van de eindtermen voor het basisonderwijs. Ook mevrouw De Schamphelaere heeft daar trouwens op gewezen.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, onze fractie ziet het eindtermendebat in de context van de vele her-

Van Hauthem

vormingen die het onderwijs de afgelopen decennia heeft moeten ondergaan en die nog niet ten einde zijn.

De eindtermen en ontwikkelingsdoelen die nu worden voorgesteld voor de eerste graad van het secundair onderwijs, worden voorgesteld als het minimum dat de overheid van het onderwijs mag vragen. We hebben tijdens de vorige zittingsperiode scherpe kritiek geleverd op de invoering van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen voor het kleuter- en basisonderwijs. De overheid is blijkbaar van oordeel dat ze minimale eisen moet opleggen aan het onderwijs. Moet ik daaruit afleiden dat de leerplannen niet deugen? Nochtans zijn die leerplannen goedgekeurd door de overheid, en dat op basis van een aantal criteria. Als de overheid nu eindtermen invoert als een minimale norm, kan ik daaruit alleen maar concluderen dat de door diezelfde overheid goedgekeurde leerplannen dat minimum niet halen. Anders waren de eindtermen immers overbodig geweest.

Tijdens de hoorzittingen is duidelijk gebleken dat de Dienst voor Onderwijsontwikkeling voor een stuk bakzeil heeft gehaald. Deze dienst van de heer Standaert is de uitloper van een intellectuele beweging die het VSO promootte als ultieme springplank naar een maatschappij die te allen prijze moest worden gelijkgeschakeld. Verschillen in bekwaamheid en talent moesten worden verdoezeld. Het uitgangspunt was prachtig: iedereen diende met gelijke kansen aan de start te verschijnen. Maar men ging verder: iedereen diende ook tegelijk aan de aankomststreep te komen, en dat is natuurlijk heel wat anders. Dus werd er gelijkgeschakeld. Al wat boven de middelmaat uitstak, werd weggeschaafd. Verscheidenheid en prestatie werden verketterd, met als gevolg een daling van het algemene onderwijsniveau, aangezien alleen het minimum nog werd nagestreefd.

In dit minimum zat natuurlijk het opvoeden tot zogenaamd maatschappijkritische geesten. Leerlingen werden beschouwd als wezens die men als het ware kon programmeren. Ze werden niet gezien als produkten van hun omgeving, maar men zou wel eens tabula rasa maken in hun hoofd en die leegte dan met allerlei heilsleren opvullen. Daarom ook heeft men in die onzalige periode van het VSO geprobeerd om het vak geschiedenis te verbannen en het te vervangen door maatschappelijke of sociale vorming. Via de eindtermen voor het basisonderwijs heeft de Dienst voor Onderwijsontwikkeling die oude VSO-principes toch nog trachten binnen te smokkelen. Daar is men overigens aardig in gelukt door het invoeren van de attitudinale en vakoverschrijdende eindtermen, die zeker in het basisonderwijs overduidelijk politiek getint waren. Ik geef een voorbeeld. In het blad *Kerk en Leven* liet de heer Standaert ooit optekenen, en ik citeer: waarom is

racisme een eindterm? Om de eenvoudige reden dat het Vlaams Blok tegen de invoering ervan is. Einde citaat.

Collega's, voor de eindtermen voor de eerste graad van het secundair onderwijs, heeft de heer Standaert alleszins moeten inbinden. Vooral dan omdat de Guimardstraat tot het inzicht is gekomen dat door de eindtermen voor het basisonderwijs, de opvoedingsprojecten totaal in de verdrukking zijn gekomen. De eindtermen werden dus afgezwakt.

De eindtermen zijn afgezwakt. En het betoog van de heer Boone, de grote baas van de Guimardstraat, tijdens de hoorzitting van de commissie voor Onderwijs was duidelijk. Samenvattend kwam het hier op neer: enkel de vakgebonden eindtermen moeten worden geïntegreerd in de leerplannen. Maar de attitudinale en de vakoverschrijdende eindtermen moeten niet langer worden bereikt. Bovendien zijn het de klasseraden die bepalen of een leerling al dan niet slaagt. Dat gaat al ver genoeg voor de heer Boone. Voor de tweede en de derde graad hoeven eindtermen helemaal niet meer. En de eindtermen voor het basisonderwijs moeten worden herzien op dezelfde wijze als dat gebeurt voor de eindtermen voor de eerste graad van het secundair onderwijs. Dat is in een notedop de weergave van de uiteenzetting van de heer Boone. Anders gezegd: de Guimardstraat heeft tijdens de hoorzitting de heer Standaert van de DVO een echte uppercut verkocht. Dat werd tijd.

De eindtermen zijn dus afgezwakt tegenover de eindtermen voor het basisonderwijs. Maar dat betekent niet dat de fundamentele kritiek van toen niet meer ter zake zou zijn. Want deze eindtermen liggen in het verlengde van de eindtermen voor het basisonderwijs. Bijgevolg vertonen zij dezelfde kwalen. In de eerste plaats zullen ook deze eindtermen een overvloed aan papier en mankracht vergen. Ik verwijs naar de leerplannen die moeten worden opgesteld, de aanpassing van de leerboeken, de begeleiding, de bijscholing, de aanpassing van de initiële vorming en opleiding en de massa's vergaderingen die aan deze zaak zullen moeten worden gewijd.

Een andere vraag die zich stelt is hoe men de attitudes en vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen zal controleren. Ook daar bestaat geen duidelijkheid over. Daarbij rijst ook hier de vraag of de subjectiviteit niet de overhand gaat krijgen.

Ik heb nog een paar opmerkingen over de eindtermen in het algemeen en een aantal eindtermen in het bijzonder. Eindtermen zijn en blijven een minimum. Waarom spreekt men nooit van een maximum? Want het is duidelijk dat de scholen alles in het werk zullen stellen om de honderden eindtermen te halen, zonder dat er nog tijd rest om een duidelijke meerwaarde aan te bieden. Ofwel

Van Hauthem

vindt men het al lang welletjes dat men het minimum, opgelegd door de overheid, heeft behaald. En dan is er van een meerwaarde gewoonweg geen sprake meer. Dat de minister en diegenen die verantwoordelijkheid dragen in het onderwijs de iets minder getalenteerde jongeren in bescherming willen nemen, kan enkel maar worden toegejuicht. Maar dat met die eindtermen de zowat 40 procent intelligentere leerlingen tegelijkertijd de culturele woestijn worden ingestuurd, is onbegrijpelijk. Intelligentere leerlingen moeten de hele eerste graad in de wachtkamer zitten, voordat zij aan het ernstiger werk mogen beginnen. Dat is onaanvaardbaar.

Het ziet er naar uit dat de onderwijslat zodanig laag zal worden gelegd dat iedereen er moeiteloos overheen kan stappen. De lat zal nogmaals lager worden gelegd. Ik wil dit illustreren met een aantal voorbeelden. Inzake taalonderricht stellen wij een ontstellende onderwaardering vast van de spelling, de zinsontleding en de grammatica. In de lijst van de 22 eindtermen voor het vak Nederlands komen de termen zinsontleding en grammatica niet één keer voor. De term spelling komt er welgeteld één keer in voor, namelijk in eindterm 16. Ik citeer daaruit : bij de planning, uitvoering en beoordeling van hun schrijftaken kunnen de leerlingen de middelen gebruiken die in 20.4 opgesomd zijn. Bij het schrijven houdt dat ook verzorging in van de geschreven tekst op het gebied van handschrift, spelling, indeling en lay-out. Einde citaat. Met andere woorden : spelling krijgt hier dezelfde waarde toebedeeld als lay-out. Nochtans stimuleren zaken zoals zinsontleding en grammatica in het algemeen het analyserend denken. Correct omgaan met de taal hoeft blijkbaar niet langer.

De VLOR stelt alles in het licht van het communicatieve. Anders gezegd : iedereen die het een beetje deftig kan uitleggen, kan slagen, ook al schrijft hij slecht vanuit het oogpunt van opbouw en spelling. Hetzelfde geldt overigens voor de vreemde talen. Ook hier ligt de nadruk op het communicatieve, en niet op kennis en grammatica. Dit is onverdedigbaar en onaanvaardbaar. Dit soort eindtermen laat geen plaats meer voor schriftelijke taalverwerving, waarvoor eigenlijk veel tijd is vereist. Het was nochtans de minister zelf die in een vraaggesprek met De Standaard van 6 mei stelde, en ik citeer : je krijgt nu een generatie die, ook in vreemde talen, goed is in communiceren. Maar vraag diezelfde leerlingen om hun gesprek neer te schrijven en je krijgt de meest afgrijselijke dingen. Einde citaat.

Mijnheer de minister, deze eindtermen bevestigen uw woorden. Men kan daar niet beter op repliceren dan met de woorden van de heer Kees in de vrije tribune van de Standaard van 12 juni jongstleden, en ik citeer : zijn wij niet bezig met het vormen van moderne analfabeten, die

net als de meid in het Brusselse bourgeois-gezin na drie jaar trouwe dienst zich mondeling wel in vlot Frans kon uiten, maar geen zin op papier kreeg. Einde citaat.

Met de eindtermen evolueren we blijkbaar naar een modern analfabetisme. Dat allemaal omdat een aantal verlichte geesten die van hervormen hun beroep hebben gemaakt, dat vanuit hun ivoren toren zo beslissen. Dat de jongeren geen deftige sollicitatiebrief meer op papier krijgen, zal die verlichte geesten een zorg wezen.

Het evenwicht tussen kennen en weten, dus kennisoverdracht en het aanleren van bepaalde vaardigheden is grondig verstoord en de eindtermen zijn daar een uitdrukking van. Ik verneem dat sommige leerlingen vanaf de tweede graad geen geschiedenis meer zullen krijgen. Dat is alweer een aberratie. De eindtermen geschiedenis zijn dan ook zeer oppervlakkig. Op twee jaar tijd dienen de leerlingen ongeveer de hele geschiedenisperiode overlopen te hebben. Collega's, dat is toch niet ernstig. Wat moeten we denken van eindterm vier over het vak geschiedenis ? De leerlingen geven verschillen aan tussen pre-industriële en geïndustrialiseerde samenlevingen op basis van kenmerken uit de socialiteitsdimensie. Einde citaat. Kan iemand in de zaal me uitleggen wat dit betekent ? Opnieuw legt men hier de grootste nadruk op inzichten. Inzichten zijn wel belangrijk, maar de kennisverwerving ligt aan de basis. Zonder kennis kan er geen inzicht groeien. Ik zou zo nog een tijdje kunnen doorgaan.

Mijnheer de minister, mijnheer de voorzitter, collega's, alhoewel de vakoverschrijdende en de attitudinale eindtermen niet in de leerplannen dienen geïntegreerd te worden, moeten de scholen inspanningen doen om ze te behalen. Dan belanden we bij het meest gevaarlijke punt, namelijk dat van de politieke beïnvloeding. Terwijl we van de overheid in dit domein toch een bijzonder grote terughoudendheid mogen verwachten, dragen deze eindtermen alweer de stempel van het politiek correct denken. Alhoewel het niet zo erg is als bij de eindtermen voor het basisonderwijs – dat geef ik grif toe – sluipt ook hier het multiculturele dogma als een rode draad door de eindtermen.

Het is aanbevelenswaardig om niet enkel de eindtermen als naakte tekst te lezen, maar ook om stil te staan bij de adviezen van de raad voor het secundair onderwijs, van de VLOR. Zo lezen we bijvoorbeeld in de uitgangspunten van het vak aardrijkskunde op bladzijde 45, en ik citeer : zo kan het aandeel van leerlingen van vreemde herkomst aanleiding geven tot wijzigingen van de bestudeerde milieus en zijn landschappen. Einde citaat. Het is zo dat eindterm acht moet gelezen worden, die zegt, en ik citeer : de leerlingen kunnen respect opbrengen voor de eigenheid en de specifieke leefwijze van mensen uit andere culturen, ook in onze multiculturele samenleving. Einde

Van Hauthem

citaat. Hier wordt dus gedecreteerd dat de multiculturele samenleving niet alleen een feit is, maar blijkbaar ook niet ter discussie kan worden gesteld. Ik dacht echter dat het politiek debat ter zake niet gesloten was.

Bij de uitgangspunten inzake moderne en vreemde talen lezen we op bladzijde 79, en ik citeer : vervolgens is in een multiculturele samenleving kennis van vreemde talen meer dan ooit een noodzaak, zowel binnen als buiten de grenzen van de Vlaamse Gemeenschap. Einde citaat. Collega's, ik dacht dat talenkennis altijd noodzakelijk was, of er nu een multiculturele samenleving was of niet.

Ik geef toe dat de multiculturele dimensie globaal niet zo prominent aanwezig is als in de eindtermen basisonderwijs. Daar wordt het multiculturele dogma er werkelijk met de hamer ingeklopt. Ik wil er maar één voorbeeld van geven : het hanteren van spelvormen in een sociale en maatschappelijke context. Als voorbeeld gaf men dan multiculturele samenleving, antiracisme, verslaving en egoïsme spelen. Collega's, multiculturele samenleving spelen, antiracisme spelen, verslaving spelen, egoïsme spelen, en dat alles bij kinderen jonger dan twaalf jaar. Als dat geen indoctrinatie is, dan weet ik het ook niet meer. Dit is hier dus niet zo prominent aanwezig. Gaat men er misschien van uit dat de leerlingen bij het verlaten van het basisonderwijs, reeds een voldoende overdoos van de multiculturele godsdienst ingepompt kregen ?

Blijkbaar wel, want in de uitgangspunten voor de vakoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden lezen wij op bladzijde 135, en ik citeer : in de lagere school wordt de basis gelegd voor wat in het secundair onderwijs als eindterm gesteld wordt. Het is ook nodig de eindtermen sociale vaardigheden van de vorige fase voor ogen te houden. Einde citaat. Het multiculturele dogma is dus weer aanwezig, het politiek correcte denken is weer actief.

Collega's, vooral het hoofdstuk burgerzin is voor ons een ongehoorde inmenging van de overheid in de opvoeding van kinderen. Ik heb er uiteraard op zich geen probleem mee dat de school aan kinderen vormen van bestuur uitlegt. Kinderen van twaalf à dertien jaar op een eenvoudige manier proberen uit te leggen wat partijen, groeperingen, overleg, compromissen, meerderheid en oppositie en het functioneren van ons democratisch bestel inhouden, daar zie ik een leerkracht echter nog niet aan beginnen. Hoe gaat hij de kaderwetten en de staatshervorming dan nog duiden ? Die eindtermen zijn in principe onwerkbaar.

Ik lees in de eindtermen sociale vaardigheden ook dat de leerlingen in een groepsdiscussie hun mening moeten kunnen weergeven, handhaven en bijsturen. Dat is allemaal prachtig in theorie, behalve wanneer het om een

Vlaams Blokker gaat : dan wordt dit alles meteen in de vuilnisbak gegooid. Ook moet men respect opbrengen voor verschillen in huidskleur, sekse, etniciteit en gezinsvormen- en culturen. Deze moeten worden beschreven en er moet begrip voor worden opgebracht. Collega's, dat zijn elementen die thuishoren in de thuisopvoeding. Eventueel kan dit gebeuren in de schoolopvoeding, maar alleen wanneer de ouders er al dan niet mee kunnen instemmen. Zoiets staat buiten de bevoegdheid van de overheid en hoort dus niet in de eindtermen thuis.

Hoe groot was dan ook niet onze verwondering, toen ineens een hetze losbrak naar aanleiding van het voorstel van de heer Vandenbroeke over zijn eindterm, het spontaan uitdragen van het Vlaamse bewustzijn. Dan is er geen sprake meer van sociale vaardigheden, geen sprake meer van burgerzin noch van op attitude gerichte, vakoverschrijdende eindtermen die toch zo belangrijk werden geacht. Plots was het hek van de dam. Het meest grappige konden we vandaag in De Morgen lezen, waar ene Mon Detrez schreef, en ik citeer : het is niet onmogelijk dat de eindterm Spontaan Uitdragen van Vlaams Bewustzijn onder een volgende minister van Onderwijs – u bent misschien uw eigen opvolger, mijnheer de minister – of met andere inspecteurs een antifederale, extreem-nationalistische of zelfs racistische invulling en toepassing zal krijgen. Einde citaat. Zo ver staan we. De intellectuelen van dienst zijn er om van het voorstel van mijnheer Vandenbroeke meteen een karikatuur te maken. Die intellectuelen, die die we nooit hebben gehoord toen het politiek correcte denken via de eindtermen van het basisonderwijs in de strot van de kinderen diende te worden geramd. Het staat nu eenmaal goed om alles wat met Vlaamse eigenheid te maken heeft en met het besef te behoren tot een bepaalde gemeenschap, te kleineren. Vooral mijnheer Reynebeau schittert daarin. Maar mijnheer Reynebeau irriteert. Het is dezelfde mijnheer Reynebeau die geen enkel probleem heeft met uitingen van het meest stompzinnige Belgisch nationalisme. Dat is zijn goed recht. Het is zijn goed recht om zich te ontpoppen tot de antiflamingant van dienst, de arrogante, betweterige navelstaarder die met een pedanterie die niet meer van deze eeuw is, zozeer overtuigd is van zijn eigen gelijk, dat hij op geen enkel ogenblik zou voldoen aan de vakoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden. Dat hij ons gerust laat en dat hij niet langer degenen die het met hem oneens zijn, bestempelt als stompzinnige idioten die een link van de evolutieleer hebben gemist.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, hoewel de eindtermen voor het secundair onderwijs werden afgezwakt ten opzichte van deze voor het basisonderwijs, blijft onze kritiek overeind. De kennisoverdracht – volgens ons de basis voor andere vaardigheden zoals de communicatieve – moet steeds meer wijken. Dat

Van Hauthem

is de logische voortzetting van de eindtermen voor het basisonderwijs. Indien men niet bijstuurt zal dit leiden tot ravages in het hoger onderwijs. Ik citeer nogmaals uit de reeds aangehaalde vrije tribune van de heer Theo Kees : is het de onderwijsverantwoordelijken geen zorg dat jongeren nooit in de voor het hoger onderwijs veronderstelde studieplooien zullen vallen als kennis bijkomstig wordt, en ze zich niet meer echt aan de arbeid moeten zetten om zich die kennis eigen te maken ? Iedereen weet toch dat in het hoger onderwijs, ondanks allerlei beweringen, kennen en weten nog steeds voorop staan. Einde citaat. Mijnheer de minister, uw eindtermen geven blijk van de nivellering van het onderwijs. Het plus est en vous wordt vervangen door een minimumnorm die tegelijkertijd zo alomvattend is dat er voor een meerwaarde plaats noch tijd zal overblijven. Ook wij zijn voorstander van een nivellering van het onderwijs, maar dan naar boven.

Deze eindtermen worden aan ons, aan de scholen, aan de leerkrachten en aan de leerlingen opgedrongen door de VLOR. In de hoorzittingen en de verklaringen van de Guimardstraat werden we geconfronteerd met de laatste stuiptrekkingen van het eindtermen-debat. Misschien is de VLOR daarom verhuisd naar het Leuvenseplein, terwijl ze vroeger in de Jozef II-straat was gehuisvest. Over Jozef II vermeldt een encyclopedie : voorbeeld van een absolutistisch vorst. Streefde naar de verwezenlijking van een eenheidsstaat. Eiste ook op godsdienstig terrein het recht van handelen. Voerde zonder oog voor tradities een centralisatiepolitiek door, wat leidde tot de Brabantse omwenteling. Einde citaat. Gezien de verklaringen van de heer Boone, die gelukkig tot betere inzichten is gekomen, wordt vandaag het laatste hoofdstuk geschreven in het eindtermen-debat, zodat een Brabantse omwenteling niet noodzakelijk zal zijn om de eindtermen naar het verleden te verwijzen. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik zal mijn betoog op een andere wijze opbouwen en het laten voorafgaan door een verwijzing naar één van de zoveelste artikels die we allen de voorbije dagen, inclusief vandaag, in de kranten konden lezen. Vanmorgen las ik : in feite had de discussie rond de eindtermen een vrij gemakkelijke karwei moeten worden voor het Vlaams Parlement. Door omstandigheden is dit echter niet het geval. Een aantal parlementsleden verwezen reeds naar de gevoerde polemiek. Vooraf wil ik het heel even over deze formele facetten hebben. We kennen allen de gevleugelde uitspraak van de voorzitter van dit parlement, de heer De Batselier, dat we een nieuwe vorm van politieke cultuur moeten hanteren en dat dit ook werkelijk een glazen en

open huis moet zijn. Hieruit kan je afleiden dat er een soort loyaliteit moet heersen, die ruimte laat voor een constructieve oppositie.

Tijdens de laatste commissievergadering hadden we het onder meer over vakoverstijgende eindtermen. Ik ga hier straks dieper op in. De Volksunie wilde een eigen accent leggen en achtte het mogelijk om mits een aantal voorwaarden tot een consensus te komen. Dit lag trouwens in het verlengde van wat er in het basisonderwijs was gebeurd. Verschillende leden wekten ook de indruk dat dit mogelijk was. Aansluitend heeft de Volksunie getracht om een tekst in embryonale vorm te ontwerpen en heeft ze een aanzet neergeschreven waardoor dit Vlaamse accent aan bod zou komen. Ook hierop kom ik straks terug. Wellicht hebben we dit niet neergeschreven in de meest gunstige omstandigheden noch in de meest geïnspireerde stijl. Dat geef ik toe.

Toen werd echter een vals en perfide spel gespeeld. Dat zijn harde woorden, die ik zal verduidelijken. Van de ontwerp-tekst bestonden vier exemplaren. Die werden aan vier – momenteel aanwezige – parlementsleden uitgedeeld, met de uitdrukkelijke opmerking dat het om een ontwerp ging, een eerste aanzet die diende om na te gaan waarmee men akkoord gaat en wat nog moet worden bijgeschaafd. Over dit concept kon verder worden gedebatteerd om in consensus een redelijke en voor iedereen aanvaardbare tekst op papier te zetten.

Wat is er nu gebeurd ? De dag nadien verscheen in één welbepaalde krant, *De Morgen*, een editoriaal dat op deze tekst was geïnspireerd. Het bevatte een manifest misplaatste commentaar. Een politieke partij, meer bepaald een coalitiepartner, heeft deze tekst, een ontwerp-tekst waarbij om discretie werd verzocht, in een krant openbaar gemaakt om een teneur te zetten. Daarom zei ik dat er vals werd gespeeld en dat er perfide praktijken in het spel zijn.

Ik verontschuldig me ten overstaan van bepaalde journalisten die een foutieve inschatting hebben gemaakt. Ik verontschuldig me zelfs ten aanzien van bepaalde academici aan wie opzettelijk foutieve informatie werd versprekt om één zaak te kunnen camoufleren. Ze moesten zich immers niet openbaren als een sterke Vlaamse partij. Dat Vlaams zijn is er teveel aan voor één coalitiepartner. U mag zelf de naam invullen.

Ik vertel u niets dan de waarheid. Zaken die in een discrete sfeer thuishoorden, en vatbaar waren voor bijsturing, werden naar buiten gebracht om bepaalde mensen de gordijnen in te jagen.

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Mijnheer Vandenbroeke, u uit zware beschuldigingen en blijft toch vaag. U hebt het over de coalitiepartners. Dat zijn de CVP en de SP. Ik vraag dat u duidelijk maakt op welke partij u doelt.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer Swinnen, bij journalisten bestaat een gouden deontologische regel dat ze, als ze echt vertrouwelijk zijn, de zwijgplicht huldigen. Ik zal mijn bronnen niet verklappen.

De heer René Swinnen : Persoonlijk neem ik dat niet. Ik ben immers een van de vier personen die uw formulier hebben ontvangen. Ik kan u in eer en geweten zeggen dat het document dat voor mij ligt, in geen enkel geval op een of andere tafel is beland. Ik kan niet tolereren dat u dergelijke insinuaties maakt.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Heb ik uw naam vermeld ?

Het is belangrijker duidelijk te maken hoe bepaalde fracties zich in dit Vlaams Parlement profileren dan hoe bepaalde individuen ageren en reageren.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Er worden hier allerlei insinuaties de zaal ingeslingerd waarbij de integriteit van de coalitiepartners in het gedrang komt. Als men schuldig is, moet dat ook duidelijk blijken. Dus vraag ik u klare taal te spreken ofwel te zwijgen.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijn integriteit werd ook geschaad, alle discretie werd met de voeten getreden. Er werd aan sfeerzetting gedaan waardoor het Vlaamse accent, dat we sereen wilden leggen, niet meer als dusdanig kon doorgaan. Ik klaag hiervoor geen persoon, maar wel een fractie aan.

Minister Luc Van den Bossche : Als u dan de waarheid wilt vertellen, kunt u mijn reactie erbij nemen. Ofwel moet mijn fractie me uitstoten ofwel moet ikzelf van fractie veranderen. Achter mijn rug kan er misschien vanalles gebeuren, maar meestal stemt die fractie dan toch zoals ik had gedacht.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Hoor ik daar enige aarzeling ?

Minister Luc Van den Bossche : Ik aarzel helemaal niet.

De voorzitter : Mijnheer Vandenbroeke, mag ik u vragen af te ronden ?

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik kan tot besluit zeggen dat de minister goed zat. Maar mijn aanzet tot een voorstel aan het einde van de commissievergadering was geen chauvinistisch discours. Ik bedoelde dat het onderwijs Vlaamse accenten kon gebruiken. Verder wilde ik

nog terugkomen op het vakoverschrijdende aspect. De Volksunie heeft een tweeluik aangebracht dat ik hier in een notedop herhaal. Het gaat om leren kennen, de voorbereiding van de kennismaatschappij. En het gaat om leren leven, het aanleren van attitudes, gedragspatronen en houdingen. Die zijn vervat in het vakoverschrijdende.

Wat het leren kennen betreft, meent de Volksunie dat we op hoge kwaliteit moeten mikken. We begrijpen de uiteenzetting van mevrouw Vanderpoorten niet zo goed. We vinden dat niet te hoog gegrepen, maar eerder te laag. Als we kwaliteit willen ambiëren, moeten we hoger mikken dan het doel, want de pijl zakt tijdens zijn vlucht. Als we de lat bij het begin al relatief laag leggen, mag het ons niet verwonderen dat we bij de voorbereiding van de kennismaatschappij laag scoren. Dit is een kritiek punt. We kunnen nooit ofte nimmer inleveren op kwaliteit.

Dan is er een tweede element : leren leven. Dit zit in de vakoverschrijdende eindtermen en houdt attitudes in. Ik som nog eens de vijf aspecten op : leren leren, sociale vaardigheden aanleren, gezondheids- en milieu-educatie, burgerzin. Men kan deze gedragingen niet helemaal omschrijven. Men kan niet definiëren hoe hoog de lat moet liggen voor deze elementen. De Volksunie wil hier het accent leggen op het Vlaamse bewustzijn. Dat is een onderdeel van leren leven. We functioneren per definitie in een maatschappij. Tot nader order is dit een Vlaamse maatschappij. Om hierin optimaal te functioneren is het aangegeven Vlaams bewustzijn bij te brengen. Dit geldt zowel voor autochtone als allochtone kinderen. Ik las in de pers dat de allochtone kinderen hiermee verstoet werden. Dat heeft er niets mee te maken, integendeel. Beide moeten leren functioneren binnen de Vlaamse gemeenschap. Ik hoor de heer Swinnen zeggen dat de overheid de plicht heeft voorwaarden te stellen en daarop toe te zien. Ik ben verrast door de uitlatingen van de meerderheid. Welke fierheid hebben we nog ? Welke fierheid heeft het Vlaams Parlement nog ? Een parlement dat 237 miljard frank investeert in onderwijs maar dan wel ten overstaan van Vlaams bewustzijn zeer schroomvallig doet. Het woord Vlaams mag niet weerklinken, geen Vlaamse projecten, geen Vlaams bewustzijn. We zijn bereid 2,5 miljoen frank te spenderen aan een opleiding van drie tot achttien jaar. Ik ben blij dat we daartoe bereid zijn. We mogen er echter geen vragen bij stellen.

Laten we een nieuwe oefening maken. Een kind dat onderwijs volgt vanaf de leeftijd van drie jaar tot zijn eenentwintigste, waarbij het een driejarige HOB-opleiding doorloopt zonder te moeten bissen, kost de maatschappij, terecht, 2,5 miljoen frank. Een kind dat een vijfjarige universitaire opleiding volgt, kost de maatschappij 3,5 miljoen frank. Diezelfde maatschappij is graag bereid die kosten te dragen, maar er mogen geen vragen worden gesteld met betrekking tot een Vlaams concept. Nochtans

Vandenbroeke

wordt dat Vlaams accent wel in een amendement vermeld.

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Staat in de eindtermen expliciet vermeld dat men niet over een Vlaams perspectief mag spreken ?

Hoe interpreteert u dan de tekst die ik zal voorlezen. Ik citeer : zij beleven de eigen culturele identiteit als Vlaming. Einde citaat.

De heer Christiaan Vandenbroeke : U verwacht waarschijnlijk dat ik nu ook een definitie formuleer van wat een Vlaming is ? Wanneer in een onderwijsproject een Vlaamse component zit, dan is de Vlaming gewapend om andere culturen te ontmoeten.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Intercultureel onderwijs is er vooral op gericht jongeren respectvol te leren omgaan met andere culturen. Maar vanuit welke cultuur dan ?

De heer René Swinnen : Ze beleven de eigen culturele identiteit vanuit hun Vlaming-zijn. Is dat het antwoord ?

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik hoop dat u er geen wereldvreemde wezens van wilt maken, mijnheer Swinnen.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : We vormen dus leerlingen die bereid zijn Algemeen Nederlands te gebruiken als de situatie het vereist ?

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Als historicus die werd gevormd aan een Vlaamse universiteit, vind ik dat het debat sterk wordt verengd. De heer Vandenbroeke spreekt nog slechts over de eindtermen geschiedenis wanneer hij het heeft over het Vlaamse bewustzijn. Op dit moment worden, mijns inziens, volwassen mensen op een volwassen wijze opgevoed aan onze Vlaamse universiteiten om op een meer dan behoorlijke manier geschiedenisonderricht te geven. Het zou echt een verenging betekenen als we in dit parlement een negentiende-eeuwse visie op het geschiedenisonderwijs gaan aankleven. Zou het niet interessanter zijn om onze Vlaamse identiteit in een zo breed mogelijk cultureel spectrum te plaatsen ? Die Vlaamse identiteit vindt zijn uitdrukking overigens niet alleen in de geschiedenis, maar ook in de taal, de kunst, enzovoort.

– *De heer Norbert De Batselier treedt opnieuw als voorzitter op.*

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer Van Mechelen, ik spreek alleen over het Vlaamse bewustzijn dat we moeten aanvullen met burgerzin en dat een onderdeel is van de vakoverschrijdende eindtermen. Wanneer men het houdt bij de vakgebonden geschiedenis, gaat het inderdaad om historische kennis, met andere woorden om politieke, institutionele elementen. Het Vlaamse bewustzijn dat we situeren in de vakoverschrijdende termen, hoort niet thuis in de vakgebonden termen. Mocht het daar thuishoren, dan zouden we inderdaad in een gevaarlijke negentiende-eeuwse situatie terechtkomen.

Op pagina 390, bij de zin Opvoeden tot Burgerzin, willen we een vijfde punt toevoegen dat luidt als volgt : Vlaming zijn om Europeeër te worden. Dit is een citaat van August Vermeylen uit 1900. August Vermeylen was een zeer eminent socialist, een internationalist en tevens een zeer bewust Vlaming. In deze tekst lees ik eveneens, ik citeer : Je kunt enkel Europeeër worden wanneer je iets bent, wanneer je een eigenheid bezit, wanneer je met andere woorden een eigen cultureel patroon bezit. Einde citaat.

Dit aspect heeft voor ons een tweeledige dimensie. Uitgaande van het begrip Vlaming zijn om Europeeër te worden, betrachten wij de leerlingen te laten leven en functioneren binnen de Vlaamse Gemeenschap en Europa. Tevens is het onze wens dat zij hun eigen culturele identiteit als Vlaming beleven en dat zij openstaan voor de ontmoeting met andere culturen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Vandenbroeke, graag kreeg ik van u een definitie van het begrip Vlaamse identiteit.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer Sannen, ik raad u aan om deze vraag te stellen bij de volgende parlementsverkiezingen. Het is overigens beschamend om een dergelijke vraag te horen van een parlementslid in een Vlaamse assemblee, dit terwijl we zo fier waren omdat er voor het eerst een autonoom Vlaams Parlement werd verkozen en omdat we ons eigen gebouw zouden betrekken.

Dan worden hier zo een soort vragen gesteld. Daar kan ik echt niet bij. Ik vraag me af wat we hier eigenlijk zitten te doen. Ik ga nog een stap verder. Al 96 jaar geleden heeft August Vermeylen dit Vlaamse gegeven op een schitterende manier verwoord. Men moet mij toch eens duidelijk uitleggen waarom het dan niet in ons onderwijssysteem aan bod mag komen.

De minister-president spant zich voortdurend in om het imago van Vlaanderen in binnen- en buitenland uit te dragen. Net als andere ministers benadrukt hij het Vlaamse aspect : Toerisme Vlaanderen, Export Vlaanderen, Toerisme Vlaanderen, enzovoort. Dit kan, mag en moet. Maar

Vandenbroeke

wanneer de Volksunie vraagt – aansluitend bij de burgerzin, en zonder enige vorm van chauvinisme – een eerlijke indicatie te brengen van het functioneren in Vlaanderen, dan is dit blijkbaar onaanvaardbaar.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik wil niets contesteren. Ik zal straks ook mijn definitie geven van de Vlaamse culturele identiteit. Als u dit als een eindterm naar voren schuift, had ik toch graag geweten wat uw definitie is. Het irriteert u blijkbaar al dat die vraag wordt gesteld. Het is toch meer dan waarschijnlijk dat we dit begrip niet allemaal op dezelfde manier definiëren.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer Sannen, ik ga daar niet op in. Anders moeten we de discussie openen over de vraag of we twee soorten onderwijs moeten hebben voor autochtonen en allochtonen. Ik zal bij de essentie van de discussie blijven.

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Mijnheer Vandenbroeke, ik vind dat u door de toevoeging van deze begrippen afbreuk doet aan wat momenteel in de scholen wordt onderwezen. Ik hoop dat u niet twijfelt aan mijn Vlaamszijn. Ik vind echter dat u door zulke amendementen een soort van verenging invoert, die we juist moeten trachten te vermijden. Wanneer men als leraar in de scholen geschiedenis geeft, is het toch logisch dat men dit doet vanuit de eigen cultuur ?

Ik volg zelf de vakliteratuur en de geschriften van de collega's in verband met de eindtermen. Mijns inziens is er een consensus dat het concept ruim genoeg is om het vanuit een individuele invalshoek te kunnen benaderen. Onze historici worden momenteel gevormd aan de universiteiten. In hun opleiding komt het Vlaamse gegeven echt wel voldoende aan bod. Mij lijkt het dus absoluut overbodig om de verenging die u voorstelt decretaal vast te leggen.

Dat maakt me bezorgd bij deze amendementen. Een culturele background en de kennis van een maatschappij is een *conditio sine qua non* voor het geschiedenisonderwijs. Met alle respect voor uw goede bedoelingen, meen ik dat u door dit soort amendementen tot een verenging van de eindtermen komt.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik prijs me bijzonder gelukkig dat onze Vlaamse universiteiten goede historici afleveren. Dat zijn wel licentiaten. Hier spreken we over

de eerste graad van het middelbaar onderwijs met leerlingen van twaalf en dertien jaar.

Ik heb bovendien de indruk dat we over twee verschillende zaken praten. U spreekt over de vakgebonden eindtermen in het geschiedenisonderricht. Wij spreken over de vakoverschrijdende attitudes die in alle vakken aan bod komen.

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Dit soort fundamenteel wantrouwen siert ons niet als Vlaming. Dat bedoel ik, niet meer en niet minder.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik besluit mijn betoog met een stuk geschiedschrijving. Ik hoef niet terug te gaan tot 1302, ik start in 1900 bij August Vermeylen. Zijn devies was : Vlaming zijn om Europeeër te worden. Europeeër kan men slechts worden als men reeds een eigenheid heeft. Ik trek de lijn van de geschiedenis door, weliswaar te vluchtig. Enkele uitzonderingen daargelaten merk ik rondom de eerste wereldoorlog, tijdens het interbellum en uitdeinend tot het midden van deze eeuw, bij zowat alle intellectuelen, kunstenaars en leerkrachten dat Vlaming zijn een evident gegeven was. Dat stel ik vast bij zowel linkse als rechtse, vrijzinnige als katholieke auteurs.

Ik noteer ook dat sinds 1970-1980 de woorden Vlaams, Vlaanderen, Vlaams bewustzijn met schroom zijn beladen. Er schrijft zelfs een parlementaire medewerker een boek over de minister-president met als titel : Onzuivere gedachten. Ik begrijp dat men in bepaalde middens enige voorzichtigheid wenst aan de dag te leggen.

Bij de Volksunie hebben we geen schrik van onze schaduw. We hopen dat voor u hetzelfde geldt. We bieden een haalbaar project aan, niets meer of niets minder. (*Applaus bij de VU en het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, zoals dat wel vaker gebeurt, kan Agalev akkoord gaan met het principe van deze decreten, namelijk het vastleggen van eindtermen of minimumdoelstellingen om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen en te controleren. Met de uitwerking die hieraan wordt gegeven zijn wij het echter niet eens. De opgelegde minimumdoelstellingen zouden de leraar een zekere vrijheid laten om creatief met zijn leerlingen om te gaan. Voor ons lijkt dit een goed uitgangspunt, maar die vrijheid is duidelijk niet naar de zin van bepaalde instanties.

Verwimp-Sillis

Het gevolg is dat de minister verdergaat. Hij legt nu ook leerplannen op die naast de minimumdoelstellingen ook andere doelstellingen moeten bevatten ; zeg maar maximumdoelstellingen.

Deze leerplannen moeten worden goedgekeurd. Zij worden opgesteld door de koepels van de onderwijszuilen : namelijk door de ARGO voor het Gemeenschapsonderwijs, en door het NSKO, de Guimardstraat, voor het Katholieke Onderwijs. De OVSG stelt zelf geen leerplannen op ; zij laat aan de gemeentescholen de keuze tussen één van beide voorgaande.

Met toepassing van de nieuwe decreten kunnen de scholen gesanctioneerd worden als de leerplannen onvoldoende worden gevolgd. Door deze decreten gaat dus weer een beetje vrijheid van en waardering voor de leraars verloren en wordt de macht van de koepels en de netten weer wat vaster gebetonneerd. Sommige collega's, vinden dat goed, wij hebben daar problemen mee.

Inhoudelijk is er weinig vernieuwing gebracht in de eindtermen of de ontwikkelingsdoelen. Ze zijn voornamelijk beschrijvend, gericht op kennisverwerving, weinig doe-gericht, stimuleren zelden het eigen ontdekkingsvermogen van de leerling, zetten niet aan tot experimenteren, bevatten geen projecten en roepen niet op tot een projectmatige aanpak. Het is duidelijk geen omwenteling. Ze zijn opgesteld door mensen in het veld, en ze weerspiegelen derhalve de wijze waarop ze nu met het onderwijs bezig zijn.

Toch heeft Agalev beslist om geen amendementen in te dienen op de bepalingen betreffende de eindtermen zelf. Wij zijn immers van mening dat dit de bevoegdheid is van het veld, de DVO, de VLOR en de leerkrachten. De amendementen die door de andere fracties met betrekking tot de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen werden ingediend, zullen wij dan ook niet goedkeuren. De heer Sannen zal de houding van onze fractie tegenover deze amendementen toelichten.

De enige vernieuwing ligt bij de vijf reeksen van vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Net als de heer Vandenbroeke zal ik ze nog eens opsommen : leren leren, sociale vaardigheden, opvoeden tot burgerzin, gezondheidsopvoeding en milieu-educatie. Precies deze eindtermen zullen dermate worden uitgehold dat de leerlingen ze niet langer moeten bereiken, ze moeten er naar streven, maar hiervoor kan de school vijf jaar uitstel bekomen. Dit betekent dat de komende generatie, die van levenslang leren, niet eens zal leren leren.

In een klas met gemotiveerde leerlingen zal er voor de leraar geen probleem rijzen om voldoende tijd te vinden voor het realiseren van zowel de vakgebonden als de vakoverschrijdende eindtermen. Voor een grote klas met minder gemotiveerde leerlingen – en die klassen zijn tal-

rijk en worden, na de reductie van het aantal studierichtingen, wellicht nog talrijker – zal de leraar waarschijnlijk in tijdnood geraken. Als gevolg hiervan vallen de vakoverschrijdende eindtermen uit de boot omdat die uiteindelijk toch niet moeten worden bereikt.

Samen met de Bond van Grote en Jonge Gezinnen, de SERV en de Vereniging voor Vlaamse Leerkrachten, beschouwen we die vakoverschrijdende eindtermen als elementen van vorming die in deze tijd onontbeerlijk zijn. Gezien hun maatschappelijke relevantie hebben we een aantal amendementen op het inspectiedecreet ingediend om deze vakoverschrijdende eindtermen voor de leerlingen verplicht te maken en in het leerplan op te nemen.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mevrouw Verwimp-Sillis, u spreekt zichzelf een beetje tegen. We zullen straks van de heer Sannen horen waarom, maar enerzijds fulmineert ook uw fractie tegen een amendement van de heer Vandenbroeke dat aan burgerzin iets wil toevoegen, omdat het gaat om een ongehoorde attitude die de overheid zeker niet kan opleggen.

Aan de andere kant wilt u opvoeden tot burgerzin, sociale vaardigheden, en dergelijke meer, die allemaal met attitude te maken hebben, verplicht maken in de leerplannen. Wat is het nu ?

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Neen, mijnheer Van Hauthem, die fout is hier al de hele avond gemaakt. De vakoverschrijdende eindtermen bevatten inderdaad attitudele eindtermen. Maar ze zijn het lang niet allemaal. Een heleboel van die eindtermen zijn duidelijk te bereiken en meetbaar ; daarover gaat het. In het inspectiedecreet staat dat de attitudele eindtermen na te streven zijn. Ze moeten niet worden bereikt en worden ook niet door de inspectie gemeten. Daar gaan we ook mee akkoord. Alleen gaat het over vakoverschrijdende eindtermen die inderdaad te bereiken zijn en kennis meebrengen. De attitudele zijn aangeduid met een asterisk.

Het is hier al aangehaald dat de heer Sannen en ik een voorstel van decreet hadden ingediend om een zeker recht op afwijking van de eindtermen te verkrijgen. Dit voorstel van decreet is verworpen en als amendement toegevoegd bij het voorliggende inspectiedecreet. We hebben het samen met de VLD ingediend. Het is te vergelijken met het amendement dat we op het decreet op de eindtermen van het basisonderwijs hebben ingediend. We willen voor scholen die een eigen pedagogisch project hebben, de mogelijkheid openlaten om met gemotiveerde voorstellen van de eindtermen af te wijken.

Verwimp-Sillis

Mijnheer de minister, het is niet onze bedoeling deze afwijking zomaar op een oppervlakkige basis toe te staan, maar wel onder strikte voorwaarden. Tot de voorwaarden kunnen het unaniem advies van de VLOR, het advies van de DVO, de voordracht van de minister en zelfs de beslissing van het Vlaams Parlement behoren. Ik denk hierbij aan het specifieke pedagogisch project van de Steinerscholen, maar dat is niet het enige. Door op dit decreet niet de minste uitzondering toe te staan, hypothekeert u ook alle toekomstige onderwijsvernieuwingen. En dat kan toch niet uw bedoeling zijn.

Ten slotte vraag ik nog aandacht voor de implementatie van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Het bijbrengen van een aantal vooral vakoverschrijdende eindtermen is niet in de huidige opleiding van de regenten opgenomen. Ik verwijs onder andere naar het aanleren van sociale vaardigheden en het toepassen van een milieuzorgsysteem op school. Mijnheer de voorzitter, u herinnert zich waarschijnlijk nog de pilootprojecten in verband met milieuzorg van de tijd toen u nog Vlaams minister van Leefmilieu was. Dergelijke projecten op school hebben aangetoond dat dit zonder extra omkadering absoluut niet lukt.

Mijnheer de minister, welk budget zult u ter beschikking stellen voor extra begeleiding, navorming en omkadering teneinde de scholen de mogelijkheid te geven deze eindtermen en ontwikkelingsdoelen in optimale omstandigheden te implementeren ? (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : Mevrouw de Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Ik heb twee korte vragen voor mevrouw Verwimp. Waar leest u dat de netten de bevoegdheid krijgen om leerplannen op te stellen en op te leggen aan de scholen ? Mijn tweede vraag betreft uw amendement om een substitutieregeling uit te werken. Vindt u niet dat de samenleving een bepaalde minimumkwaliteit kan vragen ? Die minimumkwaliteit staat ook borg voor de continuïteit in de schoolloopbaan van elke leerling. Vindt u bijvoorbeeld niet dat kinderen op 14- of 15-jarige leeftijd vlot van school moeten kunnen veranderen als ze dat willen, van een Steinerschool naar een andere school bijvoorbeeld ?

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Er staat inderdaad nergens geschreven dat de netten de leerplannen moeten opleggen. Ik stel alleen vast dat de bestaande leerplannen door de netten werden opgesteld.

Minister Luc Van den Bossche : Dit wil ik toch enigszins corrigeren. De centrale raad van de ARGO is inderdaad ter zake bevoegd. Bij de andere netten is dit de inrichtende macht. Die inrichtende macht is een lokale of regionale vzw. Het kan zijn dat er soms gelijkenissen zijn, dat is

dan vrijwillig afgesproken, want elke inrichtende macht is vrij om een leerplan in te dienen zoals ze zelf wil. Het is niet de Guimardstraat die als een soort koepel – wat ze trouwens juridisch-technisch ook niet is – eenduidige leerplannen indient.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Misschien niet juridisch-technisch, maar wel in de feiten.

Minister Luc Van den Bossche : Dat is de discussie over het geslacht der engelen. Dat een aantal scholen mekaar vinden en overleggen op een platform, dat gemeenzaam de Guimardstraat wordt genoemd, is juist. Ik kan u verzekeren dat de leerplannen van die verschillende scholen niet identisch zijn.

De voorzitter : Ik wil graag de dialoog in het parlement bevorderen, maar in het reglement staat nergens dat die dialoog zo dicht bij mekaar moet worden gevoerd. (*Gelach*)

Minister Luc Van den Bossche : Ik heb slechts een microfoon aangeboden, maar ik heb niet aangedrongen. (*Gelach*)

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil even nader ingaan op de bijkomende amendementen, die niet in commissie werden besproken, maar die ons nu voor het eerst worden voorgelegd.

Uit het debat is duidelijk gebleken dat de voorstellen van eindtermen die we nu bespreken, het resultaat zijn van een lange evolutie. Oorspronkelijk waren er de 930 voorstellen van eindtermen en ontwikkelingsdoelen van de DVO in december 1993. Daarop kwamen er kritische opmerkingen van de VLOR. Werkgroepen van onderwijsdeskundigen togen aan het werk. Dit alles leidde tot heel wat schrappingen en uiteindelijk kwam een fijnmazig concept van 319 eindtermen tot stand. Het spreekt vanzelf dat die 319 eindtermen niet alles kunnen bevatten, als je ze vergelijkt met de 1200 leerplandoelen die nu in de verschillende netten worden gehanteerd. Toch zijn die 319 eindtermen nog altijd veel breder dan wat bijvoorbeeld in Nederland wordt gehanteerd als eindtermen.

Dit uiteindelijke resultaat heeft een breed maatschappelijk draagvlak. Het wordt gedragen door de VLOR, door de mensen uit het onderwijsveld. Ik heb er dan ook wat moeite mee dat wij als parlementsleden willen tussenbeide komen in dit fijnmazige, evenwichtige concept. We voegen een reeks eindtermen toe, die op zichzelf wellicht waardevol zijn, maar die perfect vervangbaar zijn door twintig andere die zeker even waardevol zijn. Het fijnmazige netwerk van 319 eindtermen was het resultaat van een heuse evenwichtsoefening, van schrappen en afbake-

Sannen

nen en dat verdient respect. Als dit concept moet worden geëvalueerd, moet dat gebeuren door het onderwijsveld zelf binnen een bepaalde termijn. Op basis daarvan kan het worden bijgeschaafd. Als dit parlement nu plotseling vaststelt dat dit concept niet beantwoordt aan wat wij beschouwen als kwalitatief onderwijs, dan is het onze taak om dit concept niet te bekrachtigen en het terug te sturen naar diegenen die het hebben ontwikkeld. Het is mijns inziens gevaarlijk om zelf de eindtermen vast te leggen. Men moet de formulering van de amendementen en van de eindtermen zelf eens bekijken. Beide wijken sterk van elkaar af inzake aanpak, formulering en gerichtheid. Daarover blijf ik dus met vragen zitten.

Met de inhoud van de vakgebonden eindtermen die eraan worden toegevoegd heb ik geen problemen. Ik heb geen probleem met het feit dat een vak geschiedenis ook de Vlaamse ontvoogding en de Vlaamse beweging behandelt. Ik ga er echter van uit dat dit in die twee eerste jaren, waarin de lokale, de regionale, de nationale, de Europese en de mondiale aspecten aan bod komen – met inbegrip van hun evoluties –, ook wordt besproken. Ik begrijp echter niet waarom men nu ter zake enige specificatie wil invoeren. Ik heb het volste vertrouwen in onze geschiedenisleraren. Het gaat immers om een historisch belangrijk aspect, dat in dit parlement vorm heeft gekregen. Dat zal nog aanleiding geven tot verdere evoluties, zoals blijkt uit de verklaringen naar aanleiding van de 11 juli-viering. Ik twijfel er niet aan dat de geschiedenisleraren dit aan bod zullen brengen.

Het is essentieel dat dit gegeven in het geschiedenisonderricht wordt verwerkt, net zoals het essentieel is dat de geschiedenis van de arbeidersbeweging – een andere historische ontvoogdingsbeweging – daarin is verwerkt. Dat alles heeft er immers voor gezorgd dat wij zijn wat we nu zijn. Een element eraan toevoegen komt een beetje krampachtig over. Het is een uiting van een gebrek aan vertrouwen, maar ook van zelfvertrouwen inzake onze eigen Vlaamsgeaardheid. Daarom heb ik moeite met deze toevoegingen.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : U bent het dus wel eens met de zinsnede, en ik citeer : ze beleven de eigen culturele identiteit en staan open voor de ontmoeting met andere culturen.

De heer Ludo Sannen : Op zich vind ik het nodig dat men de eigen culturele identiteit beleeft. Wij hebben allemaal een eigen culturele identiteit.

Maar wat is onze Vlaamse culturele identiteit ? Dat is de identiteit die ik heb, die u hebt, die hij heeft, die we allemaal hebben. Die identiteit wordt ten dele bepaald door

de historische ontwikkeling.

Wat is Vlaming zijn ? Volgens mij is Vlaming zijn deel uitmaken van een bevolkingsgemeenschap in het noordelijk gedeelte van de staat België. De mensen in die gemeenschap hebben enkele dingen met elkaar gemeen : de taal, de cultuur, maar vooral ook een gezamenlijke emancipatorische strijd ten voordele van die taal en cultuur. Die strijd was geworteld in sociaal-economische onderdrukking. Dat maakt mij Vlaming. Dat is een historisch essentieel gegeven.

Dat is echter tegelijkertijd ook een historisch beperkt gegeven. Op dat punt – omwille van die gemeenschappelijke strijd voel ik mij meer verbonden met Kortrijk, maar als Limburger voel ik me ook sterk verbonden met Maastricht. Maastricht is niet Vlaams, maar die stad maakt wel deel uit van een gemeenschappelijke Nederlandse taal- en cultuureenheid. De inwoners van die stad hebben de voorbije 150 jaar ten dele een andere geschiedenis door-gemaakt. Daarom voel ik me omtrent bepaalde punten meer verbonden met Kortrijk dan met Maastricht.

Met betrekking tot een hele reeks andere dingen, zoals culturele eigenheden, voel ik mij meer verbonden met Maastricht dan met Kortrijk. Zelfs inzake volkse gebruiken ben ik meer verbonden met Maastricht dan met Kortrijk.

Men kan zich dan de vraag stellen wat Vlaamse identiteit en Vlaamse cultuur zijn. Dat zijn open begrippen en die moeten als open begrip gehanteerd worden. Dat zijn begrippen die in een bepaalde historische context, rekening houdend met een historisch verleden en gericht naar een bepaalde toekomst, een welbepaald iets omschrijven.

Wij proberen daarmee een groep te omschrijven, maar niet exclusief. We mogen daarmee nooit anderen uitsluiten. Ik ben een beetje bang dat we daar een exclusief en een gesloten begrip van maken als we het hier als een politieke term gaan gebruiken.

Mevrouw Nelly Maes : Dat is natuurlijk een intentieproces.

De heer Ludo Sannen : Dan komen wij tot invulling. Daarom vind ik het ook zo belangrijk dat mijnheer Vandebroek een definitie zou geven. Ik heb geprobeerd een definitie te geven, mijnheer Vandebroek heeft dat niet gedaan, en dat is het riskante. Vanaf het moment dat je dit als einddoel formuleert, moet je het ook kunnen controleren en meten. Je moet het bijna als een gesloten begrip definiëren, maar volgens mij mag je het zo niet definiëren. Identiteit kan je niet definiëren in de zin van iets meetbaar.

Mevrouw Nelly Maes : Maar dit is toch niet als iets meetbaars gesteld.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer Sannen, u wilt dat de vakoverschrijdende doelen bereikt worden. Er zijn vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen. Uw amendement stelt dat ze door de school ten aanzien van de leerlingen moeten worden bereikt.

Ik lees in één van die vakoverschrijdende eindtermen – en ik citeer : op een verdraagzame manier kunnen omgaan met verschillen in sekse, huidskleur en ethniciteit. Kan u mij eens zeggen wat ethniciteit is ? Dat is identiteit, maar nog veel meer verengd dan het begrip van mijnheer Vandenbroeke dat u nu hanteert over identiteit en waaraan u zelfs de intentie toemeet dat het zeer eng is.

Ik zie hier het begrip ethniciteit staan waarvan u per amendement wil zeggen dat het bereikt moet worden. Daarmee zegt u ook dat het meetbaar moet zijn en dat het per definitie definieerbaar moet zijn. U bevindt zich dus in contradictie met uzelf. U bevindt zich in die stroom van mensen die zeggen dat over Vlaamse identiteit niet mag worden gesproken, want dat is iets vies.

Als ik dan de vergelijking maak met de eindtermen van het basisonderwijs – en ik heb daarnet een aantal voorbeelden gegeven -, dan bevat dit het politiek correcte denken. Als de jongeren twaalf jaar zijn, moeten ze politiek correct kunnen denken. Dat zijn ook attitudes die moeten worden bereikt, maar daar heeft u blijkbaar geen problemen mee.

De heer Ludo Sannen : De term politieke correctheid is mij onbekend, mijnheer Van Hauthem.

De heer Dirk Van Mechelen : Men moet dit debat objectief voeren. Wat mijnheer Sannen zegt, is voor een groot deel juist. We zijn eigenlijk in negentiende-eeuwse termen aan het denken. We denken in termen van het congres van Wenen van 1815. (*Rumoer*)

Mijnheer Dewinter, als u dan toch over iets wil spreken dat u misschien niet zo goed kent, luister dan eens. Ik zeg u, u voert een debat in negentiende-eeuwse termen, in de termen van het congres van Wenen van 1815 : creatie van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden als buffer tussen Frankrijk en Duitsland. Ik denk dat wij dit debat ondertussen al lang overstegen hebben.

Wij willen op een volwassen manier een debat voeren over de Vlaamse ontvoogdingsstrijd. Wij zijn, mijnheer Dewinter, met of zonder revolutie, aan het groeien naar nieuwe grenzen. Grenzen houden verband met de geschiedenis. Geschiedenis duurt iets langer dan 150 jaar. Wij groeien naar veel beweeglijkere grenzen. Wij groeien naar een Europa van de regio's, en daarom, en ik blijf erbij, probeert u het debat op een goedkope politieke manier te verenigen met de invoeging van dit woord.

De heer Ludo Sannen : Omdat ik met die Vlaamse identiteit bezig was, of met de culturele identiteit als Vlaming, was ik bij het amendement van de Volksunie beland. Ik wil daar eerst verder op ingaan alvorens ik het amendement van de CVP behandel.

Vlaming zijn om Europeaan te worden, wat houdt dat precies in ? U moet de andere formuleringen van burgerzin eens bekijken, die hebben een totaal andere inhoudelijke betekenis. Ik voel mij Vlaming, maar ik kan me voorstellen dat sommige mensen in deze zaal mij geen Vlaming vinden. Dat is al een belangrijk discussiepunt.

Ik ben een Vlaming zonder complexen, mijnheer Vandenbroeke. Ik heb er geen enkel probleem mee om uit te komen voor mijn Vlaamse maar vooral voor mijn Nederlandse culturele eigenheid, die ik hier in Vlaanderen met zijn eigen bestuursbevoegdheden en met de wil om zijn eigen boontjes te doppen, heb verworven. Ik wil hierover in elke discussie dan ook met respect behandeld worden. Ik duld niet dat mensen geen respect betonen voor onze cultuur, onze taal en onze Nederlandstalige verworvenheden in België. Ik heb geen behoefte om in het verleden te duiken en daar termen te ontleen om nu vanuit een verkrampte benadering te gaan stellen dat dit hier nog eens expliciet moet worden neergeschreven.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Wat is er verkrampt aan het voorstel van de Volksunie ?

De heer Ludo Sannen : Ik heb er geen probleem mee dat de leerlingen moeten leren leven in een Vlaamse gemeenschap in Europees verband. Het is immers een feit dat wij leven in Vlaanderen, België, Europa en een hele wereld. Daarom zou dit niet eens moeten worden geformuleerd.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Dit impliceert optimaal functioneren. Het duidt op een attitude die wij willen bereiken.

De heer Ludo Sannen : Een feitelijkheid moet je niet meer bereiken, die is er al.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Men moet dus niet onderwijzen en opvoeden ? Men moet toch iets bereiken ?

De heer Ludo Sannen : Iedereen functioneert hoe dan ook in een gemeenschap, maar niet iedereen vult dat functioneren op dezelfde manier in.

Mevrouw Nelly Maes : Deze extra eindterm heeft de bedoeling om iemand bewust te maken over de kringen waarin hij functioneert. Vlaanderen en Europa vormen institutioneel gezien twee grenzen.

De heer Ludo Sannen : Ik vind het inderdaad essentieel dat men bewust is van alle verschillende contexten waarin

Sannen

men leeft. Dat staat ook reeds geformuleerd in de eindtermen.

Een tweede punt is dat de leerlingen hun eigen culturele identiteit als Vlaming beleven en openstaan voor andere culturen. Ik ben het met die eigen culturele identiteit eens.

De heer René Swinnen : Ik vind dat hier een eigenaardig debat aan de gang is. Wij zijn begonnen met een algemene bespreking, maar uiteindelijk hebben wij het helemaal toegespitst op een aantal amendementen. De trend die zich in de kranten en andere media manifesteerde, wordt hier gewoon doorgetrokken, ook al wou de heer Vandenbroeke een trendbreuk realiseren. Uiteindelijk blijven wij in hetzelfde kringetje ronddraaien.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Dat is nu precies de essentie, mijnheer Swinnen. In de media werd een dusdanige stemmingmakerij gerealiseerd dat het Vlaming-zijn plotsklaps met pudeur werd bekleed. Wij hebben omgekeerd geredeneerd, in het verlengde van de serene commissievergadering.

Daarop heeft de minister zelf gesteld dat wat ik aanbracht niet chauvinistisch klonk en in overleg moest kunnen worden aangebracht omdat het behoort tot de Vlaamse eigenheid. Toen de discussie ontspoorde, was dat omwille van manipulatie. Dat is essentieel voor dit debat.

De heer René Swinnen : Ik meen me te herinneren dat de minister in de commissievergadering duidelijk heeft gesteld dat dit bespreekbaar is binnen de eindtermen Geschiedenis – raadpleeg het verslag.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Swinnen, u hebt gelijk. Ik vind deze discussie eigenlijk overbodig. Het ware me het liefst geweest had men geen amendementen toegevoegd bij de eindtermen. Ik ben het met u eens. Nu hoop ik dat een deel van die amendementen niet worden opgenomen in dit eindwerk over de eindtermen : vandaar dat ik me geroepen voelde om het debat te openen over deze inderdaad te beperkende elementen. In de commissie hebben we daarover geen kans gekregen. Dat is de reden voor mijn uiteenzetting. De algemene bespreking werd door mijn fractiegenoot verzorgd. Toch vind ik het erg dat het maatschappelijk debat over de eindtermen zich heeft gekristalliseerd omtrent één bepaald, weliswaar belangrijk, maar te eng punt.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer Sannen, mag ik uit uw laatste opmerkingen afleiden dat u sowieso gekant bent tegen amendering ?

De heer Ludo Sannen : Dat is het principiële standpunt dat we hebben ingenomen en dat ik ook in de commissie naar voren heb gebracht.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mag ik dan weten of Agalev wat dat betreft een aanzienlijke ommezwaai heeft genomen ? Ik meen me immers te herinneren dat uw partijgenoot, de heer Tavernier, het indertijd, naar aanleiding van de bespreking van het decreet met betrekking tot de eindtermen voor het basisonderwijs, wel degelijk eens was met de door ons voorgestelde amendering en dit ook mee heeft ondertekend. Onder meer hebben we toen het Vlaams accent aan deze eindtermen toegevoegd.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Vanleenhove, betreffende dat Vlaams accent heb ik vandaag speciaal de notulen inzake dat decreet geraadpleegd.

De heer Gilbert Vanleenhove : België stond vermeld, we hebben er Vlaanderen aan toegevoegd.

De heer Ludo Sannen : De heer Tavernier is wat dat betreft helemaal niet ter sprake gekomen en heeft het ook niet mee ingediend. Het kan best zijn dat hij dat inzake andere dingen gedaan heeft. Ik ga die strijd niet voeren. In de commissie heb ik vanaf het begin echter duidelijk verklaard dat ik het amenderen van dit werk principieel een gevaarlijke methode vind. Ik heb vanaf het begin duidelijk gezegd : als we het er niet mee eens zijn, sturen we het terug naar af.

De heer Gilbert Vanleenhove : Ik wijs er op dat het door ons ingediende amendement geen aanvulling is, maar een verduidelijking van wat er reeds staat. Dat betoogt u zelf ook.

De heer Ludo Sannen : Ik had die verduidelijking graag gekregen. Ik verwijs naar de zinsnede : en hebben kennis van de geschiedenis en cultuur van Vlaanderen. Het eerste lijkt me logisch, lijkt me geïmpliceerd door de reeds geformuleerde eindtermen. Ik hoop dat ze net zo goed kennis hebben van de geschiedenis van België. Dit is wellicht goed om zich van de relativiteit van de Belgische staat bewust te worden, om het jargon van anderen te gebruiken. Maar die kennis van de Belgische geschiedenis wordt nergens geformuleerd. Wellicht is ook het historisch besef van de ontwikkeling naar de Europese eenmaking nodig. Ik heb dus geen moeite met de inhoud, maar wel met het expliciet formuleren van één element, terwijl de andere niet worden vernoemd. Ik ga er van uit dat deze alle begrepen worden in deze eindtermen.

Ik begrijp de eindterm echter niet wanneer er wordt verwezen naar de cultuur van Vlaanderen. Moet nu de cultuur van Vlaanderen worden meegegeven in het vak geschiedenis, of moet de geschiedenis van de Vlaamse cultuur worden belicht ? Zoals nu geformuleerd, moeten ge-

Sannen

schiedenis én cultuur binnen het vak geschiedenis worden gegeven. U kunt deze formulering niet anders interpreteren. Ook stel ik me de vraag wat de cultuur van Vlaanderen is.

De heer Freddy Sarens : Dat is een open begrip.

De heer Ludo Sannen : Een open begrip. Vlaanderen is een deelstaat met bepaalde grenzen. Het is belangrijk dat men dit kent en weet hoe dit ontstaan is. De cultuur kent echter geen staatsgrenzen. Formuleer je het als de geschiedenis van Vlaanderen en haar cultuur, dan kan ik het nog begrijpen. Zoals de definitie er nu echter staat, is ze onduidelijk en kan ze niet worden toegepast door de onderwijsmensen. Is kennis van de cultuur van Vlaanderen kennis over de laatste 160 jaar ?

De heer Gilbert Vanleenhove : We hebben heel wat befaamde schilders voortgebracht. Ons volkse leven heeft zich geuit in allerhande gedichten, volksliederen en dergelijke. Dat behoort wezenlijk tot de cultuur van het Vlaamse volk. Ook op andere vlakken, zoals bijvoorbeeld de architectuur, hebben we eigen accenten aangebracht. Deze cultuur mag als cognitieve wetenschap worden aangereikt in de geschiedenis.

De heer Ludo Sannen : In de lessen geschiedenis mag inderdaad de geschiedenis van dit volk worden onderwezen. Dit volk strekt zich evenwel over de grenzen van Vlaanderen uit. Voor 1830 bestonden de huidige staatsgrenzen niet. Limburg was tot dan toe altijd één geheel. De cultuurgeschiedenis die voor Maastricht geldt, geldt net zo goed voor ons. In die zin heb ik het enigszins moeilijk met de formulering.

Minister Luc Van den Bossche : Wat Limburg betreft, wens ik erop te wijzen dat het destijds tot het prinsbisdom Luik behoorde.

De heer Ludo Sannen : Inderdaad. Het graafschap Loon maakte deel uit van het prinsbisdom Luik. Daaruit blijkt dat cultuur niet eens taalgebonden hoeft te zijn.

Minister Luc Van den Bossche : Geschiedenis is een boeiend vak. In 1302 stonden de Brabanders aan de verkeerde kant.

Mevrouw Nelly Maes : De Namenaren stonden aan de juiste kant.

Minister Luc Van den Bossche : De Henegouwers ook.

De heer Ludo Sannen : In die zin is het fout om de cultuur met staatsgrenzen af te bakenen. (*Opmerkingen van de heer Freddy Sarens*)

Met Vlaanderen doelt men immers alleen op een bepaald deelgebied van België. Vlaanderen is een historisch vrij

recente term die wordt gebruikt om een bepaald gebied een naam te geven.

De voorzitter : De Prince de Ligne zegt niet voor niets : je suis Flamand.

De heer Ludo Sannen : Wat bedoelt hij daarmee ?

De voorzitter : Hij bedoelt daarmee dat hij belangen heeft in Vlaanderen.

De heer Ludo Sannen : In welk Vlaanderen ?

De voorzitter : In onze staat. Het gaat alleen om belangen.

De heer Dirk Van Mechelen : Frans Artesië behoorde tot Vlaanderen, en Limburg tot het prinsbisdom Luik. De heer Sannen tracht aan te tonen dat men in een algemene, goed afgewogen tekst een politiek compromis wil inlassen, dat ik als historicus een draak vind.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer Sannen, u vraagt zich af hoe een leerkracht dit alles kan interpreteren. Hoe zou u punt veertien interpreteren als er droogweg zou staan : maken onderscheid tussen lokaal, regionaal, nationaal, Europees en mondiaal ?

De heer van Mechelen zegt dat alles goed is afgewogen, maar waar staat Vlaanderen in die opsomming ? Zijn we nationaal – in ons geval federaal – of zijn we regionaal ? We zijn tenslotte als Vlaamse Gemeenschap meer dan een louter regionaal gegeven.

Die leemte was goed merkbaar. Daarom lasten we dit kleine cognitieve accent in. We stellen ons daarmee niet in de plaats van de onderwijsdenkers die er jarenlang aan hebben gewerkt.

De heer Ludo Sannen : Ik zou Vlaanderen op het regionale vlak situeren. Ik ben geen groot provincialist, maar vraag me toch af waar de provincie wordt gesitueerd. Waar staat mijn dierbaar Limburg ?

De heer René Swinnen : U zoekt naar het geslacht van de engelen.

De heer Ludo Sannen : Ik wil deze zaak inderdaad ironiseren, mijnheer Swinnen.

Jullie zijn het geslacht van de engelen aan het formuleren. Ik vraag dat het niet wordt geformuleerd en dat we ons bij de oorspronkelijke tekst houden. Ik ben het eens met de inhoudelijke doelstellingen. Laten we echter dergelijke gedrochtelijke amendementen niet goedkeuren. Anders wordt het geheel een politiek wangedrocht. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil het amendement dat door de SP en CVP is neergelegd verduidelijken.

Het werd ingeschreven bij de vakgebonden eindtermen voor geschiedenis. Het amendement moet worden gesitueerd in de didactische aanpak van het geschiedenisonderwijs. Het geschiedenisonderwijs van de eerste graad in het secundair onderwijs heeft tot doel jongeren te initiëren in het historisch denken. Die kennis en dat inzicht worden didactisch en exemplarisch aangebracht. Historische begrippen worden aan de hand van voorbeelden uit het verleden inzichtelijk verklaard.

Met ons amendement schrijven we expliciet in de eindtermen in dat de geschiedenis en de cultuur van Vlaanderen als voorbeeld binnen het historisch referentiekader worden behandeld, om objectieve historische kennis en inzicht te verwerven – ik benadruk hier het woord objectief. De eindtermen laten perfect toe om zelfs aan de verzuchtingen van de heer Vandenbroeke via de leerplannen invulling te geven. Als historicus weet hij zeer goed dat die mogelijkheid binnen het huidig concept wordt gegeven. De amendering van de eindtermen moet door de heer Vandenbroeke veeleer worden gezocht in de jaarlijks terugkerende opstoten van Vlaamsgezindheid rond 11 juli.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Dit vind ik een totaal misplaatste opmerking. Over die eindtermen is inderdaad zeer lang gediscussieerd. De verklaring dat dit ter discussie komt omdat de timing bijna gelijkvalt met de vooravond van 11 juli is misplaatst.

De heer René Swinnen : Mijnheer Vandenbroeke, u heeft gesteld dat u wellicht een amendement over het Vlaamse bewustzijn zou neerleggen. Verder bleef u daar zeer vaag over. U heeft niet geprobeerd om op dat ogenblik een ontwerp van amendement neer te leggen. U heeft ermee gewacht.

Ik zeg niet dat u daar een timing mee bedoelde. Het feit blijft dat u eerst het voorstel bij de vier fracties heeft getoetst en dan pas is uw voorstel gaan leven.

We hebben hier een algemene bespreking gehad die bijna abrupt werd afgebroken om het debat te verenigen tot dit ene item.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Dit wordt ten onrechte gesteld om bepaalde kringen de gordijnen in te jagen.

De heer René Swinnen : Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat men hier een opbodstrategie nastreeft. Zo'n

strategie schaadt Vlaanderen meer dan dat het uitstraling geeft.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mag ik u op uw woord nemen, mijnheer Swinnen ? Lees de tekst van Belga van 18.00 uur erop na. Daar kan u letterlijk lezen dat volgens u in het amendement van Vandenbroeke een maatschappijmodel wordt aangeraden.

Nu beweert u dat de Volksunie aanstuurt op een maatschappijmodel. Dat is een loopje nemen met de waarheid. Als u in dit amendement een maatschappijmodel herkent, moet u het mij eens aantonen. Ik zal het voor alle duidelijkheid eens herlezen. Er staat misschien te vaak Vlaming in ? We hebben er daarentegen geen probleem mee dat in het decreet wel tien keer sprake is van multicultureel.

Mijn amendement wordt ingegeven door de gevleugelde tekst van August Vermeulen, een eminent socialist, internationalist en flamingant. De tekst gaat over het Vlaming zijn om Europeaan te worden – en ik citeer : met de betrachtting de leerlingen te leren leven en functioneren in de Vlaamse gemeenschap en in Europa ; ze de eigen identiteit als Vlaming leren beleven en openstaan voor ontmoeting met andere culturen. Als u het daar als sociaal-democraat niet mee eens kan zijn, begrijp ik er niets meer van.

De heer René Swinnen : Ik herhaal mijn vraag. Wat bedoelt u met de beleving van een eigen culturele identiteit als Vlaming ? U verklaart in een krant dat men de Vlaamse identiteit denigrerend behandelt, en u wilt dat daar sanctionerend tegen wordt opgetreden. Daar heb ik mijn twijfels bij.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer Swinnen, uw betoog en uw verslag waren waardevol. U zegt daarin dat het de taak van het inspectiecorps is om het maatschappelijk nut na te gaan en te onderzoeken of de normen worden gehaald. Nergens worden de vakoverschrijdende termen gedefinieerd.

Sociale vaardigheden, burgerzin en dergelijke kunnen niet worden bepaald. De Volksunie wil een Vlaams bewustzijn, zonder dat vast te leggen. Het moet in alle vakken spontaan en sereen aan bod komen. Aan de andere kant treedt de inspectiedienst enkel en alleen op wanneer men manifest een loopje neemt met de voorschriften.

In onze filosofie vragen we niet dat iedereen Vlaanderen overdreven bewierrookt, maar wel dat het Vlaamse bewustzijn als een evident gegeven in het pedagogisch onderwijsconcept vervat zit. Wanneer iemand echter meent Vlaanderen te moeten gebruiken als – excuseert u me voor het woordgebruik – pispaal, dan dient de inspectie op te treden.

De heer René Swinnen : We dienen dit amendement in als explicitering van een voorbeeld dat kan worden gebruikt om een aantal historische inzichten naar voren te brengen. We willen daarmee tegemoet komen aan diegenen die twijfels hebben over de Vlaamse rechtgeaardheid van de onderwijsverstrekkers.

Het betreft dus geen nieuw element dat eraan wordt toegevoegd. Het kadert in het advies dat de Raad van State destijds heeft geformuleerd naar aanleiding van het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen voor het basisonderwijs. Daarin staat dat het nog altijd tot de bevoegdheid behoort van dit parlement om kleine aanpassingen door te voeren, zonder daarom de procedure opnieuw te moeten opstarten.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : We houden ons amendement aan voor het vakoverschrijdende gedeelte. Onze vakgebonden amendementen wensen we daarentegen te schrappen.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Omwille het gevorderde uur wens ik mijn antwoord te beperken tot twee zinnen : de eerste bestaat uit vier b's, de tweede uit één z.

Belga heb ik niet gelezen om zes uur, boeiend was meestal het debat, beperkt was soms het veld van discussie, beter dan in de commissie kan ik niet antwoorden.

Ik wil de familienaam van Willem lenen, en devoot als ik ben, zal ik zwijgen.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET tot vervanging van de artikelen 6 tot en met 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, tot opheffing van artikel 6quater van dezelfde wet en tot wijziging van artikel 5 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten

– 364 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 4

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot

vervanging van de artikelen 6 tot en met 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, tot opheffing van artikel 6quater van dezelfde wet en tot wijziging van artikel 5 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– Aangenomen.

Artikel 2

Artikel 6 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, vervangen bij decreet van 1 december 1993 en gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 19 april 1995, wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 6

§ 1. Met inachtneming van het door of krachtens het decreet bepaalde minimumlessenrooster en met inachtneming van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen, beschikt elke inrichtende macht voor haar onderwijsinstellingen over de vrijheid de lessenroosters en de leerplannen vast te stellen en kiest ze vrij haar pedagogische methodes. Er worden geen ontwikkelingsdoelen en eindtermen bepaald voor het onderricht in een erkende godsdienst, een op die godsdienst berustende zedenleer of in de niet-confessionele zedenleer, de eigen cultuur en religie of de cultuurbeschouwing.

§ 2. De leerplannen bevatten de doelen die de inrichtende macht uitdrukkelijk formuleert voor haar leerlingen vanuit het eigen opvoedingsproject in het algemeen of de eigen visie op het vak in het bijzonder.

Wat het gewoon secundair onderwijs betreft worden in de leerplannen opgenomen, en dit op herkenbare wijze:

– vakgebonden eindtermen en ontwikkelingsdoelen, voorzover ze bepaald zijn;

– de specifieke eindtermen zoals bedoeld in artikel 6bis, § 2.

§ 3. Met het oog op het waarborgen van het studiepeil moet de Vlaamse regering evenwel de leerplannen goedkeuren, volgens de vooraf door haar bepaalde criteria. Deze verplichting geldt niet de leerplannen voor het onderricht in een erkende godsdienst, een op die godsdienst berustende zedenleer of in de niet-confessionele zeden-

Voorzitter

leer, de eigen cultuur en religie of de cultuurbeschouwing.”.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Verwimp-Sillis en de heer Sannen dat luidt als volgt :

In de voorgestelde tekst van artikel 6, § 2, tweede lid, in de eerste streep op de eerste regel na het woord "vakgebonden" de woorden "en vakoverschrijdende" invoegen.

De stemmingen over dit artikel en het amendement worden aangehouden.

Artikel 3

Artikel 6bis van dezelfde wet, ingevoegd bij het decreet van 17 juli 1991, en gewijzigd bij de decreten van 22 februari 1995 en 19 april 1995, wordt vervangen door wat volgt:

"Artikel 6bis

§ 1. Onverminderd artikel 6 en de tweede paragraaf van dit artikel, bepaalt de Vlaamse regering, op eensluidend advies van de Vlaamse Onderwijsraad :

- voor het kleuteronderwijs : de ontwikkelingsdoelen, dat wil zeggen de minimumdoelstellingen die moeten worden nagestreefd;
- voor het lager onderwijs : de eindtermen, dat wil zeggen de minimumdoelstellingen die moeten worden nagestreefd en bereikt;
- voor het secundair onderwijs, de ontwikkelingsdoelen die, voor het eerste leerjaar B en het beroepsvoorbereidend leerjaar samen, moeten worden nagestreefd, alsmede de eindtermen die moeten worden nagestreefd of, in voorkomend geval, bereikt;
- voor het buitengewoon onderwijs, de ontwikkelingsdoelen, dat wil zeggen de minimumdoelstellingen die moeten worden nagestreefd; zij kan deze ontwikkelingsdoelen bepalen per type en per opleidingsgraad.

Binnen één maand na goedkeuring door de Vlaamse regering worden de in deze paragraaf vermelde eindtermen en ontwikkelingsdoelen voorgelegd aan het Vlaams Parlement ter bekrachtiging.

§ 2. Wat het gewoon secundair onderwijs betreft, het onderwijs voor sociale promotie uitgezonderd, gelden verder in het bijzonder de volgende bepalingen :

Ontwikkelingsdoelen zijn minimumdoelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die onderwijsinstellingen bij hun leerlingen moeten nastreven. Ze worden samen bepaald voor het eerste leerjaar B en het

beroepsvoorbereidend leerjaar. Er zijn vakgebonden en vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen.

Eindtermen zijn minimum doelen die de overheid noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde leerlingengroep in Vlaanderen.

Eindtermen zijn enerzijds een minimum aan kennis, inzicht en vaardigheden die alle leerlingen van de leerlingengroep verwerven tijdens het leerproces en anderzijds een minimum aan attitudes die de school nastreeft bij de leerlingen.

De eindtermen worden vastgelegd per graad en per onderwijsvorm.

In de tweede, derde en vierde graad kan de Vlaamse regering, op eensluidend advies van de Vlaamse Onderwijsraad, specifieke vakgebonden eindtermen bepalen. Dit zijn eindtermen die betrekking hebben op het fundamenteel gedeelte van de optie. Deze specifieke eindtermen dienen niet door het Vlaams Parlement te worden bekrachtigd.

Er zijn vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen. Vakgebonden eindtermen dienen door de school ten aanzien van de leerlingen te worden bereikt. Vakoverschrijdende eindtermen zijn minimumdoelen die niet specifiek behoren tot een vakgebied, maar onder meer door middel van meerdere vakken of onderwijsprojecten kunnen worden gerealiseerd; ze dienen enkel te worden nagestreefd.

Attitudinale eindtermen dienen te worden nagestreefd.”.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Vanderpoorten en mevrouw Verwimp-Sillis en de heer Sannen dat luidt als volgt :

Aan de voorgestelde tekst van artikel 6bis, § 1, eerste lid, een vijfde streep toevoegen, die luidt als volgt :

“– voor scholen met een specifiek afwijkend pedagogisch project kunnen de Vlaamse regering en de inrichtende machten afwijken van de door het Vlaams Parlement bekrachtigde ontwikkelingsdoelen en eindtermen.

De inrichtende macht legt daartoe een gemotiveerd verzoek neer bij de Vlaamse regering. De Vlaamse regering kan een afwijking toestaan, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad en mits bekrachtiging door het Vlaams Parlement. Deze afwijking kan bestaan in :

1° een ontheffing van de eindtermen of ontwikkelingsdoelen die als strijdig ervaren worden met het eigen mens- en wereldbeeld, horend bij een bepaalde leeftijd ;

2° een vervanging door herdefiniëring van de eindtermen of ontwikkelingsdoelen die door hun formulering strijdig zijn met de eigen pedagogische methode.”.

Voorzitter

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Verwimp-Sillis en de heer Sannen dat luidt als volgt :

In de voorgestelde tekst van artikel 6bis, § 2 het zevende lid vervangen door wat volgt :

"Er zijn vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen. Ze dienen door de school ten aanzien van de leerlingen te worden bereikt. Vakoverschrijdende eindtermen zijn minimumdoelen die niet specifiek behoren tot een vakgebied, maar onder meer door middel van meerdere vakken of onderwijsprojecten kunnen worden gerealiseerd."

De stemmingen over dit artikel en de amendementen worden aangehouden.

Artikel 4

Artikel 6ter van dezelfde wet, ingevoegd bij het decreet van 17 juli 1991 en gewijzigd bij decreet van 22 februari 1995, wordt vervangen door wat volgt:

"Artikel 6ter

De inrichtende machten, in voorkomend geval op voordracht en na beslissing van de klassenraden of de gelijkgestelde organen, zijn bevoegd om aan de leerlingen de van rechtswege geldende studiebewijzen toe te kennen voor zover hun onderwijsinstellingen en het betrokken onderdeel voldoen aan de voorwaarden vermeld in artikel 6, 6bis en 24, § 2, 1°, 2°, 3°, 4°, 6°, 7°, 8°, 9° en 10°.

Wat het gewoon secundair onderwijs betreft, fungeert de delibererende klassenraad als enig orgaan op het vlak van de beslissingen inzake het al dan niet geslaagd zijn. De delibererende klassenraad oordeelt of een regelmatige leerling in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt om al dan niet te kunnen overgaan naar een volgend leerjaar en/of een van rechtswege geldend studiebewijs behaalt dat een bepaald civiel effect impliceert. De Vlaamse regering bepaalt de samenstelling en de werking van deze delibererende klassenraad en de beroepsprocedure.

De Vlaamse regering kan, op voorstel van een college van onderwijsinspecteurs, de erkenning van een onderwijsinstelling of een onderdeel ervan, geleidelijk opheffen wanneer niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden vermeld in het 1e lid. Dit college van onderwijsinspecteurs wordt samengesteld voor de helft uit inspectieleden afkomstig uit het Gemeenschapsonderwijs of uit het gesubsidieerd officieel onderwijs enerzijds en voor de helft uit inspectieleden afkomstig uit het gesubsidieerd vrij onderwijs anderzijds.

De Vlaamse regering bepaalt de bijkomende regels voor de werking en de organisatie van dit college van onder-

wijsinspecteurs, wijst de leden ervan aan en regelt de beroepsprocedure.

Wat het gewoon secundair onderwijs betreft, wanneer het niet voldoet aan de erkenningsvoorwaarden, bedoeld in het eerste lid van dit artikel, enkel betrekking heeft op de vakoverschrijdende of attitudinale eindtermen of ontwikkelingsdoelen, kan de erkenning van een onderwijsinstelling of een onderdeel ervan niet worden opgeheven en kan enkel de financiering of subsidiëring ervan geheel of gedeeltelijk worden ingehouden. In afwijking hiervan kan er gedurende een periode van vijf schooljaren, gerekend vanaf de invoering van de voornoemde eindtermen en ontwikkelingsdoelen, slechts beslist worden tot de voornoemde inhouding van de financiering en de subsidiëring omwille van voornoemde redenen, voorzover de onderwijsinstelling kennelijk geen aanzet heeft gegeven tot het nastreven van voornoemde eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

De Vlaamse regering richt de examencommissies van de Vlaamse Gemeenschap op bevoegd om, naast de erkende onderwijsinstellingen, van rechtswege geldende studiebewijzen te verlenen; zij regelt de inrichting ervan en stelt het programma en het inschrijvingsgeld van de examens vast; deze examencommissies zijn derwijze samengesteld dat de leden die tot het officieel onderwijs behoren en de leden die tot het vrij onderwijs behoren er in gelijk aantal in vertegenwoordigd zijn."

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Verwimp-Sillis en de heer Sannen dat luidt als volgt :

In de voorgestelde tekst van artikel 6ter, voorlaatste lid op de derde en vierde regel de woorden "vakoverschrijdende of" schrappen.

De stemmingen over dit artikel en het amendement worden aangehouden.

Artikel 5

Artikel 6quater van dezelfde wet, ingevoegd bij decreet van 17 juli 1991, wordt opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 6

§ 1. In artikel 5, § 1 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten wordt in 1° de zinsnede "van de goedgekeurde leerplannen, zoals bepaald in artikel 6 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving" geschrapt.

§ 2. In artikel 5, § 1 van hetzelfde decreet wordt 2°, zoals gewijzigd bij decreet van 22 februari 1995, vervangen door wat volgt:

Voorzitter

"2° – het nagaan of de onderwijsinstelling de goedgekeurde leerplannen, met uitzondering van de pedagogische methodes, realiseert en in het bijzonder de vakgebonden eindtermen en ontwikkelingsdoelen bij de betrokken leerlingen zoveel als mogelijk bereikt, respectievelijk nastreeft;

– het nagaan of de nodige inspanningen heeft geleverd om de vakoverschrijdende en attitudinale eindtermen en ontwikkelingsdoelen bij de leerlingen na te streven."

– het toezicht op de toepassing van de taalwetgeving, de hygiëne en de bewoonbaarheid van de lokalen, het didactisch materiaal en de schooluitrusting."

Op dit artikel is er een eerste amendement van mevrouw Verwimp-Sillis en de heer Sannen dat luidt als volgt :

A. In § 2 in de voorgestelde tekst van artikel 5, § 1, 2°, eerste streep op de derde regel het woord "vakgebonden" schrappen.

Op dit artikel is er een tweede amendement van mevrouw Verwimp-Sillis en de heer Sannen dat luidt als volgt :

B. In § 2 in de voorgestelde tekst van artikel 5, § 1, 2°, tweede streep, op de tweede regel de woorden "vakoverschrijdende en" schrappen.

De stemmingen over dit artikel en de amendementen worden aangehouden.

Artikel 7

Dit decreet treedt in werking op 1 september 1997, met uitzondering van artikel 6, § 3, zoals vermeld in artikel 2 van dit decreet, dat in werking treedt op 1 oktober 1996.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs – 365 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 5

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot

bekrachtiging van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Het besluit van de Vlaamse regering van 20 juni 1996 tot bepaling van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs, wordt bekrachtigd.

– *Aangenomen.*

Er werd door de heren Sarens, Swinnen en Vanleenhove en mevrouw Van Nieuwenborgh en de heer Van Nieuwenkerke een amendement ingediend ter invoeging van een nieuw artikel 3 dat luidt als volgt :

Een nieuw artikel 3 toevoegen, dat luidt als volgt :

"Artikel 3

In de bijlage bij hetzelfde besluit wordt aan de vakgebonden eindterm geschiedenis, 14 de volgende zinsnede toegevoegd :

" en hebben kennis van de geschiedenis en cultuur van Vlaanderen".

Er werd door de heer Vandenbroeke c.s. een amendement ingediend ter invoeging van een nieuw artikel 3 dat luidt als volgt :

A. Bij de vakgebonden eindterm geschiedenis bij punt 1. Kennis en inzicht, 1.1 kennis en inzicht in verband met het historische referentiekader,

– cijfer 1. Tussen "aan de hand van historische evolutie" en "vertrekkend van het heden" de woorden toevoegen : "waaronder de Vlaamse beweging".

– na cijfer 4 op blz. 371 een punt 4b toevoegen luidend als volgt : "geven verschillen aan tussen pre-industriële en geïndustrialiseerde samenlevingen op het vlak van demografische gedragspatronen (huwelijksgedrag, vruchtbaarheid, enz. ..."

– aan cijfer 6 toevoegen : "de Vlaamse beweging inclusief".

B. Bij het vak geschiedenis bij punt 1. Kennis en inzicht, 1.3 Kennis en inzicht in verband met het referentiekader en de samenlevingen, pag. 371, onder 12 van een vierde streepje toevoegen : "– menselijke gedragspatronen".

Voorzitter

C. Bij het vak geschiedenis bij punt 3. Attitudes, pag. 372, een cijfer *27 toevoegen luidend als volgt : "belangstelling aan de dag leggen voor demografische problemen "zowel historisch als toekomstgericht)".

D. Op pag. 390 een punt 5 toevoegen luidend als volgt :

"Vlaming zijn om Europeër te worden (August Vermeylen)"

– De leerlingen leven en junktioneren in de Vlaamse gemeenschap en in Europa

– Zij beleven de eigen culturele identiteit als Vlaming en staan open voor de ontmoeting met andere culturen."

De stemmingen over deze amendementen worden aangehouden.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET van de heren Johan De Roo, André Denys, Gilbert Bossuyt, Jean-Marie Bogaert en Jos Geysels houdende wijziging van artikel 32 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen – 382 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van bijzonder decreet van de heren De Roo, Denys, Bossuyt, Bogaert en Geysels, houdende wijziging van artikel 32 van de bijzondere wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Vilder, verslaggever, verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, rekening houdend het late uur zal ik mijn beoog zeer kort houden.

Dit voorstel van bijzonder decreet houdende wijziging van artikel 32 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen hebben wij in de commissie reeds toegelicht. In het kader van de constitutioneel autonomie beschikt het Vlaams Parlement over de bevoegd-

heid om het moment van bijeenkomst bij de opening van de zittingsperiode te bepalen. Het was de traditie om de officiële opening van het Parlement te organiseren op de derde dinsdag van oktober. Wij stellen voor om te starten op de vierde maandag van september. Dit zou ons toelaten om onze werkzaamheden officieel te vervroegen en om de eerste vergadering ongeveer te laten samenvallen met de discussie over de Septemberverklaring die in dezelfde periode zal worden georganiseerd.

Wat dit betreft kunnen er morgen problemen rijzen in het kader van de discussie over het reglement, meer bepaald met betrekking tot artikel 75 bis. Hierin wordt namelijk vermeld dat de Septemberverklaring zal doorgaan op de vierde woensdag van september. Vermoedelijk zullen wij hierop morgen terugkomen.

Wij stellen voor om dit voorstel van bijzonder decreet als dusdanig goed te keuren. (*Applaus bij de CVP en bij de SP*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van bijzonder decreet van de heren De Roo, Denys, Bossuyt, Bogaert en Geysels houdende wijziging van artikel 32 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Artikel 1

Dit bijzonder decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 118, § 2 van de Grondwet.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

In de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen wordt in Titel III – De Machten, Hoofdstuk II – De Raden, Afdeling II – Werking, een onderafdeling 3 met een artikel 53bis ingevoegd, die luidt als volgt :

"ONDERAFDELING 3

Bepalingen eigen aan het Vlaams Parlement

Artikel 53bis

In artikel 32, § 1 wordt, wat het Vlaams Parlement betreft, het eerste lid vervangen door wat volgt :

Voorzitter

"Het Vlaams Parlement komt van rechtswege bijeen ieder jaar op de vierde maandag van september.".

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Dit bijzonder decreet treedt in werking op 1 september 1996.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van bijzonder decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Eddy Schuermans c.s. houdende regeling tot erkenning van de instellingen voor schuldbemiddeling in de Vlaamse Gemeenschap

– 73 (BZ 1995) – Nrs. 1 tot 4

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Fred Dielens houdende regeling van de erkenning van instellingen die schuldbemiddeling verrichten

– 131 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde zijn de voorstellen van decreet van de heer Schuermans c.s. houdende regeling tot erkenning van de instellingen voor schuldbemiddeling in de Vlaamse Gemeenschap en van de heer Dielens houdende regeling van de erkenning van instellingen die schuldbemiddeling verrichten, die door de commissie in samenhang werden behandeld. Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Swennen, verslaggever, verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil de verslaggever feliciteren met zijn verslag. Ik wil ook de aandacht vestigen op het feit dat deze twee voorstellen tot een dialoog hebben geleid. Het uiteindelijke resultaat hiervan is een geamendeerd voorstel, dat unaniem in de commissie is aanvaard.

Het ontbreken van een degelijk statistisch instrumentarium in ons land – en dus ook in Vlaanderen – maakt het moeilijk om de problematiek van schuldoverlast nauwkeurig kwantitatief in kaart te brengen. We moeten ons behelpen met cijfers van de Nationale Bank, van kredietinstellingen, maar ook van nutsbedrijven – elektriciteit, water, gas, enzovoort – waaruit blijkt dat enkele honderdduizenden landgenoten – en dus ook Vlamingen – te kampen hebben met deze problemen. Dit geeft ook aanleiding tot het oprichten van een Vlaams Overleg voor Schuldoverlast, waarbij men tracht om de Vlaamse Gemeenschap voor deze problematiek te sensibiliseren.

De aandacht van de overheid voor deze thematiek is niet nieuw. In 1991 heeft de federale wetgever de wet op het consumentenkrediet aangenomen. Dit gebeurde met een dubbel doel : zowel preventief als curatief optreden. Het curatieve deel voorziet onder meer in een regeling voor schuldbemiddeling. Die regeling is ook het onderwerp van de voorliggende voorstellen van decreet. In principe is schuldbemiddeling verboden, behalve voor twee categorieën van personen : personen die expliciet door de wetgever zijn aangewezen om deze opdracht te vervullen – advocaten, ministeriële ambtenaren of gerechtelijke mandatarissen -, of die instellingen en instanties die door de gemeenschappen worden erkend.

De bespreking van vandaag gaat dus terug op een federale wet, en slaat op één vorm van schuldoverlast : consumentenkrediet dat aanleiding kan geven tot schuldoverlast. In de nabije toekomst zal het een veel bredere invulling krijgen, vermits ook op het federale niveau een collectieve schuldregeling in de vorm van een ontwerp voorligt. Ook daarin wordt verwezen naar de gemeenschappen om bemiddelaars aan te duiden om de schuldbemiddeling in de brede zin van het woord te behartigen. De betrokken instanties en instellingen hebben vandaag dus wel te maken met problemen in verband met consumentenkrediet, maar ze zullen zeer snel ook een bredere opdracht krijgen.

Om de juiste context van deze voorstellen te schetsen, wil ik het volgende zeggen. De problematiek van schuldoverlast wordt nogal eens vertaald als een discussie tussen de goeden en de slechten. Aan de ene kant vinden we de arme, misleide sukkelaars, aan de andere kant vinden we de rijke, bedrieglijke kredietverstrekker of schuldeiser. Dit is mijns inziens niet de juiste benadering van het probleem.

In nogal wat gevallen kan een bedrijfssluiting voor de schuldenaar aanleiding geven tot een onverwacht en drastisch inkrimpen van het gezinsbudget, met allerhande – in de eerste plaats financiële – problemen tot gevolg. Anderzijds beschouwen sommige mensen de huuropbrengst van een onroerend goed als een aanvulling bij een minimaal

Schuermans

pensioen. Indien deze aanvulling wegvalt, kan dit ook voor hen problemen veroorzaken. Schuldbemiddeling moet dus de kansen maximaliseren om de verstoorde relatie tussen schuldenaar en schuldeiser te herstellen, en om tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te komen.

Ik zal heel kort vier punten bespreken die de essentie vormen van deze voorstellen van decreet.

Ten eerste, wie komt in aanmerking voor deze schuldbemiddeling ? Binnen de Vlaamse Gemeenschap zijn dit zowel de OCMW's als de door de Vlaamse regering erkende instellingen voor algemeen welzijnswerk. Deze instanties moeten aantonen dat ze over de vereiste competentie beschikken, zowel op het juridische als op het maatschappelijke vlak. Voor dit eerste komen twee groepen van medewerkers in aanmerking : enerzijds vaste medewerkers, die in deze problematiek zijn gespecialiseerd en anderzijds externe contractuele medewerkers.

Schuldbemiddeling is kosteloos. Enkel de aan de procedure verbonden kosten kunnen – weliswaar begrensd en nog verder te bepalen – door de regering worden verhaald op de schuldenaar. Ten slotte is de erkenning beperkt en legt ze strenge regels op om het bona fide karakter van de bemiddelaar te verzekeren.

Ik had me graag ook tot de minister gericht, maar hij liet zich verontschuldigen. We namen akte van zijn verklaring inzake de concrete invulling. Hij kondigde aan dat de uitvoeringsbesluiten niet lang op zich zullen laten wachten. We hebben enige achterstand in te halen, ook ten aanzien van het Waalse landsgedeelte. Hoe sneller deze nieuwe regeling ingaat, hoe beter, ook in afwachting van de bredere opdracht die straks in de collectieve regeling zal worden gegeven. *(Applaus bij de CVP en de SP)*

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heer Schuermans c.s. houdende regeling tot erkenning van de instellingen voor schuldbemiddeling in de Vlaamse Gemeenschap.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Dit decreet regelt de erkenning van instellingen die aan schuldbemiddeling, zoals bepaald in artikel 1, 13° van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, doen.

– *Aangenomen.*

Artikel 3

De Vlaamse regering stelt de procedure vast voor de aanvraag tot erkenning en de hernieuwing ervan en voor de bekendmaking van beide. Tevens voorziet zij in een beroepsprocedure.

Indien de aanvragende instelling erom verzoekt, moet zij worden gehoord.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

De erkenning van de instellingen voor schuldbemiddeling wordt initieel toegekend voor een periode van drie jaar en is daarna hernieuwbaar voor periodes van zes jaar.

– *Aangenomen.*

Artikel 5

Komen enkel voor erkenning in aanmerking, die instellingen die behoefte van de schuldbemiddeling tegelijkertijd :

1° een maatschappelijk werker ter beschikking hebben, die ter zake een gespecialiseerde opleiding van ten minste zestig uren heeft gevolgd of daaromtrent een nuttige beroepservaring van ten minste drie jaar kan voorleggen ;

2° het bewijs leveren dat ze een doctor of licentiaat in de rechten met bovenvermelde opleiding of beroepservaring tewerk stellen, dan wel een overeenkomst hebben gesloten hetzij met een doctor of licentiaat in de rechten die aan minstens één van die voorwaarden voldoet, hetzij met een orde van advocaten bij een balie.

De Vlaamse regering bepaalt de inhoud van de voormelde gespecialiseerde opleiding.

– *Aangenomen.*

Artikel 6

Onverminderd de bepalingen van artikel 5, komen voor erkenning in aanmerking :

Voorzitter

1° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn ;

2° de door de Vlaamse regering erkende instellingen voor algemeen welzijnswerk.

– *Aangenomen.*

Artikel 7

In de door de Vlaamse regering te bepalen gevallen kunnen de aan de schuldbemiddelingsprocedure verbonden kosten worden aangerekend aan de schuldenaar. De Vlaamse regering bepaalt aan welke categorieën schuldenaars deze kosten kunnen worden aangerekend, onder welke voorwaarden en voor welk maximumbedrag. De bemiddeling als zodanig is kosteloos.

– *Aangenomen.*

Artikel 8

De erkenning kan, niettegenstaande aan de hierboven in de artikelen 5, 6 en 7 genoemde voorwaarden is voldaan, door de Vlaamse regering worden geweigerd aan die instellingen :

1° in hoofde waarvan wordt vastgesteld dat zij, of een van hun organen, gemachtigden of aangestelden, blijf geven van een gebrek aan eerbaarheid of onbaatzuchtigheid ;

2° binnen dewelke de functies van voorzitter, bestuurder, directeur of gemachtigde zijn toevertrouwd aan personen aan wie de burgerrechten en de politieke rechten zijn ontnomen ;

3° binnen dewelke de functies van voorzitter, bestuurder, directeur of gemachtigde zijn toevertrouwd aan een niet in ere hersteld persoon die veroordeeld werd tot een gevangenisstraf, zelfs met uitstel, van minstens één maand, voor een overtreding bedoeld in het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 waarbij aan bepaalde veroordeelden en aan de gefailleerden verbod wordt opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen en waarbij aan de rechtbanken van koophandel de bevoegdheid wordt toegekend dergelijk verbod uit te spreken ;

4° binnen dewelke de functies van voorzitter, bestuurder, directeur of gemachtigde zijn toevertrouwd aan een persoon die tijdens de periode van vijf jaar, voorafgaand aan de aanvraag tot erkenning of tot hernieuwing van de erkenning, aansprakelijk gesteld zijn voor de verbintenissen of schulden van een gefailleerde vennootschap, bij toepassing van de artikelen 35, 6° ; 63ter ; 123, tweede lid, 7°, of 133bis van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen ;

5° die onvoldoende zelfstandig blijken te staan ten overstaan van personen of instellingen die een activiteit van kredietgever of kredietbemiddelaar uitoefenen in de zin van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet.

– *Aangenomen.*

Artikel 9

De erkende instellingen moeten, gebeurlijk om erkend te blijven of opnieuw erkend te worden, de volgende verplichtingen naleven :

1° in hun briefwisseling en op hun officiële stukken melding maken van hun erkenning als schuldbemiddelaar, met aanduiding van het erkenningsnummer ;

2° de Vlaamse regering onverwijld in kennis stellen van elke wijziging aangebracht aan de statuten en van benoemingen van bestuurders ;

3° de Vlaamse regering onverwijld inlichten over de stopzetting van de schuldbemiddelingsactiviteit ; bij definitieve stopzetting van de activiteit wordt de erkenning ambtshalve geschrapt ;

4° de Vlaamse regering onverwijld op de hoogte brengen in alle gevallen waarin ze niet meer voldoen aan de bij dit decreet vastgestelde erkenningsvoorwaarden ;

5° in de loop van het eerste trimester dat volgt op het einde van elke boekjaar, een jaarverslag overmaken aan de Vlaamse regering ;

6° zich onderwerpen aan het toezicht van de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren en beampten.

7° de modelovereenkomst inzake schuldbemiddeling opgesteld door de Vlaamse regering gebruiken.

– *Aangenomen.*

Artikel 10

De erkenning kan door de Vlaamse regering onverwijld en met onmiddellijke ingang worden ingetrokken of geschorst voor de termijn die hij bepaalt, indien de bepalingen van dit decreet niet worden nageleefd.

– *Aangenomen.*

Artikel 11

Dit decreet treedt in werking op de door de Vlaamse regering vast te stellen datum.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

Voorzitter

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Tuur Van Wallendael en Christiaan Vandenbroeke betreffende het hanteren van een correct taalgebruik zonder overlast aan vertaalwoorden

– 149 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 3

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de heren Van Wallendael en Vandenbroeke betreffende het hanteren van een correct taalgebruik zonder overlast aan vertaalwoorden dat luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

– gelet op de expliciete bevoegdheid van het Vlaams Parlement inzake de bescherming en de luister van de taal ;

– gelet op de groeiende taalverloedering van het Nederlands waaraan dringend een halt moet worden toegeroepen ;

– verzoekt de Vlaamse regering om, minstens in officiële en semi-officiële publikaties en teksten evenals bij aankondigingen van activiteiten die door de Vlaamse overheid georganiseerd worden, voor een correct taalgebruik zonder misplaatste "vertaalwoorden" te zorgen ;

– drukt zijn voornemen uit om via de Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie initiatieven te ontklokken met het oog op het ontwikkelen van actiegerichte voorstellen om de zorg voor en de beheersing van het Nederlands te bevorderen in overheidsorganen, onderwijs, bedrijfsleven, media enzovoort.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

De bespreking is geopend.

De heer Vanleenhove, verslaggever, heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, het voorliggende voorstel van resolutie van de heren Van Wallendael en Vandenbroeke werd op 2 juli jongstleden in de commissie voor Cultuur en Sport besproken.

De resolutie vertrekt vanuit de vaststelling dat het Nederlands tegenwoordig wordt overwoekerd door veelal onnodige en soms zelfs misplaatste Engelstalige termen en uitdrukkingen. De indieners wijzen erop dat de taalverar-

ming die hierdoor ontstaat een stuk van onze volkseigenheid doet verdwijnen en ook sociale consequenties heeft. Daardoor wordt de dualiteit tussen verstaanders versus onwetenden in de samenleving versterkt.

De resolutie roept de Vlaamse regering op om ten minste in de eigen publikaties en aankondigingen van activiteiten keurig Nederlands, zonder misplaatste vertaalwoorden, te gebruiken. De levendige bespreking in de commissie toonde aan dat alle sprekers het met de filosofie van de resolutie volkomen eens waren. Toch werd er bij wijze van nuancering op gewezen dat taal een dynamisch gebeuren is. Daardoor werden in de loop van de geschiedenis herhaaldelijk vreemde woorden in onze taalschat opgenomen en geïntegreerd. Bovendien kan men een taal niet dwingen in haar evolutie. Een totaal verbod op het gebruik van vreemde woorden zou dus volkomen zinloos zijn. Zo'n verbod zou trouwens een grote categorie van de bevolking, met name de jeugd, de paswoorden tot haar eigen sterk geïnternationaliseerde jongerencultuur ontnemen, met gevaar voor uitsluiting.

Er werden twee amendementen in de commissie ingediend. Het oorspronkelijke voorstel van resolutie maande de Vlaamse regering aan te waken over een zuiver Nederlands taalgebruik in aankondigingen van activiteiten die door de Vlaamse overheid worden gesubsidieerd of georganiseerd. Via amendement werd die eis beperkt tot de eigen organisaties van de Vlaamse overheid. Het al dan niet gebruiken van misplaatste vertaalwoorden kan toch moeilijk een criterium zijn om manifestaties van derden een subsidie toe te kennen of te ontfangen. Bovendien is het begrip misplaatste vertaalwoorden moeilijk objectief te definiëren.

Een tweede amendement trok de thematiek van de resolutie nog wat meer open. In de motivering ervan werd gewezen op een achteruitgang in de Nederlandse taalbeheersing, niet enkel omwille van de snelle opmars van Engelstalige woorden en wendingen in het Nederlands in allerlei maatschappelijke sectoren, maar niet in het minst omwille van de sterke dialectische invloeden, een groeiend gebrek aan taalzorg en aan fierheid over een keurig gebruik van de eigen taal.

In het amendement drukt het Vlaamse Parlement zijn voornemen uit om via de interparlementaire commissie van de Nederlandse Taalunie initiatieven te ontklokken met het oog op het ontwikkelen van actiegerichte voorstellen om de zorg voor en de beheersing van het Nederlands te bevorderen in overheidsorganen, onderwijs, bedrijfsleven, media, enzovoorts.

De aanwezige fracties in de commissie keurden de beide amendementen, alsmede de geamendeerde resolutie met

Vanleenhove

eenparigheid van stemmen goed. Tot daar het verslag van de besprekingen in de commissie.

Mijnheer de voorzitter, met uw goedvinden zal ik nu een betoog houden namens onze fractie.

Taal is een levend wezen. Zij ontwikkelt volgens een eigen ritme, met vreemde kuren, soms tegen alle logica in. De dynamiek van een taal kan je niet aan banden leggen of in een keurslijf wringen. Woorden ondergaan veranderingen, ze ontstaan en verdwijnen, zij hebben hun eigen verhaal en weerspiegelen heel vaak een moment uit de cultuurgeschiedenis. Ze groeien tot volheid langs strikte regels van morfologie of dringen, agressief met open vizier of langs sluipwegen in een gepaste vermomming, vanuit een vreemde woordvoorraad onze eigen taalschat binnen.

We weten dat het Nederlands tegenwoordig een ware invasie te verduren krijgt van het Engels – eigenlijk van het Amerikaans, om meer precies te zijn – maar het is niet omdat wij dat wensen dat die invasie plots zal ophouden. Ik weiger Harry Mulisch te geloven, als hij voorspelt dat het Nederlands over vijfenzeventig jaar de tweede taal van de Nederlanders en de Vlamingen zal geworden zijn, zoals het Fries dat nu is voor de Friezen. Ik moet hem wel gelijk geven als hij beweert dat een taal meestal niet sterft omdat de sprekers uitsterven, maar doordat een gemeenschap om een of andere reden de taal van een andere gemeenschap overneemt. Welnu, als wij zien met welk een gemak het Engels tegenwoordig in het bedrijfsleven, in de media, in wetenschappelijke geschriften, in de jongerencultuur, in de ontspanningswereld, enzovoorts, gehanteerd wordt, wijst dat op veel goede redenen voor Nederlandssprekenden om een vreemde taal boven de eigen taal te verkiezen als instrument van communicatie.

Het is niet door een catechismus van geboden en verboden op te leggen, dat het tij kan worden gekeerd. In voorbije eeuwen zijn taalpuristen als P.C.Hooft, Simon Stevin, Hugo de Groot, Willem Bilderdijk en nog vele anderen er soms in geslaagd een aantal eigen Nederlandse creaties ingang te doen vinden in vervanging van veel gebruikte vreemde woorden. Schoolmeesterachtige taalpuristen wekken vandaag echter meer afkeer op dan sympathie. Wie vandaag krachten wil verzamelen om een dam op te werpen tegen de vloedgolf van vreemde indringers in onze taal, die moet spreken én tot het hoofd én tot het hart van mensen. Hij moet goede en gefundeerde argumenten kunnen aanbrengen om mensen tot het inzicht te brengen dat ze met verzorgd Nederlands even ver kunnen geraken als met het Engels, als ze tenminste iets waardevols te vertellen hebben. En dat is geen gemakkelijke opdracht. Dit zal vooral een mentaliteitswijziging moeten te weegbrengen waarbij fierheid over de eigen taal en over

een keurig gebruik ervan opnieuw als waardevol wordt ervaren.

Taalfierheid, taalzorg, taalbewustzijn : ze lijken als waarden te verdwijnen en het valt me vaak op dat mensen meer in verlegenheid komen als ze een fout maken tegen een vreemde taal dan wanneer ze hun eigen Nederlands radbraken. Bekende Vlamingen bij TV-series of bij radio-interviews in het Algemeen Beschaafd Antwerps beseffen onvoldoende welk een puinhoop ze aanrichten in de jarenlang moeizaam opgebouwde Vlaamse ontvoogdingsstrijd. Waar is de tijd dat Toon Hermans, Gerard Vermeersch en nog anderen met een vlekkeloos taalgebruik en op een weergaloze wijze de vitaliteit, de rijkdom en de kracht van het Nederlands aantoonen en de Nederlandstalige gemeenschap daarmee een onschatbare dienst bewezen.

Het is tijd dat we bewust en systematisch acties ondernemen om die fierheid over de eigen taal weer aan te scherpen en het onberispelijke gebruik ervan opnieuw aantrekkelijk te maken. Dat heeft niets met vervlogen romantiek of een misplaatst zelfbewustzijn te maken. Het is gewoon een zaak van geloof in de blijvende levenskracht en de unieke waarde van een taal die in de eigen cultuur en geschiedenis verankerd ligt. Die taal is als een boom, waarvan de wortels verdoken liggen in een ver verleden, maar waarvan de stam en de kruin volop gedijen in de volheid van het heden.

De overheid moet het voorbeeld geven in eigen publicaties en geschriften, zoals de resolutie vraagt. Vanuit de Nederlandse Taalunie, het orgaan bij uitstek bevoegd voor deze materie, moet daarnaast echter een krachtige impuls vertrekken met allerlei sensibiliseringsacties via onderwijs en media om taalzorg weer tot een eigentijds thema te maken. Dat was trouwens de bedoeling van het amendement dat we in de commissie hebben ingediend. Vanuit de CVP-fractie zullen we ons daar hard voor inzetten. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Wallendael heeft het woord.

De heer Tuur Van Wallendael (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, met een zekere schroom neem ik hier andermaal het woord over een cultureel onderwerp, na wat we vanavond allemaal hebben gehoord over hoe we naar de diepte van het Vlaamse God weet wat hebben gepeild. Dit voorstel van resolutie is feitelijk het werk van de heer Vandenbroeke. Ik heb het mee ondertekend, omdat ik er ook volledig achter sta, maar ik wil toch enige accenten leggen.

Ten opzichte van taal hebben we een beetje een gebrek aan verwondering. We beseffen niet meer wat voor een onwaarschijnlijk instrument het is. Op dit ogenblik spreek ik een aantal woorden uit. Ik kan u echt beloven dat ik ze

Van Wallendael

nog nooit eerder heb gezegd. Dit is uniek en u verstaat ze. Deze taalmachine hier werkt perfect. Ik zeg het voor de eerste keer in mijn leven. U hoort het voor de eerste keer en u verstaat het. Het eigenaardige is dat die machinerie in mij – en ook in u – vanaf de leeftijd van twee of drie jaar is ontwikkeld. Maar tegen de leeftijd van zes of zeven jaar is het al gedaan. We hebben dat allemaal gekund en dat is toch wel een wonderbaarlijke zaak. Het is met andere woorden toch wel uitermate belangrijk dat we deze zeer fijne machinerie een beetje in ere houden. Het ligt niet binnen mijn mogelijkheden geen Nederlands te spreken. Ik spreek een mondjevol Engels. Ik brabbel wat Frans en Duits, maar het ligt niet binnen mijn mogelijkheden om iets anders te spreken dan Nederlands, en dikwijls met zeer veel fouten. Maar vermits u me verstaat, lig ik daar niet wakker van.

De situatie waarin we nu zijn terechtgekomen, is echter gevaarlijk. Er bestaat immers een kans dat soms nogal deskundige deelgroepen in onze maatschappij een taal ontwikkelen waarvan de begrijpbaarheid toch niet zo groot meer is. Er ontstaat bijna een sociaal probleem met de jargons – hoewel men ze tegenwoordig al niet meer zo mag noemen – in de jeugdcultuur en nog veel meer in de computer- en informatiseringswereld. Welnu, mijn moeder verstaat dat niet meer en ik heb er ook alle moeite mee.

Daar moeten we toch eens over nadenken, want dit is een geval van uitsluiting. We zullen ons met Telenet Vlaanderen bezinnen over het feit of we niemand uitsluiten, niet alleen omdat men de machinerie niet kan kopen of de inhoud niet kan volgen, maar ook omdat men de taal niet begrijpt. We moeten daar toch eens ernstig over nadenken. Misplaatste vertaalwoorden vormen het uitgangspunt van de heer Vandenbroeke en van mij. De klemtoon moet op het misplaatst liggen. Noch de heer Vandenbroeke, noch ik zijn puristen. Dus, hoe meer vreemde woorden, hoe liever. Het is een aangename bezigheid. Zoals de heer Vanleenhove al heeft verklaard, ligt het niet binnen onze mogelijkheden om daar iets aan te doen. Dat komt en dat gaat en we kunnen dat alleen maar constateren. Maar misplaatst is het kernwoord waarover we moeten nadenken : een hele reeks van woorden die zich inburgeren, onnuttig en onnodig zijn en intellectuele luiheid in de hand werken. Bovendien heeft het Nederlands een kleiner taalgebied. Ik zeg niet een klein taalgebied, maar een kleiner.

Dat brengt een aantal praktische moeilijkheden met zich mee. We moeten ons handhaven ten opzichte van grote en succesvolle talen als het Engels. Daarenboven stel ik vast dat we ook met een mentaliteitsprobleem kampen ten opzichte van die grote talen. Ik noem dat het Flan-

derssyndroom. Zolang we spreken over Flanders-dit en Flanders-dat, zijn we niet thuis. De bekendste culturele instelling van de Lage Landen heet gewoon Concertgebouworkest, ook in het Chinees. Ze kunnen zich dat veroorloven, omdat ze goed musiceren. Ze hebben het niet nodig om daar Dutch-zus-en-zo van te maken. Als de naam Concertgebouworkest valt, weten de Engelsen en de Fransen en de Duitsers precies waarover het gaat. En wij maar klooien met Flanders-dit en Flanders-dat. Is dat misschien het gevolg van de mentaliteit van vele Vlamingen ten opzichte van hun eigen taal en cultuur, het gevolg van een minderwaardigheidscomplexje ?

Met de twee ingediende amendementen zijn we het eens. Toch wil ik een ander accent leggen dan de heer Vanleenhove. Ik wil pleiten voor een functioneel taalgebruik. Ik bekken dat ik een groot voorstander ben van dialect. In mijn leven, en naar ik hoop ook in het uwe, zijn er honderden situaties waarin het dialect aangewezen is. Algemene taal is te algemeen, het woord zegt het zelf. Dialect is veel nauwkeuriger en correcter. Algemene taal moet hier, in het parlement, worden gesproken. Keurige algemene taal moet te horen zijn op radio en televisie, omwille van de grote weerslag.

Aan een uitdrukking als ABN heb ik dan weer een vreselijke hekel. Algemeen beschaafd Nederlands ! Waar haalt men de lef om die taal beschaafd te noemen ? Dat zou willen zeggen dat ik onbeschaafd spreek als ik met mijn moeder praat. Met die pompeuze houding heb ik de grootste moeite. Ik pleit eerder voor een aangepast en functioneel taalgebruik. U en ik kunnen ons situaties voorstellen waarin het gebruik van algemeen Nederlands niet efficiënt is.

Dit alles staat niet expliciet in de resolutie, maar het is wel de geest van de resolutie. Ik vermoed dat de mede-indiener het hiermee eens is. Het is de bedoeling dat we tegenover taal een vrijere houding aannemen, en tegelijk een meer volwassen houding. Dat zit zowel in de resolutie zelf als in de twee amendementen.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Ik ben het niet helemaal eens met de heer Van Wallendael, als hij zegt dat het Algemeen Nederlands niet genuanceerd genoeg is en in sommige situaties niet voldoende tot uitdrukking kan brengen wat men denkt en voelt.

Volgens mij heeft dat te maken met het feit dat we onze taal niet voldoende beheersen. Voor 99 percent van ons, ook voor mezelf, is het Nederlands niet de echte moedertaal. Ik kan me perfect indenken dat iemand voor wie dat wel het geval is, zich vlekkeloos kan uitdrukken in het Algemeen Nederlands en de fijnste gevoelens op een genuanceerde manier kan weergeven. Zoals een dialectspreker

Vanleenhove

dat in zijn dialect kan. Als je vaak genoeg Algemeen Nederlands spreekt en dat tot een levensstijl maakt, krijg je het zelfs moeilijk om alles in het dialect gezegd te krijgen. Als je voortdurend Algemeen Nederlands spreekt in een bepaalde groep, is het moeilijk om in die groep dialect te gebruiken. Dat heb ik zelf ervaren, hoewel ik een vlot dialectspreker ben. Mijn licentiaatsverhandeling gaat zelfs over het dialect. Ik zal het dialect dus zeker niet verloochenen, maar u doet het Algemeen Nederlands onrecht aan als u zegt dat het niet in alle situaties bruikbaar is.

De heer Tuur Van Wallendaël : Ik zal u wellicht niet overtuigen. Maar ik wil toch met een voorbeeldje verduidelijken wat ik wil zeggen. Het is een riskant voorbeeld. Toen ik aan de universiteit studeerde, zei men : Der Filologe kennt keine Scham. Toch moet ik in dit halfroond voorzichtig zijn. Het is een voorbeeld uit een boek van Cornelis Verhoeven, dat als titel Herinneringen aan mijn moedertaal heeft. Ik raad u overigens ten eerste de leetuur daarvan aan.

Het betreft een boer uit Brabant, uit Tilburg – uit de streek waar de auteur zelf vandaan komt. Hij schrijft dat hij als jongetje op het platteland opgroeide. Voor een stadsmens, die naar een koe in de wei kijkt, watert die koe, of watert die koe niet. Dat zijn de twee mogelijkheden die hij kan zien. Maar voor die boer is dat niet het geval. Die man ziet ook de voorbereidende stadia. Die ziet tussen het wateren en het niet-wateren twee of drie tussenliggende stadia. Daarvoor heeft hij ook woorden, maar niet in het Algemeen Nederlands. Dat wou ik u zeggen. (*Applaus*)

De voorzitter : De bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Christiaan Vandenbroeke, Jean-Marie Bogaert en Kris Van Dijck betreffende de erkenning van de officiële feestdag van de Vlaamse Gemeenschap als betaalde feestdag – 246 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 2

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de heren Vandenbroeke, Bogaert en Van Dijck betreffende de erkenning van de officiële feestdag van de Vlaamse Gemeenschap als betaalde feestdag dat luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement

– verzoekt de minister-president van de Vlaamse regering een overleg op gang te brengen met zijn collega's van de andere gemeenschapsregeringen om tot een gezamenlijke standpuntbepaling te komen met betrekking tot het toevoegen van de officiële feestdag van de gemeenschappen aan de lijst van de betaalde feestdagen ;

– gelast de minister-president van de Vlaamse regering om samen met zijn collega's van de andere gemeenschapsregeringen bij de federale overheid aan te dringen op een volwaardige erkenning als betaalde feestdag van de officiële feestdag van de respectieve gemeenschappen van ons land.

De bespreking is geopend.

De heer Suykerbuyk, verslaggever, heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, waarde collega's, ik zal mijn verslag uiterst kort houden. Wellicht zal ik ook iets prozaïscher zijn dan de voorgaande sprekers.

De toelichting van de hoofdindieners, de heer Vandenbroeke, bij dit voorstel van resolutie dat ertoe strekt de erkenning van de officiële feestdag van de Vlaamse Gemeenschap als betaalde feestdag in te voeren, handelde over de symboolwaarde en over de financiële weerslag van dit voorstel. Tijdens de algemene bespreking hebben verschillende volksvertegenwoordigers het woord genomen. De meesten drukten hun sympathie uit voor het idee dat aan dit voorstel ten grondslag ligt. Men heeft er wel op gewezen dat het uiteindelijk over een materie gaat waarbij de bevoegdheden van de Vlaamse regering en het Vlaamse Parlement niet in het geding zijn. Er moet ter zake dus op het federale niveau werk worden geleverd.

Ten derde : er wordt specifiek verwezen naar het feit dat dit voorstel, als dat wordt aanvaard, een prijskaartje draagt. Het probleem situeert zich in hoofdzaak in de privé-sector, omdat in de openbare sector in de meeste gevallen deze feestdag reeds bestaat. Iemand heeft benadrukt dat het toch een eigenaardige wijze van handelen is om een akkoord met alle andere gemeenschappen na te streven. De indiener antwoordde dat dit voorstel vanuit het confederale kader werd opgesteld. Daarbij heeft iemand in een stemverklaring duidelijk gemaakt dat het aantal betaalde feestdagen niet mag toenemen, gezien het prijskaartje waarover ik reeds heb gesproken.

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer de voorzitter, collega's, hoewel Vlaanderen een autonome regering en een rechtstreeks verkozen Vlaams parlement heeft, stellen we vast dat de beeldvorming van een echte Vlaamse identi-

Vermeiren

teit onvoldoende aanslaat bij de bevolking. De erkenning van een officiële feestdag van de Vlaamse Gemeenschap als betaalde feestdag, maakt de uitbouw van de deelstaat Vlaanderen herkenbaar voor iedereen. Zo wordt de eigen Vlaamse culturele en sociologische identiteit geaccentueerd.

Het feit dat de invoering van een bijkomende feestdag implicaties heeft, mag nochtans niet over het hoofd gezien worden. De verslaggever heeft inderdaad op het feit gewezen dat dit tijdens de discussie in de commissie meermaals aan bod kwam. Het invoeren van een elfde betaalde dag heeft hoe dan ook financiële repercussies en gevolgen voor het economische leven in Vlaanderen. Onlangs hebben wij langs de pers kunnen vernemen dat de privé-bedrijven van België samen op één dag een loonmassa van 15 miljard verzetten.

De VLD gaat akkoord met de resolutie, op voorwaarde – zoals trouwens in de commissie werd gesteld – dat deze officiële feestdag op 11 juli gecompenseerd wordt met een andere feestdag. In de resolutie pleit men voor een dringend overleg hierover.

Wij dringen erop aan dat snel initiatieven worden genomen. Misschien kan in deze materie voor de eerste keer zeer vlug een akkoord over de regio's heen worden gesloten. *(Applaus bij de VLD)*

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, collega's, onze fractie zal zich ten gunste van deze voorstellen uitspreken, alhoewel wij er niet naast kunnen kijken dat het niet onze bevoegdheid is. Tot nader order is het de bevoegdheid van het federale parlement, en meer bepaald van de Kamer van volksvertegenwoordigers, om wijzigingen aan te brengen aan de wet op de betaalde feestdagen. Deze wet dateert van 4 januari 1974. Sindsdien zijn er vrijwel geen wijzigingen aan aangebracht. Het systeem van de tien betaalde feestdagen is ondanks alle mogelijke interprofessionele akkoorden, programmawetten enzovoort, vrijwel niet gewijzigd.

We kunnen uiteraard niet ontkennen dat de invoering van een bijkomende betaalde feestdag aanleiding geeft tot een meerkost, zoals de heer Vermeiren heeft uitgelegd. In de commissie heeft men dit argument enigszins weggewuifd, naar mijn gevoel ten onrechte. De problematiek van de loonkost en de arbeidskost wordt door iedereen erkend als een cruciaal vraagstuk wanneer we over de werkgelegenheid spreken. Ik wil naar het debat verwijzen dat wij gevoerd hebben op 22 mei '96 naar aanleiding van een bespreking van een aantal resoluties over de bevordering van de werkgelegenheid, het verdrag van Leuven enzovoort. Daarin staat onder meer vermeld dat men zal

streven naar een vermindering van de loonkosten, van de arbeidskosten. Een betaalde feestdag mag geraamd worden op ongeveer 0,75 percent arbeidskost voor een arbeider en 0,6 percent loonkost voor een bediende. Als er momenteel in Vlaanderen 1.300.000 werknemers zijn die RSZ-plichtig zijn aangezien zij werken bij een werkgever, dan zullen daar uiteindelijk ook de arbeidskosten mogen aangerekend worden. Dit is inderdaad een kost. Ik neem aan dat een paar tienduizenden mensen 11 juli reeds als feestdag hebben gekregen, ten gevolge CAO's in een aantal sectoren. Desalniettemin mogen wij de kost ramen op zo'n 10 à 15 miljard frank loonkostverhoging, indien de feestdag in een klap voor iedereen zou gelden.

In de resolutie wordt verwezen naar het federale niveau, en meer bepaald naar de sociale partners. Men zal ook een advies kunnen vragen aan de NAR. Maar los van het probleem van de loonkost, lijkt het mij inderdaad aangewezen om 11 juli te institutionaliseren als een officiële feestdag. Of dit de vorm van een betaalde feestdag moet krijgen, dan wel de vorm van een compenserende vervangingsdag in het kader van arbeidsduurvermindering, laat ik in het midden. Dat zal via de NAR en het federale niveau moeten worden vastgelegd. Onze fractie zal de resolutie in ieder geval ondersteunen. *(Applaus)*

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Het is waarschijnlijk niet helemaal toevallig dat uitgerekend de drie neofieten van onze fractie in dit parlement deze resolutie hebben voorgesteld, nu alweer vele maanden geleden. Toen voelden wij ons nog echt neofiet, dat begint nu wat te beteren. Dat heeft echter niets te maken met het feit dat wij met onze resolutie onze bevoegdheden zouden te buiten zijn gegaan of geen oog zouden hebben gehad voor de financiële consequenties. Wat de bevoegdheid betreft, wil ik nog eens beklemtonen wat al eerder werd gezegd.

De heer Francis Vermeiren : Wat het financiële betreft, heb ik de indruk dat u zich heeft beperkt tot de financiële kost voor openbare besturen, die meermaals in de resolutie voorkomen. Ik denk dat u de gevolgen voor de privé-sector en de totale economie over het hoofd heeft gezien. Men spreekt steeds van de lage kost voor openbare besturen. Ik vind dat ook dat moet worden beklemtoond.

De heer Jean-Marie Bogaert : Op uw opmerking kom ik dadelijk terug, ik heb het eerst nog over de bevoegdheid. Met deze resolutie zeggen wij niets meer of minder dan dat wij als Vlaams parlement opdracht geven aan de minister-president om met zijn collega's naar de federale overheid te stappen om haar te overhalen om 11 juli aan de lijst van betaalde feestdagen toe te voegen. En ik zeg wel, mijnheer Vermeiren, toevoegen en niet vervangen. Misschien kwam dat in de tekst minder goed tot uiting, daarom beklemtoon ik hier nog eens dat we de financiële

Bogaert

consequenties kennen. Ze werden hier al genoemd. Het zal inderdaad uitkomen op zo'n 10 à 15 miljard frank. Dat is een pak geld. Stel even dat dit parlement wel degelijk de bevoegdheid had gehad om dit alleen te beslissen. Dan neem ik aan dat we in de geëigende structuren met de Vlaamse sociale partners en alle betrokkenen naar een oplossing zouden zoeken om dit symbool gefinancierd te krijgen.

Nu behoort dit niet tot onze bevoegdheid. Goed, laten we dan de formules uitwerken op het niveau waar dat momenteel wel kan worden beslist – de Nationale Arbeidsraad, om er maar een te noemen. Hiermee verwijs ik naar de heer De Roo. Laten we een formule bedenken en uitwerken waardoor we dit kunnen financieren. Bijna alles wat we in het leven doen, kost geld. De vraag is : wat hebben we ervoor over om iets dergelijks tot stand te brengen ? Via dat symbool onderstrepen we immers de herkenbaarheid van Vlaanderen als autonome deelstaat. Dat is onze overtuiging en ook onze uiteindelijke bedoeling : ik ben blij dat in elk geval al in de commissie en uit de vorige uiteenzettingen bleek dat we het, wat dit betreft, eens zijn. Namens de mede-indieners van deze resolutie wil ik trouwens alle fracties danken voor de door hen in de commissie en dus ook, naar ik aanneem, tijdens de stemmingen in de plenaire vergadering tentoongespreide eenparigheid. (*Applaus bij de VU*)

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, het zal u niet verbazen dat het Vlaams Blok uiteraard uitermate in zijn schik is met dit voorstel, temeer aangezien we dit initiatief in het verleden al een drie- of viertal malen hebben genomen, zowel in het federale als in dit Vlaams Parlement. Blijkbaar was toen de tijd nog niet helemaal rijp voor dit soort voorstellen. Ik kan me overigens onmogelijk voorstellen dat alleen de indienende partij een criterium zou kunnen zijn op basis van hetwelk een dergelijk voorstel al dan niet zou worden geweigerd. Hoe dan ook, het is niet belangrijk wie dit indient, maar wel wat het uiteindelijke resultaat is. We zullen derhalve dit voorstel met enthousiasme steunen omdat we menen dat het wenselijk en meer dan evident is dat Vlaanderen naast een regering, een parlement, een lied en een vlag ook over een eigen betaalde feestdag op 11 juli beschikt. Dat zal de natievorming en ongetwijfeld ook het identiteitsbesef van onze natie ten goede komen. Een detail wat de kostprijs betreft, mijnheer De Roo. Op zichzelf denk ik dat ook daar de Vlaamse onafhankelijkheid een oplossing zal bieden. Dan verdwijnt immers 21 juli om veld te ruimen voor een echte nationale feestdag, 11 juli. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Michel Doomst en mevrouw Kathy Lindekens betreffende een aantal maatregelen in verband met kinderen en televisie – 264 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 5

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de heer Doomst en mevrouw Lindekens betreffende een aantal maatregelen in verband met kinderen en televisie dat luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

– gelet op het feit dat

1° er een gezond evenwicht moet bestaan tussen waarden en kwaliteit enerzijds en kijkcijfers en rendabiliteit anderzijds ;

2° kinderen en jongeren recht hebben op kwalitatieve programma's, aangepast aan hun leeftijd en hun leefwereld ;

3° kinderen en jongeren de meest kwetsbare kijkersgroep vormen en aldus recht hebben op passende beschermingsmaatregelen tegen uitzendingen die een bedreiging vormen voor hun affectieve, morele, intellectuele of sociale ontplooiingskansen ;

4° de reclameregels in de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, en in de code voor reclame en sponsoring vaak straffeloos met de voeten worden getreden ;

5° kinderen behoefte hebben aan correcte en begrijpelijke informatie over de actualiteit, gebracht op een wijze die hen aanspreekt ;

6° België in 1994 het Verdrag van de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989, heeft ondertekend, waarbij in artikel 17 de werking van de massamedia aan normen onderworpen wordt ;

– onderstreept de noodzaak van een aantal maatregelen, al dan niet wetgevende, die aansluiten bij wat hierboven vermeld wordt, en die er grotendeels op gericht zijn om de programmamakers en de omroepen te stimuleren tot positieve initiatieven ten opzichte van kinderen en jongeren ;

Voorzitter

– engageert zich ertoe om

1° de schrijvende pers uit te nodigen en te stimuleren om in de toekomst meer aandacht te hebben voor kinderprogramma's ;

2° de omroepen rond de tafel te brengen met als inzet een deontologische code voor kinderprogramma's die door de omroepen zelf gecontroleerd wordt en ze aan te sporen het 'Handvest voor Kindertelevisie' te onderschrijven, in navolging van de openbare omroep ;

3° de nieuwe leiding van de BRTN aan te moedigen om een jeugdjournaal in te voeren ;

4° contacten te leggen met de federale parlementen en met het Europees parlement om aanvullende en gecoördineerde initiatieven te nemen in verband met kinderen en televisie, daarbij rekening houdend met de respectieve bevoegdheden ;

5° internationale samenwerking aan te moedigen op het vlak van de produktie, uitwisseling en verspreiding van informatie en materiaal dat tot sociaal en cultureel nut van het kind kan zijn en dat afkomstig mag zijn uit een verscheidenheid van culturele, nationale en internationale bronnen ;

6° passende maatregelen te nemen om strikte beperkingen op te leggen aan gewelddadige programma's, onder meer het vaststellen, na onderzoek hierover, van een tijdstip waarvoor deze programma's niet mogen uitgezonden worden ;

– vraagt de Vlaamse regering

1° een jaarlijkse prijs in te stellen ter aanmoediging van de eigen produktie van goede kinderprogramma's ;

2° ondersteuning te geven aan organisaties en initiatieven die audio-visuele vorming aanbieden aan kinderen en volwassenen teneinde weerbaarheid te creëren ;

3° de bevoegdheid van de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie te verruimen tot de beoordeling van klachten over programma's op basis van de voorschriften van artikel 78 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 ;

4° een bekendmakingscampagne te voeren voor de Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie, de sanctionering van overtreding van reclame-regels te verfijnen en toe te zien op een effectief handhavingsbeleid, waarbij administratieve geldboetes in overweging worden genomen ;

5° gedurende een overgangsperiode van één jaar een kinderstelefoon en -adres binnen de media-administratie te installeren waar de positieve en negatieve kijkkritiek op een professionele wijze wordt geregistreerd en geanalyseerd

seerd om op die manier richtinggevend te zijn voor een vernieuwing van het beleid en de regelgeving ;

– drukt ten slotte de wens uit dat de te nemen maatregelen sensibiliserend zullen werken voor ouders en andere opvoeders, die immers de grootste verantwoordelijkheid zullen blijven dragen voor de jongeren.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

De bespreking is geopend.

De heer Decaluwé, verslaggever, verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, al te vaak wordt ervan uitgegaan dat wat men voor de kinderen in onze maatschappij doet, sympathiek is en best wel aardig, maar dat het niet echt nuttig is, dat er niet fundamenteel over moet worden nagedacht. Ik ben dan ook blij dat er met het voorliggende voorstel van resolutie zeer zorgvuldig werd omgesprongen in de commissie voor Media van dit parlement. We hebben in verband met kinderen en televisie een interessante hoorzitting bijgewoond, waarin deskundigen een analyse van het kijklandschap zoals het aan kinderen wordt aangeboden, hebben gemaakt. Ze hebben ook de noodzaak onderstreept om de programma's voor kinderen zo kwaliteitsvol mogelijk te maken. Dat is ook wat we met deze resolutie beogen : niet het ingrijpen in de programmatie van de diverse televisiezenders, wel het afbaken van de grenzen wat bijvoorbeeld reclame en sponsoring of geweld betreft. De reclameregels in Vlaanderen liggen vast : reclame rond kinderprogramma's kan niet volgens de wet. Kinderprogramma's kunnen dus niet de inzet zijn van een commercieel opbod, hoezeer de industrietakken die in kinderen hapklare brokken zien, dit wel zouden willen. Toch wordt deze wetgeving geregeld omzeild. Soms gebeurt dat op een cowboyachtige manier, van : kom maar, overheid, als je durft.

We vragen de regering daarom om de sanctionering van dit soort van overtredingen realistischer te maken en de controle efficiënter. In Nederland worden geregeld boetes uitgedeeld aan omroepen die zondigen tegen de Mediawet en sluitreclame zoals merchandising toelaten.

Ook op het vlak van geweldscènes willen we een strikte beperking van de programmatie voor jonge kinderen. Kinderen zijn een kwetsbare kijkersgroep omdat ze nog in volle ontwikkeling zijn. Het geweld dat ze op televisie zien, kunnen ze als bedreigend ervaren. Het kan hen een onveilig gevoel geven. Het maakt de kinderen niet gewelddadig, maar psychiaters en psychologen hebben vastgesteld dat door de confrontatie met filmgeweld onder-

Lindekens

huidse agressie naar boven komt. De omgangsvormen tussen de kinderen veranderen erdoor.

In nogal wat landen hebben het parlement of de regering nagedacht over maatregelen die kinderen kunnen beschermen tegen de overdaad aan televisiegeweld die de huiskamer binnenkomt. Wij engageren ons om die discussie in de nabije toekomst te voeren en er onze conclusies uit te trekken.

Een derde belangrijk punt in deze resolutie betreft het recht van kinderen op degelijke informatie op hun niveau over wat er in de wereld gebeurt. Dit is geen vrijblijvend appèl. We baseren ons op artikel 17 van het Verdrag van de Rechten van het Kind. De staten die het hebben ondertekend, verbinden zich ertoe de massamedia op dat vlak aan te moedigen. Verder baseren we ons op de missie die het Vlaams Parlement in het minidecreet aan de BRTN heeft toegeschreven. In de commissie bestond er eensgezindheid over dat informatie voor kinderen en jongeren – net als voor volwassenen – een belangrijke opdracht is.

De gedelegeerd bestuurder van de BRTN heeft in de commissie gezegd dat informatie op verscheidene manieren kan worden verstrekt. Dat vind ik geen correcte houding ten aanzien van de kinderen. Die kijken nu willens nillens naar het volwassenenjournaal. Dat vinden ze vaak te saai, te lang en te moeilijk. Zo blijkt uit een studie die het onderzoekscentrum Kind en Samenleving binnenkort vrijgeeft. Daaruit blijkt ook dat 10 percent van de onderzochte kinderen naar het jeugdjournaal van de Nederlandse Programmatie kijkt, alhoewel ze vinden dat dat te sterk op Nederland is gericht.

Dit is een onderzoek bij de doelgroep zelf en niet zoals alle kijk- en luisteronderzoeken die ik al heb meegemaakt waarbij men pas vanaf 12 jaar begint te rekenen en eigenlijk vooral volwassenen bevraagt over iets wat kinderen aanbelangt. Als het recht op een eigen jeugdjournaal voor kinderen in vraag wordt gesteld omdat informatie ook op een andere manier kan worden doorgegeven, geldt dat dan ook voor volwassenen? VT4 vindt van wel, en vond een journaal onnodig.

Als een degelijk journaal voor volwassenen wel nodig is, geldt dat ook voor kinderen. Zo wordt niet ingegrepen in de programmatie, maar wordt het belang van een goed journaal erkend. De commissie heeft zich unaniem uitgesproken over het belang van deze opdracht voor de BRTN. De impact van deze resolutie zal voor een groot deel van onszelf afhangen. We zullen er zelf gevolg aan moeten geven, en moeten waken over de uitvoering door de regering. Afgaande op de reacties in de kranten, be-

sluit ik alleszins dat we op de goede weg zijn. (*Applaus bij de meerderheid*)

De heer Michel Doomst (*Op de tribune*) : De kinderen slapen al. We kunnen dus vrijuit spreken over hun kijkgedrag in deze vanavond wel lange sessie van dit parlement. We zijn heel blij dat de relatie jongeren en televisie ter sprake komt. Wellicht zullen ook heel wat ouders, jeugdleiders, opvoeders en leerkrachten zich daarover verheugen. We willen geen moraalridders zijn en met een prekerig vingertje staan zwaaien naar de programmamakers. Het gaat hier om een positieve bekommernis. Er zijn heel wat goede jeugdprogrammamakers, zeker bij onze openbare omroep. Het is de bedoeling dit goede werk te stimuleren. Als overheid moeten we wel een stok achter de deur houden wanneer al het commerciële geweld in de media te ver gaat. De overheid is hier niet alleenzaligmakend. Ons voorstel is dat de Vlaamse zenders zelf tot een eigen deontologische code komen. Ze kunnen dan zelf bepalen waar zij de grenzen van hun programma-inhoud leggen. Inzake de BRTN pleit men met steun van alle fracties vanuit de resolutie voor een eigen jeugdjournaal. We merken dat iedereen daar mee voor supportert, meneer De Graeve reageert positief en meneer Van Roe, de nieuwe tv-baas, staat ook zeer open voor een journaal. Iedereen treedt onze stelling bij dat een jeugdjournaal een nieuwe opdracht is voor de BRTN. We hebben concrete wensen voor de Belgische regering en bovendien kost de volbrenging ervan niet veel geld. We vragen dat jaarlijks het knapste kinderprogramma bekroond wordt, dat de regering er iets voor over heeft om jonge mensen tot goede mediasmakers te maken tegenover de mediasmakers, daar blijft vorming nodig. We vragen dat de Vlaamse Geschillenraad een aparte commissie krijgt om de klachten over excessen te behandelen. Verder zou men een middel moeten vinden om overtredingen op de reclamewetgeving op te sporen en bij te sturen. We hopen ook dat de minister binnen de geschillenraad een tijd lang opmerkingen en suggesties van verantwoordelijke opvoeders registreert. Men kan die analyseren via een telefoon, op een adres dat voor goede begeleiding zorgt. In de commissie kon dit voorstel op veel steun rekenen en ik ben ervan overtuigd dat we ook in dit parlement de lijn zullen doortrekken. Uw kroost, kleinkroost en achterkleinkroost zal er u op termijn dankbaar voor zijn. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Over de problematiek van kinderen en televisie is al zeer veel gezegd en geschreven, vooral buiten dit parlement. Binnen dit parlement treft men maatregelen die gelden in theorie maar in de praktijk door de televisiezender aan hun laars worden gelapt. Over het voorstel voor resolutie omtrent kinderen en televisie kan ik u zeggen dat onze fractie dit steunt. Ik hoop dat deze resolutie leidt tot concrete maatregelen.

Dillen

Kinderen hebben recht op bescherming. De televisie is niet meer weg te denken uit hun wereld. Ik ga nu absoluut niet aan overdrijving of doemdenken doen door hier gewoon uit te gaan van een opmerking die we meer en meer horen, namelijk dat kinderen verslaafd zijn aan televisie. Er zullen er ongetwijfeld wel een aantal zijn, maar voor de meeste kinderen geldt dat niet. Toch is het bekend dat kinderen steeds meer en langer televisie kijken. De recente cijfers bewijzen dit. Eveneens is het bekend dat televisie een enorme invloed heeft op kinderen. Programma's als The Power Rangers zijn daar misschien een extreem voorbeeld van, maar toch. De invloed van televisie mag zeker niet worden onderschat of verwaarloosd. Kinderen en ook jongeren zijn een ontzettend kwetsbare groep. Vandaar dat het positief is dat hier vandaag aandacht aan wordt besteed. Ik wil wel onmiddellijk beklemtonen dat ouders of opvoeders niet enkel blij moeten zijn om deze resolutie die morgen naar alle waarschijnlijkheid met een grote meerderheid, spijtig genoeg niet unaniem, zal worden goedgekeurd. Ik wil beklemtonen dat ouders ook een zeer grote verantwoordelijkheid dragen, maar dikwijls niet nemen. Hoe gemakkelijk vinden vele ouders en opvoeders het niet kindlief voor de buis zetten om het zoet en kalm te houden. Het sensibiliseren van de ouders en opvoeders is een belangrijk aspect. Ik ga niet op alle aspecten van dit voorstel van resolutie in, daarvoor is het uur veel te ver gevorderd. Ik heb er een drietal punten uitgepikt.

Ik heb al gezegd dat kinderen enorm worden beïnvloed door televisie. Via televisie worden waarden overgebracht. Door de programmakeuze wordt een bepaalde kijk op de werkelijkheid gegeven. Kinderen denken veel te weinig na bij de inhoud van programma's. Ze relativeren niet of toch veel te weinig. Ze slikken wat ze te zien krijgen en beschouwen dit al snel als normaal. Een bepaalde kijk op de werkelijkheid, op het leven wordt door de keuze van programma's opgedrongen aan kinderen. De programmakeuze tijdens uren waarop kinderen veel televisie kijken, is dan ook bijzonder belangrijk. Helaas krijgt de kijker vandaag steeds meer geweld en sensatie aangeboden, ook tijdens de vroege uren. Hier moeten de mediaverantwoordelijken hun verantwoordelijkheid nemen. Er moet een bepaalde deontologie groeien die hierin verandering brengt, want niet alleen de heilige kijkcijfers mogen de leidraad vormen. Ook de belangen van het kind tellen mee. Wanneer de mediaverantwoordelijken niet bereid zijn ter zake iets te veranderen moet dit parlement zijn verantwoordelijkheid nemen. Geweld is geen vanzelfsprekendheid. Maatregelen om striktere beperkingen op te leggen aan gewelddadige programma's moeten dringend worden genomen. In andere landen werd bijvoorbeeld al een tijdstip vastgelegd als grens voor geweldprogramma's.

Kort iets over reclame. We hebben de zogenaamde vijf minutenregeling, in theorie. In de praktijk wordt deze veelal niet nageleefd en met succes, want er wordt toch niet opgetreden. Ik wil dan ook pleiten voor verandering in deze situatie. De wet moet worden nageleefd, anders is ze zinloos. Terecht wordt in deze resolutie dan ook een pleidooi gehouden om de sanctionering van overtreding van de reclameregels te verfijnen en toe te zien op een effectief handavingsbeleid.

Drie : het jeugdjournaal. Ook onze fractie is voorstander van een jeugdjournaal maar wel mits twee zeer duidelijke waarschuwingen. Nog meer dan voor andere programma's van informatieve aard moet hier de plicht van objectiviteit gelden, juist omdat kinderen zo beïnvloedbaar zijn. Objectiviteit in de berichtgeving voor kinderen moet een heilig principe zijn voor elk journalist en voor iedereen die bij een jeugdjournaal betrokken is.

Kinderen moeten vrij de kans krijgen een eigen mening te vormen zonder in een bepaalde richting te worden geduwd. Ten tweede, nieuws kan helaas niet worden losgekoppeld van geweld. de dagelijkse realiteit bewijst deze trieste vaststelling. Ook geweld is nieuws en hoort als dusdanig thuis in het journaal. Maar de beelden moeten dan wel zorgvuldig worden geselecteerd, zonder shockerend te zijn.

De bescherming van de belangen van kinderen en jongeren, of een poging hiertoe, verdient alle steun. Onze fractie zal dit voorstel van resolutie dan ook goedkeuren. *(Applaus bij de CVP en het VB)*

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck *(Op de tribune)* : Ook de Volksunie steunt deze resolutie volkomen. Toch zou ik graag twee deelfacetten naar voren brengen. Enerzijds zijn we verheugd met een aantal maatregelen die worden genomen, maar anderzijds voelen we ons machteloos omdat we op dit moment merken dat we op die zenders die op een flagrante wijze bepaalde regels naast zich neerleggen, tot op heden geen vat hebben. Daarom moeten we tot een consensus proberen te komen, ook ten aanzien van de zenders die niet zijn erkend. In de tweede plaats verheugt het ons dat de idee van een jeugdjournaal veld wint. Daarom hebben de heer Geysels en ikzelf in de plenaire vergadering een amendement ingediend, waarin we ook aan de Vlaamse regering vragen om er bij de BRTN op aan te dringen een jeugdjournaal te produceren. *(Algemeen applaus)*

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? *(Nee)*

Op dit voorstel van resolutie werd er een amendement ingediend door de heren Decaluwé, Van Wallendael c.s. dat luidt als volgt :

Voorzitter

In de derde streep 2° vervangen door wat volgt :

"2° bij prioriteit de erkende Vlaamse TV-omroepen rond de tafel te brengen met als inzet een deontologische code voor kinderprogramma's die door deze omroepen zelf gecontroleerd wordt, en ze aan te sporen het Handvest voor Kindertelevisie te onderschrijven, in navolging van de openbare omroep ;".

Op dit voorstel van resolutie werd er een amendement ingediend door de heren Van Dijck en Geysels dat luidt als volgt :

Aan de vierde streep een 6° toevoegen, dat luidt als volgt :

"6° de nieuwe leiding van de BRTN aan te sporen een jeugdjournaal in te voeren ;".

De bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie en de amendementen houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Stefaan Platteau, John Taylor, Carlos Lisabeth, Herman De Reuse, Jean-Marie Bogaert en Jos Geysels betreffende de bespreking van het Boek van het Rekenhof 1995 – 7e boek met opmerkingen en informatie van het Rekenhof voorgelegd aan het Vlaams Parlement

– 376 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 2

– 11 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de heren Platteau, Taylor, Lisabeth, De Reuse, Bogaert en Geysels betreffende de bespreking van het Boek van het Rekenhof 1995 – 7e boek met opmerkingen en informatie van het Rekenhof voorgelegd aan het Vlaams Parlement dat luidt als volgt :

Het Vlaams parlement,

– gelet op het zevende boek met opmerkingen en informatie voorgelegd door het Rekenhof voorgelegd aan het Vlaams Parlement ;

– gelet op de bespreking in de Commissie voor Financiën en Begroting ;

– verzoekt de Vlaamse regering de hierna volgende aanbevelingen in haar beleid op te nemen :

1. Algemene aanbevelingen die werden geformuleerd tijdens de bespreking van de hierna volgende onderwerpen en die het belang van het betrokken dossier overstijgen

1. Alternatieve financieringen zoals die met betrekking tot de Liefkenshoektunnel, waarbij het risico volledig ten laste van de overheid wordt gelegd en de privé-partners enkel delen in de mogelijke baten, moeten in de toekomst onmogelijk worden gemaakt.

2. Het contractueel verlenen van de gewestwaarborg aan projecten zonder dat daarvoor een decretale basis bestaat, kan enkel met een voorafgaande machtiging van het Vlaams Parlement (via het begrotingsdecreet). Zodra hieruit financiële verplichtingen voortvloeien, dienen onverwijld de nodige kredieten te worden aangevraagd.

3. De administratie moet bij gunningen van overheidsopdrachten waarbij het prijsregulerende effect van de mededinging niet heeft gespeeld, alle reglementair voorziene mogelijkheden tot prijzencontrole optimaal aanwenden, met inbegrip van controles op de boekhouding van de aannemers.

4. De administratie moet de decretaal en reglementair opgelegde verplichtingen inzake financiële rapportering betreffende de Vlaamse openbare instellingen en diensten met afzonderlijk beheer strikt en tijdig nakomen. De opgelopen achterstand moet zo vlug mogelijk worden weggerukt.

Door de minister van Financiën en Begroting dienen de nodige initiatieven te worden genomen opdat de technische problemen in verband met het opstellen van de rekeningen van de Diensten met Afzonderlijk Beheer (DAB's) zo vlug mogelijk zouden worden opgelost.

Ter compensatie van het wegvallen van het voorafgaand visum van het Rekenhof voor de uitgaven van de diensten met afzonderlijk beheer, dient een deugdelijk intern controlesysteem te worden uitgebouwd aan de hand van schriftelijk vastgelegde, precieze taakomschrijvingen, controleprocedures en verantwoordelijkheden.

2. De toekenning van studietoelagen voor het hoger onderwijs

1. Uitgangspunt

De talrijke uitzonderingsmaatregelen die aan het toekenningssysteem toegevoegd worden en het steeds ingewikkelder maken, geven aanleiding tot fouten. Zo is bijvoorbeeld het netto-belastbaar inkomen geen getrouwe weergave van de werkelijke welvaartssituatie, waardoor er zoveel uitzonderingen (ook het Kadastraal Inkomen) aan het systeem toegevoegd werden. Een democratisch debat

Voorzitter

over het effect van de huidige vormen van studiefinanciering, en bijgevolg ook de studietoelagen, op de democratisering van het onderwijs moet gevoerd worden. Een studie kan gewijd worden aan :

a) de vereenvoudiging van de huidige reglementering met het oog op een snelle en efficiënte uitbetaling van de toelagen, onderzoek naar de opportuniteit van de terugvorderingen inbegrepen ;

b) daarbij kunnen zowel voor het hoger- als het secundair onderwijs de toekenningsparameters getoetst worden en aan de huidige realiteit.

2. De interne controle moet degelijk uitgebouwd worden

Het is de bedoeling te komen tot een kwaliteitsmix tussen snelheid, correctheid, en begrijpelijkheid van de toekenningen of afwijzingen. Dit kan als volgt :

a) keuring van het eindprodukt (de toekenning of afwijzing) door middel van periodiek georganiseerde steekproefsgewijze controles. Betere uitbouw van de module voor het opvragen van informatie bij onvolledige dossiers. Essentieel is dat het resultaat van de steekproeven vastgelegd wordt ;

b) betere beheersing van de toelevering van de informatie. Door middel van een analyse van de informatiebehoeften van de kandidaat-aanvragers kan voorlichting en actieve ondersteuning gegeven worden naar bepaalde doelgroepen toe ;

c) permanente opleiding en nauwkeurige instructie zijn belangrijk voor een goede interne controle. Dit moet leiden tot de opmaak van een kwaliteitshandboek.

3. Terugvorderingen en herzieningen

a) Een gedetailleerde studie wordt aanbevolen over de terugvordering zowel vanuit de doelstelling van het studietoelagenstelsel (effectiviteit en efficiëntie) als de economie van terugvorderingen (kosten-baten).

b) De terugvorderingsmogelijkheid is nodig om oneigenlijk gebruik van de studietoelagen te bestrijden. In dit verband moet in de wet van 19 juli 1971 verwezen worden naar de toepassing van het KB van 31 mei 1933 ter bestrijding van subsidiefraude.

c) Vermoedelijke inkomsten. Voor de nu wettelijk verplichte herziening bij toekenning op basis van gegevens die op het moment van de toekenning onjuist waren of nog niet exact vastgesteld konden worden moet een oplossing gezocht worden. Indien de dienst kan garanderen dat zij binnen een redelijke termijn de voorlopige toekenningsbasis nauw kan doen aansluiten bij de definitieve toekenningsbasis, dan kan de wet zo gewijzigd worden, dat de voorlopige toekenning ook de definitieve wordt.

4. Termijnstelling

Het is beter piekbelasting te vermijden dan organisatorische maatregelen te nemen die de negatieve gevolgen van een te strakke termijnstelling moeten opvangen. Alvorens maatregelen te nemen is het nuttig een tijdsfunctie-analyse te maken.

5. Implementatie van de wijzigingen

a) Studies moeten binnen een redelijke termijn uitgevoerd worden. De optie voor een globale herziening van de wet van 1 juli 1971 mag dringende wijzigingen niet op de lange baan schuiven.

b) Aan de toestand waarbij de in de wet van 1 juli 1971 voorziene terugvorderingen en herzieningen nu niet uitgevoerd worden, moet op korte termijn een einde gesteld worden.

c) De planning moet opgevolgd worden. Het Rekenhof moet tijdig op de hoogte gehouden worden van de voorstellen en planning tot verandering van de wet van 1 juli 1971.

3. De Liefkenshoektunnel

1. Alternatieve financieringen zoals die met betrekking tot de Liefkenshoektunnel, waarbij het risico volledig ten laste van de overheid wordt gelegd en de privé-partners enkel delen in de mogelijke baten, moeten in de toekomst onmogelijk worden gemaakt.

2. Het contractueel verlenen van de gewestwaarborg aan projecten zonder dat daarvoor een decretaale basis bestaat, kan enkel met een voorafgaande machtiging van het Vlaams Parlement (via het begrotingsdecreet). Zodra hieruit financiële verplichtingen voortvloeien, dienen onverwijld de nodige kredieten te worden aangevraagd.

3. De administratie moet bij gunningen van overheidsopdrachten waarbij het prijsregulerende effect van de mededinging niet heeft gespeeld, alle reglementair voorziene mogelijkheden tot prijzencontrole optimaal aanwenden, met inbegrip van controles op de boekhouding van de aannemers. In dit verband dringt het Vlaams Parlement aan op de strikte toepassing van het dienstorder (LI 93/115) dat de secretaris-generaal van het departement Leefmilieu en Infrastructuur hierover in 1993, op vraag van het Rekenhof, aan zijn diensten heeft gestuurd.

4. Het Rekenhof moet op de hoogte worden gehouden van de verdere ontwikkelingen en beslissingen inzake de Liefkenshoektunnel. Tevens moet het toegang hebben tot alle boekhoudkundige verantwoordingsstukken die nodig zijn om de rechtmatigheid van de jaarlijkse financiële bijdrage van het Vlaams Gewest ter aanzuivering van de exploitatietekorten van de tunnel, naar behoren te kunnen controleren.

Voorzitter

5. Een verder onderzoek naar de verantwoordelijkheden dient gevoerd op basis van de door het Rekenhof vastgestelde laakbare feiten.

4. Het Vlaams Infrastructuurfonds (VIF)

1. De administratie moet de decretaal en reglementair opgelegde verplichtingen inzake financiële rapportering over het VIF strikt en tijdig nakomen. De opgelopen achterstand (sinds de oprichting in 1992 werden aan het Rekenhof nog geen volledige rekeningen voorgelegd) moet zo vlug mogelijk worden weggewerkt.

Door de minister van Financiën en Begroting dienen de nodige initiatieven te worden genomen opdat de technische problemen in verband met het opstellen van de rekeningen van de Diensten met Afzonderlijk Beheer (DAB's) zo vlug mogelijk zouden worden opgelost.

2. De Vlaamse regering moet jaarlijks zoals reglementair vastgelegd aan het Vlaams Parlement omstandig verslag uitbrengen over de ontvangsten en uitgaven, de actieprogramma's en de werking van het VIF. In dat verslag moet zij aantonen hoe en in welke mate het VIF zijn belangrijkste doelstellingen heeft nagestreefd en of bereikt. Deze doelstellingen zijn :

– de creatie van een rechtstreekse band tussen de ontvangsten die kunnen worden verworven uit de exploitatie van de infrastructuur, en de uitgaven. Deze band zou moeten resulteren in een stijging van de ontvangsten en een zuiniger aanwending van de middelen ;

– de invoering van efficiënte en snelle betalingsprocedures, waardoor verwijlintresten wegens laattijdige betalingen kunnen worden vermeden of beperkt.

Aangezien de Vlaamse regering tot op heden nog geen enkel verslag aan het Vlaams Parlement heeft voorgelegd, moet het eerstvolgende verslag de periode 1992-1995 bestrijken. Het is elementair, uit respect van de parlementaire democratie, dat het verslag voor de periode 1992-1995 uiterlijk tegen 31 december 1996 wordt neergelegd.

3. Vanaf 1997 moet de begroting van het VIF in overeenstemming worden gebracht met de Benelux-economische classificatie en de programmastructuur van de centrale begroting.

4. Ter compensatie van het wegvallen van het voorafgaand visum van het Rekenhof voor de uitgaven van het VIF, dient een deugdelijk intern controlesysteem te worden uitgebouwd aan de hand van schriftelijk vastgelegde, precieze taakomschrijvingen, controleprocedures en verantwoordelijkheden.

5. De uitvoering van de investeringsprogramma's voor de wegen

– De overheid moet bij de uitvoering van de jaarlijkse investeringsplannen, binnen het algemeen beleid, een gelijkmatige spreiding van de gunningen van de overheidsopdrachten over het gehele jaar nastreven. De huidige eindejaarsconcentraties, die een correcte administratieve afhandeling en een degelijke controle bemoeilijken, moeten in de toekomst worden vermeden.

– Maatregelen moeten worden genomen om de beleidskredieten te vrijwaren van bezwaring met allerhande aanvullende kosten, zoals verrekeningen en verwijlintresten. In de mate dat dergelijke aanvullende uitgaven onvermijdelijk zijn, moet het bufferbedrag dat hiervoor in de investeringsprogramma's is voorzien, nauwkeuriger worden ingeschat.

6. De betalingsachterstand bij de Administraties van de Wegen en de Waterwegen en het tekort aan ordonnanceskredieten voor 1994

– De administratie zou de bestaande systemen voor de raming en het beheer van de begrotingskredieten moeten bijsturen om te late betalingen wegens gebrek aan kredieten en de daaruit voortvloeiende verwijlintresten in de toekomst te vermijden.

– De Vlaamse regering zou na het verstrijken van ieder begrotingsjaar aan het Rekenhof moeten rapporteren over :

1° de gedurende het voorbije jaar betaalde verwijlintresten en de oorzaken ervan ;

2° de op het einde van het begrotingsjaar vervallen schuldvorderingen die de volgende begrotingen zullen bezwaren.

Hierover zal het Rekenhof dan verslag uitbrengen aan het Vlaams Parlement bij de voorlegging van de voorafbeelding van de uitvoering van de begroting, zoals voorgeschreven in artikel 77 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit.

De bespreking is geopend.

De heer Taylor, verslaggever, heeft het woord.

De heer John Taylor, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, tijdens zeven vergaderingen heeft de subcommissie van Financiën en Begroting onder leiding van haar voorzitter, de heer Platteau, vijf thema's onderzocht uit het zevende boek van het Rekenhof met opmerkingen en informatie, voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

De vergaderingen hadden plaats in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de bevoegde ministers en de betrokken administraties. De afvaardiging van het Rekenhof lichtte per dossier haar opmerkingen toe, waarna de vertegenwoordigers van de bevoegde ministers en de betrok-

Taylor

ken administraties de mogelijkheid kregen om hun visie kenbaar te maken. De besprekingen werden telkens afgerond met de redactie van aanbevelingen op basis van ontwerp teksten, opgesteld door het Rekenhof.

In haar vergadering van 26 juni 1996 heeft de commissie van Financiën en Begroting deze aanbevelingen unaniem overgenomen in een voorstel van resolutie houdende het verzoek aan de Vlaamse regering om de aanbevelingen die voortvloeien uit de bespreking van het zevende boek met opmerkingen en informatie, voorgelegd aan het Vlaams Parlement, in haar beleid op te nemen. De algemene aanbevelingen die niet alleen betrekking hadden op het onderzochte dossier werden beklemtoond door ze in algemene termen in de resolutie op te nemen.

Ik meen dat het interessant is om deze algemene aanbevelingen even op te sommen.

Ten eerste gaat het om de alternatieve financieringen die vooral tot uiting kwamen bij de bespreking van het dossier met betrekking tot de Liefkenshoek tunnel. In dit verband werd benadrukt dat het risico volledig ten laste van de overheid werd gelegd en dat alleen de privé-partners van de baten konden genieten. Dergelijke toestanden moeten in de toekomst worden vermeden.

Ten tweede kan contractuele gewestwaarborg en -projecten, zonder decretaale basis, enkel nog na voorafgaande machtiging van het Vlaams Parlement. Zodra hieruit financiële verplichtingen voortvloeien, dienen onverwijld de nodige kredieten te worden aangevraagd.

Ten derde moet de administratie bij de toewijzing van overheidsopdrachten, waar het prijsregulerende effect van de mededinging niet speelt, alle reglementaire voorzieningen tot prijzencontrole optimaal aanwenden, met inbegrip van de controle op de boekhouding van de aannemers.

Ten vierde werd er aanbevolen dat de administratie de decretaal en reglementair opgelegde verplichtingen inzake financiële rapportering betreffende de VOI's en de DAB's strikt en tijdig nakomt. De opgelopen achterstand moet zoveel mogelijk worden weggewerkt en aan de minister van Financiën en Begroting dient te worden gevraagd om initiatieven te nemen om de technische problemen in verband met de opstelling van rekeningen van DAB's zo vlug mogelijk op te lossen.

In verband met de verschillende dossiers werden ook een aantal aanbevelingen opgenomen in de resolutie, onder meer in verband met de studietoelagen.

Ten eerste werd er gewezen op de ingewikkeldheid van het hele systeem van studietoelagen voor het hoger onderwijs en de fouten die daaruit kunnen voortvloeien. Ten tweede wees men op het gebrek aan interne controle. Ten derde wees men op het feit dat de terugvordering van onrechtmatig verkregen studiebeurzen in het geheel niet gebeurde. Om voor deze drie grote problemen een oplossing te vinden, dient door de administratie een aantal studies te gebeuren en een aantal voorstellen dienen zo vlug mogelijk te worden voorgelegd.

Het tweede aspect dat werd besproken, is dat van de Liefkenshoek tunnel. De meeste aanbevelingen hieromtrent werden opgenomen in de algemene aanbevelingen. Hier werd ook specifiek gesteld dat het Rekenhof op de hoogte moet worden gehouden van de verdere ontwikkelingen en beslissingen inzake de Liefkenshoek tunnel. Tevens moet het Rekenhof toegang hebben tot alle boekhoudkundige stukken ter verantwoording, die nodig zijn om de rechtmatigheid van de jaarlijkse financiële bijdrage van het Vlaamse Gewest ter aanzuivering van de exploitatiekosten van de tunnel, naar behoren te kunnen controleren.

Er werd verder gesteld dat een verder onderzoek naar de verantwoordelijkheden dient te gebeuren op basis van de door het Rekenhof vastgestelde laakbare praktijken.

Een derde dossier dat naar voren werd gebracht, was dat van het Vlaams Infrastructuurfonds, een van de grote DAB's. Ook daar verwijs ik naar de algemene aanbevelingen, die eigenlijk allemaal uit dat dossier komen. Men stelde ook nog eens expliciet dat de Vlaamse regering jaarlijks – zoals ook reglementair vastgelegd – aan het Vlaams Parlement uitvoerig verslag moet uitbrengen over de ontvangsten en de uitgaven, over het actieprogramma en over de werking van het VIF. In dat verslag moet de regering aantonen hoe en in welke mate het VIF zijn belangrijkste doelstellingen verwezenlijkt. Al deze doelstellingen worden dan ook nog eens specifiek opgesomd.

Een van de twee andere dossiers die we uitgebreid hebben besproken, ging over de investeringsprogramma's voor de wegen. In een resolutie werd onder meer gesteld dat er vooral een gelijkmatige spreiding moet komen van de gunningen van de overheidsopdrachten over het gehele jaar. Dit moet gebeuren om de huidige eindejaarsconcentraties, die een correcte administratieve afhandeling en een degelijke controle bemoeilijken, in de toekomst te vermijden. Ook zouden zo verrekeningen en verwijltresten kunnen worden vermeden.

Een laatste dossier handelde over de betalingsachterstand bij de Administraties van de Wegen en de Waterwegen,

Taylor

en het tekort aan ordonnanceringskredieten voor 1994. Het ging hier vooral om verwijlntresten. Hierbij wordt heel specifiek gesteld dat de Vlaamse regering, na het verstrijken van elk begrotingsjaar, aan het Rekenhof een aantal zaken moet rapporteren.

Ten eerste moet ze rapporteren over de gedurende het voorbije jaar betaalde verwijlntresten, en de oorzaken ervan. Ten tweede moeten de op het einde van het begrotingsjaar vervallen schuldvorderingen, die de volgende begrotingen zullen bezwaren, worden opgesomd.

Het Rekenhof zal deze zaak dan onderzoeken en verslag uitbrengen aan het Vlaams Parlement bij de voorlegging van de voorafbeelding van de begrotingsuitvoering.

Mijnheer de voorzitter, dit zijn de belangrijkste conclusies en aanbevelingen die, op basis van de besprekingen in de commissie voor Financiën en in de subcommissie, in ons voorstel van resolutie zijn opgenomen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik wil de heer Taylor feliciteren met zijn verslag. Ook alle andere verslaggevers hebben zeer degelijk werk geleverd.

In een periode van vijf maanden hebben we zeven vergaderingen gehad over deze materie. We hebben onze conclusies tweemaal aan de commissie kunnen voorleggen. De eerste keer heeft de commissievoorzitter gevraagd om ook aanbevelingen te formuleren. We hebben deze aanbevelingen in de subcommissie opgesteld. Ik wil er de nadruk op leggen dat deze bij unanimité in de subcommissie werden goedgekeurd.

De aanbevelingen in kwestie gaan mijns inziens vrij ver. Ik zal er enkele aanstippen. In verband met de Liefkenshoek-tunnel lees ik aanbeveling vijf voor : een verder onderzoek naar de verantwoordelijkheden dient gevoerd op basis van de door het Rekenhof vastgestelde laakbare feiten.

In verband met het VIF wil ik er ook op wijzen dat dit de voortzetting is van het vroegere Wegenfonds. In 1992 werd het VIF opgericht met een budget van 1,7 miljard frank. Intussen is dit budget gestegen tot 20,9 miljard frank in 1995. Dit zijn toch zeer grote bedragen. In dit verband wordt dan gepleit voor – en ik citeer : de invoering van efficiënte en snelle betalingsprocedures, waardoor de verwijlntresten wegens laattijdige betalingen, kunnen worden vermeden of beperkt.

De subcommissie werd in 1986 opgericht. In de periode van 1986 tot 1990 waren er een tiental vergaderingen. Nu vergaderden we zeven maal op vijf maanden tijd. Van 1990 tot 1991 was er een bijeenkomst, in 1992 geen enkele. Vanaf 1993 werd er regelmatig vergaderd en kreeg de subcommissie meer aandacht. Ze diende de Vlaamse regering te controleren. In 1994 en 1995 werden slechts twee vergaderingen belegd.

Mijnheer de voorzitter, ik moet u feliciteren inzake de nieuwe politieke cultuur. U heeft de goede werking van deze subcommissie terdege gestimuleerd, over alle partijgrenzen heen. U gunde ook de oppositie een serieuze stem. Het Rekenhof speelde ook een belangrijke rol. De afgevaardigden waren steeds aanwezig en vergemakkelijkten het werk van de commissie. De afgevaardigden van de verschillende ministers hebben zich naar best vermogen verdedigd.

Er werd op een constructieve wijze gewerkt, en ik dank iedereen die heeft meegewerkt. Ik hoop dat we op deze weg kunnen doorgaan, en dat onze aanbevelingen geen dode letter blijven, maar zo spoedig mogelijk worden gerealiseerd. (*Applaus*)

De voorzitter : Ik dank u voor de lovende woorden, mijnheer Platteau. Het werken met aanbevelingen is een nieuwe wijze waarop het parlement de controle optimaal kan vervullen. Zo kunnen we ook evalueren hoe met deze aanbevelingen rekening wordt gehouden.

Mijnheer Bogaert, wenst u nog het woord te voeren ?

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik wil een forse mededeling doen, voor het voltallige parlement. Gezien het gevorderde uur wil ik dat wel uitstellen tot morgen.

De voorzitter : Dan lassen we uw uiteenzetting morgen in als stemverklaring.

De bespreking is gesloten.

We zullen op 10 juli om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden.

Voorzitter

Wij komen op 10 juli om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 00.07 uur.*

BIJLAGE

VRAGEN OM UITLEG

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van dinsdag 28 mei 1996

Vaste verslaggever : de heer Bruno Tobback, secretaris van de commissie

- Vraag om uitleg van mevrouw Yolande Avontroodt tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de beperkte aanbesteding voor de organisatie van educatieve natuurboottochten op de Schelde

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Het lid benadrukt geen probleem te hebben met de organisatie van educatieve natuurboottochten op de Schelde. Milieu-educatie kan helpen om een gedragswijziging en een andere attitude ten aanzien van het leefmilieu tot stand te brengen en is daarom een belangrijke opdracht.

De laatste jaren worden steeds meer initiatieven genomen voor de organisatie van educatieve boottochten op de Vlaamse rivieren. De bedoeling is de deelnemers, meestal jongeren en scholieren, een inzicht bij te brengen in de biologische structuur van rivieren en stromen en aan te tonen hoe vervuiling kan worden vermeden. De natuurboottochten kennen bijzonder veel succes.

Op de Schelde worden onder meer door de rederij Flandria reeds educatieve havenrondvaarten georganiseerd, in samenwerking met het provinciale havencentrum. Er bestaan tevens plannen om ook een milieu-educatief programma op te stellen. De kostprijs voor dergelijke rondvaarten is 240 frank per persoon.

Op 12 april 1996 werd door AMINAL, Afdeling Natuur te Antwerpen een beperkte aanbesteding uitgeschreven voor de organisatie van natuurboottochten voor jongeren- en volwassengroepen op de Schelde en haar bijrivieren.

Deze opdracht omvat drie deelopdrachten uit te voeren in 1997, 1998 en 1999. Het gaat om een natuureducatief project waarbij geleide bezoeken aan waardevolle natuurgebieden in de streek van de Zeeschelde tussen Antwerpen en Dendermonde worden gecombineerd met een verkenning van het gebied vanop het water.

Aangezien de deelnameprijs die maximaal mag worden gevraagd 50 frank voor schoolkinderen en 150 frank voor volwassenen bedraagt, ligt het volgens de vraagsteller voor de hand dat dit initiatief overheidsgeld nodig heeft om rendabel te kunnen zijn. Het lid vraagt zich echter af of het organiseren van dit soort semi-toeristische tochten tot de taken van de Vlaamse overheid behoort. De overheid treedt hier in concurrentie met het privé-initiatief, dat reeds langer dergelijke tochten organiseert. Op zijn minst zou men kunnen verwachten dat er voorafgaandelijk overleg met deze sector werd gepleegd. Men had dan kunnen nagaan welke mogelijkheden er reeds bestaan en of de privé-sector niet in staat is, zonder overheidstussenkomen, deze taak op zich te nemen.

Daarenboven wordt nergens in de offerte melding gemaakt van het paritair comité waaronder het personeel werkzaam zou zijn. De bestaande rederijen werken onder het paritair comité voor de binnenvaart, wat aanzienlijke implicaties heeft voor de werkgever. Het niet opnemen van deze vereiste in de offerte heeft oneerlijke concurrentie met de bestaande rederijen tot gevolg, en dat is volgens de vraagsteller ontoelaatbaar.

Het lid stelt daarom volgende vragen aan de minister :

- Wat is het bedrag dat werd uitgetrokken voor dit initiatief ?
- Is er vooraleer deze offerte uit te schrijven, gepraat met de privé-sector om na te gaan welke initiatieven zonder bijkomende kosten voor de overheid mogelijk waren, en zo neen, waarom niet ?
- Onder welk paritair comité kadert deze opdracht en indien dit niet het paritair comité van de binnenvaart is, hoe rechtvaardigt de minister dan deze afwijking ?
- Wie heeft uiteindelijk de opdracht gekregen en onder welke voorwaarden ?

2. Antwoord van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister antwoordt dat op de begroting van het Ecologisch Impulsgebied Schelde-Dender-Durme volgende bedragen werden ingeschreven voor educatieve boottochten :

1996 : 10,5 miljoen frank
1997 : 8,9 miljoen frank
1998 : 8,9 miljoen frank

Er zijn nog een vijftal andere educatieve projecten op komst, waarvoor binnenkort ook aanbestedingen zullen gebeuren.

Educatieve projecten worden vaak met overheidsgeld ondersteund. Sensibilisering en het verstrekken van informatie over het leefmilieu behoren volgens de minister tot de prioritaire opdrachten van de Vlaamse overheid. In dit geval betreft het bovendien een Ecologisch Impulsgebied, waar de overheid juist tot taak heeft impulsen te geven. Indien men deze educatieve rondvaarten aan marktprijzen zou organiseren, zou er wellicht minder respons zijn.

Vooraleer deze offerte uit te schrijven, is er geen gesprek geweest tussen de administratie en de privé-sector. Het risico op prijsafspraken wordt op die manier vermeden.

De beperkte offerte werd op 12 april 1996 aangetekend verstuurd aan elf organisatoren van boottochten, waaronder zowel privé-rederijen als vzw's. Op 9 mei 1996 werd een informatievergadering over deze offerte georganiseerd. De opening van de inschrijving had plaats op 23 mei 1996. Een viertal organisatoren hebben zich ingeschreven en de opdracht zal binnenkort worden toegewezen.

Wat de vraag over het paritair comité betreft, antwoordt de minister dat de inschrijver in orde moet zijn met de vigerende wetgevingen, ook wat betreft de arbeidsovereenkomsten. De controle op en de naleving van de arbeidsreglementering is een taak van de arbeidsinspectie, die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort.

3. Replieken

De vraagsteller zegt van mening te zijn dat deze rondvaarten, met een deelnameprijs van maximaal 50 frank voor schoolkinderen en 150 frank voor volwassenen, een vorm van oneerlijke concurrentie zijn met andere initiatieven in de privé-sector. Waarom is er geen overleg gepleegd met de sector om na te gaan of de bestaande initiatieven uitgebreid konden worden ?

De minister stelt dat de overheid een sturende taak heeft, in dit geval gaat het om een tijdelijke inspanning voor de promotie van ecologische impulsgebieden. De procedure voor de aanbesteding van overheidsopdrachten is correct verlopen en de privé-sector kan meedingen onder de voorwaarden die zijn bepaald. De minister wil wel laten nagaan of bestaande educatieve initiatieven niet in het gedrang worden gebracht door dit nieuwe project.

Er schuilt volgens de vraagsteller ook een vorm van oneerlijke concurrentie in het feit dat niet alle aangeschrevenen onder hetzelfde paritair comité varen. De vzw's bijvoorbeeld moeten niet aan dezelfde verplichtingen voldoen dan privé-rederijen.

De minister wil ook dit aspect laten onderzoeken.

- Het incident is gesloten.

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van donderdag 13 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Bruno Tobback

- Vraag om uitleg van de heer Johan Sauwens tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het illegaal boren van waterputten

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Uit de berichtgeving over de Dag van de Aarde, op 21 april jongstleden, blijkt dat er heel wat illegale waterputten worden geboord. Dit zou vaak gebeuren door kleinere firma's die actief zijn tijdens de weekeinden. Eén van de redenen hiervoor is volgens de vraagsteller zeker het ontwijken van de heffingen op het waterverbruik.

De Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering (VMW) stelt voor om officiële putboorders te erkennen die een register moeten aanleggen van de door hen geboorde waterputten. Op die manier krijgt de overheid een beter zicht op het aantal waterputten in Vlaanderen. Bovendien kan ze strafrechtelijk optreden tegen de opdrachtgevers en de uitvoerders van illegale putboringen.

- Is de minister op de hoogte van het illegaal boren van waterputten ?
- Hoe omvangrijk is deze problematiek volgens de administratie ? Wat is de weerslag ervan op het leefmilieu, en meer bepaald op de bovenste grondwaterlaag ?
- Wat is de weerslag op de inning van de verschillende waterheffingen ?
- Welke maatregelen heeft de minister voor ogen om een einde te maken aan deze illegale praktijken ?

2. Antwoord van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister antwoordt dat volgens het besluit van de Vlaamse regering van 27 maart 1985 houdende de reglementering en vergunning voor het gebruik van grondwater en de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones, geen vergunning vereist is voor een grondwaterwinning met een capaciteit van minder dan 10 kubieke meter per dag die bestemd is voor niet-industrieel gebruik, evenmin als voor een grondwaterwinning waaruit water met een handpomp wordt opgepompt.

Vooraf op basis van de daling van de grondwaterpeilen bestaat een sterk vermoeden dat er meerdere vergunningsplichtige grondwaterwinningen illegaal worden geëxploiteerd. Dit wordt ook gestaafd door het feit dat vele grondwatervergunningaanvragen betrekking hebben op de regularisatie van reeds bestaande winningen. Tot dusver ontbreekt er echter concreet cijfermateriaal.

De omvang van de problematiek van de illegale winningen is volgens de administratie moeilijk in te schatten. Bij de grote winningen situeert de illegaliteit zich meestal in het feit dat meer wordt gewonnen dan vergund. Vaak gebeurt dit dan nog op een verdoken wijze, zoals via ondergrondse leidingen, bijkomende putten, slechte registratie van de hoeveelheden, enzovoort. Ook een groot deel van de kleinere winningen gaan door zonder enige vergunning.

Zonder dat een concrete becijfering ter zake bekend is, raamt de bevoegde afdeling Water van Aminoal dat slechts ongeveer 60 percent van de waterwinningen van categorie A (dagelijks volume kleiner dan 96 kubieke meter per dag) en 90 percent van de grondwaterwinningen van categorie B gekend zijn. Dit zou betekenen dat ongeveer 4.500 grondwaterwinningen van categorie A en 200 grondwaterwinningen van categorie B illegaal worden uitgebaat.

De weerslag op het leefmilieu is afhankelijk van plaatselijke omstandigheden (geologie, draagkracht van de waterlagen ...). Het ongecontroleerd aanleggen en bewinnen van waterputten werkt de voortdurende daling van het waterpeil van een aantal waterlagen in Vlaanderen in de hand. Er wordt meer water aan de waterlagen onttrokken dan er door natuurlijke wijze instroomt. Deze gang van zaken is dus duidelijk niet verenigbaar met de vooropgezette doelstelling van duurzame ontwikkeling. Peildalingen in diepere waterlagen doen uiteindelijk ook de ondiepe watertafel dalen met het risico voor verdroging tot gevolg.

Wat de afvalwaterheffing op het huishoudelijk waterverbruik betreft, schat de VMM dat via eigen waterwinningen ongeveer 12 miljoen kubieke meter waterverbruik wordt ontdoken, wat overeenstemt met een 100.000-tal gezinnen.

Het is nochtans wel zo dat volgens artikel 35octies, paragraaf 2 van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, de exploitanten van eigen grondwaterwinningen dit moeten melden aan de Vlaamse Milieumaatschappij. Slechts een honderdtal van dergelijke meldingen door gezinnen worden door de Vlaamse Milieumaatschappij ontvangen. De heffingsplichtige vuilvracht wordt daarbij bepaald volgens de regels vastgesteld door artikel 35quater van dezelfde wet. Het aldus "ontdoken" heffingsbedrag kan in voormelde hypothese geraamd worden op een 300.000-tal vervuilingseenheden.

Wat de laatste vraag betreft, wijst de minister op het feit dat de winning van grondwater onderworpen is aan een vergunningsplicht overeenkomstig het besluit van de Vlaamse regering van 27 maart 1985 houdende reglementering en vergunning voor het gebruik van grondwater en de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones. Artikel 26 van hetzelfde besluit bepaalt dat de vergunninghouder uiterlijk 30 dagen vooraleer hij de vergunde grondwaterwinning in dienst stelt, dit per aangetekend schrijven aan de directeur-generaal van de Aminal moet melden. Tenslotte schrijft het artikel 4 van hetzelfde besluit voor dat ieder natuurlijk of rechtspersoon die voor zichzelf of voor rekening van derden een grondwaterwinning aanlegt, wijzigt of verbouwt, hiervan melding moet maken bij de bevoegde administratie Aminal.

Zoals reeds gezegd, geldt de vergunningsplicht niet voor winningen van minder dan 10 kubieke meter per dag die bestemd zijn voor niet-industrieel gebruik, evenmin als voor een grondwaterwinning waaruit water met de hand wordt opgepompt. De meldingsplicht geldt echter wel in deze gevallen.

Volgens het besluit van de Vlaamse regering van 22 maart 1984 tot aanwijzing van de ambtenaren bevoegd voor het opsporen en vaststellen van overtredingen op het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer zijn inzonderheid de leidend ambtenaar van Aminal evenals de door hem daartoe gemachtigde ambtenaren van zijn dienst bevoegd voor het opsporen en vaststellen van overtredingen.

De huidige reglementering zou dus voldoende sluitend moeten zijn om alle grondwaterwinningen onder controle te hebben. Dat dit vandaag niet het geval is, is veeleer een probleem van controle en toezicht. Vermits het hier vooral gaat om door de gemeenten te vergunnen grondwaterwinningen, acht de minister het opportuun ook op dit terrein de gemeenten mee in te schakelen in het inventariseren van grondwaterwinningen. Op dit ogenblik wordt de mogelijkheid onderzocht om gemeentelijke inventarisatieprojecten financieel te stimuleren via de in voorbereiding zijnde tweede gemeentelijke milieuconvenant. De minister wil ook het voorstel bestuderen om officiële putboorders te erkennen, die dan een register zouden aanleggen van door hen geboorde waterputten.

3. Replieken

De vraagsteller zegt dat uit het antwoord van de minister blijkt dat het illegaal boren van waterputten een wijd verspreid fenomeen is. Het lid zegt dat dit problematisch is vanuit drie invalshoeken : de daling van het grondwaterpeil, de volksgezondheid en de rechtvaardigheid van de waterheffingen. Kan de minister medelen of het fenomeen van de illegale grondwaterwinningen is toegenomen onder invloed van het heffingenbeleid ?

Enkele leden tonen belangstelling voor de problematiek van de daling van het grondwaterpeil en vragen de minister om meer gedetailleerde gegevens per regio. Een lid wijst de minister op de ernst van de situatie in Zuid-West-Vlaanderen, waar grondwaterwinningen door de textielindustrie verantwoordelijk worden geacht voor een aanzienlijke jaarlijkse daling van het grondwaterpeil.

Een lid vraagt of de gezinnen die niet zijn aangesloten op het drinkwaternet een formulier ontvangen voor de melding van het waterverbruik, zoals bij bedrijven het geval is. Een ander lid is van mening dat de drempel van 10 kubieke meter water per dag voor huishoudelijk gebruik erg hoog ligt. Bedrijven hebben voor minder een vergunning nodig.

Een lid wijst op de belangrijke verantwoordelijkheid die de gemeenten kunnen dragen in het inventariseren van waterwinningen en de controle van de kwaliteit van het water.

De minister antwoordt dat de afdeling Water van Aminal over meer gedetailleerde cijfers beschikt wat de daling van het grondwaterpeil in de verschillende regio's betreft. Hij zal deze gegevens aan de vraagsteller en de commissievoorzitter bezorgen. Cijfers over de invloed van het heffingenbeleid op het fenomeen van de illegale waterwinningen zijn de minister niet bekend, maar ook dit zal hij laten nagaan.

Wat het aangifteformulier voor het waterverbruik betreft, is er een verschil in de behandeling van kleinverbruikers en grootverbruikers. Bedrijven worden tot de grootverbruikers gerekend en krijgen automatisch een aangifteformulier toegestuurd. Wat de gezinnen betreft, werkt de Vlaamse Milieumaatschappij met het adressenbestand van de drinkwatermaatschappijen. Hierin zijn enkel de gezinnen opgenomen die op het drinkwaternet zijn aangesloten, aldus de minister.

De minister merkt tenslotte op dat momenteel met Frankrijk overleg wordt gepleegd over de situatie in Zuid-West-Vlaanderen.

- *Het incident is gesloten.*

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van donderdag 13 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Bruno Tobback

- Vraag om uitleg van de heer Jan Caubergs tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de vervuiling van het water van het Albertkanaal te Beringen

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Op 14 mei 1996 werd op verzoek van de vraagsteller door de stadspolitie van Beringen een proces-verbaal opgemaakt betreffende vervuiling van het water van het Albertkanaal te Beringen.

De vraagsteller zegt, samen met de stadspolitie van Beringen, te hebben vastgesteld dat vervuild water uit een pijp in het kanaal vloeide. Het water van het Albertkanaal wordt nochtans aangewend voor de drinkwatervoorziening van de stad Antwerpen.

Het vervuild water bevatte duidelijk olieachtige afval, waardoor een veelkleurige olielaag zich op het water verspreidde en tevens een sterke olie of mazoutgeur werd waargenomen. Het vermoeden bestaat dat het vervuilde water afkomstig is van een in de buurt gelegen groothandel in brandstoffen.

- Kan de minister medelen van welk bedrijf deze oliehoudende afvalwaters afkomstig zijn ?
- Beschikt dit bedrijf over een toelating om water, al dan niet afvalwater, rechtstreeks te lozen in het Albertkanaal ?
- Welke maatregelen zijn er in het verleden genomen om het water van het Albertkanaal van eventuele vervuiling te vrijwaren ?
- Zijn er sinds 14 mei 1996 maatregelen genomen om de lozing in Beringen te stoppen ?

2. Antwoord van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister antwoordt dat noch de afdeling Milieu-inspectie van de administratie Milieu, Natuur, Land en Waterbeheer noch de Vlaamse Milieumaatschappij, noch de drinkwatervoorzieningsmaatschappij Antwerpse Waterwerken (AWW) werden ingelicht over de verontreiniging die zich op 14 mei 1996 heeft voorgedaan op het Albertkanaal te Beringen.

Volgens de inlichtingen ingewonnen door de Milieu-inspectie bij de Dienst der Scheepvaart, bij de milieudienst van Beringen en de politie van Beringen, zou de verontreiniging veroorzaakt zijn door een voorbijvarend schip dat afgewerkte motorolie heeft geloosd tussen Kwaadmechelen en Lummen. Door de Dienst der Scheepvaart en de politie van Beringen werd hiervoor een proces-verbaal opgesteld. De minister voegt eraan toe dat door golven op het water de indruk kan zijn ontstaan dat het vervuild water uit een afvoerpijp kwam.

Langs het Albertkanaal te Beringen zijn een aantal bedrijven gelegen doch door geen enkel bedrijf wordt industrieel afvalwater in het Albertkanaal geloosd. Via de bestaande lozingsconstructies wordt uitsluitend hemelwater geloosd. Volgens titel II van het Vlarem moet een bedrijf niet verontreinigd hemelwater bij voorkeur lozen in oppervlaktewater. Deze activiteit is echter niet vergunningsplichtig.

Wat het antwoord op de derde vraag betreft, stelt de minister vooreerst dat ook voor dit kanaal de brongerichte maatregelen gelden. Zoals reeds vermeld, zijn er geen vergunningen afgeleverd voor de lozing van bedrijfsafvalwater in het kanaal.

Daar het water van het Albertkanaal ook wordt gebruikt voor de produktie van drinkwater heeft de Vlaamse overheid in samenwerking met de drinkwatervoorzieningsmaatschappij AWW geopteerd om waarschuwborden op de bruggen langs het Albertkanaal te plaatsen. Deze borden werden geplaatst in de loop van 1995.

Op 20 maart 1996 werd door het Vlaams Parlement het Verdrag tussen het Vlaamse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, het Waalse Gewest, de Franse Republiek en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de bescherming van de Maas goedgekeurd. In uitvoering hiervan werd een Internationale Commissie voor de Bescherming van de Maas tegen verontreiniging opgericht. Binnen deze commissie werd een regeling uitgewerkt om de melding van calamiteiten

binnen het bekken van de Maas te coördineren. Eerdaags zullen de eerste testen worden uitgevoerd om dit waarschuwings- en alarmsysteem te operationaliseren.

Verder ligt momenteel een vraag ter studie van de AWW om een schip op het Albertkanaal in dienst te stellen om afvalolie en smeermiddelen te verzamelen en eventuele accidentele olielozingen te bestrijden.

Daar de verontreiniging niet werd veroorzaakt door een bedrijf maar het gevolg was van een sluiklozing door een schip konden geen maatregelen worden genomen om de lozing te stoppen.

Omdat het om een uitgestrekte olievlek en een zeer dunne film ging, achtte de Dienst der Scheepvaart verdere maatregelen niet noodzakelijk. Door de AWW, die oppervlaktewater capteert uit het Albertkanaal voor de bereiding van drinkwater, werd geen hinder ondervonden van deze sluiklozing, aldus de minister.

3. Replieken

De vraagsteller herhaalt dat hij ter plaatse is geweest en duidelijk heeft vastgesteld dat vervuild water uit een buis in het kanaal vloeide. Ook de geurhinder was zeer uitgesproken. De buurtbewoners beweren bovendien dat het niet de eerste keer is dat op die plaats vervuild water wordt geloosd. Het lid veronderstelt dat de minister verkeerd werd ingelicht en vraagt dat verder onderzoek zou worden uitgevoerd.

De minister antwoordt dat hij een bijkomend onderzoek zal laten uitvoeren en de resultaten ervan aan het lid zal meedelen.

- Het incident is gesloten.

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Mediabeleid

Vergadering van woensdag 26 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Carl Decaluwé, secretaris van de commissie

- Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwé tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over het standpunt van Vlaanderen ten opzichte van de Europese TV-Richtlijn

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

De heer Carl Decaluwé stelt vast dat de Europese ministers van Cultuur en Mediabeleid op 11 juni 1996 een gemeenschappelijk standpunt hebben ingenomen over de aanpassing van de richtlijn "televisie zonder grenzen", die reeds dateert van 1989. De hoofddoelstellingen van die richtlijn toen waren tweeledig. Enerzijds was er een economisch motief door het geven van een belangrijke impuls aan de sector communicatie. Anderzijds was er een cultureel motief om via de TV-richtlijn de distributie van produkties uit de Europese Unie te bevorderen en aldus bij te dragen tot een grotere Europese bewustwording. Dit laatste cultureel motief is een sleutelement van de aanpassing van de richtlijn.

Op de Raad van Ministers van 11 juni jongstleden heeft België zich als lidstaat blijkbaar onthouden bij de stemming, omdat er geen overeenstemming was tussen de drie gemeenschappen. Het belangrijkste discussiepunt was de problematiek van het vestigingsrecht en de controle erop.

Dezelfde Raad van Ministers heeft op een aantal belangrijke punten geen rekening gehouden met standpunten van het Europees Parlement. Het gaat onder meer over de problematiek van de vestigingscriteria en de controle erop (artikels 2 en 3), van de bevordering van de Europese produkties (artikels 4 en 5), van de televisiereclame (onderbrekingen), kin-derreclame, sponsoring en telewinkelen (artikel 18) en van de bescherming van minderjarigen en de openbare zeden.

Wat de bevordering van de Europese produkties betreft, heeft de Raad van Ministers het oorspronkelijke voorstel van het Europees Parlement, dat ertoe strekte het grootste gedeelte van de zendtijd te besteden aan Europese produkties, grotendeels teruggebracht naar de oorspronkelijke tekst uit 1989. In deze laatste tekst wordt gesteld dat men in de mate van het mogelijke de zendtijd met meer dan de helft met Europese produkties moet invullen. Ook op dit punt heeft België zich onthouden.

Het feit dat de standpunten van de Raad van Ministers op een aantal punten afwijken van hetgeen het Europees Parlement heeft voorgesteld, betekent dat men opnieuw zal moeten onderhandelen met het Europees Parlement. Vandaar legt de vraagsteller naar aanleiding van de Raad van Ministers van 11 juni jongstleden volgende vragen voor aan de minister.

1. Welke waren de specifieke standpunten van de Vlaamse Gemeenschap inzake de verschillende elementen die ter discussie lagen (het aan banden leggen van televerkoop, beperking van reclame, controle door het land van ontvangst, op- leggen van quota voor Europese produkties, ...)?
2. Op welke punten weken de andere gemeenschappen eventueel af van dit standpunt en welke was hun specifieke houding bij het punt dat het land van ontvangst de uitzendingen moet kunnen controleren?
3. Welke termijn ziet de minister nog om duidelijkheid te krijgen in dit voor Vlaanderen belangrijke dossier?

2. Antwoord van de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media

De minister antwoordt dat volgende elementen uit de televisierichtlijn tijdens de Raad van Ministers van 11 juni jongst- leden ter discussie lagen.

1. De definitie van omroep

De definitie van omroep is ongewijzigd overgenomen uit de richtlijn van 1989.

Sinds het begin van de onderhandelingen over de herziening van de richtlijn hebben België en Frankrijk – uit vrees voor concurrentievervalsingen – gepleit voor een ruimer toepassingsveld van de definitie, zodat nieuwe audiovisuele diensten op individueel verzoek ook onbetwistbaar als omroep kunnen beschouwd worden.

Ook het Europees Parlement had een amendement aangenomen waardoor audiovisuele diensten op individueel verzoek onder de richtlijn zouden vallen, maar de Europese Commissie was niet bereid het amendement over te nemen. De Commissie hoopt tegen volgend jaar een Groenboek klaar te hebben over nieuwe diensten.

2. Vestigingscriterium

Dit is een belangrijk punt in het kader van de discussie over VT4. In artikel 2 van de nieuwe richtlijn worden uitvoerig een aantal criteria aangehaald aan de hand waarvan bepaald kan worden in welk land een omroep gevestigd is. In de richtlijn van 1989 kwamen dergelijke criteria niet voor.

Er is dus wel enige vooruitgang geboekt. De minister citeert vervolgens artikel 2.

"Voor de toepassing van deze richtlijn wordt een omroeporganisatie geacht gevestigd te zijn in een lidstaat :

a) wanneer de omroeporganisatie haar hoofdzetel in die lidstaat heeft en de programmeringsbesluiten op het grondgebied van die lidstaat worden genomen ;

b) indien echter een omroeporganisatie haar hoofdzetel in een lidstaat heeft maar de programmeringsbesluiten in een andere lidstaat worden genomen, wordt die omroeporganisatie geacht gevestigd te zijn in de lidstaat waar een aanzienlijk deel van het voor de televisieomroepactiviteiten benodigde personeel werkzaam is. Indien in elk van die lidstaten een aanzienlijk deel van het personeel werkzaam is, wordt de omroeporganisatie geacht gevestigd te zijn in de lidstaat waar ze haar hoofdzetel heeft.

Ook indien een omroeporganisatie haar hoofdzetel in een lidstaat heeft terwijl de programmeringsbesluiten in een derde land worden genomen of omgekeerd, wordt zij geacht gevestigd te zijn in de betrokken lidstaat mits een aanzienlijk deel van het voor de televisieomroepactiviteiten benodigde personeel in die lidstaat werkzaam is."

De huidige formulering van artikel 2 gaat dan wel de goede richting uit omdat er toch een aantal criteria worden aange-reikt (redactionele eindbeslissingen, personeelsbestand, hoofdzetel), maar garanties tegen delokalisatie zijn niet ingeschreven. Twee amendementen van het Europees Parlement werden niet overgenomen. Een eerste verplichtte de omroep haar programma's ten minste te richten op de lidstaat waar ze gevestigd is. In een tweede amendement werd expliciet vermeld dat ingeval van een U-bocht de ontvangende lidstaat bevoegd is.

De minister citeert dit laatste amendement.

"Wanneer een omroeporganisatie zich in een andere lidstaat vestigt om te ontkomen aan de regels die van toepassing zouden zijn in de lidstaat waar deze organisatie al vrijwel al haar activiteiten uitoefent of vrijwel al haar inkomsten verwerft, behoudt het ontvangende land zich het recht voor passende maatregelen te nemen ten aanzien van deze omroeporganisatie."

Dit amendement dat in het Europees Parlement werd goedgekeurd zou een instrument hebben kunnen aanreiken om ten aanzien van VT4 te stellen dat het een Vlaamse zender is die naar Engeland is uitgeweken om zich te onttrekken aan de wetgeving. De amendementen zijn evenwel niet weerhouden. Dit was de reden waarom de Vlaamse Gemeenschap de richtlijn niet kon goedkeuren. Uiteindelijk heeft België zich bij de stemming onthouden. De Vlaamse gemeenschap blijft voorstander van het opnemen van de delokalisatieclausule en de amendementen van het Europees Parlement in de richtlijn.

Volgens de procedureregels moet er nu een nieuw overleg plaatsvinden tussen de Raad van Ministers en het Europees Parlement om tot een akkoord te komen.

3. De televerkoop- en autopromotiekanalen

De nieuwe richtlijn regelt uitdrukkelijk televerkoop en televerkoopkanalen. Voor televerkoop gelden grotendeels dezelfde regels als voor reclame. Voor televerkoop werd een extra paragraaf toegevoegd waarin wordt opgenomen dat de televerkoop minderjarigen niet mag aansporen tot contracteren.

Op vraag van het Verenigd Koninkrijk werd het verschijnsel van de 'autopromotiekanalen' door de werkgroep onderzocht. Het gaat hier om kanalen waarop een onderneming diensten en goederen promoot. Zo zijn er in het Verenigd Koninkrijk al drie aanvragen (Bill Gates, een reisagentschap en een financiële instelling). Dergelijke kanalen bevatten geen traditionele programma-elementen.

België is geen voorstander van die kanalen en heeft ervoor gepleit om in elk geval op dergelijke kanalen geen reclame voor andere produkten toe te staan, onder meer omdat dit een inkomensverlies uit publiciteit voor algemene zenders zou kunnen betekenen.

4. Bescherming van minderjarigen

Programma's die schadelijk zijn voor minderjarigen en die niet in gecodeerde vorm worden uitgezonden, moeten voorafgegaan worden door een geluidssignaal, ofwel moet tijdens de uitzending een visueel symbool worden aangebracht.

De Commissie zal samen met de bevoegde lidstaten onderzoeken welke maatregelen verder nodig zijn om de controle van de ouders op de kinderen inzake televisiekijken te vergemakkelijken.

België heeft deze initiatieven gesteund.

5. Quota

Het probleem van de quota stond niet op de agenda, aangezien die regeling deel uitmaakte van het compromis van de Raad van Ministers van november 1995. Ten aanzien van de richtlijn van 1989 zijn geen noemenswaardige wijzigingen opgenomen. Er komen dus geen afdwingbare quota. Wel wordt voorzien in de oprichting van een contactcomité dat onder andere een discussieforum zou moeten worden in verband met de toepassing van de quotaregeling in de verschillende landen.

De minister besluit dat aan de Vlaamse wensen onvoldoende werd tegemoet gekomen voornamelijk omwille van het niet opnemen van de amendementen in verband met de vestigingsvoorwaarden van zenders en de te beperkte definitie van de omroep. Dit heeft aanleiding gegeven tot een onthouding van België, hoewel de Vlaamse Gemeenschap geadviseerd had om tegen te stemmen. In overleg met de Franse Gemeenschap werd evenwel geoordeeld dat het beter zou zijn zich te onthouden in plaats van tegen te stemmen om het risico te vermijden dat België als enige land zou tegenstemmen.

Er moeten nu onderhandelingen worden opgestart tussen de Raad van Ministers en het Europees Parlement. Men hoopt deze te kunnen afronden tegen het einde van het jaar onder het Ierse voorzitterschap, maar absoluut zeker is dat niet.

De minister verwijst naar een standpunt dat hij reeds in de commissie vertolkte. Als de richtlijn Televisie zonder Grenzen er zal zijn en als er duidelijkheid zal zijn vanwege Europees Commissaris Van Miert over het VTM-monopolie, dan kunnen een aantal zaken tegen volgende zomer in een globaal decreet op punt worden gesteld (zoals de Mediaraad, de Hoge Commissie voor de Media en de lokale radio's maar ook punctuele dossiers zoals de televerkoop).

3. Replieken

De vraagsteller vraagt of de drie Gemeenschappen eenzelfde standpunt innamen, of dat er integendeel rond bepaalde punten zoals bijvoorbeeld de quota afwijkende houdingen waren.

De minister antwoordt dat er betreffende de quota vanwege de Vlaamse Gemeenschap een enigszins afwijkend standpunt werd ingenomen. De Franse Gemeenschap eiste volledig afdwingbare quota. De Vlaamse Gemeenschap wilde eveneens afdwingbare quota, maar niet alleen betreffende de uitzendtijd. Voor VTM met zijn twee kanalen zou dit niet haalbaar zijn. Geen enkele commerciële omroep die vooral op de Angelsaksische markt is georiënteerd kan ooit aan die quota geraken. Als VTM anderhalf uur per dag fictie uitzendt maar er komt een film van één uur en 40 minuten, dan kan men nooit aan de quota geraken, zeker niet op een tweede kanaal. Sport, ontspanning, spelletjes en informatie mogen immers niet meegerekend worden. Vandaar werd voorgesteld een combinatie van de quota te maken zodat men via het totaal budget van de omroep een limiet zou halen. VTM had op dat moment 85% Europese producties, maar ze voldeden (nog altijd) niet aan de quota. De Franse markt geeft daarentegen een heel ander beeld. TVF en zelfs RTL-TVI, die geen eigen programmatie hebben, bereiken veel gemakkelijker de Europese quota.

Een lid dringt erop aan om, als de Europese richtlijn wordt goedgekeurd, eindelijk het debat van 1987 te finaliseren en het kabeldecreet aan te passen op een manier die in overeenstemming is met wat door de Europese instellingen wordt gevraagd. Van de vier aanpassingen die nodig waren zijn er momenteel drie voltooid. Het lid stelt dat men ervoor moet zorgen dat bijkomende landelijke commerciële omroepen zoals VT4 zich in Vlaanderen vestigen, zodat ze aan de Vlaamse decreten kunnen worden onderworpen, onder meer op het vlak van reclame en onderbrekingen. Zo kan er controle worden verkregen over datgene wat VT4 in Vlaanderen op het scherm brengt. Het lid besluit met de vraag of de minister bereid is het kabeldecreet aan te passen, zodat ook aan het vierde bezwaar van de Europese instellingen wordt tegemoet gekomen.

De minister antwoordt dat als er een Europese richtlijn is, deze moet worden omgezet in decretale bepalingen. De richtlijn Televisie zonder Grenzen zoals die nu voorligt is evenwel niet van aard om VT4 te verplichten zijn vestigingsplaats in Vlaanderen te nemen. Er zijn geen garanties dat een U-bocht niet meer mogelijk is. Wat VTM betreft, meent de minister dat er ook in de Europese Commissie geen waterdichte juridische analyse voorhanden is van artikel 90 om te stellen dat het monopolie van VTM strijdig is met de Europese regels. Zolang er op dat vlak geen duidelijk antwoord komt zal de Vlaamse regering niets ondernemen, niet in het minst om schadeclaims te vermijden. De minister verwijst naar het feit dat de Raad van Ministers het amendement van de heer De Coene niet heeft aangenomen. Het gevolg hiervan is dat VT4 niet zal kunnen gecontroleerd worden en in Londen gevestigd zal blijven. Indien het VTM-monopolie doorbroken zou worden, kan VT4 zich theoretisch wel vestigen in Vlaanderen maar allicht blijft die omroep liever in Londen. Men kan evenwel moeilijk aan de Vlaamse regering vragen te anticiperen op een wetgeving die er nog niet is.

Een lid vraagt wat er zal gebeuren indien VTM zou worden overgenomen door een buitenlandse groep. Dan is er volgens hem geen beletsel meer om het VTM-monopolie te doorbreken. Hij pleit daarom voor een herordening van het Vlaams televisielandschap en voor de aanpassing van het kabeldecreet conform de eisen van Europese Unie.

- *Het incident is gesloten.*

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Vergadering van woensdag 26 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Roland Deswaene, secretaris van de commissie

- Vraag om uitleg van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister-vice president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken over de actuele doelstellingen en inhoud van de onderwijsopdracht

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

De heer Chris Vandenbroeke stelt dat de veranderingen die het maatschappelijk veld kenmerken, vanzelf een regelmatige bevraging en een navenante accentverschuiving van het onderwijsgebeuren met zich meebrengen. Daarbij treden er zowel in het politieke landschap als in het onderwijsveld spanningsvelden op. Cruciaal hierbij is de vraag wat de opdracht is van de school : onderwijzen of opvoeden. Minimalisten leggen het accent op een voorbereiding op de kennismaatschappij waarbij het kennen en het leren kennen de essentiële grondtoon vormen, terwijl de maximalisten de opvoedkundige taak beklemtonen, in die zin dat onderwijzen als een ruim bemeten opvoeding wordt begrepen waarbij leren leven de bovenhand haalt op leren kennen. De vraagsteller verwijst naar de discussie over de vakoverschrijdende eindtermen waar dit verschil van standpunten tot uiting is gekomen omdat deze eindtermen, zoals bijvoorbeeld de vakoverschrijdende eindterm "Burgerzin", elementen bevatten met een opvoedend karakter. De spreker ziet hier een modelleerend optreden van de overheid in.

Dit spanningsveld vindt hij ook terug in bepaalde uitspraken van de minister en in bepaalde analyses van leden uit de onderwijscommissie. Om tot een betere inschatting te komen tussen onderwijzen en opvoeden, wenst de vraagsteller van de minister te vernemen :

- of de meerderheidsfracties contacten hebben rond dit spanningsveld ;
- of er over de onderwijsnetten heen verschillen zijn dienaangaande ;
- wat de mening van de minister is over dit spanningsveld.

2. Tussenkoms van een ander lid

Een lid maakt duidelijk dat de eindtermen op dit moment niet in deze discussie mogen betrokken worden en vraagt om dit te reserveren voor de bespreking van het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen voor de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs.

3. Antwoord van de heer Luc Van den Bossche, minister-vice president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken

De minister gaat akkoord met deze laatste opmerking en stelt dat hij in algemene termen zal antwoorden.

Hij vindt dat de opdracht van het onderwijs meer is dan de enge definitie van "leren" zoals hij deze ooit opgetekend had uit het van Dale-woordenboek, namelijk "onderrichten, iemand in enig vak van kennis onderrichten". Het onderwijs is volgens de minister in de gangbare opvatting meer dan het overbrengen van kennisinhouden. Hij opteert eerder voor de definitie die de van Dale geeft aan "opvoeden", namelijk "onderhouden en grootbrengen, met name toegepast op morele, intellectuele en sociale vorming". In de beleidsbrief "School maken in Vlaanderen" (Stuk 143 (1995-1996) – Nr. 1) heeft de minister aan de hand van zeven punten proberen aan te tonen dat onderwijs ook voor een deel een waardenoverdracht inhoudt.

Bij de omschrijving van de opdracht van de school, moet men rekening houden met de organisatie van het onderwijsgebeuren in Vlaanderen. Deze is immers verbonden aan de specifieke definitie van vrijheid van onderwijs. Hij is er zich van bewust dat wanneer men de opdracht van het overbrengen van kennis overschrijdt, de overheid voorzichtig moet zijn. Het komt de overheid niet toe via welke techniek ook een maatschappijmodel op te leggen, aldus de minister. Deze twee elementen vormen een spanningsveld in het onderwijsgebeuren waarbij de laatste een absolute zorg moet zijn.

Het onderwijs moet zich volgens de minister bij de definiëring van zijn opdracht ook voorafgaandelijk afzetten tegen de zogenaamde overbevraging. Vandaag bestaat immers de neiging dat de traditionele actoren in het onderwijsgebeuren, waaronder de ouders, een aantal elementen waar men geen tijd voor wenst te maken of die men niet meer op zich wil nemen, doorschuift naar het onderwijs.

De minister besluit dat het onderwijs meer doet dan kennis overdragen, maar dat men ook met een grote voorzichtigheid de grote lijnen uitzet. Daarbij moet men erover waken dat men geen maatschappijmodel oplegt en dat men de vrijheid krijgt, zoals voorzien in de grondwet, om zowel daarbinnen als daarbuiten een aantal waarden, zijnde het pedagogisch project, uit te werken die men vooraf kenbaar maakt zodat iedereen weet waarvoor de school staat.

De minister antwoordt nog dat het spanningsveld zoals door de vraagsteller geformuleerd, geen specifieke storingen tussen de coalitiepartners, noch accentverschillen tussen de netten heeft teweeggebracht. Hij bevestigt dat er bij de totstandkoming van de decreetgeving omtrent de eindtermen voor de eerste graad secundair onderwijs spanningen waren tussen hen die zeer ver wilden gaan bij de invulling van de eindtermen en zij die een zo groot mogelijke vrijheid bepleitten. Dit waren volgens de minister standpunten over de netten heen. Hij verklaart dat men een evenwichtstoestand heeft gezocht die maatschappelijk verdedigbaar was en waarmee iedereen zich kon verzoenen.

- *Het incident is gesloten.*

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Cultuur en Sport

Vergadering van dinsdag 2 juli 1996

Vaste verslaggever : mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, secretaris van de commissie

- Vraag om uitleg van de heer Jacques Laverge tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de communautarisering van de Koninklijke Belgische Voetbalbond

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

De heer Jacques Laverge stelt dat er reeds geruime tijd sprake is van een eventuele communautarisering van de Koninklijke Belgische Voetbalbond in een Waalse en Vlaamse bond. Aangezien "sport" een bevoegdheid is van de gemeenschappen rijst de vraag of een communautarisering van de Voetbalbond op termijn niet onvermijdelijk is.

Daarnaast heeft volgens de vraagsteller, het arrest Bosman voor vele clubs geresulteerd in grote financiële problemen, in het bijzonder voor de jeugdwerking van deze clubs. Rekening houdend met het feit dat het voetbal duizenden jongeren van de straat houdt, mag de jeugdwerking hierdoor niet in het gedrang komen.

Hij wenst van de minister het volgende te vernemen :

- Welk standpunt heeft de minister met betrekking tot de communautarisering van de Koninklijke Belgische Voetbalbond ?
- Zal de minister een voortrekkersrol spelen binnen het kader van deze problematiek ?
- Werde de minister reeds geconsulteerd met betrekking tot de communautarisering van de Koninklijke Belgische Voetbalbond ?
- Welke concrete maatregelen zal de minister nemen binnen het kader van de moeilijkheden rond de jeugdwerking in de voetbalclubs ?

2. Tussenkoms van een ander lid

Een lid sluit zich aan bij deze vragen. Zij is voorstander van de realistische aanpak, namelijk dat de bonden zich moeten aanpassen aan de staatsstructuur. Zij stelt dat zij steeds verbaasd is over de hardnekkigheid waarmee bepaalde sportbonden zich boven de wet plaatsen. Dit heeft uiteraard te maken met de fenomenale budgetten die in deze bonden gehanteerd worden. De ivoren torens waarin de topmensen van deze bonden verkeren, zullen volgens haar verdwijnen als een generatiewissel aan de top van deze bonden een nieuwe cultuur met zich zal meebrengen.

3. Antwoord van de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn

De minister steunt volledig de communautarisering van de sportbonden. Hij heeft in de contacten die hij had met onder andere de Voetbalbond of het BOIC, steeds een confederaal model verdedigd. Maar hij stelt duidelijk dat hier geen structureel overleg over bestaat. De gemeenschappen moeten mekaar vinden om op internationaal vlak, zoals op de Olympische spelen of een wereldkampioenschap, als land aanwezig te kunnen zijn. Hij wil dit model niet verplichtend opleggen omdat de tegenstanders zich dan wel eens zouden gaan organiseren om deze ontwikkeling te dwarsbomen, wat een remmend effect met zich zou meebrengen. De minister wil deze ontwikkeling enigszins zelf in een voortrekkersrol via de contacten aanmoedigen. Tijdens deze contacten maakte hij de bonden duidelijk dat ze niet moeten communautariseren omwille van mogelijke subsidies want de middelen zijn beperkt.

Voor wat de jeugdwerking betreft, verklaart de minister dat dit een maatschappelijk debat moet zijn. Men mag daarbij het decreet houdende een regeling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar niet misbruiken om het probleem van de jeugdopleiding aan te kaarten. Dit probleem stelde zich immers vroeger ook al en verschilt trouwens zeer sterk van sporttak tot sporttak, maar ook van niveau tot niveau. Het arrest Bosman heeft het probleem aan de oppervlakte gebracht. De minister beaamt dat de jeugdopleiding in het bijzonder gekoppeld is aan de problematiek van de vrijwilligers omdat zij gestalte geven aan een goede jeugdopleiding. Hij vindt dit een onbetaalbaar gegeven dat zich ook in andere sectoren van de samenleving, zoals de jeugdverenigingen of het sociaal-cultureel werk, voordoet. Dat vrijwillig engagement is ook in deze sectoren enigszins verdwenen en moet in ere worden hersteld. De manier waarop de minis-

ter deze problematiek zal aanpakken, maakt, aldus de minister, een belangrijke beleidsaspect uit van het algemene strategisch sportplan dat hij momenteel voorbereidt en in het voorjaar van 1997 aan het Vlaams Parlement zal voorleggen. Hij weet zelf nog niet waar hij de middelen voor de jeugdopleiding zal vinden. Het BLOSO zal in ieder geval, na de audit en de daarop volgende hervormingen die BLOSO slagvaardiger moeten maken, een belangrijke rol spelen ten aanzien van deze jeugdopleidingen. Ook de uitvoeringsbesluiten met betrekking tot het decreet van 5 april 1995 houdende erkenning en subsidiëring van de gemeentelijke en provinciale sportdiensten en de sportdienst van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, die men momenteel finaliseert, zullen daar op kunnen inspelen. Het doel daarvan moet ook zijn uiteindelijk te komen tot gemeentelijke sportbeleidsplannen naar analogie van de jeugdwerkbeleidsplannen.

De minister voegt hier nog aan toe dat men niet omwille van het verbod op transfer- en jeugdopleidingsvergoedingen, geen andere systemen meer zou kunnen toepassen, zoals een jeugdfonds, om vanuit een solidariteitsprincipe de jeugdopleidingen te ondersteunen. Hij heeft aan de voetbalbond meegedeeld dat hij hieraan wil meewerken vanuit de vaststelling dat er zich nu een nieuwe maatschappelijke context aandient en niet vanuit een overweging om nog zoveel mogelijk te behouden.

4. Repliek

De vraagsteller wijst erop dat het vrijwilligerswerk vooral in de kleine, lokale voetbalploegen gebeurt. Maar de jeugdopleiding vergt ook trainers die vergoed moeten worden. De kosten van de jeugdopleiding in deze kleinere ploegen werden betaald met de opleidingsvergoedingen die men kon opstrijken als er af en toe zich een talentrijke jonge speler aanbood. Het gevolg van het verbod om nog opleidingsvergoedingen te vragen, zal zijn dat de clubs hun lidgelden zullen verhogen waardoor de democratisering van de sport wordt teniet gedaan. De rol van de jeugdwerking bevat immers ook een sociaal aspect, namelijk het van de straat houden van duizenden kinderen, de groepsvorming, enzovoort. Het gevaar bestaat dat al deze positieve elementen zullen verdwijnen omdat men niet meer zal investeren in jeugdopleiding.

De minister gaat volledig akkoord met deze gedachtengang, maar meent dat de middelen in het sportgebeuren zeker niet evenredig over de verschillende sporttakken worden verdeeld. Hij geeft het voorbeeld van het verschil van inspanningen om er te komen en van de verdiensten van een zwemtalent versus een voetbaltalent. Ook daar dient volgens de minister eens dringend te worden over nagedacht.

Een lid gaat akkoord met de minister om de communautarisering van de sportbonden spontaan en stimulerend te laten evolueren. Hij vindt wel dat de verplichting om sportbonden zich te laten aanpassen aan de staatsstructuur omdat de decreetgeving ook zo is opgesteld, een gevaarlijke benadering is. Er bestaat namelijk nog steeds de vrijheid van vereniging. Bovendien zijn bepaalde sporttakken zoals "kaatsen" dat regionaal langsheen de taalgrens is gestructureerd, of ijshockey dat in een competitie met de lage landen is opgenomen, mogen niet verplicht worden zich te communautariseren omdat dit niets te maken heeft met welke decreet- of wetgeving hierop van toepassing zou zijn.

- Het incident is gesloten.

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

Vergadering van dinsdag 2 juli 1996

Vaste verslaggever : de heer Jean-Marie Bogaert, secretaris van de commissie

- Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over IBF-subsidies en hun uitbetaling

1. Uiteenzetting van de vraag door de vraagsteller

De heer Etienne Van Vaerenbergh stelt vast dat er reeds jarenlang ernstige problemen zijn met betrekking tot de laattijdige uitbetalingen van de subsidies, in het kader van het Interdepartementaal Begrotingsfonds (IBF), inzonderheid in het zgn. protocol 50 voor de diensten voor gezins- en bejaardenhulp.

De vraagsteller stelt vast dat de minister als antwoord op de parlementaire vraag nr. 49 van 17 januari 1996, een aantal initiatieven heeft vooropgesteld die de situatie zouden regulariseren.

Tot heden stelt de vraagsteller vast dat hier in de praktijk echter weinig of niets is van terechtgekomen.

Integendeel, door het feit dat de Vlaamse regering de verlenging van het IBF-stelsel, dat in beginsel liep tot 31 december 1995, slechts in de loop van april 1996 heeft goedgekeurd is er opnieuw een enorme achterstand ontstaan in de uitbetaling van de subsidies.

Zo vernemen de betrokken diensten van de bevoegde administratie dat de voorschotbetaling van het eerste kwartaal 1996 pas in de loop van augustus 1996 zal plaatsvinden.

Sommige diensten voor gezins- en bejaardenhulp komen hierdoor in zeer ernstige financiële moeilijkheden en moeten dure kredietlijnen aangaan ; RSZ-schulden en bijkomende boeten stapelen zich op en leveranciers kunnen niet worden betaald.

Gaarne vernam de vraagsteller van de geachte minister een concreet antwoord op de volgende vragen :

1. Wat zal de minister aan deze ergerlijke, reeds jarenlang aanslepende toestand doen om hieraan onmiddellijk een einde te stemmen, teneinde de bestaanszekerheid van de diensten te vrijwaren ;
2. Welke maatregelen zal de minister nemen om er voor te zorgen dat de Vlaamse regering zélf het initiatief neemt om een billijke vergoeding aan de betrokken diensten aan te bieden voor de "extra kosten" die deze hebben voor een kenmerkende nalatigheid van de Vlaamse regering ?

2. Antwoord door de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister erkent het door de vraagsteller geschetste probleem en stelt dat de verlenging van het Programma ter Bevordering van de Werkgelegenheid in de niet-commerciële sector in het Vlaamse Gewest (PBW) voor het jaar 1996 door de Vlaamse regering werd goedgekeurd op 14 mei 1996. De uitvoeringsprotocollen voor de onderscheiden sector, waaronder het protocol 50 voor de sector gezins- en bejaardenhulp, werden door de Vlaamse minister van Welzijn en de Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling afgesloten op 4 juni 1996. De administratieve procedure tot uitbetaling van de PBW-tegemoetkomingen kon pas na die datum ingezet worden.

Het dossier met betrekking tot het voorschot eerste kwartaal 1996 voor het protocol 50 werd onmiddellijk voor advies overgemaakt aan de Inspectie van Financiën. Dit gebeurde eveneens voor de voorschotten van het tweede en derde kwartaal 1996 van hetzelfde protocol. Op 29 juni ll. ontving de minister het gunstig advies van de Inspectie van Financiën, waarna de minister onmiddellijk zijn goedkeuring gaf. De dossiers worden dan ook door de administratie eerst-daags in betaling gesteld. Rekening houdend met de boekhoudkundige controleprocedures kan de uitbetaling van de voorschotten voor het eerste kwartaal 1996 ten vroegste uitgevoerd worden in de loop van de maand augustus e.k. Wel zal tegelijkertijd ook de uitbetaling kunnen gebeuren van de voorschotten voor het tweede en het derde kwartaal 1996.

Wat de regularisering van de tewerkstellingsprogramma's betreft, zoals vooropgesteld in het Regeerakkoord van de Vlaamse regering van 14 juni 1995, stipt de minister aan dat de problematiek van de trekkingsrechten een knelpunt blijft vormen.

Luidens de prioriteiten van de Vlaamse regering inzake tewerkstellingsbeleid, zoals vermeld in het Regeerakkoord van 14 juni 1995 "moeten de tewerkstellingsprogramma's die aan structurele behoeften voldoen, geregulariseerd worden". Dit betekent dat het PBW-stelsel moet opgeheven worden en dat de overeenstemmende middelen overgeheveld worden naar de functionele programma's van de begroting.

Om aan deze beleids optie uitvoering te geven moet er een overeenstemming bestaan tussen de federale en de Vlaamse overheid over de voorwaarden en modaliteiten van de overheveling van de PBW-middelen. De problematiek van de trekkingsrechten staat hierbij voorop. De omzetting, zonder akkoord van de federale overheid omtrent het behoud van de trekkingsrechten, zou immers een belangrijk bijkomend financieel engagement noodzaken van de Vlaamse regering.

Op 16 maart 1995 werd een protocol afgesloten tussen de federale minister van Tewerkstelling en Arbeid en de gewestminister bevoegd voor tewerkstelling houdende het technisch afsprakenkader inzake de regularisering van bepaalde programma's voor wedertewerkstelling van werklozen, meer bepaald het PBW en het Derde Arbeidscircuit. Luidens dit protocol verbindt de federale Minister van Tewerkstelling en Arbeid er zich toe na overleg met de gewestministers de bepalingen van artikel 6, § 1, IX, 2° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en artikel 35 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten aan te passen. Hierbij dient ondermeer een waarborg ingebouwd te worden dat het bedrag van de trekkingsrechten, overeenstemmend met de omzetting in reguliere tewerkstelling, behouden blijft.

Op een schrijven van de minister aan de federale Minister van Tewerkstelling en Arbeid, mevrouw Miet Smet, met de vraag naar een stand van zaken m.b.t. de uitvoering van dit protocol, kreeg de minister vooralsnog geen antwoord.

In afwachting van een volledige regularisatie van het PBW-programma zal de minister eerstdaags een aantal bevoegdheden van dit Programma delegeren naar de Administratie Werkgelegenheid van de Vlaamse Gemeenschap. Dit moet toelaten de procedures ter zake te vereenvoudigen en te versnellen.

3. Replieken

De heer Etienne Van Vaerenbergh dankt de minister voor het omstandige antwoord, maar stelt dat de uitbetalingsperspectieven voor augustus 1996 geen oplossing aanreiken voor de toestanden uit het verleden. In 1995 verliep het uitbetalingsritme volgens hetzelfde stramien. De eerste voorschotten werden uitbetaald in september.

De minister stelt thans dat er een oplossing wordt uitgewerkt wat betreft de reguliere arbeid. De vraagsteller werpt op dat volgende jaar dezelfde problematiek zich wellicht zal stellen. Kan de minister hierop niet adequater inspelen door het tijdig afsluiten van een akkoord met de minister van Welzijn ? Aldus worden de diensten niet geconfronteerd met liquiditeitsproblemen die dan dienen opgelost door het aangaan van dure kaskredieten. Spreker is voorstander van een preventieve aanpak, om deze bijkomende financiële lasten te vermijden.

De minister antwoordt, dat bepaalde procedurevoorschriften in deze context, niet kunnen worden omzeild. Indien de minister in de mogelijkheid is om de budgetten te transfereren naar het Departement Welzijn, met in een eerste fase de logistieke ondersteuning van de Administratie Werkgelegenheid, is dit wellicht reeds een eerste stap in de goede richting.

De minister zal nu reeds de problematiek van de laattijdig uitbetaling van de voorschotten aan de Administratie Werkgelegenheid voorleggen. De minister verwijst naar zijn voornemen om de procedures te vereenvoudigen en te versnellen door een verdere delegatie van bevoegdheden naar de Administratie Werkgelegenheid.

De vraagsteller neemt genoegen met het antwoord van de minister.

- Het incident is gesloten.